

DIREKTIVA 2014/65/EU EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 15. svibnja 2014.****o tržištu financijskih instrumenata i izmjeni Direktive 2002/92/EZ i Direktive 2011/61/EU****(preinačena)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 53. stavak 1.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon dostavljanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europske središnje banke ⁽¹⁾,uzimajući u obzir mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora ⁽²⁾,u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom ⁽³⁾,

budući da:

- (1) Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ nekoliko je puta bitno izmijenjena ⁽⁵⁾. Budući da se trebaju provesti daljnje izmjene, trebalo bi je preinačiti radi jasnoće.
- (2) Direktivom Vijeća 93/22/EEZ ⁽⁶⁾ pokušali su se uspostaviti uvjeti prema kojima ovlaštena investicijska društva i banke mogu pružiti određene usluge ili osnivati podružnice u drugim državama članicama na temelju odobrenja za rad i nadzora matične zemlje. U tu svrhu tom se Direktivom pokušalo uskladiti uvjete za odobrenje za rad i za poslovanje investicijskih društava, uključujući i pravila poslovnog ponašanja. Tom je Direktivom predviđeno i ujednačavanje nekih od uvjeta kojim se uređuje poslovanje uređenih tržišta.
- (3) Posljednjih godina sve je više aktivnih ulagatelja na financijskim tržištima, a izbor usluga i instrumenata koji im se nudi postaje sve opsežniji i kompleksniji. S obzirom na ovakav razvoj, pravnim okvirom Unije trebala bi se obuhvatiti široka paleta aktivnosti usmjerenih ulagateljima. Zato je potrebno osigurati neophodan stupanj usklađivanja koji će ulagateljima nuditi visoki stupanj zaštite, a investicijskim društvima omogućiti pružanje usluga u cijeloj Uniji kao unutarnjem tržištu, na temelju nadzora matične zemlje. Direktiva 93/22/EEZ je stoga zamijenjena Direktivom 2004/39/EZ.
- (4) Financijska kriza otkrila je slabosti u funkcioniranju i transparentnosti financijskih tržišta. S razvojem financijskih tržišta otkrila se potreba za jačanjem okvira za uređenje tržišta financijskih instrumenata, uključujući i kada se trgovanje na takvim tržištima odvija izvan mjesta izvršenja (OTC), kako bi se povećala transparentnost, bolje zaštitili ulagatelji, ojačalo povjerenje, razmotrila neregulirana područja i osiguralo da su nadzornicima zajamčene odgovarajuće ovlasti za izvršenje svojih zadataka.

⁽¹⁾ SL C 161, 7.6.2012., str. 3.

⁽²⁾ SL C 191, 29.6.2012., str. 80.

⁽³⁾ Stajalište Europskog parlamenta od 15. travnja 2014. (još nije objavljeno u Službenom listu) i odluka Vijeća od 13. svibnja 2014.

⁽⁴⁾ Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2004. o tržištima financijskih instrumenata te o izmjeni direktiva Vijeća 85/611/EEZ i 93/6/EEZ i Direktive 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage Direktive Vijeća 93/22/EEZ (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.).

⁽⁵⁾ Vidjeti Prilog III., dio A.

⁽⁶⁾ Direktiva Vijeća 93/22/EEZ od 10. svibnja 1993. o investicijskim uslugama u području vrijednosnih papira (SL L 141, 11.6.1993., str. 27.).

- (5) Regulatorna tijela na međunarodnoj razini slažu se u tome da su slabosti u korporacijskom upravljanju u brojnim financijskim institucijama, uključujući i nedostatak djelotvornog unutarnjeg nadzora, doprinijele financijskoj krizi. Prekomjerno i nepromišljeno preuzimanje rizika može dovesti do propasti pojedinih financijskih institucija i sustavnih problema u državama članicama i u svijetu. Nepravilno ponašanje društava koja pružaju usluge klijentima može izazvati štetu ulagatelju i gubitak njegovog povjerenja. Kako bi se spriječio potencijalno štetan učinak tih slabosti u sustavu korporativnog upravljanja, Direktiva 2004/39/EZ trebala bi se nadopuniti detaljnijim načelima i minimalnim standardima. Ta načela i standardi trebali bi se primjenjivati uzimajući u obzir vrstu, opseg i složenost investicijskih društava.
- (6) Skupina na visokoj razini za financijski nadzor u EU pozvala je Uniju da izradi usklađeniji skup financijskih propisa. U kontekstu buduće europske nadzorne strukture na sjednici Europskog vijeća 18. i 19. lipnja 2009. naglasila se potreba za uspostavljanjem jedinstvenih europskih pravila koja bi se primjenjivala na sve financijske institucije na unutarnjem tržištu.
- (7) Direktiva 2004/39/EZ bi stoga sada trebala biti djelomično preinačena u ovu Direktivu i djelomično zamijenjena Uredbom (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Oba pravna instrumenta trebala bi stvoriti pravni okvir koji bi uređio zahtjeve primjenjive na investicijska društva, uređena tržišta, pružatelje usluga dostave podataka i društva iz trećih zemalja koja pružaju investicijske usluge ili aktivnosti u Uniji. Stoga bi se ova Direktiva trebala čitati zajedno s navedenom Uredbom. Direktiva bi trebala sadržavati odredbe kojima se uređuje odobrenje za poslovanje, stjecanje kvalificiranog udjela, korištenje slobode poslovnog nastana i slobode pružanja usluga, uvjeti poslovanja investicijskih društava kako bi se osigurala zaštita ulagatelja, ovlasti nadzornih tijela matičnih država članica i država članica domaćina te sustav nametanja sankcija. Budući da je glavni cilj i predmet ove Direktive usklađivanje nacionalnih odredbi u vezi s navedenim područjima, ona bi se trebala temeljiti na članku 53. stavku 1. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Oblik direktive je primjeren kako bi se, prema potrebi, omogućilo usklađivanje provedbenih odredbi koje su obuhvaćene ovom Direktivom s postojećim posebnostima određenog tržišta i pravnim sustavom u svakoj državi članici.
- (8) Primjereno je u popis financijskih instrumenata uvrstiti robne i druge izvedenice koje su formirane i kojima se trguje na takav način da je za njih potrebno uspostaviti regulativu usporedivu s tradicionalnim financijskim instrumentima.
- (9) Područje primjene financijskih instrumenata uključivat će fizički namirene energetske ugovore kojima se trguje na organiziranoj trgovinskoj platformi (OTP), osim onih koji su već uređeni prema Uredbi br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Poduzeto je nekoliko mjera kako bi se ublažio utjecaj takvog uključivanja na društva koja trguju takvim proizvodima. U skladu s Uredbom (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ danas su takva društva izuzeta od zahtjeva za vlastitim sredstvima, a to će izuzeće biti predmet revidiranja u skladu s člankom 493. stavkom 1. te Uredbe prije njegovog isteka najkasnije na kraju 2017. Budući da su ti ugovori financijski instrumenti, zahtjevi za zakonodavstvo o financijskim tržištima bi se primjenjivali od početka, stoga bi se ograničenja pozicija, izvješćivanje o transakcijama i uvjeti u vezi sa zlouporabom tržišta primjenjivali od datuma početka primjene ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014. Ipak, predviđeno je razdoblje od 42 mjeseca za primjenu obveza poravnanja i maržnih zahtjeva navedenih u Uredbi (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾.
- (10) Trebalo bi ograničiti ograničenje područja primjene u vezi s robnim izvedenicama kojima se trguje na OTP-u i koje su fizički namirene kako bi se izbjegli nedostaci u propisima koji mogu dovesti do regulatorne arbitraže. Stoga je nužno predvidjeti delegirani akt kojim bi se dodatno pojasnilo značenje izraza „mora biti fizički namiren” uzimajući u obzir barem kriterij ostvarive i postojeće obveze da se fizički isporuči, što ne može biti poništeno i bez prava na namiru u gotovini ili na kompenzacijske transakcije osim u slučajevima više sile, neispravnosti ili druge opravdane nemogućnosti provedbe.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. svibnja 2014. o tržištima financijskih instrumenata i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (Vidjeti str. 84. ovog Službenog lista).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 1227/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2011. o cjelovitosti i transparentnosti veleprodajnog tržišta energije (SL L 326, 8.12.2011., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o bonitetnim zahtjevima za kreditne institucije i investicijska društva i o izmjeni Uredbe (EU) br. 648/2012 (SL L 176, 27.6.2013., str. 1.).

⁽⁴⁾ Uredba (EU) br. 648/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2012. o OTC izvedenicama, središnjoj drugoj ugovornoj strani i trgovinskom repozitoriju (SL L 201, 27.7.2012., str. 1.).

- (11) Na promptnim sekundarnim tržištima emisijskih jedinica pojavio se niz prijevornih praksi, što bi moglo ugroziti povjerenje u trgovanje emisijskim jedinicama utvrđeno Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, te se poduzimaju mjere za jačanje sustava registracije emisijskih jedinica i uvjeta za otvaranje računa za trgovanje emisijskim jedinicama. U cilju jačanja integriteta i zaštite učinkovitog funkcioniranja takvih tržišta, uključujući i sveobuhvatni nadzor nad trgovanjem, primjereno je dopuniti mjere poduzete u okviru Direktive 2003/87/EZ prenošenjem emisijskih jedinica u potpunosti u područje primjene ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, razvrstavajući ih kao financijske instrumente.
- (12) Svrha je ove Direktive obuhvatiti poduzeća čija je redovita djelatnost ili poslovanje pružanje investicijskih usluga i/ili obavljanje investicijskih aktivnosti na profesionalnoj osnovi. Područje primjene ove Direktive stoga se ne bi trebalo odnositi na osobe koje obavljaju neku drugu profesionalnu aktivnost.
- (13) Potrebno je uspostaviti sveobuhvatni regulatorni sustav kojim se uređuje izvršavanje transakcija financijskim instrumentima bez obzira na načine trgovanja koji se primjenjuju za zaključivanje transakcija, kako bi se osigurala visoka kvaliteta izvršavanja transakcija ulagatelja te održao integritet i sveukupna učinkovitost financijskog sustava. Potrebno je stvoriti okvir koji je koherentan i osjetljiv na rizike za uređenje najvažnijih vrsta sustava izvršavanja naloga koji su trenutačno zastupljeni na europskom financijskom tržištu. Potrebno je voditi računa o pojavi nove generacije sustava organiziranog trgovanja, osim uređenih tržišta, koji trebaju podlijegati obvezama čiji je zadatak očuvati učinkovitost i uredno funkcioniranje financijskih tržišta te osigurati da takvi sustavi organiziranog trgovanja ne iskorištavaju regulatorne nedostatke.
- (14) Sva mjesta trgovanja, odnosno uređena tržišta, multilateralne trgovinske platforma (MTP) i OTP-ovi, trebala bi utvrditi transparentna i nediskriminirajuća pravila kojima se uređuje pristup sustavu. Međutim, dok bi uređena tržišta i MTP-ovi i dalje trebali podlijegati sličnim zahtjevima u pogledu toga koga smiju primiti kao člana ili sudionika, OTP-ovi bi trebali moći odrediti i ograničiti pristup, između ostalog, na temelju uloge i obveza koje oni imaju u odnosu na svoje klijente. U tom smislu, mjesta trgovanja trebala bi biti u mogućnosti utvrditi parametre za upravljanje sustavom kao takvim, poput minimalnog razdoblja latencije pod uvjetom da se to čini otvoreno i transparentno i da ne uključuje diskriminaciju operatera platforme.
- (15) Središnja druga ugovorna strana (CCP) definirana je Uredbom (EU) br. 648/2012 kao pravna osoba koja posreduje između drugih ugovornih strana u ugovorima kojima se trguje na jednom ili više financijskih tržišta te postaje kupac svakom prodavatelju i prodavatelj svakom kupcu. CCP-ovi nisu obuhvaćeni pojmom OTP kako je definirano ovom Direktivom.
- (16) Osobe koje imaju pristup uređenim tržištima ili MTP-ovima nazivaju se članovi ili sudionici. Oba su pojma međusobno zamjenjiva. Ti pojmovi ne uključuju korisnike koji mjestima trgovanja pristupaju samo izravnim elektroničkim pristupom.
- (17) Sistematski internalizatori trebali bi se definirati kao investicijska društva koja na organiziran, učestao, sustavan i pouzdan način trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a. Kako bi se osigurala objektivna i djelotvorna primjena ove definicije na investicijska društva, svako bilateralno trgovanje s klijentima trebalo bi se uzeti u obzir, a za utvrđivanje investicijskih društava od kojih se zahtijeva da se registriraju kao sistematski internalizatori trebalo bi definirati kriterije. Dok su mjesta trgovanja platforme na kojima su višestruki interesi trećih strana za kupnju i prodaju međusobno povezani, sistematskom internalizatoru ne bi smjelo biti dopušteno spajati interese trećih strana za kupnju i prodaju na funkcionalno isti način kao mjestima trgovanja.
- (18) Osobe koje upravljaju vlastitom imovinom i poduzećima, koje ne pružaju investicijske usluge niti obavljaju investicijske aktivnosti osim trgovanja za vlastiti račun financijskim instrumentima koji nisu robne izvedenice, emisijske jedinice ili njihove izvedenice, ne bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive osim ako su održavatelji tržišta, članovi ili sudionici uređenog tržišta ili MTP-a ili ako imaju izravan elektronički pristup mjestu trgovanja, primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja ili trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata.

⁽¹⁾ Direktiva 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (SL L 275, 25.10.2003., str. 32).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te o stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (Vidjeti str. 1. ovog Službenog lista).

- (19) Priopćenje ministara financija skupine G20 i guvernera središnjih banaka od 15. travnja 2011. navodi da bi sudionici na tržištima robnih izvedenica trebali podlijegati odgovarajućim propisima i nadzoru te da stoga treba izmijeniti neka izuzeća iz Direktive 2004/39/EZ.
- (20) Osobe koje trguju za vlastiti račun, uključujući održavatelje tržišta robnih izvedenica, emisijskih jedinica ili njihovih izvedenica, izuzev osoba koje trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata, ili koje pružaju investicijske usluge u odnosu na robne izvedenice, emisijske jedinice ili njihove izvedenice korisnicima ili dobavljačima iz njihove redovne djelatnosti ne bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive, pod uvjetom da je ta aktivnost pomoćna aktivnost njihovoj redovnoj djelatnosti na razini grupe te da redovna djelatnost nije pružanje investicijskih usluga u smislu ove Direktive niti obavljanje bankovne djelatnosti u smislu Direktive 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a niti održavanje tržišta robnih izvedenica, te da te osobe ne primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja. Tehnički kriteriji za određivanje kada je djelatnost pomoćna takvim redovnim djelatnostima trebali bi se razjasniti u regulatornim tehničkim standardima, uzimajući u obzir kriterije navedene u ovoj Direktivi.

Ti bi kriteriji trebali osigurati da su nefinancijska društva koja trguju financijskim instrumentima nerazmjerno u usporedbi s razinom ulaganja u redovnu djelatnost obuhvaćena područjem primjene ove Direktive. U tu svrhu ti bi kriteriji u obzir trebali uzeti barem potrebu da pomoćne aktivnosti predstavljaju manji dio aktivnosti na razini grupe i opseg njihove djelatnosti trgovanja u usporedbi s ukupnom tržišnom aktivnosti trgovanja u tom razredu imovine. Kada regulatorna tijela, u skladu s pravom Unije ili nacionalnim zakonima i drugim propisima ili mjesta trgovanja, predviđaju obvezu pružanja likvidnosti na mjestu trgovanja, primjereno bi bilo da se transakcije koje se zaključuju kako bi se ispunila takva obveza isključe iz procjene je li aktivnost pomoćna ili nije.

- (21) Za potrebe ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014 kojima se uređuju i OTC izvedenice i izvedenice kojima se trguje na burzi u smislu Uredbe (EU) br. 600/2014, aktivnosti koje se smatraju objektivno mjerljivima kao one koje smanjuju rizike izravno povezane s komercijalnim aktivnostima ili aktivnostima financiranja riznice i transakcije unutar grupe trebalo bi razmatrati sukladno Uredbi (EU) br. 648/2012.
- (22) Osobe koje trguju robnim izvedenicama, emisijskim jedinicama i njihovim izvedenicama također mogu trgovati drugim financijskim instrumentima u sklopu njihovog upravljanja rizikom povezanog s njihovim poslovnim aktivnostima i financiranjem kako bi se zaštitile od rizika, kao što su valutni rizici. Stoga je važno pojasniti da se izuzeća primjenjuju kumulativno. Na primjer, izuzeće iz članka 2. stavka 1. točke j. može se koristiti zajedno s izuzećem iz članka 2. stavka 1. točke d.
- (23) Međutim, kako bi se izbjegla moguća zlouporaba izuzeća, održavatelji tržišta financijskih instrumenata osim održavatelja tržišta robnih izvedenica, emisijskih jedinica ili njihovih izvedenica, pod uvjetom da je ta aktivnost održavanja tržišta pomoćna aktivnosti njihovoj redovnoj djelatnosti na razini grupe i pod uvjetom da ne primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, trebali bi biti obuhvaćeni područjem primjene ove Direktive i ne bi trebali koristiti bilo koje izuzeće. Osobe koje trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata ili primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja financijskim instrumentima također bi trebale biti obuhvaćene područjem primjene ove Direktive i ne bi trebale koristiti bilo koje izuzeće.
- (24) Trgovanje za vlastiti račun kada se izvršavaju nalozi klijenata trebalo bi obuhvaćati društva koja izvršavaju naloge različitih klijenata trgujući za vlastiti račun uparivanjem naloga („back to back trading”); u tom slučaju ona bi se trebala smatrati nalogodavcem i trebala bi podlijegati odredbama ove Direktive koja obuhvaća izvršavanje naloga za račun klijenata i trgovanje za vlastiti račun.
- (25) Izvršavanje naloga u okviru poslovanja s financijskim instrumentima kao pomoćna aktivnost između dvije osobe čija redovna djelatnost na razini grupe ne podrazumijeva pružanje investicijskih usluga u smislu ove Direktive niti bankovnih djelatnosti u smislu Direktive 2013/36/EZ ne bi se trebalo smatrati trgovanjem za vlastiti račun kada se izvršavaju nalozi klijenata.

⁽¹⁾ Direktiva 2013/36/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o pristupanju djelatnosti kreditnih institucija i bonitetnom nadzoru nad kreditnim institucijama i investicijskim društvima, izmjeni Direktive 2002/87/EZ te stavljaju izvan snage direktiva 2006/48/EZ i 2006/49/EZ (SL L 176, 27.6.2013., str. 338.).

- (26) Trebalo bi se podrazumijevati da se upućivanja na osobe u tekstu odnose i na fizičke i na pravne osobe.
- (27) Poduzeća za osiguranje ili životno osiguranje čije aktivnosti podliježu odgovarajućem nadzoru nadležnih tijela za bonitetni nadzor i Direktivi 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ trebala bi biti isključena iz područja primjene ove Direktive kad obavljaju aktivnosti iz te Direktive.
- (28) Osobe koje ne pružaju usluge trećim stranama nego se njihova djelatnost sastoji u pružanju investicijskih usluga isključivo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima i drugim društvima kćerima svojih matičnih društava, ne bi trebale biti obuhvaćene ovom Direktivom.
- (29) Neka lokalna energetska komunalna poduzeća i neki operateri industrijskih postrojenja obuhvaćeni Sustavom EU-a za trgovanje emisijama povezuju i povjeravaju nekonsolidiranim društvima kćerima svoje trgovinske aktivnosti za zaštitu od komercijalnih rizika. Ti zajednički pothvati ne pružaju nikakve druge usluge i imaju točno istu funkciju kao osobe iz uvodne izjave 28. Kako bi se osigurali jednaki uvjeti, iz područja primjene ove Direktive također bi trebalo biti moguće isključiti zajedničke pothvate lokalnih energetskih komunalnih poduzeća ili operatera iz članka 3. točke (f) Direktive 2003/87/EZ koji ne pružaju nikakve druge usluge osim investicijskih usluga za lokalna energetska komunalna poduzeća ili operatere iz članka 3. točke (f) Direktive 2003/87/EZ i pod uvjetom da će ta lokalna energetska komunalna poduzeća ili ti operateri biti izuzeti na temelju članka 2. stavka 1. točke (j) ako sami provode te investicijske usluge. Ipak, kako bi osigurale primjerene zaštitne mehanizme te adekvatnu zaštitu investitora, države članice koje odluče izuzeti takve zajedničke pothvate trebale bi ih podvrgnuti zahtjevima koji su barem analogni onima navedenim u ovoj Direktivi, osobito u fazi izdavanja odobrenja za rad, pri procjeni njihovog ugleda i iskustva te primjerenosti dioničara, prilikom pregleda uvjeta za početno odobrenje za rad i stalnog nadzora kao i pri ispunjavanju poslovnih obveza.
- (30) Osobe koje u okviru svoje djelatnosti pružaju investicijske usluge samo povremeno također bi trebale biti isključene iz područja primjene ove Direktive, pod uvjetom da je ta djelatnost uređena i da relevantnim propisima nije zabranjeno povremeno pružanje investicijskih usluga.
- (31) Osobe čije se investicijske usluge sastoje isključivo od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika te stoga ne pružaju investicijske usluge trećim stranama, ne bi trebale biti obuhvaćene ovom Direktivom.
- (32) Iz područja primjene ove Direktive potrebno je isključiti središnje banke i druga tijela koja obavljaju slične poslove te javna tijela zadužena za upravljanje ili koja posreduju pri upravljanju javnim dugom, što uključuje i investiranje javnog duga, uz iznimku tijela koja su u cijelosti ili djelomično u državnom vlasništvu, čija je uloga komercijalne prirode ili vezana uz stjecanje udjela.
- (33) Kako bi se razjasnio sustav izuzeća za Europski sustav središnjih banaka (ESSB), druga nacionalna tijela koja vrše slične funkcije i tijela koja posreduju pri upravljanju javnim dugom, primjereno je ograničiti takva izuzeća na tijela i institucije koje vrše svoju funkciju u skladu s pravom jedne države članice ili u skladu s pravom Unije, kao i na međunarodna tijela čiji su članovi dvije države članice ili više njih koje imaju svrhu mobiliziranja sredstava financiranja i pružanja financijske pomoći u korist svojih članova koji se nalaze u ozbiljnim financijskim problemima ili im oni prijete, kao što je Europski instrument za financijsku stabilnost.
- (34) Iz područja primjene ove Direktive potrebno je izuzeti društva za zajednička ulaganja i mirovinske fondove, bez obzira na to jesu li usklađeni na razini Unije, kao i njihove depozitare ili upravljačka tijela, s obzirom na to da podliježu specifičnim pravilima izravno prilagođenima njihovim aktivnostima.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL L 335, 17.12.2009., str. 1.).

- (35) Potrebno je isključiti iz područja primjene ove Direktive operatere sustava prijenosa kako su definirani u članku 2. stavku 4. Direktive 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili članku 2. stavku 4. Direktive 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ kada izvršavaju svoje zadaće prema tim direktivama, prema Uredbi (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾ ili Uredbi (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ ili prema mrežnim kodeksima ili smjernicama koje su usvojene u skladu s tim zakonodavnim aktima. U skladu s tim zakonodavnim aktima, operateri sustava prijenosa imaju određene obveze i odgovornosti te podliježu određenom certificiranju i nadzoru određenih nadležnih tijela iz sektora. Operateri sustava prijenosa također bi mogli koristiti takvo izuzeće kada koriste druge osobe koje kao pružatelji usluga za njihov račun izvršavaju njihove zadaće u skladu s tim zakonodavnim aktima ili mrežnim kodeksima ili smjernicama usvojenima u skladu s tim uredbama. Operateri sustava prijenosa ne bi trebali biti u mogućnosti koristiti takvo izuzeće kada pružaju investicijske usluge ili aktivnosti u vezi s financijskim instrumentima, uključujući i upravljanje platformama za sekundarno trgovanje pravima financijskog prijenosa.
- (36) Da bi osobe mogle koristiti izuzeća iz ove Direktive, one moraju trajno ispunjavati uvjete navedene za te iznimke. Posebno ako osoba pruža investicijske usluge ili obavlja investicijske aktivnosti, a izuzeta je iz ove Direktive jer su pritom usluge ili aktivnosti pomoćne uz redovnu djelatnost na razini grupe, za tu osobu više ne bi trebale vrijediti iznimke koje se odnose na pomoćne usluge, ako pružanje tih usluga ili aktivnosti više nije samo pomoćna djelatnost uz redovnu djelatnost.
- (37) Osobe koje pružaju investicijske usluge i/ili obavljaju investicijske aktivnosti obuhvaćene ovom Direktivom trebale bi podlijegati odobrenju za rad svojih matičnih država članica radi zaštite ulagatelja i stabilnosti financijskog sustava.
- (38) Kreditnim institucijama koje imaju odobrenje za rad prema Direktivi 2013/36/EU ne bi trebalo dodatno odobrenje za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje investicijskih aktivnosti prema ovoj Direktivi. Ako kreditna institucija odluči pružati investicijske usluge ili obavljati investicijske aktivnosti, prije izdavanja odobrenja za rad na temelju Direktive 2013/36/EU, nadležna tijela trebala bi provjeriti poštuje li ona relevantne odredbe ove Direktive.
- (39) Strukturirani depoziti pojavili su se kao oblik investicijskog proizvoda, međutim još uvijek nisu obuhvaćeni nikakvim zakonodavnim aktom za zaštitu ulagatelja na razini Unije, dok su druga strukturirana ulaganja obuhvaćena takvim zakonodavnim aktima. Stoga je primjereno ojačati povjerenje ulagatelja i ujednačiti regulatorni postupak koji se tiče distribucije različitih paketa investicijskih proizvoda namijenjenih malim ulagateljima kako bi se osigurala odgovarajuća razina zaštite ulagatelja u cijeloj Uniji. Zbog toga je primjereno uključiti strukturirane depozite u područje primjene ove Direktive. U tom pogledu, nužno je pojasniti da s obzirom na to da su strukturirani depoziti oblik investicijskog proizvoda oni ne obuhvaćaju depozite koji su povezani isključivo s kamatnim stopama, poput Euribora ili Libora, bez obzira na to jesu li kamatne stope već zadane ili su fiksne ili promjenjive. Takvi bi depoziti stoga trebali biti isključeni iz područja primjene ove Direktive.
- (40) Primjena ove Direktive za investicijska društva i kreditne institucije kad strukturne depozite prodaju klijentima ili ih savjetuju u vezi s njima strukturnim depozitima trebala bi podrazumijevati i situaciju kao da isti djeluju kao posrednici za te proizvode koje izdaju kreditne institucije koje mogu uzimati depozite u skladu s Direktivom 2013/36/EU.
- (41) Središnji depozitoriji vrijednosnih papira (CSD-ovi) sistemski su važne institucije za financijska tržišta koja osiguravaju početno upisivanje vrijednosnih papira, održavanje računa s izdanim vrijednosnim papirima i namiru gotovo svih trgovanja vrijednosnim papirima. CSD-ovi trebaju biti posebno uređeni pravom Unije i podlijegati, osobito, odobrenju za rad i određenim uvjetima poslovanja. Ipak, CSD-ovi mogu osim osnovnih usluga navedenih u drugom zakonodavstvu Unije, pružati investicijske usluge i aktivnosti koje su uređene ovom Direktivom.

⁽¹⁾ Direktiva 2009/72/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i stavljanju izvan snage Direktive 2003/54/EZ (SL L 211, 14.8.2009., str. 55.).

⁽²⁾ Direktiva 2009/73/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište prirodnog plina i stavljanju izvan snage Direktive 2003/55/EZ (SL L 211, 14.8.2011., str. 94.).

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 714/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o uvjetima za pristup mreži za prekograničnu razmjenu električne energije i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1228/2003 (SL L 211, 14.8.2011., str. 15.).

⁽⁴⁾ Uredba (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2005. o uvjetima za pristup mrežama za prijenos prirodnog plina i stavljanju van snage Uredbe (EZ) br. 1775/2003 (SL L 211, 14.8.2011., str. 36.).

Kako bi se osiguralo da svi subjekti koji pružaju investicijske usluge i aktivnosti podliježu istom zakonodavnom okviru, primjereno je osigurati da CSD-ovi ne podliježu zahtjevima ove Direktive koji se odnose na odobrenje na rad i određene uvjete poslovanja, nego da zakonodavstvo Unije koje uređuje CDS-ove kao takve osigura da oni podliježu odredbama ove Direktive kada pružaju investicijske usluge ili obavljaju investicijske aktivnosti uz usluge navedene u tom zakonodavstvu Unije.

- (42) Kako bi se pojačala zaštita ulagatelja u Uniji, primjereno je ograničiti uvjete po kojima države članice mogu isključiti iz primjene ove Direktive osobe koje pružaju investicijske usluge klijentima koji, zbog toga, nisu zaštićeni ovom Direktivom. Posebno je primjereno tražiti od država članica da primjenjuju na te osobe zahtjeve koji su barem analogni onima navedenim u ovoj Direktivi, osobito u fazi izdavanja odobrenja za rad, procjeni njihovog ugleda i iskustva te primjerenosti dioničara, prilikom pregleda uvjeta za početno odobrenje za rad i stalnog nadzora kao i pri ispunjavanju poslovnih obveza.

Osim toga, osobe isključene iz područja primjene ove Direktive trebale bi biti obuhvaćene sustavom za zaštitu ulagatelja prepoznatim u skladu s Direktivom 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ ili osiguranjem od profesionalne odgovornosti koje osigurava jednaku zaštitu klijentima u slučajevima obuhvaćenima tom Direktivom.

- (43) Ako investicijsko društvo neredovito pruža jednu ili više investicijskih usluga ili obavlja jednu ili više investicijskih aktivnosti koje nisu obuhvaćene njegovim odobrenjem za rad, ne bi mu trebalo biti potrebno dodatno odobrenje za rad na temelju ove Direktive.
- (44) Za potrebe ove Direktive, djelatnost zaprimanja i prijenosa naloga trebala bi obuhvatiti i uspostavljanje kontakta između jednog ili više ulagatelja, što omogućava zaključivanje transakcije između tih ulagatelja.
- (45) Investicijska društva i kreditne institucije koje distribuiraju financijske instrumente koje same izdaju trebale bi podlijegati ovoj Direktivi kada pružaju investicijske savjete svojim klijentima. Kako bi se uklonila nesigurnost i pojačala zaštita ulagatelja, primjereno je primijeniti ovu Direktivu onda kada investicijska društva i kreditne institucije na primarnom tržištu distribuiraju financijske instrumente koje su same izdale bez pružanja savjeta. U tu svrhu bi se definicija usluge izvršavanja naloga za račun klijenata trebala proširiti.
- (46) Načela uzajamnog priznavanja i nadzora koji vrši matična država članica zahtijevaju da nadležna tijela država članica ne izdaju ili oduzimaju odobrenje za rad ako okolnosti kao što je sadržaj poslovnog plana, geografska distribucija ili aktivnosti koje se stvarno obavljaju ili jasno ukazuju na to da je investicijsko društvo izabralo pravni sustav jedne države članice kako bi izbjeglo strože norme koje su na snazi u drugoj državi članici na čijem državnom području namjerava obavljati ili obavlja pretežni dio poslovanja. Investicijsko društvo koje je pravna osoba trebalo bi dobiti odobrenje za rad u državi članici u kojoj ima sjedište. Investicijsko društvo koje nije pravna osoba trebalo bi dobiti odobrenje za rad u državi članici u kojoj se nalazi njegova središnja uprava. Osim toga, država članica trebala bi tražiti da središnja uprava jednog investicijskog društva uvijek bude u njegovoj matičnoj državi članici i da ondje stvarno i posluje.
- (47) U Direktivi 2007/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ predviđeni su detaljni kriteriji za bonitetnu procjenu namjeravanog stjecanja u investicijskom društvu i za postupak njihove primjene. Kako bi se pružila pravna sigurnost, jasnoća i predvidljivost postupka procjene i njegovih rezultata, primjereno je potvrditi kriterije i postupak bonitetne procjene koji su navedeni u toj Direktivi.

⁽¹⁾ Direktiva 97/9/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 3. ožujka 1997. o sustavima naknada štete za investitore (SL L 84, 26.3.1997., str. 22.).

⁽²⁾ Direktiva 2007/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. rujna 2007. o izmjeni Direktive Vijeća 92/49/EEZ i Direktiva 2002/83/EZ, 2004/39/EZ, 2005/68/EZ i 2006/48/EZ o postupovnim pravilima i kriterijima za ocjenjivanje bonitetne procjene stjecanja i povećanja udjela u financijskom sektoru (SL L 247, 21.9.2007., str. 1.).

Posebno, nadležna tijela trebala bi procijeniti primjerenost namjeravanog stjecatelja i financijsku stabilnost namjeravanog stjecanja na temelju sljedećih kriterija: ugled namjeravanog stjecatelja; ugled i iskustvo svake osobe koja će upravljati poslovanjem investicijskog društva kao rezultat namjeravanog stjecanja; financijske stabilnosti namjeravanog stjecatelja, hoće li investicijsko društvo moći ispunjavati bonitetne zahtjeve koji se temelje na ovoj Direktivi i na drugim direktivama, posebno na Direktivama 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i 2013/36/EZ; postoje li opravdani razlozi za sumnju da je u okviru članka 1. Direktive 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ došlo do pranja novca ili financiranja terorista ili se pokušalo s tim aktivnostima, ili da bi namjeravano stjecanje moglo povećati rizik s tim u vezi.

- (48) Investicijsko društvo kojemu je izdano odobrenje za rad u njegovoj matičnoj državi članici trebalo bi biti ovlašteno pružati investicijske usluge ili obavljati investicijske aktivnosti u cijeloj Uniji, bez traženja zasebnog odobrenja za rad od nadležnog tijela države članice u kojoj želi pružati te usluge ili obavljati te aktivnosti.
- (49) S obzirom na to da su određena investicijska društva izuzeta od određenih obveza predviđenih Direktivom 2013/36/EZ, trebalo bi ih obvezati na to da raspoložu minimalnim kapitalom ili da imaju osiguranje od profesionalne odgovornosti ili kombinaciju tih dviju opcija. Kod usklađivanja ovih iznosa trebalo bi se voditi računa o usklađivanjima u okviru Direktive 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾. Taj poseban postupak u svrhu adekvatnosti kapitala ne bi trebao dovoditi u pitanje odluke o odgovarajućem postupanju s tim društvima u okviru budućih promjena zakonodavstva Unije o adekvatnosti kapitala.
- (50) Budući da bi trebalo ograničiti područje primjene propisa o bonitetnom nadzoru na one subjekte koji na temelju činjenice da vode knjigu trgovanja na profesionalnoj osnovi predstavljaju izvor rizika druge ugovorne strane za druge tržišne sudionike, subjekte koji trguju za vlastiti račun financijskim instrumentima osim robnim izvedenicama, emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama” trebalo bi isključiti iz područja primjene ove Direktive pod uvjetom da oni nisu održavatelji tržišta, da ne trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata, da nisu članovi ili sudionici uređenog tržišta ili MTP-a, da nemaju izravan elektronički pristup mjestu trgovanja i da ne primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja.
- (51) Radi zaštite prava vlasništva ulagatelja i drugih sličnih prava u odnosu na vrijednosne papire i prava ulagatelja u odnosu na sredstva koja je povjerio društvu, ta prava trebala bi se jasno razgraničiti od prava samog investicijskog društva. Ovo načelo, međutim, ne bi trebalo spriječiti društvo u trgovanju u vlastito ime, a za račun ulagatelja, ako to zahtijeva priroda transakcije, a ulagatelj je suglasan, primjerice kod pozajmljivanja vrijednosnih papira.
- (52) Zahtjevi koji se tiču zaštite imovine klijenta ključni su instrument za zaštitu klijenata pri pružanju usluga i obavljanju aktivnosti. Ti zahtjevi mogu se izuzeti kada se potpuno vlasništvo nad sredstvima i financijskim instrumentom prenese na investicijsko društvo kako bi se pokrile sadašnje ili buduće, stvarne, moguće ili očekivane obveze. Te široke mogućnosti izuzeća mogu izazvati nesigurnost i ugroziti djelotvornost zahtjeva koji se tiču zaštite imovine klijenta. Stoga, barem kada se radi o imovini malog ulagatelja, primjereno je ograničiti mogućnost investicijskih društava da sklapa ugovore o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva kako je definirano u Direktivi 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽⁴⁾ radi osiguravanja ili pokrivanja njihovih obveza na drugačiji način.
- (53) Potrebno je osnažiti ulogu upravljačkih tijela investicijskih društava, uređenih tržišta i pružatelja usluga dostave podataka osiguranjem dobrog i pažljivog upravljanja, promicanja integriteta tržišta i interesa ulagatelja. Upravljačko tijelo investicijskog društva, uređenih tržišta i pružatelja usluga dostave podataka trebalo bi stalno posvećivati dovoljno vremena i zajedno posjedovati odgovarajuće znanje, vještine i iskustvo kako bi moglo razumjeti

⁽¹⁾ Direktiva 2002/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 16. prosinca 2002. o dopunskom nadzoru kreditnih institucija, društava za osiguranje i investicijskih društava u financijskom konglomeratu i o izmjeni Direktiva Vijeća 73/239/EEZ, 79/267/EEZ, 92/49/EEZ, 92/96/EEZ, 93/6/EEZ i 93/22/EEZ i Direktiva 98/78/EZ i 2000/12/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 35, 11.2.2003., str. 1.).

⁽²⁾ Direktiva 2005/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 26. listopada 2005. o sprečavanju korištenja financijskog sustava u svrhu pranja novca i financiranja terorizma (SL L 309, 25.11.2005., str. 15).

⁽³⁾ Direktiva 2002/92/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 9. prosinca 2002. o posredovanju pri osiguranju (SL L 9, 15.1.2003., str. 3.).

⁽⁴⁾ Direktiva 2002/47/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 6. lipnja 2002. o tržištima financijskih instrumenata (SL L 168, 27.6.2002., str. 43).

aktivnosti društva uključujući glavne rizike. Kako bi se izbjeglo grupno razmišljanje, a olakšala neovisna mišljenja i kritička preispitivanja, upravljačka tijela institucija trebala bi stoga biti dovoljno različita, što se tiče starosti, spola, geografskog podrijetla, obrazovanja i struke kako bi se prikazala različita stajališta i iskustva. U tom bi se kontekstu na zastupanje zaposlenika u upravljačkom tijelu, unošenjem ključne perspektive i istinskog znanja o unutarnjem funkcioniranju društava, moglo gledati kao na pozitivan način povećanja raznolikosti. Stoga bi raznolikost trebala biti jedan od kriterija za sastav upravljačkih tijela. Raznolikost bi također trebala općenito govoreći biti zastupljenija u politikama zapošljavanja društava. Ta bi politika, na primjer, trebala ohrabriti institucije na odabir kandidata s lista najboljih kandidata uključujući oba spola. U interesu usklađenog pristupa korporativnom upravljanju poželjno je uskladiti zahtjeve za investicijska društva što je više moguće s onima uključenim u Direktivu 2013/36/EU.

- (54) Kako bi upravljačko tijelo imalo djelotvoran nadzor i kontrolu nad aktivnostima investicijskih društava, uređenih tržišta i pružatelja usluga dostave podataka ono bi trebalo biti odgovorno za sveukupnu strategiju društva, uzimajući u obzir njegovo poslovanje i profil rizičnosti. Upravljačko tijelo trebalo bi preuzeti jasnu odgovornost tijekom poslovnog ciklusa društva, u područjima identifikacije i definiranja strateških ciljeva društva, strategije rizika i unutarnjeg upravljanja društvom, odobravanja njegove unutarnje organizacije, uključujući kriterije za odabir i osposobljavanje osoblja, djelotvornog nadzora viših rukovoditelja, određivanja općih politika kojima se uređuju pružanje usluga i obavljanje aktivnosti, uključujući i primitke od rada prodajnog osoblja i odobrenja novih proizvoda za distribuciju klijentima. Povremeno praćenje i procjena strateških ciljeva društava, njihove unutarnje organizacije i politika pružanja usluga i obavljanja aktivnosti trebali bi osigurati da se društvom stalno dobro i pažljivo upravlja, što je u interesu integriteta tržišta i zaštite ulagatelja. Istodobno obnašanje prevelikog broja direktorskih pozicija spriječilo bi člana upravljačkog tijela da provodi odgovarajuće vrijeme u obavljanju svoje nadzorne uloge.

Stoga je potrebno ograničiti broj direktorskih pozicija koje član upravljačkog tijela jedne institucije istodobno može imati u različitim subjektima. Ipak, direktorske pozicije u organizacijama koje nemaju dominantno komercijalne ciljeve, kao što su neprofitne ili dobrotvorne organizacije, ne bi trebalo uzeti u obzir u svrhu primjene takvog ograničenja.

- (55) U državama članicama koriste se različite upravljačke strukture. U većini slučajeva koristi se struktura jedinstvene ili dvojne uprave. Definicije korištene u ovoj Direktivi nastoje obuhvatiti sve postojeće strukture bez zagovaranja neke posebne strukture. One su isključivo funkcionalne u svrhu postavljanja pravila s određenim ishodom bez obzira na nacionalno pravo trgovačkih društava koje se primjenjuje na instituciju u svakoj državi članici. Definicije stoga ne bi trebale utjecati na općenitu podjelu nadležnosti u skladu s nacionalnim pravom trgovačkih društava.
- (56) Sve veći opseg aktivnosti koje mnoga investicijska društva istodobno obavljaju povećao je mogućnost sukoba interesa između različitih aktivnosti i interesa klijenata. Stoga je potrebno predvidjeti pravila kojima će se osigurati da se ovi sukobi ne odraze negativno na interese klijenata. Društva su dužna poduzeti učinkovite korake kako bi utvrdila te spriječila sukobe interesa ili njima upravljala te kako bi, što je više moguće, ublažila mogući utjecaj tih rizika. Ako ipak ostane neki zaostali rizik nauštrb interesa klijenta, klijentu bi prije sklapanja posla za njegov račun trebalo jasno otkriti općenitu prirodu i/ili izvor sukoba interesa te koraka poduzetih radi ublažavanja tih rizika.
- (57) Direktivom Komisije 2006/73/EZ ⁽¹⁾ omogućava se državama članicama da u kontekstu organizacijskih zahtjeva za investicijska društva traže snimanje telefonskih razgovora ili evidentiranje elektroničke komunikacije koji se tiču naloga klijenata. Snimanje telefonskih razgovora ili evidentiranje elektroničke komunikacije koji se odnos na naloge klijenata u skladu je s Poveljom o temeljnim pravima Europske unije (Povelja) i opravdano je kako bi se ojačala zaštita ulagatelja, poboljšao nadzor tržišta i povećala pravna sigurnost u interesu investicijskih društava i njihovih klijenata. Važnost takvih snimaka također se spominje u tehničkim savjetima Komisiji koji je 29. srpnja 2010. izdao Odbor europskih regulatora za vrijednosne papire. Takvi bi zapisi trebali osigurati postojanje dokaza za dokazivanje uvjeta bilo kakvih naloga zadanih od strane klijenata i njihove povezanosti s transakcijama koje su izvršila investicijska društva te kako bi se otkrilo bilo kakvo ponašanje koje bi moglo biti relevantno u smislu zlouporabe tržišta, uključujući kada društva trguju za vlastiti račun.

⁽¹⁾ Direktiva Komisije 2006/73/EZ od 10. kolovoza 2006. o provedbi Direktive 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s organizacijskim zahtjevima i uvjetima poslovanja investicijskih društava i pojmovima definiranim za potrebe te Direktive (SL L 241, 2.9.2006., str. 26).

U tu svrhu zapisi su potrebni za sve razgovore koji uključuju predstavnike društva kada trguju ili namjeravaju trgovati za vlastiti račun. Kada klijenti naloge priopćavaju drugim kanalima osim telefona, takva bi komunikacija trebala biti na trajnom mediju kao što su pošta, faks, elektronička pošta, dokumentiranje naloga klijenta sačinjeno na sastanku. Na primjer, sadržaj relevantnog razgovora u četiri oka s klijentom mogao bi biti zabilježen tako da se vodi pisani zapisnik ili bilješke. Takvi bi se nalozi trebali smatrati jednakovrijednima onima zaprimljenim telefonom. Ako se rade zapisnici razgovora s klijentom u četiri oka, države članice bi trebale osigurati primjerene mehanizme zaštite kako bi osigurale da za klijenta ne nastane šteta zbog netočnog zapisnika kojim je zabilježen razgovor među stranama. Takvi mehanizmi zaštite ne bi trebali podrazumijevati nikakvu pretpostavku postojanja odgovornosti na strani klijenta.

Kako bi osigurali pravnu sigurnost s obzirom na područje primjene obveze, potrebno ju je primijeniti na svu opremu koju društvo osigurava ili čije korištenje dopušta investicijsko društvo te zahtijevati da investicijska društva poduzmu razumne korake kako bi osigurala da se za transakcije na koristi oprema koja je u privatnom vlasništvu. Ti bi zapisi trebali biti dostupni nadležnim tijelima u ispunjavanju njihovih nadzornih zadaća te u izvršenju provedbenih mjera u okviru ove Direktive te u okviru Uredbe (EU) br. 600/2014, Uredbe (EU) br. 596/2014 i Direktive 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ kako bi pomogli nadležnim tijelima odrediti ponašanja koja nisu u skladu s pravnim okvirom kojim se uređuje aktivnost investicijskih društava. Ti bi zapisi također trebali biti dostupni investicijskim društvima i klijentima kako bi pokazali razvoj njihovog odnosa s obzirom na naloge koje šalju klijenti i transakcije koje vrše društva. Zbog toga je primjereno da se u ovoj Direktivi predvide načela općeg režima koji se odnosi na snimanje telefonskih razgovora ili evidentiranja elektroničke komunikacije koja se odnosi na naloge klijenata.

- (58) U skladu sa zaključcima Vijeća o jačanju europskog financijskog nadzora donesenim u lipnju 2009. i da bi doprinijela uspostavi jedinstvenog regulatornog okvira za financijska tržišta Unije, pomogla u daljnjem razvoju jednakih uvjeta za države članice i sudionike na tržištu, povećala zaštitu ulagatelja i poboljšala nadzor i provedbu, Unija se obvezala, kada je primjereno, svesti na najmanju mjeru diskrecijska prava država članica u vezi sa zakonodavstvom Unije o financijskim uslugama. Osim uvođenja u ovu Direktivu zajedničkog sustava za snimanje telefonskih razgovora ili evidentiranje elektroničke komunikacije koje se tiče naloga klijenta, primjereno je smanjiti mogućnost nadležnih tijela da u pojedinim slučajevima delegiraju nadzorne zadaće, ograničavaju diskrecijska prava u zahtjevima koji se primjenjuju na vezane zastupnike i na izvješćivanje iz podružnica.
- (59) U proteklom desetljeću upotreba tehnologije za trgovanje bitno se razvila i sada je u velikoj mjeri koriste sudionici na tržištu. Veliki broj sudionika na tržištu sada koristi algoritamsko trgovanje u kojem računalni algoritam automatski odredi aspekte naloga s minimalnim posredovanjem čovjeka ili bez njega. Rizici koji proizlaze iz algoritamskog trgovanja trebali bi biti uređeni. Ipak, korištenje algoritama u obradi izvršenih transakcija nakon trgovanja ne predstavlja algoritamsko trgovanje. Investicijsko društvo koje algoritamsko trgovanje koristi u sklopu strategije održavanja tržišta trebalo bi neprekidno provoditi to održavanje tržišta tijekom određenog omjera sati trgovanja u mjestu trgovanja. Regulatorni tehnički standardi trebali bi pojasniti što predstavlja određeni omjer sati trgovanja u mjestu trgovanja tako da osigura da je taj određeni omjer znatan u usporedbi s ukupnim satima trgovanja, uzimajući u obzir likvidnost, visinu i vrstu određenog tržišta i karakteristike financijskih instrumenta kojim se trguje.
- (60) Investicijska društva koja algoritamsko trgovanje koriste u sklopu strategije održavanja tržišta trebala bi imati odgovarajuće sustave i kontrolu tih aktivnosti. Takvu aktivnost trebalo bi tumačiti na način koji je specifičan za njezin kontekst i svrhu. Definicija takve aktivnosti je stoga neovisna o definicijama kao što je ona za „aktivnosti održavanja tržišta” iz Uredbe (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.
- (61) Poseban podskup algoritamskog trgovanja jest visokofrekventno algoritamsko trgovanje u kojem sustav za trgovanje velikom brzinom analizira podatke ili signale s tržišta i potom, kao odgovor na tu analizu, šalje ili ažurira veliku količinu naloga u vrlo kratkom vremenu. Visokofrekventno algoritamsko trgovanje može, osobito, sadržavati elemente kao što su kreiranje, generiranje, usmjeravanje ili izvršenje naloga koje određuje sustav bez ljudske intervencije za pojedinačne transakcije ili naloge, kratak vremenski okvir za utvrđivanje i likvidaciju pozicija, veliki dnevni promet portfelja, visoki omjer naloga i trgovine u danu i zaključenje dana trgovanja na ili blizu neutralne pozicije. Visokofrekventno algoritamsko trgovanje, između ostalog, karakteriziraju visoke stope poruka u danu koje predstavljaju naloge, ponude i otkazivanja. U utvrđivanju onoga što predstavlja visoke stope poruka u danu u

⁽¹⁾ Direktiva 2014/57/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o kaznenim sankcijama za zlouporabu tržišta (Direktiva o zlouporabi tržišta) (Vidjeti str. 179. ovog Službenog lista).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 236/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2012. o kratkoj prodaji i određenim aspektima kreditnih izvedenica na osnovi nastanka statusa neispunjavanja obveza (SL L 86, 24.3.2012., str. 1).

obzir treba uzeti identitet klijenta koji stoji iza aktivnosti, duljinu razdoblja promatranja, usporedbu s ukupnom aktivnošću tržišta tijekom tog razdoblja i relativnu koncentraciju ili fragmentaciju aktivnosti. Visokofrekventno algoritamsko trgovanje obično obavljaju trgovci koji koriste vlastiti kapital za trgovanje. Ono nije strategija samo po sebi, već obično podrazumijeva upotrebu sofisticirane tehnologije za provedbu tradicionalnijih strategija trgovanja poput održavanja tržišta ili arbitraže.

- (62) Tehnički napredak omogućio je visokofrekventno trgovanje i razvoj poslovnih modela. Visokofrekventno trgovanje olakšano je kolokacijom platformi sudionika na tržištu u neposrednoj blizini sustava za usklađivanje transakcija na mjestu trgovanja. Kako bi se osigurali uredni i korektni uvjeti trgovanja, nužno je zahtijevati od mjesta trgovanja da pružaju takve kolokacijske usluge bez diskriminiranja, korektno i transparentno. Upotrebom tehnologije za trgovanje povećala se brzina, sposobnost i složenost trgovanja ulagatelja. Također je omogućila sudionicima na tržištu da svojim klijentima olakšaju izravan elektronički pristup tržištima upotrebom njihovih trgovinskih platformi, izravnim pristupom tržištu ili sponzoriranim pristupom. Tehnologija za trgovanje donijela je općenito koristi tržištu i sudionicima na tržištu, na primjer veće sudjelovanje na tržištima, povećanu likvidnost, manji raspon cijena, smanjenu kratkoročnu volatilnost cijena i način postizanja boljeg izvršenja naloga za klijente. Ipak, ta tehnologija dovodi do potencijalnih rizika, npr. povećani rizik od preopterećenja sustava mjesta trgovanja zbog velikog volumena naloga, rizik da algoritamsko trgovanje stvara duplicirane ili neispravne naloge ili da ne funkcionira učinkovito te tako doprinese stvaranju neuredno tržište.

Osim toga, postoji i rizik preosjetljivosti algoritamskih sustava za trgovanje na događaje na tržištu koji mogu pogoršati volatilnost cijena ako već postoji problem na tržištu. Konačno, ako se tehnike algoritamskog trgovanja ili visokofrekventnog algoritamskog trgovanja ne upotrebljavaju ispravno, u pogledu njih, kao i u pogledu svakog drugog oblika trgovanja, može doći do određenih ponašanja, koja su zabranjena Uredbom (EU) br. 596/2014. Visokofrekventno trgovanje može također, zbog toga što osobama koje trguju visokofrekventno daje prednost u odnosu na informacije” potaknuti ulagatelje da odaberu izvršavati transakcije na mjestima trgovanja na kojima mogu izbjeći interakciju s osobama koje trguju visokofrekventno. Primjereno je tehnike visokofrekventnog algoritamskog trgovanja koje se zasnivaju na određenim značajkama podvrgnuti posebnoj regulatornoj kontroli. Dok su to pretežno tehnike koje se zasnivaju na trgovanju za vlastiti račun, takva kontrola trebala bi se također primjenjivati ako je izvršenje tehnike strukturirano tako da se izbjegava izvršenje za vlastiti račun.

- (63) Ti potencijalni rizici od povećane upotrebe tehnologije najbolje se mogu ublažiti kombinacijom mjera i posebnih oblika kontrole rizika usmjerenih na društva koja koriste tehnike algoritamskog ili visokofrekventnog algoritamskog trgovanja koja pružaju izravan elektronički pristup i druge mjere usmjerene na operatere mjesta trgovanja kojima takva društva imaju pristup. Kako bi se ojačala otpornost tržišta s obzirom na tehnološki razvoj te bi mjere trebale odražavati i nadopunjavati tehničke smjernice koje je izdalo europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala) („ESMA”) osnovano Uredbom (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ u veljači 2012. o sustavima i kontrolama u okruženju automatiziranog trgovanja za trgovinske platforme, investicijska društva i nadležna tijela (ESMA/2012/122). Poželjno je osigurati da sva društva koja se bave visokofrekventnim algoritamskim trgovanjem imaju odobrenja za rad. Takvim odobrenjem za rad bi se trebalo osigurati da ta društva podliježu organizacijskim zahtjevima prema Direktivi i da ih se nadzire na odgovarajući način. Ipak, ne bi trebalo zahtijevati da subjekti koji imaju odobrenje za rad i pod nadzorom su u skladu sa pravom Unije kojim se uređuje financijski sektor i koji su izuzeti iz ove Direktive, ali koji koriste tehnike algoritamskog trgovanja ili visokofrekventnog algoritamskog trgovanja trebaju imati odobrenje za rad u skladu s ovom Direktivom i trebali bi biti podvrgnuti samo mjerama i nadzoru s ciljem rješavanja određenog rizika koji proizlazi iz tih vrsta trgovanja. U tom bi pogledu ESMA trebala imati važnu koordinacijsku ulogu određivanjem odgovarajućih pomaka cijene kako bi se osiguralo uredno tržište na razini Unije.
- (64) I investicijska društva i mjesta trgovanja trebala bi osigurati jake mjere kako tehnike algoritamskog trgovanja ili visokofrekventnog algoritamskog trgovanja ne bi stvorili neuredno tržište i kako se ne bi mogle koristiti za zlouporabu. Mjesta trgovanja također bi trebala osigurati da su im sustavi trgovanja otporni i ispitani na odgovarajući način kako bi se suočili s povećanim tokovima naloga ili tenzijama na tržištu i da imaju uspostavljene sustave za prekid trgovanja u svim mjestima trgovanja tako da je moguće privremeno zaustaviti trgovanje ili ga ograničiti ako dođe do iznenadnih neočekivanih kretanja cijena.
- (65) Također je nužno osigurati da su strukture naknada mjesta trgovanja transparentne, nediskriminirajuće i korektno i da nisu strukturirane tako da se njima promiču neuredni tržišni uvjeti. Stoga je potrebno dopustiti mjestima

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

trgovanja da prilagode svoje naknade za povučene naloge u skladu s vremenskim trajanjem u kojem je nalog zadržan te da prilagode naknade za svaki financijski instrument na koji se primjenjuju. Države članice bi također trebale omogućiti mjestima trgovanja da uvedu više naknade za izdavanje naloga koji se kasnije povuku ili za sudionike koji daju veći omjer povučenih naloga i za one koji posluju sa tehnikom visokofrekventnog algoritamskog trgovanja kako bi se odrazilo dodatno opterećenje na kapacitet sustava bez nužnih koristi za druge sudionike na tržištu.

- (66) Uz mjere u vezi s tehnikama algoritamskog trgovanja i visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, primjereno je da investicijska društva svojim klijentima zabrane pružanje izravnog elektroničkog pristupa tržištima ako takav pristup ne podliježe pravilnim sustavima i nadzoru. Bez obzira na oblike pruženog izravnog pristupa, društva koja pružaju takav pristup trebala bi ocijeniti i pregledati primjerenost klijenata koji koriste tu uslugu i osigurati uvođenje kontrole rizika za korištenje usluge te zadržavanje odgovornosti tih društava za trgovanja koja predaju njihovi klijenti korištenjem njihovih sustava ili kodeksa trgovanja. Primjereno je da detaljni organizacijski zahtjevi koji se tiču tih novih oblika trgovanja budu detaljnije propisani u regulatornim tehničkim standardima. Time bi se trebala osigurati mogućnost izmjene zahtjeva kada je potrebno da bi se razmislile dodatne inovacije i razvoji u tom području.
- (67) Kako bi osigurali učinkoviti nadzor te omogućili nadležnim tijelima pravovremeno poduzimanje odgovarajućih mjera protiv nevažećih ili nezakonitih algoritamskih strategija potrebno je označiti sve naloge koje generira algoritamsko trgovanje. Označavanjem bi se nadležnim tijelima omogućilo određivanje i razlikovanje naloga koji proizlaze iz različitih algoritama te učinkovitu rekonstrukciju i procjenu strategija koje koriste korisnici algoritamskog trgovanja. To bi trebalo ublažiti rizik od nedvosmislenog dodjeljivanja naloga algoritamskoj strategiji ili trgovcu. Označavanje nadležnim tijelima omogućuje učinkovito i djelotvorno djelovanje protiv strategija algoritamskog trgovanja koje djeluju malverzacijski ili predstavljaju rizike za pravilno funkcioniranje tržišta.
- (68) Kako bi osigurali očuvanje integriteta tržišta u svjetlu tehnoloških razvoja na financijskim tržištima, ESMA bi redovno trebala tražiti ulazne podatke od nacionalnih stručnjaka o razvoju u vezi s tehnologijom trgovanja uključujući visokofrekventno trgovanje i nove prakse koje bi mogle predstavljati zlouporabu tržišta, kako bi odredila i promicala učinkovite strategije za sprječavanje i rješavanje takvih zlouporaba.
- (69) Trenutno u Uniji djeluju brojna mjesta trgovanja, među kojima postoje i oni koji trguju istim financijskim instrumentima. Kako bi se razmotrili mogući rizici za interese ulagatelja, nužno je formalizirati i dodatno koordinirati postupke povezane s posljedicama trgovanja na drugim mjestima trgovanja ako jedno investicijsko društvo ili tržišni operater koji posluje na mjestu trgovanja odluči suspendirati ili isključiti financijski instrument iz trgovanja. Radi pravne sigurnosti i primjerenog razmatranja sukoba interesa kada se odlučuje o suspenziji ili isključenju financijskog instrumenata iz trgovanja, trebalo bi osigurati da ako jedno investicijsko društvo ili tržišni operater koji posluje u mjestu trgovanja prestane s trgovanjem zbog toga što nije usklađen s njihovim propisima, drugi slijede tu odluku ako je tako odlučilo njihovo nadležno tijelo osim ako nastavak trgovanja nije opravdan iznimnim okolnostima. Osim toga, potrebno je formalizirati i poboljšati razmjenu informacija i suradnju među nadležnim tijelima u vezi sa suspenzijom ili isključenjem financijskog instrumenta iz trgovanja u mjestu trgovanja. Te bi mjere trebale biti obuhvaćene na način da sprečavaju da mjesta trgovanja koriste informacije prenesene u kontekstu suspenzije ili isključenja financijskih instrumenata iz trgovanja za komercijalnu namjenu.
- (70) Sve je više ulagatelja aktivno na financijskim tržištima, a na raspolaganju im je složeniji, raznolikiji niz usluga i instrumenata; s obzirom na to, nužno je predvidjeti određeni stupanj usklađivanja kako bi se ulagateljima ponudila visoka razina zaštite u cijeloj Europskoj uniji. Kada je donesena Direktiva 2004/39/EZ, sve veća ovisnost ulagatelja o osobnim preporukama zahtijevala je uvrštenje investicijskog savjetovanja u investicijske usluge koje podliježu odobrenju za rad i posebnim obvezama poslovnog ponašanja. Stalna važnost osobnih preporuka klijentima i sve složenije usluge i instrumenti zahtijevaju povećanje obveza poslovnog ponašanja kako bi se povećala zaštita ulagatelja.
- (71) Države članice trebale bi osigurati da investicijska društva djeluju u skladu s najboljim interesima svojih klijenata te da mogu poštovati svoje obveze iz ove Direktive. Sukladno tomu, investicijska bi društva trebala razumjeti karakteristike ponuđenih ili preporučenih financijskih instrumenata te uspostaviti i pregledati učinkovite politike i mehanizme kako bi odredila kategorije klijenata kojima treba pružiti proizvode i usluge. Države članice bi trebale

osigurati da investicijska društva koja proizvode financijske instrumente osiguraju da su ti proizvodi proizvedeni kako bi zadovoljili utvrđeno ciljno tržište krajnjih klijenata unutar relevantne kategorije klijenata, poduzeti razumne korake kako bi osigurale potrebnu distribuciju financijskih instrumenata na utvrđenom ciljnom tržištu i periodičan pregled utvrđivanja ciljnog tržišta te karakteristike proizvoda koje nude. Investicijska društva koja klijentima nude ili preporučuju financijske instrumente koje oni ne proizvode također bi trebala imati odgovarajuće mehanizme za postizanje i razumijevanje relevantnih informacija u vezi s postupkom odobrenja proizvoda, uključujući utvrđeno ciljno tržište i karakteristike proizvoda koji nude ili preporučuju. Ta bi se obveza trebala primjenjivati ne dovodeći u pitanje bilo kakvu procjenu prikladnosti ili primjerenosti koju će kasnije provoditi investicijsko društvo u pružanju investicijskih usluga svakom klijentu na temelju njihovih osobnih potreba, karakteristika i ciljeva.

Kako bi osigurala da će financijski instrumenti biti ponuđeni ili preporučeni samo kada je to u interesu klijenta, investicijska društva koja nude ili preporučuju proizvod koji su proizvela društva koja ne podliježu zahtjevima za upravljanje proizvodima iz ove Direktive ili društva trećih zemalja također bi trebala imati odgovarajuće mehanizme za dobivanje dostatnih informacija o financijskim proizvodima.

- (72) Kako bi se ulagateljima pružile sve važne informacije, primjereno je tražiti od investicijskih društava koja nude investicijsko savjetovanje da otkriju trošak savjetovanja, razjasne na čemu se temelje njihovi savjeti, posebnu paletu proizvoda koju razmatraju prilikom davanja osobnih preporuka klijentima, pružaju li investicijsko savjetovanje neovisno i daju li klijentima periodične procjene o primjerenosti financijskih instrumenata koji su im preporučeni. Također je primjereno tražiti od investicijskih društava da objasne svojim klijentima razloge za dane savjete.
- (73) Kako bi se dodatno utvrdio regulatorni okvir za investicijsko savjetovanje, a istodobno ostavila mogućnost izbora investicijskim društvima i klijentima, primjereno je utvrditi uvjete za pružanje te usluge kada društva obavijeste klijente da se usluga pruža neovisno. Kad se savjet daje neovisno, prije davanja osobne preporuke trebala bi se procijeniti dostatna paleta različitih proizvoda ponuditelja proizvoda. Savjetnik ne treba nužno procijeniti investicijske proizvode dostupne na tržištu koje nude svi ponuditelji proizvoda ili izdavatelji, no paleta financijskih instrumenata ne bi trebala biti ograničena na financijske instrumente koje izdaju ili nude subjekti usko povezani s investicijskim društvom ili koji imaju bilo kakve druge pravne ili ekonomske veze, kao što su ugovorne veze, koje su toliko bliske da bi mogle ugroziti neovisnost pruženog savjeta.
- (74) Kako bi se povećala zaštita ulagatelja i jasnoća u pogledu usluge koju klijenti primaju, također je primjereno dodatno ograničiti mogućnost društava da pružaju usluge neovisnog investicijskog savjetovanja te usluge upravljanja portfeljem kako bi prihvatila ili zadržala naknade, provizije ili bilo kakve novčane ili koristi u naturi od trećih strana, a posebno od izdavatelja ili ponuditelja proizvoda. To podrazumijeva da sve naknade, provizije ili bilo kakve novčane koristi koje je treća strana platila ili pružila moraju u potpunosti biti vraćene klijentima što je prije moguće nakon primitka tih plaćanja od strane društva, a društvo ne bi smjelo moći kompenzirati bilo kakva plaćanja treće strane od naknada koje klijent duguje društvu. Klijent treba točno, a prema potrebi, i periodično biti obaviješten o svim naknadama, provizijama i koristima koje je društvo primilo u vezi s investicijskom uslugom koja je pružena i prenesena klijentu. Društva koja pružaju neovisna savjetovanja i upravljanje portfeljem također bi trebala uspostaviti politiku, kao dio organizacijskih zahtjeva, kako bi osigurali da su uplate primljene od treće stranu dodijeljene i prenesene klijentima. Samo bi manje nenovčane koristi trebale biti dopuštene, pod uvjetom da su jasno otkrivene klijentu, da mogu poboljšati kvalitetu pružene usluge i da se ne može smatrati da bi narušile mogućnost investicijskih društava da djeluju u najboljem interesu klijenata.
- (75) Kada pruža uslugu neovisnog investicijskog savjetovanja te uslugu upravljanja portfeljem, naknade, provizije, nenovčane koristi koje je osoba platila ili pružila u korist klijenta trebale bi biti dopuštene samo u onoj mjeri u kojoj je osoba svjesna da su takva plaćanja izvršena u njegovu korist te da su iznos i učestalost bilo kakvog plaćanja dogovoreni između klijenta i investicijskog društva te da ih nije odredila treća strana. Slučajevi koji bi zadovoljili ovaj uvjet podrazumijevaju kada klijent plaća račun društva izravno ili ga je platila treća neovisna strana koja nema veze s investicijskim društvom vezano uz investicijsku uslugu pruženu klijentu i djeluje samo po uputama klijenta te slučajevi kada klijent dogovara naknadu za uslugu koju pruža investicijsko društvo i plaća tu naknadu. Općenito to bi bili slučajevi za računovođe ili pravnike koji postupaju u skladu s jasnim uputama o plaćanju dobivenima od klijenta ili ako osoba djeluje kao veza za plaćanje.

- (76) Ova Direktiva predviđa uvjete i postupke u skladu s kojima bi države članice trebale postupati kod planiranja uvođenja dodatnih zahtjeva. Takvi zahtjevi mogu uključivati zabranu ili daljnje ograničenje ponude ili prihvaćanja naknada, provizija ili novčanih ili nenovčanih koristi koje je platila ili dala treća strana ili osoba za račun treće osobe u vezi s pružanjem usluga klijentima.
- (77) Za dodatnu zaštitu potrošača također je primjereno osigurati da investicijska društva ne plaćaju ni procjenjuju rad vlastitog osoblja na način koji će biti u sukobu s obvezom društva da djeluje u najboljem interesu svojih klijenata, na primjer putem primitaka od rada, prodajnih ciljeva ili na neki drugi način koji potiče preporučivanje ili prodaju jednog određenog financijskog instrumenta kada bi drugi proizvod mogao bolje zadovoljiti potrebe klijenta.
- (78) Kada je dovoljno informacija u vezi s troškovima i povezanim izdacima ili rizicima koji se odnose na financijski instrument pruženo u skladu s drugim pravom Unije, te informacije treba smatrati primjerenima za svrhu pružanja informacija klijentima u skladu s ovom Direktivom. Međutim, investicijska društva ili kreditne institucije koje distribuiraju taj financijski instrument trebale bi dodatno informirati svoje klijente o svim drugim troškovima i povezanim izdacima koji se odnose na pružanje investicijskih usluga povezanih s tim financijskim instrumentom.
- (79) S obzirom na složenost investicijskih proizvoda i stalne inovacije u njihovoj izradi, također je važno osigurati da osoblje koja pruža savjete o investicijskim proizvodima ili ih prodaje malim ulagateljima posjeduje odgovarajuću razinu znanja i kompetencija u vezi s proizvodima koji se nude. Investicijska društva trebala bi omogućiti svojem osoblju dovoljno vremena i resursa za postizanje tog znanja i kompetencija te da ih primijene prilikom pružanja usluga klijentima.
- (80) Investicijskim društvima dopušteno je pružanje investicijskih usluga koje se sastoje samo od izvršavanja i/ili zaprimanja te prijenosa naloga klijenata bez prikupljanja podataka koji se tiču znanja i iskustva klijenta da bi se procijenila primjerenost usluge ili financijskih instrumenta klijentu. S obzirom na to da te usluge uključuju i znatno smanjenje zaštite klijenata, primjereno je poboljšati uvjete pružanja tih usluga. Posebno je primjereno isključiti mogućnost pružanja tih usluga zajedno s pomoćnom uslugom koja se sastoji od davanja kredita ili zajmova ulagateljima kako bi im se dopustilo da izvrše transakciju u koju je uključeno investicijsko društvo, s obzirom na to da se time povećava složenost transakcije i otežava razumijevanje uključenih rizika. Također je primjereno bolje definirati kriterije odabira financijskih instrumenata na koje bi se te usluge trebale odnositi kako bi se isključili određeni financijski instrumenti, uključujući one u koje je ugrađena izvedenica ili su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje uključenih rizika, udjele u poduzećima koja nisu poduzeća za zajedničko ulaganje u prenosive vrijednosne papire (UCITS) i strukturne UCITS-e iz članka 36. stavka 1. podstavka 2. Uredbe Komisije (EU) br. 583/2010⁽¹⁾. Obrada nekih UCITS-a kao složenih proizvoda ne bi trebala dovesti u pitanje buduće pravo Unije kojim se definira područje primjene i pravila koja se primjenjuju na takve proizvode.
- (81) Praksa međusektorske prodaje uobičajena je strategija pružatelja financijskih usluga malim ulagateljima u cijeloj Uniji. Oni mogu pogodovati malim ulagateljima, ali mogu također predstaviti prakse u kojima interes klijenta nije uzet u obzir na odgovarajući način. Na primjer, određeni oblici međusektorske prodaje, posebno praksa vezanja u kojoj se dvije financijske usluge ili više njih prodaju zajedno u paketu, a najmanje jedna od tih usluga nije dostupna odvojeno, može narušiti tržišno natjecanje i negativno utjecati na mobilnost klijenata i njihovu sposobnost izbora na temelju obaviještenosti. Primjer prakse vezanja može biti nužno otvaranje tekućih računa kada se investicijska usluga pruža malom ulagatelju. Dok prakse objedinjavanja usluga u kojima se dvije financijske usluge ili više njih prodaju zajedno u paketu, ali se svaka od njih može kupiti odvojeno, mogu narušiti tržišno natjecanje i negativno utjecati na mobilnost korisnika usluge i sposobnost klijenta da izaberu na temelju obaviještenosti, one barem klijentu prepuštaju odabir pa stoga mogu predstavljati manji rizik neispunjavanja obveza koja investicijska društva imaju u skladu s ovom Direktivom. Upotreba takvih praksi trebala bi se pomno procijeniti kako bi se promicalo tržišno natjecanje i izbor potrošača.
- (82) Pri pružanju investicijskog savjetovanja, investicijsko društvo treba u pisanoj izjavi o primjerenosti navesti kao dani savjet ispunjava sklonosti, potrebe i druge karakteristike malog ulagatelja. Izjava bi trebala biti dostavljena na trajnom mediju, uključujući i elektronički oblik. Odgovornost da napravi procjenu primjerenosti i klijentu preda točno izvješće o primjerenosti leži na investicijskom društvu tebi trebalo imati primjerene zaštitne mehanizme

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 582/2010 od 1. srpnja 2010. o provedbi Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s ključnim informacijama za ulagatelje i uvjetima koje je potrebno ispuniti prilikom dostavljanja ključnih informacija ulagateljima ili prospekta na trajnom mediju koji nije papir ili putem internetske stranice (SL L 176, 10.7.2010., str. 1.).

kako bi se osiguralo da klijent, kao posljedicu netočno i nekorektno predstavljenog izvješća, ne izgubi osobnu preporuku uključujući i način na koji je pružena preporuka primjerena za klijenta i koje su mane preporučenog djelovanja.

- (83) Prilikom određivanja što je pravodobno dostavljanje informacija prije roka navedenog u ovoj Direktivi, investicijsko bi društvo trebalo povesti računa, s obzirom na hitnost situacije i vrijeme koje je potrebno klijentu da usvoji i reagira na posebne dostavljene informacije, o vremenskom razdoblju koje je potrebno klijentu da pročita i shvati informacije prije nego što donese odluku o ulaganju. Klijentu će vjerojatno trebati više vremena da pregleda dobivene informacije o složenom ili nepoznatom proizvodu ili usluzi, ili o proizvodu ili usluzi s kojom klijent nema iskustva od klijenta koji razmatra jednostavniji ili poznatiji proizvod ili uslugu ili ako klijent već ima relevantno iskustvo.
- (84) Niti jedna odredba ove Direktive ne bi trebala obvezivati investicijska društva da dostavljaju sve tražene informacije o investicijskom društvu, financijskim instrumentima, troškovima i povezanim izdacima ili u vezi sa zaštitom financijskih instrumenata klijenata ili sredstava klijenata, bez odgode i istodobno, uz uvjet da ispunjavaju opću obvezu dostavljanja relevantnih informacija pravodobno prije roka navedenog u ovoj Direktivi. Ako su informacije priopćene klijentu pravodobno prije pružanja usluge, niti jedna odredba ove Direktive ne bi trebala obvezivati društva da ih pružaju bilo posebno ili da budu sastavni dio sporazuma s klijentima.
- (85) Trebalo bi se smatrati da je usluga pružena na inicijativu klijenta, osim ako je klijent zatražio takvu uslugu kao reakciju na priopćenje investicijskog društva upućeno njemu osobno ili za račun društva, koje sadrži poziv ili ima namjeru utjecati na klijenta u vezi s određenim financijskim instrumentom ili određenom transakcijom. Smatra se da je usluga pružena na inicijativu klijenta čak i ako ju je klijent zatražio na temelju obavijesti kojom se promiče ili nudi neki financijski instrument na vrlo općenit način i koja je upućena javnosti ili većoj skupini ili kategoriji klijenata ili potencijalnih klijenata.
- (86) Jedan od ciljeva ove Direktive jest zaštita ulagatelja. Mjere za zaštitu ulagatelja trebale bi biti prilagođene specifičnostima svake kategorije ulagatelja (mali ulagatelji, profesionalni ulagatelji, kvalificirani nalagodavatelji). Međutim, da bi se poboljšao regulatorni okvir koji se primjenjuje na pružanje usluga bez obzira na kategorije klijenata, primjereno je pojasniti da se na odnos sa svakim klijentom primjenjuju načela poštenog, korektnog djelovanja i djelovanja u skladu s pravilima struke te obveza davanja istinitih i jasnih informacija koje klijente ne dovode u zabludu.
- (87) Ulaganja koja uključuju ugovore o osiguranju često su kupcima dostupna kao potencijalne alternative ili zamjene za financijske instrumente iz ove Direktive. Kako bi mali ulagatelji imali trajnu zaštitu te kako bi se osigurali jednaki uvjeti među različitim proizvodima, važno je da investicijski proizvodi koji se temelje na ulaganju podliježu odgovarajućim zahtjevima. Budući da bi zahtjeve za zaštitu ulagatelja u ovoj Direktivi trebalo primjenjivati jednako za ona ulaganja koja su u okviru ugovora o osiguranju, zbog različitih tržišnih struktura i karakteristika proizvoda primjerenije je da su detaljni zahtjevi navedeni u aktualnog revidiranoj Direktivi 2002/92/EZ nego da ih se navodi u ovoj Direktivi. Buduće pravo Unije kojim se uređuju aktivnosti posrednika u osiguranju i društava za osiguranje trebala bi stoga primjereno osigurati sukladan regulatorni pristup u vezi s distribucijom različitih financijskih proizvoda koji zadovoljavaju potrebe sličnih ulagatelja te stoga podižu izazove za zaštitu usporedivih ulagatelje. Europsko nadzorno tijelo (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje) („EIOPA”) osnovano Uredbom (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i ESMA bi trebale zajedno raditi kako bi se postigla što veća sukladnost u provedbi poslovnih standarda za te investicijske proizvode. Ti novi zahtjevi za investicijske proizvode koji se temelje na osiguranju trebali bi biti utvrđeni Direktivom 2002/92/EZ.
- (88) Kako bi uskladili propise u vezi sa sukobima interesa, općim načelima i informacijama kupcima te kako bi dopustili državama članicama uvođenje ograničenja na primitke od rada posrednika u osiguranju, trebalo bi izmijeniti Direktivu 2002/92/EZ.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1094/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju Europskog nadzornog tijela (Europsko nadzorno tijelo za osiguranje i strukovno mirovinsko osiguranje), o izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i o stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/79/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 48.).

- (89) Investicijski proizvodi koji se temelje na osiguranju, a koji ne nude mogućnosti ulaganja i depozite isključivo izložene kamatnim stopama trebali bi biti isključeni iz područja primjene ove Direktive. S obzirom na njihove posebnosti i ciljeve, pojedinačni i strukovni mirovinski proizvodi čija je primarna svrha ulagatelju u mirovini osigurati dohodak, trebali bi biti isključeni iz područja primjene ove Direktive.
- (90) Odstupajući od načela da matična država članica izdaje odobrenje za rad, provodi nadzor i provodi obveze vezano uz poslovanje podružnice, nadležno tijelo države članice domaćina može preuzeti odgovornost za provedbu određenih obveza utvrđenih u Direktivi u vezi s poslovima koji se obavljaju putem podružnice na državnom području na kojem je podružnica smještena, budući da je to nadležno tijelo najbliže podružnici i u boljem je položaju da otkrije i intervenira u slučaju kršenja propisa koji uređuju poslovanje podružnice.
- (91) Potrebno je obvezati investicijsko društvo na „najpovoljnije izvršenje” kako bi se osiguralo izvršavanje naloga klijenata pod uvjetima koji su za klijente najpovoljniji. Ta bi se obveza trebala primjenjivati kada društvo prema klijentu ima ugovornu obvezu ili obvezu u okviru posredovanja.
- (92) S obzirom da je sada u Uniji dostupna široka paleta mjesta izvršenja, potrebno je malim ulagateljima poboljšati okvir za najbolje izvršenje. Prilikom primjenjivanja okvira za najpovoljnije izvršenje trebao bi se razmotriti napredak u tehnologiji za praćenje najpovoljnijeg izvršenja u skladu s člankom 27. stavkom 1. drugim i trećim podstavkom.
- (93) Za potrebe određivanja najpovoljnijeg izvršenja u slučaju naloga malih ulagatelja, troškovi povezani s izvršavanjem naloga trebali bi uključivati provizije ili naknade koje investicijsko društvo zaračunava klijentu u ograničene svrhe, u slučajevima kada je više od jednog mjesta navedenog u politici izvršavanja naloga društva u stanju izvršiti neki posebni nalog. U takvim slučajevima, potrebno je povesti računa o provizijama i troškovima društva pri izvršavanju naloga na svakom prikladnom mjestu izvršenja, kako bi se ocijenili i usporedili rezultati za klijenta koji bi se postigli izvršavanjem naloga na svakom takvom mjestu. Međutim, namjera nije zahtijevati od društva da usporedi rezultate koje bi za klijenta ostvario na temelju njegove vlastite politike izvršavanja naloga i njegovih provizija i naknada, s rezultatima koje bi možda ostvarilo za istog klijenta bilo koje drugo investicijsko društvo na temelju drukčije politike izvršavanja naloga ili drukčije strukture provizija ili naknada. Niti je namjera da se traži od društva da usporedi razlike u svojim provizijama koje se pripisuju razlikama u vrsti usluga koje društvo pruža klijentima.
- (94) Odredbe ove Direktive koje predviđaju da bi troškovi izvršavanja naloga trebali uključivati provizije i naknade koje investicijsko društvo zaračunava klijentu za pružanje investicijske usluge, ne bi se smjele primjenjivati u svrhu određivanja koja bi se mjesta izvršenja trebala uključiti u politiku izvršavanja naloga društva za potrebe članka 27. stavka 5. ove Direktive.
- (95) Trebalo bi smatrati da investicijsko društvo strukturira ili zaračunava svoje provizije na način koji nepošteno pravi razliku između mjesta izvršenja, ako zaračunava različite provizije ili raspon cijene klijentima za izvršenje naloga na različnim mjestima izvršenja, a ta razlika ne odražava stvarne razlike u trošku koji ima društvo za izvršavanje na tim mjestima.
- (96) Kako bi se poboljšali uvjeti po kojima investicijska društva ispunjavaju svoje obveze izvršavanja naloga po uvjetima koji su najpovoljniji za klijenta u skladu s ovom Direktivom, primjereno je tražiti da za financijske instrumente koji podliježu obvezi trgovanja u člancima 23. i 28. Uredbe (EU) br. 600/2014. da svako mjesto trgovanja ili sistemski internalizator, a za svaki drugi financijski instrument da svako mjesto izvršenja javnosti stavi na raspolaganje podatke koji se odnose na kvalitetu izvršavanja transakcija u svakom mjestu.
- (97) Informacije koje investicijska društva daju klijentima o njihovim politikama izvršenja često su općenite i standardne te ne omogućavaju klijentima da razumiju na koji način će se izvršiti nalog i da provjere ispunjava li društvo obvezu izvršavanja naloga pod uvjetima koji su za klijenta najpovoljniji. Kako bi se povećala zaštita ulagatelja, primjereno je precizirati načela koja se tiču informacija o politikama izvršavanja koje investicijska društva daju svojim klijentima i tražiti od investicijskih društava da objave na godišnjoj razini za svaki razred financijskih instrumenata prvih pet mjesta izvršenja u kojima su prethodne godine izvršili naloge klijenata te uzeti u obzir te informacije i informacije koje objavljuju mjesta izvršenja o kvaliteti izvršenja u svojim politikama najpovoljnijeg izvršenja naloga.

- (98) Prilikom ulaska u poslovni odnos s klijentom, investicijsko društvo može od klijenta ili potencijalnog klijenta, istodobno kada traži suglasnost za politiku izvršavanja naloga, zatražiti i suglasnost za mogućnost izvršavanja njegovih naloga izvan mjesta trgovanja.
- (99) Osobe koje pružaju investicijske usluge za račun više od jednog investicijskog društva ne bi se trebale smatrati vezanim zastupnicima nego investicijskim društvima ako odgovaraju definiciji iz ove Direktive, uz iznimku određenih osoba koje mogu biti izuzete.
- (100) Ova Direktiva ne bi trebala dovesti u pitanje pravo vezanih zastupnika da obavljaju djelatnosti obuhvaćene drugim direktivama i srodne djelatnosti povezane s financijskim uslugama ili proizvode koji nisu obuhvaćeni ovom Direktivom, čak i za račun dijelova iste financijske grupe.
- (101) Uvjeti za provođenje poslovanja izvan poslovnih prostorija investicijskih društava (prodaja od vrata do vrata) ne bi trebali biti obuhvaćeni ovom Direktivom.
- (102) Nadležna tijela država članica ne bi trebala registrirati ili bi trebala povući registraciju ako aktivnosti koje se stvarno obavljaju jasno ukazuju na to da je vezani zastupnik odabrao pravni sustav jedne države članice kako bi izbjegao strože norme koje su na snazi u drugoj državi članici na čijem području namjerava obavljati ili obavlja pretežni dio poslovanja.
- (103) Za potrebe ove Direktive trebalo bi se smatrati da kvalificirani nalogodavatelji nastupaju u svojstvu klijenata.
- (104) Financijska kriza pokazala je da klijenti koji nisu mali ulagatelji imaju ograničenu sposobnost razumijevanja rizika povezanog sa svojim ulaganjima. Ako je s jedne strane potrebno potvrditi da se pravila poslovnog ponašanja primjenjuju na one ulagatelje kojima je zaštita najpotrebnija, s druge strane primjereno je bolje korigirati zahtjeve koji su primjenjivi na različite kategorije klijenata. U tom smislu, primjereno je proširiti zahtjeve za informiranjem i obavještanjem na odnos s kvalificiranim nalogodavateljem. Posebno, relevantni zahtjevi trebali bi se odnositi na zaštitu financijskih instrumenata i fondova klijenta kao i na zahtjeve za informiranje i obavještanjem koji se tiču složenijih financijskih instrumenata i transakcija. Kako bi se bolje odredila klasifikacija općina i tijela lokalnih samouprava, primjereno je jasno ih izuzeti s popisa kvalificiranih nalogodavatelja i ulagatelja koji se smatraju profesionalnim ulagateljima, omogućavajući tim klijentima, na zahtjev, da se s njima postupa kao s profesionalnim ulagateljima.
- (105) Kod transakcija izvršenih između kvalificiranih nalogodavatelja obveza objavljivanja limitiranog naloga klijenta trebala bi se primijeniti samo ako nalogodavatelj šalje limitirani nalog na izvršenje izričito investicijskom društvu.
- (106) Države članice trebale bi osigurati poštovanje prava na zaštitu osobnih podataka u skladu s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktivom 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾ kojima je uređena obrada osobnih podataka pri primjeni ove Direktive. Obrada osobnih podataka koju vrši Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u primjeni ove Direktive podliježe Uredbi (EU) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾.
- (107) Sva investicijska društva trebala bi imati iste mogućnosti učlanjivanja i pristupa uređenim tržištima u cijeloj Uniji. Bez obzira na to kako su transakcije u državama članicama trenutno organizirane, važno je ukinuti tehnička i pravna ograničenja za pristup uređenim tržištima.

⁽¹⁾ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁽²⁾ Uredba 2002/58/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. srpnja 2002. o obradi osobnih podataka i zaštiti privatnosti u području elektroničkih komunikacija (SL L 201, 31.7.2002., str. 37.).

⁽³⁾ Uredba (EZ) br. 45/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. prosinca 2000. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka u institucijama i tijelima Zajednice i o slobodnom kretanju takvih podataka (SL L 8, 12.1.2001., str. 1.).

- (108) Radi lakšeg zaključivanja prekograničnih transakcija, primjereno je investicijskim društvima omogućiti pristup sustavima poravnanja i namire u cijeloj Uniji, bez obzira na to jesu li transakcije zaključene preko uređenih tržišta u dotičnoj državi članici. Investicijska društva koja žele izravno sudjelovati u sustavima namire drugih država članica trebala bi ispuniti potrebne operativne i poslovne zahtjeve za članstvo i bonitetne mjere radi očuvanja nesmetanog i urednog funkcioniranja financijskih tržišta.
- (109) Pružanje usluga društava iz trećih zemalja u Uniji podliježe nacionalnim propisima i zahtjevima. Društva koja su dobila odobrenje za poslovanje u skladu s njima ne uživaju slobodu pružanja usluga i pravo poslovnog nastana u drugim državama članicama osim one u kojoj imaju poslovni nastan. Ako država članica smatra da se primjerena razina zaštite za njezine male ulagatelje ili male ulagatelje koji su tražili da se prema njima postupi kao prema profesionalnim klijentima može postići osnivanjem podružnice društva treće zemlje, primjereno je uvesti minimalni zajednički regulatorni okvir na razini Unije poštujući zahtjeve koji se primjenjuju na te podružnice te u skladu s načelom da prema tim društvima trećih zemalja ne bi trebalo postupiti pogodnije nego prema društvima iz Unije.
- (110) Prilikom provedbe odredbi ove Direktive, države članice u obzir bi trebale uzeti preporuke radne skupine za financijsko djelovanje o nadležnostima koje imaju nedostatke u borbi protiv strateškog pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma i za koje se mogu primijeniti protumjere ili o nadležnostima koje imaju nedostatke u borbi protiv strateškog pranja novca i borbe protiv financiranja terorizma koje nisu daleko odmakle u rješavanju nedostataka ili se nisu ispunile razvijeni plan djelovanja s FATF-om da bi riješile te nedostatke.
- (111) Odredba ove Direktive kojom se uređuje pružanje investicijskih usluga ili aktivnosti društava iz trećih zemalja u Uniji ne bi trebala utjecati na mogućnost da osobe s poslovnim nastanom u Uniji dobivaju investicijske usluge od društva iz treće zemlje isključivo na svoju inicijativu. Kada društvo iz treće zemlje pruža usluge isključivo na inicijativu osobe s poslovnim nastanom u Uniji, ne bi se trebalo smatrati da su usluge pružene na području Unije. U slučaju da društvo iz treće zemlje vrbuje klijente ili potencijalne klijente u Uniji ili promiče ili reklamira investicijske usluge ili aktivnosti zajedno s pomoćnim uslugama u Uniji, to se ne bi trebalo smatrati kao pružanjem usluga isključivo na inicijativu klijenta.
- (112) Odobrenje za upravljanje uređenim tržištem trebalo bi obuhvatiti sve aktivnosti koje su izravno povezane s objavljivanjem, obradom, izvršavanjem i potvrdom naloga te izvješćivanjem o njima od točke u kojoj je te naloge zaprimilo uređeno tržište do točke s koje se prenose dalje radi zaključivanja, kao i aktivnosti povezane s uvrštenjem financijskih instrumenata za trgovanje. Ovdje trebaju biti uključene i transakcije zaključene preko imenovanih održavatelja tržišta koje je imenovalo uređeno tržište, a koje se obavljaju u okviru sustava uređenih tržišta prema propisima koji uređuju te sustave. Ne treba se smatrati da su sve transakcije koje su zaključili članovi ili sudionici uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a zaključene u okviru sustava uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a. Transakcije koje članovi ili sudionici zaključuju na bilateralnoj osnovi, a koje ne ispunjavaju sve obveze ove Direktive utvrđene za uređena tržišta, MTP ili OTP, trebale bi se smatrati transakcijama zaključenima izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a za potrebe definicije sistematskog internalizatora. U tom bi se slučaju trebala primijeniti obveza investicijskih društava o objavljivanju obvezujućih ponuda ako su ispunjeni uvjeti iz ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014.
- (113) S obzirom na važnost pružanja likvidnosti za uredno i učinkovito funkcioniranje tržišta, investicijska društva koja se bave algoritamskim trgovanjem kako bi provodila strategiju održavanja tržišta trebala bi imati pisane sporazume s mjestima trgovanja u kojima su razjašnjene njihove obveze za osiguravanje likvidnosti tržišta.
- (114) Ništa u ovoj Direktivi ne bi trebalo obvezivati nadležna tijela da odobre ili ispituju sadržaj pisanog sporazuma između uređenog tržišta i investicijskog društva koji je obavezan pri sudjelovanju u sustavu održavanja tržišta. Ipak, ih se u tome ne sprečava sve dok se takvo odobrenje ili pregled temelji samo na usklađenosti uređenih tržišta s njihovim obvezama iz članka 50.

- (115) Pružanje usluga davanja temeljnih podataka tržišta koji su ključni kako bi korisnici mogli dobiti željeni pregled aktivnosti trgovanja na financijskim tržištima Unije, a nadležna tijela točne i sveobuhvatne informacije o bitnim transakcijama, trebalo bi podlijegati odobrenju i reguliranju kako bi se osigurala nužna razina kvalitete.
- (116) Uvođenje ovlaštenih sustava objavljivanja (APA-e) trebalo bi poboljšati kvalitetu informacija o transparentnosti trgovanja koje se objavljuju izvan mjesta izvršenja (OTC) i znatno doprinijeti osiguranju da se takvi podaci objavljuju na način koji će olakšati njihovo objedinjavanje s podacima koje objavljuju mjesta trgovanja.
- (117) Kad je uspostavljena struktura tržišta koja omogućava natjecanje između više mjesta trgovanja, nužno je da djelotvoran i sveobuhvatan konsolidirani sustav objave bude u funkciji što je prije moguće. Uvođenje komercijalnog rješenja za konsolidirani sustav objave vlasničkih financijskih instrumenata i financijskih instrumenata poput vlasničkih trebalo bi doprinijeti stvaranju ujedinenijeg europskog tržišta i olakšati sudionicima na tržištu pristup konsolidiranim informacijama o transparentnosti trgovanja koje su dostupne. Predviđeno rješenje temelji se na izdavanju odobrenja za rad pružateljima koji rade prema predodređenim i kontroliranim parametrima koji konkuriraju jedni drugima kako bi se osigurala tehnički visoko sofisticirana i inovativna rješenja koja će služiti tržištu u najvećoj mjeri i kako bi se osigurala dostupnost dosljednih i točnih tržišnih podataka. Zahtijevanjem da svi pružatelji konsolidiranih podataka o trgovanju (CTP-ovi) konsolidiraju podatke od svih APA-a i mjesta trgovanja osigurat će se da se tržišno natjecanje odvija na temelju kvalitete usluge klijentima, a ne veličine obuhvaćenih podataka. Bez obzira na to, primjereno je osigurati uspostavu konsolidirane objave putem postupka javne nabave ako predviđeni mehanizam ne dovede do pravovremene isporuke djelotvorne i sveobuhvatne konsolidirane objave za vlasničke financijske instrumente i financijske instrumente poput vlasničkih.
- (118) Smatra se da je teže provesti konsolidirani sustav objave za nevlasničke financijske instrumente nego isti takav sustav za vlasničke financijske instrumente; potencijalni pružatelji trebali bi imati mogućnost stjecanja iskustva s potonjim prije nego što ga izrade. Kako bi se olakšala pravilna uspostava konsolidiranog sustava objave za nevlasničke financijske instrumente, primjereno je predvidjeti produžen rok primjene nacionalnih mjera kojima se prenose relevantne odredbe. Bez obzira na to, primjereno je osigurati uspostavu konsolidirane objave putem postupka javne nabave ako predviđeni mehanizam ne dovede do pravovremene isporuke djelotvorne i sveobuhvatne konsolidirane objave za nevlasničke financijske instrumente.
- (119) Pri određivanju, s obzirom na nevlasničke financijske instrumente, mjesta trgovanja i APA-a koje treba uključiti u informacije nakon trgovanja koje se dijele putem CTP-ova, ESMA bi trebala osigurati da će cilj uspostave integriranog tržišta Unije tih financijskih instrumenata biti postignut i osigurati nediskriminatorni tretman APA i mjesta trgovanja.
- (120) Pravom Unije o zahtjevima za vlastitim sredstvima trebali bi se utvrditi minimalni kapitalni zahtjevi koje bi uređena tržišta trebala ispuniti kako bi mogla dobiti odobrenje za rad. Pritom bi trebalo voditi računa o posebnosti rizika povezanih s takvim tržištima.
- (121) Operateri uređenog tržišta trebali bi moći upravljati MTP-om i OTP-om u skladu s relevantnim odredbama ove Direktive.
- (122) Odredbe ove Direktive o uvrštenju financijskih instrumenata za trgovanje po pravilima koja se primjenjuju na uređenom tržištu ne bi trebale dovoditi u pitanje primjenu Direktive 2001/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i Direktive 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾. Ne bi trebalo sprečavati uređeno tržište da prema izdavateljima financijskih instrumenata koje namjerava uvrstiti za trgovanje postavi strože uvjete od onih predviđenih u ovoj Direktivi.

⁽¹⁾ Direktiva 2001/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. svibnja 2001. o uvrštenju vrijednosnih papira u službenu kotaciju burze te o informacijama koje treba objaviti o tim vrijednosnim papirima (SL L 184, 6.7.2001., str. 1.)

⁽²⁾ Direktiva 2003/71/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 4. studenoga 2003. o prospektu koji je potrebno objaviti prilikom javne ponude vrijednosnica ili prilikom uvrštavanja u trgovanje (SL L 345, 31.12.2003., str. 64.).

- (123) Države članice trebale bi imati mogućnost imenovanja različitih nadležnih tijela za provođenje široke lepeze obveza utvrđenih u ovoj Direktivi. Ta nadležna tijela trebala bi biti javne prirode kako bi se jamčila njihova neovisnost od gospodarskih subjekata i izbjegao sukob interesa. Države članice trebale bi u skladu s nacionalnim pravom osigurati primjereno financiranje nadležnog tijela. Imenovanjem javnih tijela ne bi se trebala isključiti mogućnost delegiranja na temelju odgovornosti nadležnih tijela.
- (124) Kako bi se osigurala učinkovita i pravovremena komunikacija među nadležnim tijelima o suspenzijama, ukidanjima, prekidima, neurednim uvjetima trgovanja i okolnostima koje mogu upućivati na zlouporabu tržišta, potrebni su učinkovita komunikacija i postupak koordinacije među nacionalnim nadležnim tijelima, što će se postići sporazumima koje je razvila ESMA.
- (125) Na sastanku na vrhu skupine G20 održanom u Pittsburghu 25. rujna 2009. dogovoreno je da se poboljša uređenje, funkcioniranje i transparentnost financijskih tržišta i tržišta robe kako bi se razmotrila prekomjerna volatilnost cijena robe. U Komunikaciji Komisije od 28. listopada 2009. o boljem funkcioniranju lanca opskrbe hranom u Europi i u onoj od 2. veljače 2011. o rješavanju izazova na tržištima robe i sirovina iznesene su mjere koje se trebaju usvojiti u kontekstu revizije Direktive 2004/39/EZ. U rujnu 2011. Međunarodna organizacija nadzornih tijela za vrijednosne papire objavila je načela za uređenje tržišta robnih izvedenica i nadzor nad njim. Ta su načela podržana na sastanku na vrhu skupine G20 u Cannesu 4. studenog 2011. na kojemu se tražilo da regulatori tržišta imaju službene ovlasti upravljanja pozicijama, uključujući ovlasti postavljanja ex ante ograničenja kad je to primjereno.
- (126) Ovlasti koje su na raspolaganju nadležnim tijelima trebale bi biti nadopunjene izričitim ovlastima za dobivanje informacija od svake osobe koje se tiču veličina i svrha pozicije u ugovorima o izvedenicama koji se odnose na robu i zahtijevanja da osoba poduzme mjere kako bi se smanjila veličina pozicije u ugovorima o izvedenicama.
- (127) Ujednačeni propisi za ograničenja pozicija potrebni su kako bi se osigurala veća koordinacija i dosljednost u primjeni sporazuma G20, posebno za ugovore kojima se trguje diljem Unije. Stoga bi nadležnim tijelima trebalo dodijeliti izričite ovlasti kako bi se uspostavila ograničenja, na temelju metodologije koju je odredila ESMA, o pozicijama koje jedna osoba može imati, na razini grupe, u ugovoru o izvedenicama s obzirom na robu u svakom trenutku kako bi se spriječila zlouporaba tržišta, uključujući zauzimanje značajne pozicije na tržištu („cornering”) te kako bi se podržalo uredno određivanje cijena i postavljanje uvjeta namire uključujući sprečavanje pozicija koje narušavaju tržište. Takva bi ograničenja trebala promicati integritet tržišta izvedenica i temeljnu robu ne dovodeći u pitanje otkrivanje cijena na tržištu za temeljnu robu te se ne bi trebala primjenjivati na pozicije koje objektivno smanjuju rizike koji se izravno odnose na komercijalne aktivnosti povezane s robom. Također bi trebalo pojasniti razliku između promptnih ugovora za robu i ugovora o robnim izvedenicama. Kako bi se postigli ujednačeni propisi, primjereno je da ESMA nadzire provedbu ograničenja pozicija, a da nadležna tijela uspostave sporazume o suradnji uključujući međusobnu razmjenu relevantnih podataka te omogućavanje nadzora i provedbe tih ograničenja.
- (128) Sva mjesta koja nude trgovanje robnim izvedenicama trebala bi imati odgovarajuće kontrole upravljanja pozicijama, koje osiguravaju potrebne ovlasti barem za nadzor i pristup informacijama o pozicijama robnih izvedenica, za zahtijevanje smanjenja ili prekida takvih pozicija te za zahtijevanje ponovnog osiguranja likvidnosti tržišta kako bi se ublažili učinci velike ili dominantne pozicije. ESMA bi trebala održavati i objavljivati popis sa sažecima svih ograničenja pozicija i kontrola upravljana pozicijama koje su na snazi. Ta ograničenja i mehanizmi trebali bi se primjenjivati dosljedno uzimajući u obzir posebnosti tržišta u pitanju. Trebali bi biti takvi da jasno daju do znanja kako se primjenjuju i koji su relevantni kvantitativni pragovi koji predstavljaju ograničenje ili koji mogu potaknuti druge obveze.
- (129) Mjesta trgovanja trebala bi objavljivati zbirne tjedne analize pozicija različitih kategorija osoba za različite ugovore o robnim izvedenicama, emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama kojima se trguje na njihovim na njihovim platformama. Sveobuhvatna i detaljna analiza pozicija različitih osoba trebala bi nadležnom tijelu biti dostupna najmanje na dnevnoj bazi. Sporazum o izvješćivanju prema ovoj Direktivi trebao bi uzeti u obzir, prema potrebi, zahtjeve povezane s izvješćivanjem koji su određeni člankom 8. Uredbe (EU) br. 1227/2011.

- (130) Dok metodologija korištena za izračunavanje ograničenja pozicija ne bi trebala stvarati prepreke razvoju novih robnih izvedenica, ESMA bi trebala, kod određivanja metodologije izračuna osigurati, da se razvoj novih robnih izvedenica ne može koristiti za zaobilaženje propisa o ograničenjima pozicija.
- (131) Ograničenja pozicija trebala bi biti utvrđena za svaki pojedinačni ugovor o robnim izvedenicama. Kako bi se izbjeglo zaobilaženje propisa o ograničenju pozicija razvojem ugovora o novim robnim izvedenicama koji je u tijeku, ESMA bi trebala osigurati da metodologija izračuna sprječava bilo kakvo zaobilaženje uzimajući u obzir ukupno otvoreno zanimanje za druge robne izvedenice s istom temeljnom robom.
- (132) Poželjno je olakšati malim ili srednjim poduzećima pristup kapitalu i olakšati daljnji razvoj specijalističkih tržišta čiji je cilj pobrinuti se za potrebe malih i srednjih izdavatelja. Ta tržišta za koja se obično u ovoj Direktivi upotrebljava izraz MTP poznata su kao rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća, rastuća tržišta i mlada tržišta. Stvaranje novog podrazreda rastućih tržišta malih i srednjih poduzeća unutar razreda MTP-a i registracija tih tržišta trebali bi poboljšati njihovu vidljivost i profil i pomoći razvoju zajedničkih regulatornih standarda Unije za ta tržišta. Pažnju bi trebalo usmjeriti na to kako bi budući propisi dodatno trebali učvrstiti i promicati korištenje ovog tržišta kako bi postalo privlačno ulagateljima te kako bi osigurali smanjenje administrativnog opterećenja i dodatne poticaje malim i srednjim poduzećima za pristup tržištima kapitala na rastućim tržištima malih i srednjih poduzeća.
- (133) Zahtjevi koji se primjenjuju na tu novu kategoriju tržišta trebaju omogućiti dovoljno fleksibilnosti kako bi se mogao uzeti u obzir sadašnji niz uspješnih modela tržišta koji postoje u Europi. Njima bi se također trebala uspostaviti prava ravnoteža između održavanja visoke razine zaštite ulagatelja, koja je nužna za jačanje povjerenja ulagatelja u izdavatelje na tim tržištima, uz smanjenja nepotrebnih administrativnih opterećenja za izdavatelje na tim tržištima. Predlaže se da se u delegiranim aktima ili tehničkim standardima dodatno propiše više pojedinosti o zahtjevima za rastuće tržište malih i srednjih poduzeća, npr. ona koja se odnose na kriterije uvrštavanja za trgovanje na takvom tržištu.
- (134) S obzirom na važnost da ti zahtjevi na utječu negativno na postojeća uspješna tržišta, trebalo bi omogućiti operaterima na tržištima koji su usmjereni na male i srednje izdavatelje da nastave upravljati takvim tržištem u skladu sa zahtjevima u okviru ove Direktive bez zahtijevanja da se registriraju kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća. Izdavatelj koji je malo ili srednje poduzeće ne bi trebao imati obvezu podnošenja zahtjeva da bi njegovi financijski instrumenti bili prihvaćeni za trgovanje na rastućim tržištima malih i srednjih poduzeća.
- (135) Kako bi mala i srednja poduzeća imala koristi od ove nove kategorije tržišta, najmanje 50 % izdavatelja čijim se financijskim instrumentima trguje na rastućim tržištima malih i srednjih poduzeća trebala bi biti mala i srednja poduzeća. Ta bi se procjena trebala raditi na godišnjoj osnovi. Taj kriterij od najmanje 50 % izdavatelja trebao bi biti proveden na fleksibilan način. Privremena nemogućnost ispunjavanja kriterija ne bi trebala značiti da će se mjesto trgovanja odmah morati deregistrirati ili da će mu biti odbijena registracija kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća ako postoje razumni izgledi za postizanja najmanje 50 % kriterija od sljedeće godine. Uzimajući u obzir procjenu određivanja je li izdavatelj malo i srednje poduzeće ona bi se trebala temeljiti na tržišnoj kapitalizaciji od protekle tri kalendarske godine. To bi trebalo osigurati neometani prijelaz tim izdavateljima sa tih specijaliziranih tržišta na glavna tržišta.
- (136) Bilo koji povjerljivi podaci koje mjesto za kontakt jedne države članice primi putem mjesta za kontakt druge države članice ne smiju se promatrati kao isključivo domaći podaci.
- (137) Potrebno je osnažiti usklađenost ovlasti koje su na raspolaganju nadležnim tijelima kako bi se stvorile pretpostavke za isti intenzitet u provođenju Direktive na cijelom integriranom financijskom tržištu. Zajednički minimalni skup ovlasti praćen odgovarajućim sredstvima trebao bi jamčiti učinkovitost nadzora. Ova bi Direktiva stoga trebala predvidjeti minimalni skup nadzornih i istražnih ovlasti koje bi trebalo povjeriti nadležnim tijelima država članica u skladu s nacionalnim pravom. Te ovlasti bi trebalo provoditi, kada nacionalno pravo to traži, primjenom na nadležna sudska tijela. Prilikom provedbe svojih ovlasti prema ovoj Direktivi nadležna tijela bi trebala djelovati objektivno i nepristrano te ostati nezavisna u donošenju svojih odluka.
- (138) Iako ova Direktiva utvrđuje minimalni skup ovlasti koje bi nadležna tijela trebala imati, te ovlasti se provode unutar cjelovitog sustava nacionalnog prava koji jamči poštovanje temeljnih prava, uključujući prava na privatnost. Za provedbu tih ovlasti, koje mogu dovesti do ozbiljnog uplitanja u pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog

života, doma i komunikacije, država članica bi trebala imati ustrojenu primjerenu i učinkovitu zaštitu protiv svake zlouporabe, na primjer, u obliku potrebe za prethodnim ovlaštenjem sudskih tijela predmetne države članice. Države članice bi trebale dopustiti mogućnost da nadležna tijela primjenu takve ometajuće ovlasti do razmjera nužnog za pravilnu istragu ozbiljnih slučajeva kada nema jednakovrijednih sredstava za učinkovito postizanje istog ishoda.

- (139) Nijednom mjerom koju poduzmu nadležno tijelo ili ESMA tijekom obavljanja svojih dužnosti ne bi smjelo doći do izravne ili neizravne diskriminacije prema bilo kojoj državi članici ili skupini država članica kao mjestom pružanja investicijskih usluga i obavljanja investicijskih aktivnosti u bilo kojoj valuti.
- (140) S obzirom na znatan utjecaj i udio na tržištu koji imaju različiti MTP-ovi, primjereno je osigurati da se uspostave odgovarajući mehanizmi za suradnju između nadležnog tijela MTP-a i nadležnog tijela na čijem području MTP pruža usluge. Takva mjera trebala bi se proširiti na OTP-ove kako bi se očekivali slični razvoji.
- (141) Kako bi se osigurala usklađenost investicijskih društava, tržišnih operatera koji imaju odobrenje za upravljanje MTP-om ili OTP-om, uređenih tržišta, APA-a, CTP-ova ili ovlaštenih mehanizama izvješćivanja (ARM-ovi), onih koji stvarno kontroliraju svoje poslovanje te članova investicijskih društava i upravljačkog tijela uređenih tržišta s obvezama koje proizlaze iz ove Direktive i iz Uredbe (EU) br. 600/2014 kao i da bi se osiguralo da podliježu sličnom tretmanu u cijeloj Uniji, od država članica trebalo bi se tražiti da predvide sankcije i mjere koje su učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće. Administrativnim sankcijama i mjerama koje su navele države članice trebali bi se zadovoljiti određeni temeljni zahtjevi koji se odnose na one kojima su namijenjene, kriteriji koji se trebaju uzeti u obzir kada se primjenjuje sankcija ili mjera, objavljivanje, ključne ovlasti izricanja sankcija i razine administrativnih novčanih kazni.
- (142) Posebno, nadležna tijela trebala bi biti ovlaštena za izricanje novčanih kazni koje su dovoljno visoke da ponište koristi koje se mogu očekivati i koje će biti odvraćajuće čak i većim institucijama i njihovim rukovoditeljima.
- (143) Također je potrebno da nadležna tijela u skladu s nacionalnim pravom i Poveljom imaju mogućnost pristupa prostorima fizičkih i pravnih osoba. Pristup tim prostorijama potreban je kada postoji osnovana sumnja da postoje dokumenti i drugi podaci povezani s predmetom inspekcije ili istraživanja koji mogu biti važni za dokazivanje slučaja kršenja ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014. Pristup je osim toga potreban u sljedećim slučajevima: osoba kojoj je prethodno već poslan zahtjev za informacijama ne postupi u skladu s takvim zahtjevom u cijelosti ili djelomično; ili ako se opravdano smatra da se ni u slučaju dostavljanja zahtjeva ne bi postupilo u skladu s njim odnosno da bi se dokumenti ili informacije na koje se zahtjev odnosi bili uklonjeni, promijenjeni ili uništeni. Ako je, u skladu s nacionalnim pravom, potrebno prethodno odobrenje pravosuđnog tijela predmetne države članice, ta bi se ovlast za pristup prostoru trebala koristiti nakon što se zaprimi to prethodno sudsko odobrenje.
- (144) Postojeći zapisi telefonskih razgovora i zapisi prijenosa podataka investicijskih društava koje izvršavaju i dokumentiraju izvršenje transakcija te postojeći zapisi telefonskih podataka i zapisi prijenosa podataka telekomunikacijskih operatera čine ključni, a ponekad i jedini dokaz temeljem kojeg se može otkriti i dokazati postojanje zlouporabe tržišta te provjeriti usklađenost društava sa zahtjevima vezanima za zaštitu ulagatelja i drugim zahtjevima navedenim u ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014. Nadležna tijela bi stoga trebala moći zatražiti postojeće zapise telefonskih razgovora, elektroničke komunikacije i zapise prijenosa podataka koji su u posjedu investicijskog društva ili kreditne institucije. Pristup podacima i telefonskim zapisima potreban je za otkrivanje i kažnjavanje zlouporabe tržišta ili kršenja zahtjeva navedenih u ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014.

Kako bi se osigurali jednaki uvjeti u Uniji vezano za pristup telefonskim zapisima i postojećim zapisima prijenosa podataka koji su u posjedu telekomunikacijskog operatera ili postojećih zapisa telefonskih razgovora i podataka koji su u posjedu investicijskog društva, nadležna tijela trebala bi u skladu s nacionalnim pravom biti u mogućnosti zahtijevati postojeće telefonske zapise i zapise prijenosa podataka koji su u posjedu telekomunikacijskog operatera u mjeri u kojoj je dopušteno nacionalnim pravom te postojeće zapise telefonskih razgovora kao i prijenosa podataka koji su u posjedu investicijskog društva u onim slučajevima kada postoji opravdana sumnja da takvi zapisi povezani s predmetom istrage mogu biti značajni za dokazivanje ponašanja koje je zabranjeno prema Uredbi (EU) br. 596/2014 ili kršenja zahtjeva navedenih u ovoj Direktivi ili u Uredbi (EU) br. 600/2014. Pristup telefonskim zapisima i zapisima prijenosa podataka koji su u posjedu telekomunikacijskog operatera ne bi trebao uključivati sadržaj glasovne komunikacije telefonom.

- (145) Kako bi se osigurala dosljedna primjena sankcija u cijeloj Uniji, pri određivanju vrste administrativnih sankcija ili mjera, te razine administrativnih novčanih kazni, od država članica bi trebalo zahtijevati da osiguraju da nadležna tijela uzimaju u obzir sve relevantne okolnosti.
- (146) Kako bi se osiguralo da odluke koje su donijela nadležna tijela imaju odvratajući učinak na najširu javnost, one bi se u pravilu trebale objavljivati. Objavljivanje odluka je također važan alat nadležnim tijelima za obavještanje sudionika na tržištu o tome kakvo se ponašanje smatra kršenjem ove Direktive i promicanje općenito prihvatljivog ponašanja među sudionicima na tržištu. Ako takvo objavljivanje uzrokuje nerazmjernu štetu uključenim osobama, ugrožava stabilnost financijskih tržišta ili istrage u tijeku, nadležno tijelo bi trebalo objaviti sankcije i mjere na anonimnoj osnovi i na način koji je u skladu s nacionalnim pravom ili odgoditi objavljivanje.

Nadležna tijela trebala bi imati mogućnost da ne objavljuju sankcije u slučaju kada se anonimno ili odgođeno objavljivanje smatra nedovoljnim da bi se osiguralo da stabilnost financijskog tržišta neće biti ugrožena. Nadležna tijela ne bi trebala biti dužna objaviti ni mjere koje se smatraju mjerama blaže naravi ako bi njihova objava bila nerazmjerna. Potrebno je osigurati mehanizam za izvješćivanje ESMA-e o neobjavljenim sankcijama kako bi ih nadležna tijela mogla uzeti u obzir prilikom nadzora koji su u tijeku. Ova Direktiva ne zahtijeva, ali ne bi trebali niti spriječiti objavu kaznenih sankcija izrečenih zbog kršenja ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014.

- (147) Kako bi se uočila moguća kršenja, nadležna tijela trebala bi imati potrebne istražne ovlasti i trebala bi uspostaviti djelotvorne i pouzdane mehanizme za poticanje prijave mogućih ili postojećih kršenja, uključujući zaštitu zaposlenika koji prijave kršenja u svojoj vlastitoj instituciji. Ti mehanizmi ne bi trebali dovoditi u pitanje odgovarajuću zaštitu optuženih osoba. Trebalo bi uspostaviti odgovarajuće postupke kako bi se osigurala odgovarajuća zaštita okrivljenika, posebno u vezi s pravom zaštite osobnih podataka te osobe i postupke kojima se osigurava pravo okrivljenika na obranu i da bude saslušan prije donošenja odluke koja se na njega odnosi te pravo da zatraži učinkovito pravno sredstvo pred sudom protiv odluke koja se na njega odnosi.
- (148) Ova bi se Direktiva trebala odnositi na sankcije i mjere kako bi obuhvatila sve postupke koji se primjenjuju nakon kršenja, a namijenjeni su sprečavanju budućih kršenja, bez obzira na definiranje sankcije ili mjere prema nacionalnom pravu.
- (149) Ovom Direktivom ne bi se trebale dovoditi u pitanje odredbe u pravu država članica koje se odnose na kaznene sankcije.
- (150) Iako ništa ne sprečava države članice od tog da utvrde pravila za administrativne i kaznene sankcije za ista kršenja, države članice ne bi trebale biti obvezne utvrditi pravila za administrativne sankcije u slučaju kršenja ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014 koja su podložna nacionalnom kaznenom pravu. U skladu s nacionalnim pravom, države članice nisu obvezne nametnuti i administrativne i kaznenopravne sankcije za isto kršenje, ali bi to trebale biti u mogućnosti učiniti ako nacionalno pravo to dopušta. No, održavanje kaznenih sankcija umjesto administrativnih sankcija za kršenja ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014 ne bi trebalo umanjiti ili na drugi način utjecati na sposobnost nadležnih tijela da surađuju, pristupaju i razmjenjuju informacije na pravodoban način s nadležnim tijelima u drugim državama članicama za potrebe ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014, uključujući i nakon prosljeđivanja odgovarajućih kršenja nadležnim sudskim tijelima radi kaznenog progona.
- (151) Radi zaštite klijenata, ne dovodeći u pitanje pravo potrošača na pokretanje sudskog postupka, svrsishodno je da države članice osiguraju da javna ili privatna tijela osnovana radi izvansudskog rješavanja sporova na međusobno surađuju u rješavanju prekograničnih sporova, vodeći računa o Preporuci Komisije 98/257/EZ ⁽¹⁾ i Preporuci Komisije 2001/310/EZ ⁽²⁾. Trebalo bi potaknuti države članice da prilikom provođenja odredbi za pritužbe i pravnu zaštitu kod izvansudskog rješavanja sporova koriste postojeće prekogranične sustave suradnje, a osobito Mrežu za pritužbe u sektoru financijskih usluga (FIN-Net).

⁽¹⁾ Preporuka Komisije 98/257/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima primjenjivim na tijela odgovorna za izvansudsku nagodbu kod potrošačkih sporova (SL L 115, 17.4.1998., str. 31.).

⁽²⁾ Preporuka Komisije 2001/310/EZ od 30. ožujka 1998. o načelima primjenjivim na tijela odgovorna za izvansudsku nagodbu kod potrošačkih sporova (SL L 109, 19.4.2001., str. 56.).

- (152) Svaka razmjena ili prijenos podataka između nadležnih tijela, drugih tijela te fizičkih i pravnih osoba trebala bi biti u skladu s pravilima za prijenos osobnih podataka trećim zemljama kako je utvrđeno u Direktivi 95/46/EZ. Svaka razmjena ili prijenos osobnih podataka koju ESMA obavi s trećim zemljama trebala bi biti u skladu s pravilima o prijenosu osobnih podataka kao što je navedeno u Uredbi (EZ) br. 45/2001.
- (153) Potrebno je ojačati odredbe o razmjeni podataka između nacionalnih nadležnih tijela i osnažiti njihove dužnosti međusobne pomoći i suradnje. S obzirom na sve jaču prekograničnu aktivnost, nadležna tijela država članica trebala bi međusobno razmjenjivati podatke potrebne za provođenje svojih zadaća kako bi se osigurala djelotvorna provedba ove Direktive, uključujući i situacije kada postoje kršenja ili se u njih sumnja, a mogu biti od važnosti za nadležna tijela u dvije državne članice ili više njih. Prilikom razmjene podataka potrebno je strogo čuvanje poslovnih tajni kako bi se osigurao nesmetani prijenos tih podataka i zaštita pojedinačnih prava.
- (154) Kada poslovanje mjesta trgovanja koje je uspostavilo mehanizme u državi članici domaćinu postane od iznimne važnosti za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i za zaštitu potrošača u toj državi članici domaćinu, među mogućim mjerama suradnje između nadležnih tijela matičnih država članica i država članica domaćina treba odabrati odgovarajući oblik mjera proporcionalne suradnje, razmjerne potrebama suradnje u prekograničnom nadzoru, posebno one koje proizlaze iz vrste i razmjera utjecaja na tržište vrijednosnih papira i na zaštitu ulagatelja u državi članici domaćinu, kao što su ad hoc ili povremene razmjene informacija, savjetovanje ili pomoć.
- (155) Kako bi se postigli ciljevi navedeni u ovoj Direktivi, ovlast donošenja akata u skladu s člankom 290. UFEU-a trebala bi se delegirati na Komisiju u odnosu na pojedinosti koje se tiču izuzeća, pojašnjenja definicija, kriterija za procjenu namjeravanog stjecanja investicijskog društva, organizacijskih zahtjeva za investicijska društva, APA-e i CTP-ove, upravljanja sukobom interesa, obveza poslovnog ponašanja u pružanju investicijskih usluga, izvršenja naloga po najpovoljnijim uvjetima za klijenta, postupanja s nalogima klijenata, transakcija s kvalificiranim nalogodavateljima, okolnosti koje pokreću zahtjeve za informacijama za investicijska društva ili tržišne operatore koji upravljaju MTP-om ili OTP-om i operatore uređenog tržišta, okolnosti koje predstavljaju značajnu štetu interesima ulagatelja i urednom funkcioniranju tržišta za potrebe suspenzije i isključenja financijskih instrumenata iz trgovanja na MTP-u, OTP-u ili uređenom tržištu, rastućem tržištu malih i srednjih poduzeća pragova iznad kojih se primjenjuje obveza izvješćivanja o pozicijama i kriterija prema kojima bi se djelovanje mjesta trgovanja u državi članici domaćinu moglo smatrati od bitne važnosti za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja. Od posebne je važnosti da Komisija u okviru svojeg rada na pripremama održava odgovarajuće savjetovanje, uključujući i ono na stručnoj razini. Komisija bi pri pripremi i sastavljanju delegiranih akata trebala osigurati istodoban, pravodoban i odgovarajući prijenos relevantnih dokumenata Europskom parlamentu i Vijeću.
- (156) Tehnički standardi u financijskim uslugama trebali bi ulagateljima, uključujući i one koji ulažu u strukturne depozite, i potrošačima diljem Unije osigurati dosljednu usklađenost te odgovarajuću zaštitu. Bilo bi korisno i primjereno povjeriti ESMA-i, kao visokospecijaliziranom stručnom tijelu, sastavljanje nacrt regulatornih i izvedbenih tehničkih standarda koji nisu povezani s političkim odlukama, a koji bi se potom podnijeli Komisiji. Kako bi se osigurala stalna zaštita ulagatelja i potrošača u sektoru financijskih usluga, ESMA bi trebala obavljati svoje zadaće, u mjeri u kojoj je to moguće, blisko surađujući s europskim nadzornim tijelom (Europskim nadzornim tijelom za bankarstvo) („EBA”) osnovanim Uredbom (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ te EIOPA-om.
- (157) Komisija bi trebala usvojiti nacrt regulatornih tehničkih standarda koji sastavi ESMA o izuzećima u vezi s aktivnostima koje se smatraju pomoćnim redovnoj djelatnosti, o informacijama koje treba osigurati i o nekim zahtjevima u okviru postupaka za izdavanje i odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad za investicijska društva, o stjecanju kvalificiranog udjela, o algoritamskom trgovanju, o obvezama izvršenja naloga po najpovoljnijim uvjetima za klijente, o suspenziji i isključenju financijskih instrumenata od trgovanja na uređenom tržištu, MTP-u ili OTP-u, o slobodi pružanja investicijskih usluga i obavljanja aktivnosti, o osnivanju podružnice, o otpornosti sustava, sustavu za prekid trgovanja i elektroničkom trgovanju, o pomacima cijene, o usklađivanju satova poslovanja, o uvrštenju financijskih instrumenata za trgovanje, o ograničenjima pozicija i nadzoru upravljanja pozicijama u robnim izvedenicama, o postupcima izdavanja i odbijanja zahtjeva za odobrenje za rad

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1093/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za bankarstvo), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/78/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

pružatelja usluga dostave podataka, o organizacijskim zahtjevima za APA-e, CTP-ove i ARM-ove te o suradnji među nadležnim tijelima. Komisija bi trebala donijeti nacrt regulatornih tehničkih standarda putem delegiranih akata u skladu s člankom 290. UFEU-a i u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1093/2010.

- (158) Komisija bi također trebala dobiti ovlasti za usvajanje provedbenih tehničkih standarda putem provedbenih akata u skladu s člankom 291. UFEU-a i u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010 ESMA-i bi se trebala povjeriti izrada nacrtu provedbenih tehničkih standarda za podnošenje Komisiji o postupcima za izdavanje ili odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad investicijskim društvima, o stjecanju kvalificiranog udjela, o trgovanju i zaključivanju transakcija na MTP-ima i OTP-ima, o suspenziji i isključenju financijskih instrumenata iz trgovanja, o slobodi pružanja investicijskih usluga i obavljanja aktivnosti, o osnivanju podružnica, o izvješćivanju o pozicijama prema kategorijama držatelja pozicija, o postupcima za izdavanje ili odbijanje zahtjeva za odobrenje za rad, o postupcima i oblicima dostave informacija u pogledu objave odluka, o obvezi surađivanja, o suradnji među nadležnim tijelima, o razmjeni informacija i o savjetovanju prije izdavanja odobrenja za rad investicijskom društvu.
- (159) Komisija bi Europskom parlamentu i Vijeću trebala predati izvješće u kojem se procjenjuje funkcioniranje OTP-ova, mehanizama rastućih tržišta malih i srednjih poduzeća, učinak zahtjeva o automatskom i visokofrekventnom trgovanju, iskustvo s mehanizmom za zabranu određenih proizvoda ili praksi i učinak mjera koja se odnose na tržišta robnih izvedenica.
- (160) Do 1. siječnja 2018. Komisija bi trebala sastaviti izvješće o procjeni mogućeg utjecaja na cijenu energije i funkcioniranje energetskeg tržišta po isteku prijelaznog razdoblja predviđenog za primjenu obveze poravnania i zahtjeva za iznosom nadoknade navedenima u Uredbi (EU) br. 648/2012. Prema potrebi, Komisija bi trebala predati zakonodavni prijedlog za uspostavu ili izmjenu relevantnog prava, uključujući i specifično zakonodavstvo iz sektora kao što je Uredba (EU) br. 1227/2011.
- (161) Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ dopušta državama članicama da odobre da upravitelji alternativnih investicijskih fondova (AIFM) pružaju određene investicijske usluge uz zajedničko upravljanje alternativnim investicijskim fondovima (AIF), uključujući upravljanje portfeljima ulaganja, savjete o ulaganju, pohranu i administriranje u vezi s dionicama ili udjelima subjekata za zajedničko ulaganje, kao i primanje i prijenos naloga u vezi s financijskim instrumentima. Budući da su zahtjevi kojima se uređuje pružanje tih usluga usklađeni unutar Unije, AIFM-ovi kojima su matična nadležna tijela odobrila pružanje tih usluga ne bi trebali podlijezati dodatnom odobrenju za rad u državi članici domaćinu niti bilo kakvih drugim mjerama koje imaju isti učinak.
- (162) U okviru važećeg pravnog okvira, AIFM-ovi kojima je odobreno pružanje tih investicijskih usluga i koji ih namjeravaju pružati u državama članicama osim njihove matične države članice trebale bi poštovati dodatne nacionalne zahtjeve, uključujući uspostavljanje zasebnog pravnog subjekta. Kako bi uklonili prepreke u prekograničnom pružanju usklađenih investicijskih usluga te osigurali jednake uvjete među subjektima koji pružaju iste investicijske usluge u okviru istih pravnih zahtjeva, AIFM koji ima odobrenje za rad pružati te usluge trebao bi moći pružati ih na prekograničnoj razini, u skladu s odgovarajućim zahtjevima za obavješćivanje, prema odobrenju za rad koje mu jamče nadležna tijela matičnih država članica.
- (163) Direktivu 2011/61/EU stoga bi trebalo izmijeniti na odgovarajući način.
- (164) S obzirom na to da cilj ove Direktive, a to je stvaranje integriranog financijskog tržišta u kojem su ulagatelji djelotvorno zaštićeni, a učinkovitost i integritet ukupnog tržišta osigurani, zahtijeva uspostavljanje zajedničkih regulatornih zahtjeva za investicijska društva, bez obzira na to gdje su u Uniji dobili odobrenje za rad, i kojima se uređuje funkcioniranje uređenih tržišta i drugih sustava trgovanja kako bi se spriječilo da

⁽¹⁾ Direktiva 2011/61/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 8. lipnja 2011. o upraviteljima alternativnih investicijskih fondova i izmjenama direktiva 2003/41/EZ i 2009/65/EZ te uredbi (EZ) br. 1060/2009 i (EU) br. 1095/2010 (SL L 174, 1.7.2011., str. 1).

netransparentnost ili smetnje na jednom tržištu umanje učinkovitost funkcioniranja europskog financijskog sustava u cjelini, ne mogu dostatno ostvariti države članice, nego se zbog opsega ili učinka ove Direktive može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti iz članka 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti iz navedenog članka, ova Direktiva ne prelazi ono što je potrebno za ostvarivanje tog cilja.

- (165) S obzirom na povećanje broja zadaća dodijeljenih ESMA-i ovom Direktivom i Uredbom (EO) br. 600/2014, Europski parlament, Vijeće i Komisija trebali bi bez odgode osigurati raspoloživost odgovarajućih a ljudskih potencijala i financijskih resursa.
- (166) Ovom se Direktivom poštuju temeljna prava i načela Povelje, osobito pravo na zaštitu podataka, sloboda poduzetništva, pravo na zaštitu potrošača, pravo na učinkovit pravni lijek i na pravično suđenje, pravo da se za isto kazneno djelo ne sudi ili kažnjava dvaput i ona se mora provesti u skladu s tim pravima i načelima.
- (167) Izvršeno je savjetovanje s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka u skladu s člankom 28. stavkom 2. Uredbe (EZ) br. 45/2001 i on je dostavio mišljenje 10. veljače 2012. ⁽¹⁾.
- (168) U skladu sa Zajedničkom političkom deklaracijom država članica i Komisije o obrazloženjima od 28. rujna 2011. ⁽²⁾, u opravdanim slučajevima države članice pridružuju se obavještavanju o svojim mjerama za prijenos s pomoću jednoga ili više dokumenata, kojima se objašnjava odnos između dijelova direktive i odgovarajućih dijelova nacionalnih instrumenata za prijenos. Uzimajući u obzir ovu Direktivu zakonodavac drži da je prijenos takvih dokumenata opravdan.
- (169) Obvezu prijenosa ove Direktive u nacionalno pravo trebalo bi ograničiti na one odredbe koje predstavljaju sadržajnu izmjenu u usporedbi s prethodnim direktivama. Obveza prenošenja nepromijenjenih odredbi postoji prema ranijim direktivama
- (170) Ova Direktiva ne bi trebala dovoditi u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prijenos u nacionalno pravo i datume primjene direktiva iz Priloga III. dijela B,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

GLAVA I.

PODRUČJE PRIMJENE I DEFINICIJE

Članak 1.

Područje primjene

1. Ova se Direktiva primjenjuje na investicijska društva, tržišne operatere, pružatelje usluga dostave podataka i društva iz trećih zemalja koja pružaju investicijske usluge ili obavljaju investicijske aktivnosti osnivanjem podružnice u Uniji.
2. Ovom se Direktivom utvrđuju zahtjevi vezani za sljedeće:
  - (a) odobrenje za rad i uvjete poslovanja investicijskih društava;
  - (b) pružanje investicijskih usluga i obavljanje aktivnosti od strane društava iz trećih zemalja osnivanjem podružnice;

⁽¹⁾ OJ C 147, 25.5.2012., str. 1.

⁽²⁾ SL C 369, 17.12.2011., str. 14.

(c) odobrenje za rad i poslovanje uređenih tržišta;

(d) odobrenje za rad i poslovanje pružatelja usluga dostave podataka; te

(e) nadzor, suradnju i provedbu nadležnih tijela.

3. Sljedeće odredbe primjenjuju se i na kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU kada pružaju jednu ili više investicijskih usluga i/ili obavljaju investicijske aktivnosti:

(a) članak 2. stavak 2., članak 9. stavak 3., članci 14. i 16. do 20.;

(b) poglavlje II. glave II., osim drugog podstavka članka 29. stavka 2.;

(c) poglavlje III. glave II., osim članka 34. stavaka 2. i 3. i članka 35. stavaka 2. do 6. i stavka 9.;

(d) članci 67. do 75. i članci 80., 85. i 86.

4. Sljedeće odredbe primjenjuju se i na investicijska društva i kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u skladu s Direktivom 2013/36/EU i kada prodaju ili savjetuju klijente u vezi sa strukturiranim depozitima:

(a) članak 9. stavak 3., članak 14. i članak 16. stavci 2., 3. i 6.;

(b) članci 23. do 26., članak 28. i članak 29., osim njegovog stavka 2. drugog podstavka, te članak 30.; i

(c) članci 67. do 75.

5. Članak 17. stavci 1. do 6. također se primjenjuju na članove ili sudionike uređenih tržišta i MTP-a od kojih se ne zahtijeva da imaju odobrenje za rad na temelju ove Direktive u skladu s člankom 2. stavkom 1. točkama (a), (e), (i) i (j).

6. Članci 57. i 58. također se primjenjuju na osobe izuzete u skladu s člankom 2.

7. Svi multilateralni sustavi financijskih instrumenata posluju bilo u skladu s odredbama glave II. s obzirom na MTP-ove ili OTP-ove ili glave III. s obzirom na uređena tržišta.

Sva investicijska društva koje na organiziran, učestao i sustavan način te u znatnoj mjeri trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a djeluju u skladu s glavom III. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Ne dovodeći u pitanje članke 23. i 28. Uredbe (EU) br. 600/2014, sve transakcije financijskim instrumentima iz prvog i drugog podstavka koji nisu zaključene na multilateralnim sustavima ili sistematskim internalizatorima moraju biti usklađene s odgovarajućim odredbama glave III. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Članak 2.

Izuzeća

1. Ova se Direktiva ne primjenjuje na:

- (a) društva za osiguranje ili društva koja se bave reosiguranjem ili retrocesijom iz Direktive 2009/138/EZ kad obavljaju aktivnosti navedene u toj Direktivi;
- (b) osobe koje pružaju investicijske usluge isključivo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima ili drugim društvima kćerima svojih matičnih društava;
- (c) osobe koje pružaju investicijske usluge povremeno u sklopu obavljanja svoje redovite djelatnosti i ako je ta djelatnost uređena zakonskim ili drugim propisima ili etičkim kodeksom za tu određenu djelatnost, koji ne isključuju pružanje takvih usluga;
- (d) osobe koje za vlastiti račun trguju financijskim instrumentima koji nisu robne izvedenice ili emisijske jedinice ili njihove izvedenice i koje ne pružaju druge investicijske usluge niti obavljaju bilo koje druge investicijske aktivnosti u financijskim instrumentima koji nisu robne izvedenice ili emisijske jedinice ili njihove izvedenice, osim ako su te osobe:

i. održavatelji tržišta;

ii. članovi ili sudionici uređenog tržišta ili MTP-a ili imaju izravan elektronički pristup mjestu trgovanja;

iii. primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja; ili

iv. trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata.

Osobe koje su izuzete u skladu s točkama (a), (i) ili (j) ne trebaju ispunjavati uvjete utvrđene u ovoj točki kako bi bile izuzete.

- (e) operateri s obvezama usklađivanja iz Direktive 2003/87/EZ koji kada trguju emisijskim jedinicama ne izvršavaju naloge klijenata i koji ne pružaju investicijske usluge ili obavljaju druge investicijske aktivnosti osim trgovanja za vlastiti račun, pod uvjetom da te osobe ne primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja;
- (f) osobe koje pružaju takve investicijske usluge koje se sastoje isključivo od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika;
- (g) osobe koje pružaju investicijske usluge koje se sastoje od upravljanja programima sudjelovanja zaposlenika i pružanja investicijskih usluga samo svojim matičnim društvima, svojim društvima kćerima ili drugim društvima kćerima svojih matičnih društava;
- (h) članovi Europskog sustava središnjih banaka i drugih nacionalnih tijela koja obavljaju slične funkcije u Uniji, druga javna tijela zadužena za upravljanje ili koja posreduju pri upravljanju javnim dugom u Uniji i međunarodne financijske institucije koje su osnovale dvije ili više država članica koje imaju svrhu mobiliziranja sredstava financiranja i pružanja financijske pomoći u korist svojih članova koji se nalaze u ozbiljnim financijskim problemima ili im oni prijete;

- (i) subjekti za zajednička ulaganja i mirovinski fondovi, bez obzira na to jesu li usklađeni na razini Unije, te njihovi depozitari i upravljačka tijela;
- (j) osobe:
  - i. koje trguju za vlastiti račun, uključujući održavatelje tržišta, u robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama, izuzev osoba koje trguju za vlastiti račun kada izvršavaju naloge klijenata; ili
  - ii. pružaju, osim trgovanja za vlastiti račun, investicijske usluge u robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama korisnicima ili dobavljačima iz svoje redovne djelatnosti;

pod uvjetom da je:

- u svim tim slučajevima zasebno i na zbirnoj osnovi to pomoćna aktivnost njihovoj redovnoj djelatnosti gledano na razini grupe i da njihova redovna djelatnost nije pružanje investicijskih usluga u smislu ove Direktive ili bankovna djelatnost prema Direktivi 2013/36/EZ, ili održavanje tržišta u odnosu na robne izvedenice,
  - te da te osobe ne primjenjuju tehniku visokofrekventnog algoritamskog trgovanja, i
  - te osobe na godišnjoj razini obavješćuju nadležno tijelo o tome da se koriste izuzećem i na zahtjev izvješćuju nadležna tijela o temeljima prema kojima oni smatraju da je njihova aktivnost u skladu s točkama i. i ii. pomoćna uz redovnu djelatnost,
- (k) osobe koje pružaju investicijsko savjetovanje u okviru obavljanja neke druge redovite djelatnosti koja nije obuhvaćena ovom Direktivom, pod uvjetom da se takvo savjetovanje ne naplaćuje;
  - (l) udruženja koja su osnovali danski ili finski mirovinski fondovi čija je jedina svrha upravljanje imovinom mirovinskih fondova koji su članovi tih udruženja;
  - (m) „agenti di cambio” čija su djelatnost i funkcije uređene člankom 201. Talijanske zakonodavne uredbe br. 58 od 24. veljače 1998.;
  - (n) operateri sustava prijenosa kao što je definirano u članku 2. stavku 4. Direktive 2009/72/EZ ili članku 2. stavku 4. Direktive 2009/73/EZ kada izvršavaju svoje zadaće prema tim direktivama ili prema Uredbi (EZ) br. 714/2009 ili prema Uredbi (EZ) br. 715/2009 ili prema mrežnim kodeksima ili smjernicama koje su usvojene u skladu s tim uredbama, sve osobe koje djeluju kao operateri u njihovo ime koje izvršavaju svoju zadaću u okviru tih pravnih akata ili mrežnih kodeksa ili smjernica usvojenih u skladu s tim uredbama, i bilo koji operater ili upravitelj mehanizma za energetska ravnotežu ili transportne mreže ili sustava koji održava ravnotežu između isporuke i korištenja energije pri izvršavanju tih zadaća.

Ova se iznimka primjenjuje samo na osobe koje sudjeluju u aktivnostima iz ove točke samo u slučaju kad obavljaju investicijske aktivnosti ili pružaju investicijske usluge u vezi s robnim izvedenicama kako bi obavljale te aktivnosti. Ova se iznimka ne primjenjuje na djelovanje sekundarnog tržišta, uključujući platformu za sekundarno trgovanje pravima financijskog prijenosa.

- (o) CSD-ovi koji su kao takvi uređeni propisima Unije, u mjeri u kojoj su uređeni tim propisima Unije.

2. Prava iz ove Direktive ne primjenjuju se na pružanje usluga u svojstvu druge ugovorne strane u transakcijama koje obavljaju javna tijela koja se bave javnim dugom, ili članovi Europskog sustava središnjih banaka koji obavljaju zadaće utvrđene u UFEU-u i Protokolu br. 4 uz Statut Europskog sustava središnjih banaka i Europske središnje banke ili obavljaju slične funkcije prema nacionalnim propisima.

3. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. kako bi se razjasnio stavak 1. točka (c) kad se aktivnost obavlja povremeno.

4. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda radi određivanja, u svrhu stavka 1. točke (j), kriterija za utvrđivanje kada se aktivnost treba smatrati pomoćnom uz redovnu djelatnost na razini grupe.

Ti kriteriji uzimaju u obzir najmanje sljedeće elemente:

(a) potrebu da pomoćne aktivnosti predstavljaju manji dio aktivnosti na razini grupe;

(b) obujam aktivnosti trgovanja u odnosu na ukupnu tržišnu aktivnost trgovanja u tom razredu imovine;

Prilikom utvrđivanja u kojoj mjeri pomoćne aktivnosti predstavljaju manji dio aktivnosti na razini grupe, ESMA može odrediti da se u obzir treba uzeti kapital koji se koristi za obavljanje pomoćnih aktivnosti u odnosu na kapital koji se koristi za obavljanje redovne djelatnosti. Međutim, taj čimbenik ni u kojem slučaju nije dostatan kako bi se dokazalo da je aktivnost pomoćna uz redovnu djelatnost grupe.

Aktivnosti iz ovog stavka razmatraju se na razini grupe.

Elementi iz drugog i trećeg podstavka isključuju:

(a) transakcije unutar grupe navedene u članku 3. Uredbe (EU) br. 648/2012 koje služe likvidnosti na razini cijele grupe i/ili za potrebe upravljanja rizikom;

(b) transakcije u izvedenicama koje je moguće objektivno izmjeriti koje smanjuju rizike koji su izravno povezani s poslovnim aktivnostima ili aktivnostima financiranja državne blagajne;

(c) transakcije u robnim izvedenicama i emisijskim jedinicama zaključene kako bi se ispunile obveze pružanja likvidnosti na mjestu trgovanja, kada takve obveze zahtijevaju regulatorna tijela u skladu s propisima Unije ili s nacionalnim zakonima i drugim propisima, ili od strane mjesta trgovanja.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 3.

Fakultativna izuzeća

1. Države članice mogu odlučiti ne primjenjivati ovu Direktivu na osobe kojima su one matična država članica, uz uvjet da te osobe imaju odobrenje za rad u pogledu tih aktivnosti i da su one uređene na nacionalnoj razini te ako te osobe:

(a) nisu ovlaštene držati sredstva klijenata i vrijednosne papire klijenata i ni u jednom se trenutku ne smiju nalaziti u položaju dužnika prema svojim klijentima;

- (b) nisu ovlaštene pružati investicijske usluge, osim zaprimanja i prijenosa naloga za prenosive vrijednosne papire i udjele u subjektima za zajednička ulaganja i/ili investicijsko savjetovanje vezano uz te financijske instrumente; i
- (c) prilikom pružanja tih usluga, naloge smiju prenositi samo na:
- i. investicijska društva koja imaju odobrenje za rad prema ovoj Direktivi;
  - ii. kreditne institucije koje imaju odobrenje za rad prema Direktivi 2013/36/EU;
  - iii. podružnice investicijskih društava ili kreditnih institucija koje imaju odobrenje za rad u trećim zemljama i koje podliježu odredbama o bonitetnom nadzoru koje su po mišljenju nadležnih tijela barem jednako stroge kao one iz ove Direktive, Uredbe (EU) br. 575/2013 ili Direktive 2013/36/EU;
  - iv. subjekte za zajednička ulaganja koji po zakonima jedne države članice imaju odobrenje prodavati svoje udjele javnosti i direktorima takvih društava;
  - v. investicijska društva s fiksnim kapitalom kako je definirano u članku 17. stavku 7. Direktive 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a čiji su vrijednosni papiri uvršteni ili se njima trguje na uređenom tržištu u državi članici, ili
- (d) pružaju investicijske usluge isključivo u robi, emisijskim jedinicama i/ili njihovim izvedenicama isključivo u svrhu zaštite od komercijalnog rizika svojih klijenata, ako su ti klijenti isključivo lokalna elektroenergetska poduzeća kako su definirana u članku 2. stavku 35. Direktive 2009/72/EZ i/ili poduzeća za prirodni plin kako su definirana u članku 2. stavku 1. Direktive 2009/73/EZ, i pod uvjetom da ti klijenti zajedno drže 100 % kapitala ili prava glasa tih osoba, izvršavaju zajednički nadzor i izuzeti prema članku 2. stavku 1. točki (j) ove Direktive ako sami obavljaju te investicijske usluge; ili
- (e) pružaju investicijske usluge isključivo u emisijskim jedinicama i/ili njihovim izvedenicama isključivo u svrhu zaštite od komercijalnog rizika svojih klijenata, ako su ti klijenti isključivo operateri kako su definirani u članku 3. točki (f) Direktive 2003/87/EZ, i pod uvjetom da ti klijenti zajedno drže 100 % kapitala ili prava glasa tih osoba, izvršavaju zajednički nadzor i izuzeti su iz članka 2. stavka 1. točke (j) ove Direktive ako sami obavljaju navedene investicijske usluge.
2. Propisima država članica za osobe iz stavka 1. predviđaju se zahtjevi koji su barem analogni sljedećim zahtjevima prema ovoj Direktivi:
- (a) uvjeti i postupci za izdavanje odobrenja za rad i kontinuiran nadzor kao što je utvrđeno u članku 5. stavcima 1. i 3., člancima 7. do 10., 21., 22. i 23. i odgovarajući delegirani akti koje je donijela Komisija u skladu s člankom 89.;
  - (b) obveze poslovnog ponašanja kao što je utvrđeno u članku 24. stavcima 1., 3., 4., 5., 7. i 10., članku 25. stavcima 2., 5. i 6., i, ako nacionalni propisi dopuštaju tim osobama imenovanje vezanih zastupnika, članku 29. i odgovarajućim provedbenim mjerama;

⁽¹⁾ Direktiva 2012/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o usklađivanju zaštitnih mjera koje, radi zaštite interesa članova i trećih osoba, države članice zahtijevaju od trgovačkih društava u smislu drugog stavka članka 54. Ugovora o funkcioniranju Europske unije, u pogledu osnivanja javnih društava s ograničenom odgovornošću i održavanja i promjene njihovog kapitala, a s ciljem ujednačavanja tih zaštitnih mjera (SL L 315, 14.11.2012., str. 74.).

- (c) organizacijski zahtjevi utvrđeni u prvom, šestom i sedmom podstavku članka 16. stavka 3., te u članku 16. stavku 6. i članku 16. stavku 7. i odgovarajućim delegiranim aktima koje je Komisija usvojila u skladu s člankom 89.

Države članice zahtijevaju od osoba koje su izuzete od primjene ove Direktive na temelju stavka 1. ovog članka da budu obuhvaćene sustavom za zaštitu ulagatelja prepoznatim u skladu s Direktivom 97/9/EZ. Države članice mogu investicijskim društvima omogućiti da ne budu obuhvaćena takvim sustavom pod uvjetom da imaju osiguranje od profesionalne odgovornosti ako je uzimajući u obzir veličinu, profil rizičnosti te pravnu prirodu osobe izuzete u skladu sa stavkom 1. ovog članka, njihovim klijentima zajamčena jednaka zaštita.

Odstupajući od drugog podstavka ovog stavka, države članice koje već imaju takve zakone ili druge propise prije 2. srpnja 2014. mogu do 3. srpnja 2019. zahtijevati da, u slučaju kad osobe izuzete od primjene ove Direktive na temelju stavka 1. ovog članka pružaju investicijske usluge zaprimanja i prijenosa naloga i/ili pružanja investicijskog savjetovanja u udjele u subjektima za zajednička ulaganja i djeluju kao posrednik s društvom za upravljanje kako je definirano u Direktivi 2009/65/EZ, te osobe budu solidarno odgovorne s društvom za upravljanje za sve štete nastale zbog aktivnosti klijenta u vezi s tim uslugama.

3. Osobe koje su sukladno stavku 1. izuzete iz ove Direktive ne smiju imati koristi od slobode pružanja usluga ili obavljanja aktivnosti niti osnivanja podružnica prema člancima 34. i 35.

4. Države članice obavještavaju Komisiju i ESMA-u o tome koriste li mogućnost u skladu s ovim člankom i osiguravaju da je u svakom odobrenju za rad izdanom u skladu sa stavkom 1. navedeno je li ono izdano u skladu s ovim člankom.

5. Države članice priopćavaju ESMA-i odredbe nacionalnog prava koje su analogne zahtjevima iz ove Direktive navedenim u stavku 2.

Članak 4.

Definicije

1. Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „investicijsko društvo” znači svaka pravna osoba čija je redovna djelatnost ili poslovanje pružanje jedne ili više investicijskih usluga trećim stranama i/ili obavljanje jedne ili više investicijskih aktivnosti na profesionalnoj osnovi.

Države članice mogu u definiciju investicijskog društva uključiti poduzeća koja nisu pravne osobe pod uvjetom da:

- (a) njihov pravni status osigurava razinu zaštite interesa trećih strana jednaku onoj koju pruža pravna osoba; i
- (b) podliježu jednakom bonitetnom nadzoru koji je primjeren za njihov pravni oblik.

Međutim, ako fizička osoba pruža usluge koje uključuju držanje sredstava ili prenosivih vrijednosnih papira trećih strana, ona se može smatrati investicijskim društvom za potrebe ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014 samo ako, ne dovodeći u pitanje druge zahtjeve koje postavljaju ova Direktiva, Uredba (EU) br. 600/2014 i Direktiva 2013/36/EU, ta osoba poštuje sljedeće uvjete:

- (a) vlasnička prava trećih strana u odnosu na instrumente i sredstva moraju biti zaštićena, posebno u slučaju insolventnosti društva ili njegovih vlasnika, pljenidbe, kompenzacije ili nekih drugih radnji koje su poduzeli vjerovnici društva, ili vlasnika društva;

- (b) društvo mora biti podložno pravilima koja su utvrđena za praćenje solventnosti društva i vlasnika;
  - (c) reviziju godišnjih financijskih izvještaja mora napraviti jedna ili više osoba ovlaštena za reviziju financijskih izvještaja prema nacionalnom pravu;
  - (d) ako društvo ima samo jednog vlasnika, ta osoba mora poduzeti mjere za zaštitu ulagatelja u slučaju prestanka poslovanja društva nakon smrti vlasnika, nastupa nesposobnosti ili u nekom sličnom slučaju.
2. „investicijske usluge i aktivnosti” znači sve usluge i aktivnosti utvrđene u odjeljku A Priloga I. koje se odnose ne bilo koje instrumente navedene u odjeljku C Priloga I.

Komisija u skladu s člankom 89. donosi delegirane akte kojima se utvrđuju:

- (a) ugovori o izvedenicama navedeni u odjeljku C točki 6. Priloga I. koji imaju obilježja veleprodajnih energetske proizvoda koji se moraju fizički namiriti i „ugovori o energetskim izvedenicama iz odjeljka C točke 6.”;
  - (b) ugovori o izvedenicama navedeni u odjeljku C točki 7. Priloga I. koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata;
  - (c) ugovori o izvedenicama navedeni u odjeljku C.10 Priloga I. koji imaju obilježja drugih izvedenih financijskih instrumenata, uzimajući u obzir, između ostalog, trguje li se njima na uređenim tržištima, MTP-u ili OTP-u;
3. „pomoćne usluge” znači sve usluge navedene u odjeljku B Priloga I.;
4. „investicijsko savjetovanje” znači davanje osobnih preporuka klijentu bilo na zahtjev klijenta ili na inicijativu investicijskog društva u pogledu jedne transakcije ili više njih koje se odnose na financijske instrumente;
5. „izvršavanje naloga za račun klijenta” znači djelovanje s ciljem sklapanja ugovora za kupnju ili prodaju jednog financijskog instrumenta ili više njih za račun klijenta i uključuje sklapanje ugovora za prodaju financijskih instrumenata koje je izdalo investicijsko društvo ili kreditna institucija u trenutku njihovog izdavanja;
6. „trgovanje za vlastiti račun” znači trgovanje uz korištenje vlastitog kapitala koje dovodi do zaključenja transakcije s jednim financijskim instrumentom ili više njih;
7. „održavatelj tržišta” znači osoba koja neprekidno djeluje na financijskim tržištima spremna trgovati za vlastiti račun tako da kupuje i prodaje financijske instrumente uz korištenje vlastitog kapitala po cijenama koje ona utvrđuje;
8. „upravljanje portfeljem” znači upravljanje portfeljem na temelju ovlaštenja klijenta na individualnoj i diskrecijskog osnovi pri čemu takav portfelj uključuje jedan financijski instrument ili više njih;
9. „klijent” znači svaka fizička ili pravna osoba kojoj investicijsko društvo pruža investicijske i/ili pomoćne usluge;
10. „profesionalni ulagatelj” znači klijent koji je ispunio kriterije utvrđene u Prilogu II.;
11. „mali ulagatelj” znači klijent koji nije profesionalni ulagatelj;

12. „rastuće tržište malih i srednjih poduzeća” znači MTP koji je registriran kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća u skladu s člankom 33.;
13. „mala i srednja poduzeća” za potrebe ove Direktive znači društva koja su na temelju kotacije na kraju godine za prethodne tri kalendarske godine imala prosječnu tržišnu kapitalizaciju manju od 200 000 000 EUR;
14. „limitirani nalog” znači nalog za kupnju ili prodaju određene količine financijskog instrumenta po određenoj cijeni ili po povoljnijoj cijeni;
15. „financijski instrument” znači instrumenti utvrđeni u odjeljku C Priloga I.;
16. „ugovori o energetske izvedenicama iz odjeljka C točke 6.” znači opcije, budućnosnice, zamjene i sve druge ugovore o izvedenicama navedene u odjeljku C točki 6. Priloga I. koji se odnose na ugljen ili naftu kojima se trguje na OTP-u i moraju se fizički namiriti;
17. „instrumenti tržišta novca” znači vrste instrumenata kojima se uobičajeno trguje na tržištima novca, kao što su trezorski zapisi, certifikati o depozitu i komercijalni zapisi, osim instrumenata plaćanja;
18. „tržišni operater” znači osoba ili osobe koje vode i/ili upravljaju poslovanjem uređenog tržišta te može biti i samo uređeno tržište;
19. „multilateralni sustav” znači svaki sustav ili platforma uutar kojih je omogućena interakcija više trgovinskih interesa trećih strana za kupnju ili prodaju financijskih instrumenata;
20. „sistematski internalizator” znači investicijsko društvo koje na organiziran, učestao i sustavan način te u znatnoj mjeri trguje za vlastiti račun kada izvršava naloge klijenata izvan uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a, bez upravljanja multilateralnim sustavom;

Učestao i sustavan način mjeri se brojem OTC trgovanja financijskim instrumentima koje za vlastiti račun ostvari investicijsko društvo kada izvršava naloge klijenata. Znatna mjera izračunava se bilo obujmom OTC trgovanja koje investicijsko društvo ostvari u odnosu na ukupno trgovanje tog financijskog društva pojedinim financijskim instrumentom, bilo obujmom OTC trgovanja koje investicijsko društvo ostvari u odnosu na ukupno trgovanje pojedinim financijskim instrumentom u Uniji. Definicija sistematskog internalizatora primjenjuje se samo ako su prekoračene unaprijed određene granice za učestao i sustavan način i one za znatnu mjeru ili ako investicijsko društvo odluči odabrati da se na njega primjenjuje režim sistematskog internalizatora;
21. „uređeno tržište” znači multilateralni sustav kojim upravlja i/ili kojeg vodi tržišni operater, a spaja ili olakšava spajanje višestrukih interesa trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s njegovim nediskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora u vezi s financijskim instrumentima koji su uvršteni za trgovanje prema njegovim pravilima i/ili sustavima, i koje posjeduje odobrenje za rad i funkcionira redovito i u skladu s glavom III. ove Direktive;
22. „multilateralna trgovinska platforma” ili „MTP” znači multilateralna trgovinska platforma kojom upravlja investicijsko društvo ili tržišni operater i koji spaja višestruke interese trećih strana za kupnju i prodaju financijskih instrumenata – u okviru sustava i u skladu s nediskrecijskim pravilima – na način koji dovodi do sklapanja ugovora prema u skladu s glavom II. ove Direktive;
23. „organizirana trgovinska platforma” ili „OTP” znači svaki multilateralni sustav koji nije uređeno tržište ili MTP i u kojem višestruki interesi trećih strana za kupnju i prodaju obveznica, strukturiranih financijskih proizvoda, emisijskih jedinica ili izvedenica mogu biti u interakciji unutar sustava na način koji dovodi do sklapanja ugovora u skladu s glavom II. ove Direktive;

24. „mjesto trgovanja” znači svako uređeno tržište, MTP ili OTP;
25. „likvidno tržište” znači tržište za financijski instrument ili razred financijskih instrumenata, na kojem neprekidno postoje spremni i voljni kupci i prodavači, a koje se ocjenjuje u skladu sa sljedećim kriterijima uzimajući u obzir specifične tržišne strukture određenog financijskog instrumenta ili određenog razreda financijskih instrumenata:
- (a) prosječna učestalost i obujam transakcija pod nizom tržišnih uvjeta, uzimajući u obzir prirodu i životni ciklus proizvoda unutar određenog razreda financijskih instrumenata;
  - (b) broj i vrstu sudionika na tržištu, uključujući omjer sudionika na tržištu i financijskih instrumenata kojima se trguje za pojedini proizvod;
  - (c) prosječnu veličinu raspona cijena, ako je dostupna;
26. „nadležno tijelo” znači tijelo koje svaka država članica imenuje u skladu s člankom 67., osim ako je drukčije utvrđeno u ovoj Direktivi;
27. „kreditna institucija” znači kreditna institucija kako je definirana u članku 4. stavku 1. točki 1. Uredbe (EU) br. 575/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
28. „društvo za upravljanje UCITS-om” znači društvo za upravljanje prema definiciji iz članka 2. stavka 1. točke (b) Direktive 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
29. „vezani zastupnik” znači fizička ili pravna osoba koja pod punom i bezuvjetnom odgovornošću samo jednog investicijskog društva za čiji račun nastupa promiče investicijske usluge i/ili pomoćne usluge klijentima ili potencijalnim klijentima, zaprima i prenosi upute ili naloge klijenata povezane s financijskim uslugama ili financijskim instrumentima, prodaje financijske instrumente ili pruža usluge savjetovanja klijentima ili potencijalnim klijentima vezano za te financijske instrumente ili usluge;
30. „podružnica” znači mjesto poslovanja različito od središnje uprave, dio je investicijskog društva koji nema vlastitu pravnu osobnost, pruža investicijske usluge i/ili obavlja investicijske aktivnosti, a može obavljati i pomoćne usluge za koje investicijsko društvo ima odobrenje za rad; svako mjesto poslovanja koje je investicijsko društvo sa sjedištem u drugoj državi članici osnovalo u istoj državi članici smatra se jednom podružnicom;
31. „kvalificirani udjel” znači izravni ili neizravni udjel u investicijskom društvu koji predstavlja 10 % ili više udjela u kapitalu ili u glasačkim pravima kako je utvrđeno u članku 9. i 10. Direktive 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾, uzimajući u obzir uvjete grupiranja tih prava navedenih u članku 12. stavku 4. i 5. te Direktive, ili koji omogućava ostvarivanje značajnog utjecaja na upravljanje investicijskim društvom u kojemu postoji takav udjel;
32. „matično društvo” znači matično društvo u smislu članaka 2. stavka 9. i članka 22. Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾;

⁽¹⁾ Direktiva 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, 17.11.2009., str. 32.).

⁽²⁾ Direktiva 2004/109/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 15. prosinca 2004. o usklađivanju zahtjeva za transparentnošću u vezi s podacima o izdavateljima čije su vrijednosnice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu (SL L 390, 31.12.2004., str. 38.).

⁽³⁾ Direktiva 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 26. lipnja 2013. o godišnjim financijskim izvještajima, konsolidiranim financijskim izvještajima i vezanim izvješćima za određene vrste poduzeća, o izmjeni Direktive 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o stavljanju izvan snage direktiva Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ.

33. „društvo kći” znači društvo u smislu članka 2. stavka 10. i 22. Direktive 2013/34/EU, uključujući društvo kći društva kćeri krajnjeg matičnog društva;
34. „grupa” znači grupa kako je definirana člankom 2. točkom 11. Direktive 2013/34/EU;
35. „uska povezanost” znači situacija u kojoj su dvije ili više fizičkih ili pravnih osoba povezane na sljedeći način:
- (a) sudjelovanje u obliku vlasništva nad 20 % ili više prava glasa ili kapitala u jednom društvu, izravno ili putem kontrole;
  - (b) „kontrola” što znači odnos između matičnog društva i društva kćeri u svim slučajevima predviđenima u članku 22. stavcima 1. i 2. Direktive 2013/34/EU, ili sličan odnos između fizičke ili pravne osobe i društva, društva kćeri drugog društva kćeri koje se također smatra društvom kćeri matičnog društva koje je na čelu tih društava;
  - (c) trajna veza dvaju ili svih njih s istom osobom kroz odnos kontrole.
36. „upravljačko tijelo” znači tijelo ili tijela investicijskog društva, tržišnog operatera ili društva za pružanje usluga dostave podataka imenovano u skladu s nacionalnim pravom koje raspolaže ovlastima za utvrđivanje strategije, ciljeva i općeg smjera poslovanja subjekta te koje nadgleda i nadzire donošenje odluka uprave, uključujući osobe koje stvarno upravljaju poslovanjem subjekta.
- Ako se ova Direktiva odnosi na upravjačko tijelo i ako su, u skladu s nacionalnim pravom, upravjačke i nadzorne funkcije upravjačkog tijela dodijeljene različitim tijelima ili različitim članovima unutar istog tijela, država članica određuje odgovorna tijela ili članove upravjačkog tijela u skladu sa svojim nacionalnim pravom, osim ako je ovom Direktivom drukčije određeno.
37. „više rukovodstvo” podrazumijeva fizičke osobe koje obavljaju izvršne funkcije u investicijskom društvu, tržišnom operateru ili društvu za pružanje usluga dostave podataka i koje su odgovorne upravjačkom tijelu za svakodnevno upravljanje subjektom, uključujući provedbu politika koje se odnose na usluge i proizvode koje društvo ili njegovo osoblje prodaje klijentima;
38. „trgovanje za vlastiti račun uparivanjem naloga” znači transakcija kod koje se posrednik stavlja između kupca i prodavatelja tako da tijekom izvršenja transakcije nikada ne izlaže tržišnom riziku, pri čemu se izvršenje za obje strane događa istodobno, a transakcija je zaključena po cijeni pri kojoj posrednik ne ostvaruje ni dobit ni gubitak, osim unaprijed dogovorene provizije ili naknade za transakciju;
39. „algoritamsko trgovanje” znači trgovanje financijskim instrumentima u kojem računalni algoritam automatski određuje pojedinačne parametre naloga, npr. treba li postaviti početne uvjete za nalog, trenutak zadavanja naloga, cijena ili količina u nalogu ili kako upravljati nalogom nakon njegovog zadavanja, uz ograničenu ljudsku intervenciju ili bez nje. Ovom definicijom nisu obuhvaćeni sustavi koji se koriste samo za usmjeravanje naloga na jedno mjesto trgovanja ili na više njih ili za obradu naloga bez određivanja parametara trgovanja ili za potvrdu naloga ili obradu izvršenih transakcija nakon trgovanja;
40. „tehnika visokofrekventnog algoritamskog trgovanja” znači tehnika algoritamskog trgovanju koju obilježava:
- (a) infrastruktura namijenjena tome da se na najmanju moguću mjeru skрати mrežnu i druge vrste latentnosti, uključujući najmanje jednu od sljedećih mogućnosti za algoritamski unos naloga: kolokaciju, držanje datoteka na poslužitelju u neposrednoj blizini ili izravni elektronički pristup velike brzine;

- (b) sustavno određivanje početnih uvjeta, generiranja, usmjeravanja ili izvršenja naloga bez ljudske intervencije za pojedinačne transakcije ili naloge; i
- (c) visoke dnevne stope poruka koje predstavljaju naloge, ponude i otkazivanja.
41. „izravan elektronički pristup” znači mehanizam u kojem član ili klijent mjesta trgovanja ili njegov sudionik dozvoljava osobi da koristi njegovu oznaku u trgovinskom sustavu tako da osoba može prenijeti elektronički nalog povezan s financijskim instrumentom izravno mjestu trgovanja i obuhvaća mehanizam koji podrazumijeva da se osoba koristi infrastrukturom člana ili sudionika ili klijenta, ili bilo koji sustav povezivanja koji član ili sudionik ili klijent osigurava za prijenos naloga (izravan pristup tržištu) i taj mehanizam ako se navedena osoba ne koristi tom infrastrukturom (sponzorirani pristup);
42. „međusektorska prodaja” znači ponuda investicijskih usluga zajedno s drugom uslugom ili proizvodom kao dio paketa ili kao uvjet za isti ugovor ili paket;
43. „strukturirani depozit” znači depozit kako je definiran člankom 2. stavkom 1. točkom 3. Direktive 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ koji u potpunosti dopijeva na naplatu po dopijeću pod uvjetima pod kojima se sve kamate ili premije isplaćuju ili podliježu riziku u skladu s formulom koje uključuje čimbenike kao što su:
- (a) indeks ili kombinacija indeksa, isključujući depozite s promjenjivom kamatnom stopom čiji je povrat izravno povezan s indeksom kamatne stope poput Euribora ili Libora;
- (b) financijski instrument ili kombinaciju financijskih instrumenata;
- (c) roba ili kombinacija robe ili druga materijalna ili nematerijalna nezamjenjiva imovina; ili
- (d) devizni tečaj ili kombinaciju deviznih tečajeva;
44. „prenosivi vrijednosni papiri” znači one vrste vrijednosnih papira koji su prenosivi na tržištu kapitala, osim instrumenata plaćanja, kao što su:
- (a) dionice i drugi vrijednosni papiri istog značaja koji predstavljaju udio u kapitalu ili članskim pravima u društvima ili drugim subjektima, te potvrde o deponiranim dionicama;
- (b) obveznice i drugi oblici sekuritiziranog duga, uključujući i potvrde o deponiranim takvim vrijednosnim papirima;
- (c) svi ostali vrijednosni papiri koji daju pravo na stjecanje ili prodaju takvih prenosivih vrijednosnih papira ili na temelju kojih se može obavljati plaćanje u novcu koje se utvrđuje na temelju prenosivih vrijednosnih papira, valuta, kamatnih stopa ili prinosa, robe ili drugih indeksa ili mjernih veličina;
45. „potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima” znači vrijednosni papiri koji su prenosivi na tržištu kapitala i koji predstavljaju vrijednosne papire inozemnog izdavatelja koji mogu biti uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu i kojima je moguće trgovati neovisno o vrijednosnim papirima inozemnog izdavatelja;

⁽¹⁾ Direktiva 2014/49/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o sustavu osiguranja depozita (Vidjeti str. 149. ovog Službenog lista).

46. „fond čijim se udjelima trguje na burzi” znači fond čijom se najmanje jednom jedinicom ili razredom dionica trguje tijekom dana na najmanje jednom mjestu trgovanja i s najmanje jednim održavateljem tržišta koji poduzima mjere kako bi osigurao da se cijena njegovih jedinica ili dionica na mjestu trgovanja bitno ne razlikuje od njegove neto vrijednosti imovine i, prema potrebi, od njegove indikativne neto vrijednosti imovine;
47. „certifikati” znači certifikati definirani u članku 2. stavku 1. točki (27) Uredbe (EU) br. 600/2014;
48. „strukturirani financijski proizvodi” znači strukturirani financijski proizvodi definirani u članku 2. stavku 1. točki (28) Uredbe (EU) br. 600/2014;
49. „izvedenice” znači izvedenice definirane u članku 2. stavku 1. točki (29) Uredbe (EU) br. 600/2014;
50. „robne izvedenice” znači robne izvedenice definirane u članku 2. stavku 1. točki (30) Uredbe (EU) br. 600/2014;
51. „središnja druga ugovorna strana” znači središnja druga ugovorna strana definirana u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) br. 648/2012;
52. „ovlašteni sustav objavljivanja” ili „APA” znači osoba koja je na temelju odredbi ove Direktive ovlaštena pružati usluge objavljivanja izvješća o trgovanju za račun investicijskih društava u skladu s člancima 20. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014.
53. „pružatelj konsolidiranih podataka o trgovanju” ili „CTP” znači osoba koja je ovom Direktivom ovlaštena pružati usluge prikupljanja izvješća o trgovanju financijskim instrumentima navedenim u člancima 6., 7., 10., 12., 13., 20. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014 od uređenih tržišta, MTP-a, OTP-a i APA-a i konsolidirati ih u kontinuirane elektroničke tijekove podataka o cijeni i volumenu u realnom vremenu po financijskom instrumentu;
54. „ovlašteni mehanizam izvješćivanja” ili „ARM” znači osoba koja je ovom Direktivom ovlaštena pružati usluge dostavljanja podataka o transakcijama nadležnim tijelima ili ESMA-i za račun investicijskih društava;
55. „Matična država članica” znači:
  - (a) u slučaju investicijskih društava:
    - i. ako je investicijsko društvo fizička osoba, država članica u kojoj se nalazi njegova središnja uprava,
    - ii. ako je investicijsko društvo pravna osoba, država članica u kojoj se nalazi njegovo registrirano sjedište,
    - iii. ako investicijsko društvo prema svojem nacionalnom pravu nema registrirano sjedište, država članica u kojoj se nalazi njegova središnja uprava,
  - (b) u slučaju uređenog tržišta, država članica u kojoj je registrirano uređeno tržište ili, ako prema zakonu države članice nema registrirano sjedište, država članica u kojoj se nalazi središnja uprava uređenog tržišta;
  - (c) u slučaju APA-e, CTP-a ili ARM-a:
    - i. ako je APA, CTP ili ARM fizička osoba, država članica u kojoj se nalazi njegova središnja uprava,

- ii. ako je APA, ARM ili CTP pravna osoba, država članica u kojoj se nalazi njegovo registrirano sjedište,
  - iii. ako APA, ARM ili CTP prema svojem nacionalnom pravu nema registrirano sjedište, država članica u kojoj se nalazi njegova središnja uprava.
56. „Država članica domaćin” znači država članica, različita od matične države članice, u kojoj investicijsko društvo ima podružnicu ili pruža investicijske usluge i/ili obavlja investicijske aktivnosti, ili država članica u kojoj uređeno tržište pruža odgovarajuće mehanizme kako bi se članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima s poslovnim nastanom u toj istoj državi članici olakšao pristup trgovanju u njegovom sustavu;
57. „društvo iz treće zemlje” znači društvo koje bi bilo kreditna institucija koja pruža investicijske usluge ili obavlja investicijske aktivnosti ili investicijsko društvo da se njegova središnja uprava ili registrirano sjedište nalazi u Uniji;
58. „veleprodajni energetska proizvod” znači veleprodajni energetska proizvodi kako su definirani člankom 2. točkom 4. Uredbe (EU) br. 1227/2011;
59. „poljoprivredne robne izvedenice” znači ugovori o izvedenicama koji se odnose na proizvode nabrojane u članku 1. Uredbe (EZ) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i njezinom Prilogu I. dijelovima od I. do XX. i XXIV/1;
60. „izdavatelj državnih vrijednosnih papira” znači jedan od sljedećih subjekata koji izdaje dužničke instrumente:
- i. Unija;
  - ii. država članica, uključujući i vladin odjel, agenciju ili subjekt posebne namjene te države članice;
  - iii. u slučaju federalne države članice, član federacije;
  - iv. subjekt posebne namjene za nekoliko država članica;
  - v. međunarodna financijska institucija koju su osnovale dvije ili više država članica, a koja ima za cilj osigurati financiranje i pružiti financijsku pomoć svojim članovima kojima prijete ozbiljne financijske poteškoće ili koje kroz njih prolaze; ili
  - vi. Europska investicijska banka;
61. „državni dužnički vrijednosni papiri” znači dužnički instrument koji izdaje izdavatelj državnih vrijednosnih papira;
62. „trajni medij” znači svako sredstvo koje:
- (a) omogućuje klijentu pohranjivanje informacija koje su mu osobno upućene tako da mu budu dostupne za buduću uporabu u razdoblju koje odgovara namjeni tih informacija; te
  - (b) omogućuje neizmijenjenu reprodukciju pohranjenih informacija;

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1308/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o uspostavljanju zajedničke organizacije tržišta poljoprivrednih proizvoda i stavljanju izvan snage uredbi Vijeća (EEZ) br. 922/72, (EEZ) br. 234/79, (EZ) br. 1037/2001 i (EZ) br. 1234/2007 (SL L 347, 20.12.2013., str. 671.).

63. „pružatelj usluga dostave podataka” znači APA, CTP ili ARM.

2. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. o mjerama za određivanje nekih tehničkih elemenata definicija navedenih u stavku 2. kako bi se one uskladile s razvojem tržišta, tehnološkim razvojem i iskustvom u pogledu ponašanja koja su zabranjena prema Uredbi (EU) br. 596/2014 te kako bi se osigurala ujednačena primjena ove Direktive.

GLAVA II.

ODOBRENJE ZA RAD I UVJETI POSLOVANJA INVESTICIJSKIH DRUŠTAVA

POGLAVLJE I.

Uvjeti i postupci za izdavanje odobrenja za rad

Članak 5.

Zahtjevi za izdavanje odobrenja za rad

1. Svaka država članica zahtijeva da pružanje investicijskih usluga i/ili obavljanje investicijskih aktivnosti u okviru redovite djelatnosti ili poslovanja podliježe prethodnom odobrenju za rad u skladu s ovim poglavljem. Odobrenje za rad izdaje nadležno tijelo matične države članice imenovano u skladu s člankom 67.

2. Odstupajući od stavka 1., države članice odobravaju svakom tržišnom operateru da upravlja MTP-om ili OTP-om, pod uvjetom da se prethodno provjeri njihova usklađenost s ovim poglavljem.

3. Države članice vode registar svih investicijskih društava. Registar je javno dostupan i sadržava podatke o uslugama i/ili aktivnostima za koje investicijsko društvo ima odobrenje za rad. Popis se redovito ažurira. O svakom odobrenju za rad obavještava se ESMA.

ESMA uspostavlja popis svih investicijskih društava u Uniji. Taj popis sadržava informacije o uslugama ili aktivnostima za koje je investicijsko društvo dobilo odobrenje za rad i redovito se ažurira. ESMA navedeni popis objavljuje na svojoj internetskoj stranici i odgovorna je za njegovo ažuriranje.

Kada nadležno tijelo oduzme odobrenje za rad u skladu s člankom 8. točkama (b), (c) i (d), oduzimanje odobrenja objavljuje se na popisu u razdoblju od pet godina.

4. Svaka država članica zahtijeva:

- (a) da investicijsko društvo koje je pravna osoba ima svoju središnju upravu u istoj državi članici u kojoj se nalazi njegovo registrirano sjedište;
- (b) da investicijsko društvo koje nije pravna osoba ili investicijsko društvo koje je pravna osoba, ali prema svojem nacionalnom pravu nema registrirano sjedište, ima svoju središnju upravu u onoj državi članici u kojoj stvarno posluje.

Članak 6.

Područje primjene odobrenja za rad

1. Matična država članica osigurava da su u odobrenju za rad utvrđene investicijske usluge ili aktivnosti koje je investicijsko društvo ovlašteno pružati. Odobrenje za rad može obuhvaćati jednu ili više pomoćnih usluga navedenih u odjeljku B Priloga I. Ono se ni u kojem slučaju ne izdaje samo za pružanje pomoćnih usluga.

2. Investicijsko društvo koje zatraži proširenje odobrenja za rad kako bi proširilo svoje poslovanje na dodatne investicijske usluge ili aktivnosti ili pomoćne usluge koje nisu bile predviđene u vrijeme izdavanje prvobitnog odobrenja za rad podnosi zahtjev za proširenje odobrenja za rad.

3. Odobrenje za rad vrijedi u cijeloj Uniji i omogućuje investicijskom društvu pružanje usluga ili obavljanje aktivnosti za koje je dobilo odobrenje za rad u cijeloj Uniji, putem prava poslovnog nastana, uključujući putem podružnice, ili putem slobode pružanja usluga.

Članak 7.

Postupci za izdavanje odobrenja za rad ili odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad

1. Nadležno tijelo ne izdaje odobrenje za rad sve dok nije u potpunosti uvjereno da podnositelj ispunjava sve zahtjeve prema odredbama donesenima na temelju ove Direktive.

2. Investicijsko društvo pruža sve podatke, uključujući svoj poslovni plan u kojemu se između ostalog navode predviđene vrste poslovanja i organizacijska struktura, što je potrebno kako bi se nadležno tijelo moglo uvjeriti da je investicijsko društvo u vrijeme prvobitnog odobrenja za rad poduzelo sve potrebne korake kako bi udovoljilo obvezama iz ovog poglavlja.

3. Podnositelja zahtjeva obavješćuje se u roku od šest mjeseci od zaprimanja potpunog zahtjeva o tome je li mu izdano odobrenje za rad.

4. ESMA sastavlja nacрте regulatornih tehničkih standarda kojima se pobliže određuje:

(a) informacije koje se trebaju pružiti nadležnim tijelima prema stavku 2. ovog članka uključujući poslovni plan;

(b) zahtjevi koji se odnose na upravljanje investicijskim društvima prema članku 9. stavku 6. i informacije za obavijesti prema članku 9. stavku 5.;

(c) zahtjevi koji se odnose na dioničare ili članove s kvalificiranim udjelima, kao i prepreke koje mogu onemogućiti djelotvorno obavljanje nadzornih funkcija nadležnih tijela, prema članku 10. stavcima 1. i 2.

ESMA Komisiji dostavlja nacрте regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se dodjeljuje ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

5. ESMA sastavlja nacرت provedbenih tehničkih standarda kako bi se razradili jedinstveni formati, predlošci i postupci za obavješćavanje ili pružanje informacija predviđeni stavkom 2. ovog članka i člankom 9. stavkom 5.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacرت provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 8.

Oduzimanje odobrenja za rad

Nadležno tijelo može oduzeti odobrenje za rad koje je izdalo investicijskom društvu u slučaju da investicijsko društvo:

(a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja za rad ili tijekom prethodnih šest mjeseci ne pruža investicijske usluge niti obavlja investicijske aktivnosti, osim ako je dotična država članica donijela propise prema kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;

- (b) ako je administratoru dodijeljeno odobrenje za rad na temelju lažnih izjava ili na drugi nepravilan način;
- (c) prestane ispunjavati uvjete po kojima je odobrenje za rad izdano, poput usklađenosti s uvjetima utvrđenima u Uredbi (EU) br. 575/2013;
- (d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene sukladno ovoj Direktivi i Uredbi (EU) br. 600/2014 kojima se uređuju uvjeti poslovanja investicijskih društava;
- (e) potpada pod jedan od slučajeva u kojima je oduzimanje predviđeno nacionalnim pravom vezano za pitanja koja su izvan područja primjene ove Direktive.

O svakom oduzimanju odobrenja za rad obavještava se ESMA.

Članak 9.

Upravljačko tijelo

1. Nadležna tijela koja izdaju odobrenja za rad u skladu s člankom 5. osiguravaju da investicijska društva i njihova upravljačka tijela poštuju članak 88. i članak 91. Direktive 2013/36/EU.

ESMA i EBA zajednički donose smjernice za elemente koji su navedeni u članku 91. stavku 12. Direktive 2013/36/EU.

2. Pri izdavanju odobrenja za rad u skladu s člankom 5. nadležna tijela mogu ovlastiti članove upravljačkog tijela da zadrže jednu funkciju neizravnog direktora više nego što je dopušteno u skladu s člankom 91. stavkom 3. Direktive 2013/36/EU. Nadležna tijela redovito obavještavaju ESMA-u o takvim odobrenjima.

EBA i ESMA koordiniraju prikupljanje informacija iz prvog podstavka ovog stavka i u skladu s člankom 91. stavkom 6. Direktive 2013/36/EU u vezi s investicijskim društvima.

3. Države članice osiguravaju da upravljačko tijelo investicijskog društva definira, nadgleda i da je odgovorno za provedbu sustava upravljanja kojima se osigurava učinkovito i pažljivo upravljanje investicijskim društvom, uključujući podjelu dužnosti u organizaciji i sprječavanje sukoba interesa, i to na način kojim se promiču integritet tržišta i interesi klijenata.

Ne dovodeći u pitanje zahtjeve iz članka 88. stavka 1. Direktive 2013/36/EU, ti mehanizmi također osiguravaju da upravljačko tijelo definira, odobrava i nadgleda:

- (a) organizaciju društva za pružanje investicijskih usluga i aktivnosti te pomoćnih usluga, uključujući vještine, znanje i stručnost koji se zahtijevaju od osoblja, resurse, postupke i mehanizme društva za pružanje usluga i obavljanje aktivnosti, uzimajući u obzir prirodu, opseg i složenost svojeg poslovanja i sve zahtjeve koje društvo mora poštovati;
- (b) politiku koja se odnosi na usluge, aktivnosti, proizvode i poslovanje koje se nudi i pruža, u skladu s tolerancijom rizika za društvo i karakteristikama i potrebama klijenata društva kojima će se te usluge ponuditi ili pružiti, uključujući provođenje primjerenog testiranja otpornosti na stres, prema potrebi;
- (c) politiku primitaka od rada osoba uključenih u pružanje usluga klijentima čiji je cilj poticanje odgovornog poslovnog ponašanja, korektnog postupanja prema klijentima, kao i izbjegavanje sukoba interesa u odnosima s klijentima.

Upravljačko tijelo prati i periodično procjenjuje primjerenost i provedbu strateških ciljeva društva prilikom pružanja investicijskih usluga i aktivnosti te pomoćnih usluga, učinkovitost sustava upravljanja investicijskog društva i primjerenost politika koje se odnose na pružanje usluga klijentima te poduzima odgovarajuće korake za rješavanje mogućih nedostataka.

Članovi upravljačkog tijela imaju odgovarajući pristup informacijama i dokumentima koji su potrebni za nadgledanje i praćenje odlučivanja upravljačkog tijela.

4. Nadležno tijelo odbija izdati odobrenje za rad ako nije uvjereno da članovi upravljačkog tijela investicijskog društva imaju dobar ugled, posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva te posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih funkcija u investicijskom društvu ili ako postoje objektivni i očiti dokazivi razlozi za pretpostavku da upravljačko tijelo društva može predstavljati prijetnju djelotvornom, dobrom i pažljivom upravljanju te odgovarajućem razmatranju interesa svojih klijenata i integriteta tržišta.

5. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava da obavijeste nadležno tijelo o svim članovima upravljačkog tijela i o svim promjenama u članstvu, kao i o informacijama koje su potrebne za procjenu je li društvo usklađeno sa stavcima 1., 2. i 3.

6. Države članice zahtijevaju da najmanje dvije osobe koje ispunjavaju zahtjeve utvrđene u stavku 1. stvarno vode poslovanje investicijskog društva podnositelja.

Odstupajući od prvoga podstavka, države članice mogu izdati odobrenje za rad investicijskim društvima koja su fizičke osobe ili investicijskim društvima koja su pravne osobe kojima upravlja samo jedna fizička osoba u skladu s njihovim statutom i nacionalnim pravom. Neovisno o tome, države članice zahtijevaju da:

- (a) postoje alternativni mehanizmi kojima se osigurava dobro i pažljivo upravljanje takvim investicijskim društvima i odgovarajuće razmatranje interesa klijenata i integriteta tržišta;
- (b) dotične fizičke osobe imaju dobar ugled, posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva te posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obveza.

Članak 10.

Dioničari i članovi s kvalificiranim udjelima

1. Nadležna tijela ne izdaju investicijskom društvu odobrenje za rad za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje investicijskih aktivnosti dok mu ono ne dostavi imena dioničara ili članova, fizičkih osoba ili pravnih osoba koje izravno ili neizravno imaju kvalificirane udjele, kao i visinu tih udjela.

Nadležna tijela odbijaju izdati odobrenje za rad ako, vodeći računa o potrebi da se osigura dobro i pažljivo upravljanje investicijskim društvom, nadležno tijelo nije zadovoljno primjerenošću dioničara ili članova koji imaju kvalificirane udjele.

Ako između investicijskog društva ili neke druge fizičke ili pravne osobe postoji uska povezanost, nadležno tijelo izdaje odobrenje za rad samo ako ta povezanost ne sprečava djelotvorno obavljanje nadzorne funkcije nadležnog tijela.

2. Nadležno tijelo odbija izdati odobrenje za rad ako zakoni i drugi propisi treće zemlje koji vrijede za jednu ili više fizičkih ili pravnih osoba s kojima je društvo usko povezano, ili poteškoće u njihovom provođenju sprečavaju nadležno tijelo u učinkovitom obavljanju svoje nadzorne funkcije.

3. Države članice zahtijevaju da, ako postoji vjerojatnost da utjecaj osoba iz prvoga podstavka stavka 1. može štetiti dobrom i pažljivom upravljanju investicijskim društvom, nadležno tijelo poduzme odgovarajuće mjere kako bi se takva situacija okončala.

Takve mjere mogu uključivati zahtjeve za izdavanje sudskih naloga ili izricanje sankcija protiv direktora i osoba odgovornih za upravljanje, ili suspenziju ostvarivanja glasačkih prava sadržanih u dionicama koje imaju dotični dioničari ili članovi.

Članak 11.

Obavijest o namjeravanom stjecanju

1. Države članice zahtijevaju od svake fizičke i pravne osobe ili takvih osoba koje djeluju zajedno („namjeravani stjecatelj”), koje su odlučile steći, izravno ili neizravno, kvalificirani udjel u investicijskom društvu ili dodatno povećati, izravno ili neizravno, takav kvalificirani udjel u investicijskom društvu, što bi rezultiralo time da udjel glasačkih prava ili kapitala koji imaju dostigne ili prijeđe 20 %, 30 % ili 50 % ili da investicijsko društvo postane njihovo društvo kći („namjeravano stjecanje”), da prvo pisanim putem obavijeste nadležna tijela investicijskog društva u kojem pokušavaju steći ili povećati kvalificirani udjel, navodeći visinu namjeravanog udjela i relevantne podatke, kao što je navedeno u članku 13. stavku 4.

Države članice zahtijevaju od svake fizičke ili pravne osobe koja je odlučila otpustiti, izravno ili neizravno, kvalificirani udjel investicijskog društva da prvo pisanim putem obavijesti nadležna tijela, navodeći visinu namjeravanog udjela. Ta osoba također obavještava nadležna tijela ako je odlučila smanjiti svoj kvalificirani udjel tako da udjel glasačkih prava ili kapitala koji ima padne ispod 20 %, 30 % ili 50 % ili tako da investicijsko društvo prestane biti njezino društvo kći.

Države članice ne trebaju primijeniti prag od 30 % ako u skladu s člankom 9. stavkom 3. točkom (a) Direktive 2004/109/EZ primjenjuju prag od jedne trećine.

Pri određivanju jesu li ispunjeni kriteriji za kvalificirani udjel iz članka 10. i ovog članka države članice ne uzimaju u obzir glasačka prava ili dionice koje investicijska društva ili kreditne institucije mogu imati zbog pružanja usluge ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa prema točki 6. odjeljka A Priloga I., pod uvjetom da se, u jednu ruku, ta prava ne ostvaruju ili upotrebljavaju na drugi način za miješanje u upravljanje izdavatelja i, u drugu ruku, da se ne otpuste u roku od jedne godine od stjecanja.

2. Relevantna nadležna tijela međusobno se savjetuju kada provode procjenu utvrđenu člankom 13. stavkom 1. („procjena”) ako je namjeravani stjecatelj jedan od sljedećih:

- (a) kreditna institucija, društvo za životno osiguranje, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo ili društvo za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže stjecanje;
- (b) matično društvo kreditne institucije, društvo za životno osiguranje, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, investicijskog društva ili društva za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže stjecanje; ili
- (c) fizička ili pravna osoba koja kontrolira kreditnu instituciju, društvo za životno osiguranje, društvo za osiguranje, društvo za reosiguranje, investicijsko društvo ili društvo za upravljanje UCITS-om kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici ili u sektoru različitom od onoga u kojem se predlaže stjecanje;

Nadležna tijela si međusobno, bez nepotrebne odgode, pružaju sve informacije koje su neophodne ili relevantne za ocjenu. U tom pogledu nadležna tijela na zahtjev dostavljaju jedna drugima sve relevantne informacije i priopćavaju na vlastitu inicijativu sve nužne informacije. Odluka nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje za rad investicijskom društvu u kojem se predlaže stjecanje pokazuje stajališta ili rezervu koju je izrazilo nadležno tijelo odgovorno za namjeravanog stjecatelja.

3. Države članice zahtijevaju da, ako investicijsko društvo sazna da će stjecanje ili otpuštanje udjela u njegovom kapitalu izazvati prelazak ili pad ispod praga propisanog u prvom podstavku stavka 1., investicijsko društvo o tome bez odgode obavijesti nadležno tijelo.

Investicijsko društvo najmanje jednom godišnje nadležnom tijelu dostavlja imena dioničara i članova koji imaju kvalificirane udjele, te visinu udjela kako je iskazano, na primjer, u podacima na godišnjim skupštinama dioničara ili članova, ili kao posljedica usklađenosti s odredbama koje se primjenjuju na društva čiji su prenosivi vrijednosni papiri uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu.

4. Države članice zahtijevaju da nadležna tijela poduzmu mjere slične onima navedenim u članku 10. stavku 3. s obzirom na osobe koje ne poštuju obvezu prethodnog pružanja podataka o stjecanju ili povećanju kvalificiranog udjela. Ako su udjeli stečeni unatoč protivljenju nadležnog tijela, države članice, bez obzira na druge sankcije koje će biti donesene, propisuju ograničavanje glasačkih prava ili proglašavaju ništavost glasovanja ili predviđaju mogućnost poništavanja.

Članak 12.

Razdoblje procjene

1. Nadležna tijela bez odgađanja i u svakom slučaju u roku od dva radna dana nakon primanja obavijesti koja se zahtijeva u skladu s prvim podstavkom članka 11. stavka 1., kao i nakon mogućeg naknadnog primanja informacija iz stavka 2. ovog članka, pisano potvrđuju primitak namjeravanom stjecatelju.

Nadležna tijela imaju najviše šest radnih dana od dana pisane potvrde primanja obavijesti i svih dokumenata koje države članice zahtijevaju kao prilog obavijesti na temelju popisa navedenog u članku 13. stavku 4. („razdoblje procjene“) za izvršavanje procjene.

Nadležna tijela obavještavaju namjeravanog stjecatelja o datumu isteka razdoblja procjene u trenutku primitka potvrde.

2. Nadležna tijela mogu prema potrebi tijekom razdoblja procjene, najkasnije na 50. radni dan razdoblja procjene, zatražiti dodatne informacije koje su potrebne da bi se procjena završila. Taj zahtjev podnosi se pisanim putem i u njemu se detaljno navodi koje su dodatne informacije potrebne.

Razdoblje procjene prekida se od dana kada nadležna tijela zatraže informacije do primitka odgovora namjeravanog stjecatelja na taj zahtjev. Taj prekid ne može trajati dulje od 20 radnih dana. O svakom dodatnom zahtjevu nadležnog tijela za dopunjavanje ili razjašnjavanje informacija odlučuju nadležna tijela, ali to ne smije rezultirati prekidom razdoblja procjene.

3. Nadležna tijela mogu produžiti prekid naveden u drugom podstavku stavka 2. do 30 radnih dana ako je namjeravani stjecatelj jedan od sljedećih:

(a) fizička ili pravna osoba koja se nalazi izvan Unije ili čije je poslovanje uređeno zakonodavstvom države izvan Unije;

(b) fizička ili pravna osoba koja ne podliježe nadzoru prema ovoj Direktivi ili direktivama 2009/65/EZ, 2009/138/EZ ili 2013/36/EU.

4. Ako se nadležna tijela nakon završetka procjene odluče usprotiviti namjeravanom stjecanju, ona u roku od dva radna dana, ne prelazeći razdoblje procjene, o tome pismeno obavještavaju namjeravanog stjecatelja te mu obrazlažu tu odluku. Ovisno o nacionalnom pravu, primjerena izjava o razlozima za tu odluku se može staviti na raspolaganje javnosti na zahtjev predloženog stjecatelja. To ne sprječava državu članicu da dopusti nadležnom tijelu takvu objavu bez zahtjeva namjeravanog stjecatelja.

5. Ako se nadležna tijela pismeno ne usprotive namjeravanom stjecanju u razdoblju procjene, ono se smatra odobrenim.

6. Nadležna tijela mogu odrediti krajnji rok za zaključenje namjeravanog stjecanja i produžiti ga ako je primjereno.

7. Države članice ne smiju nametati strože zahtjeve za obavještavanje nadležnih tijela ili njihovo odobrenje izravnih ili neizravnih stjecanja glasačkih prava ili kapitala od onih navedenih u ovoj Direktivi.

8. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za utvrđivanje iscrpnog popisa podataka iz članka 13. stavku 4. koji će namjeravani stjecatelji uključiti u svoju obavijest, ne dovodeći u pitanje stavak 2 ovog članka.

ESMA dostavlja Komisiji navedeni nacrt regulatornih tehničkih standarda do 1. siječnja 2014.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

9. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se razradili jedinstveni formati, obrasci i postupci za načine savjetovanja između relevantnih nadležnih tijela kao što je navedeno u članku 11. stavku 2.

ESMA dostavlja Komisiji taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 1. siječnja 2014.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 13.

Procjena

1. Pri procjenjivanju obavijesti navedene u članku 11. stavku 1. i informacija iz članka 12. stavka 2. nadležna tijela, kako bi osigurala dobro i pažljivo upravljanje investicijskim društvom u kojem se stjecanje predlaže i imajući u obziru vjerojatni utjecaj namjeravanog stjecatelja na investicijsko društvo, procjenjuju primjerenost namjeravanog stjecatelja i financijsku stabilnost namjeravanog stjecanja na temelju sljedećih kriterija:

(a) ugleda namjeravanog stjecatelja;

(b) ugleda i iskustva svake osobe koja će upravljati poslovanjem investicijskog društva kao rezultat namjeravanog stjecanja;

(c) financijske stabilnosti namjeravanog stjecatelja, osobito u odnosu na vrstu poslovanja koja se obavlja i planira u investicijskim društvu u kojem se stjecanje predlaže;

- (d) hoće li investicijsko društvo moći ispunjavati i nastaviti ispunjavati bonitetne zahtjeve koji se temelje na ovoj Direktivi i, prema potrebi, na drugim direktivama, posebno na direktivama 2002/87/EZ i 2013/36/EZ, te ima li grupa čiji će dio postati strukturu koja omogućava djelotvoran nadzor i razmjenu informacija između nadležnih tijela i podjelu odgovornosti između nadležnih tijela;
- (e) postoje li opravdani razlozi za sumnju da je u vezi s namjeravanim stjecanjem u okviru članka 1. Direktive 2005/60/EZ došlo do pranja novca ili financiranja terorista ili pokušaja počinjenja tih aktivnosti, ili da bi namjeravano stjecanje moglo povećati rizik od toga.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. kojima se usklađuju kriteriji utvrđeni u prvom podstavku ovog stavka.

2. Nadležna tijela mogu se usprotiviti namjeravanim stjecanju samo ako postoje opravdani razlozi za to na temelju kriterija utvrđenih u stavku 1. ili ako su podaci koje je dao namjeravani stjecatelj nepotpuni.

3. Države članice ne određuju prethodne uvjete u odnosu na razinu udjela koji se mora steći i ne dopuštaju svojim nadležnim tijelima da analiziraju namjeravano stjecanje u smislu gospodarskih potreba tržišta.

4. Države članice objavljuju popis s informacijama koje su potrebne za procjenjivanje i koje se moraju dati nadležnim tijelima u trenutku obavijesti navedene u članku 11. stavku 1. Opseg zahtijevanih informacija mora biti razmjern i prilagođen prirodi namjeravanog stjecatelja i namjeravanog stjecanja. Države članice ne smiju tražiti informacije koje nisu važne za bonitetnu ocjenu.

5. Neovisno o članaku 12. stavcima 1., 2. i 3., kada je nadležno tijelo obaviješteno o dva ili više prijedloga stjecanja ili povećanja kvalificiranih udjela u istom investicijskom društvu, ono s namjeravanim stjecateljem bez diskriminacije.

Članak 14.

Članstvo u ovlaštenom sustavu za zaštitu ulagatelja

Nadležno tijelo provjerava je li subjekt prilikom traženja zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad kao investicijsko društvo ispunio zahtjeve iz Direktive 97/9/EZ.

Obveza iz prvog stavka ispunjava se u vezi sa strukturiranim depozitima ako je strukturirani depozit izdala kreditna institucija koja je članica sustava osiguranja depozita priznatog u okviru Direktive 2014/49/EU.

Članak 15.

Temeljni kapital

Države članice osiguravaju da nadležna tijela ne izdaju odobrenje za rad ako investicijsko društvo ne raspolaže dovoljnim temeljnim kapitalom u skladu sa zahtjevima postavljenima u Uredbi (EU) br. 575/2013, ovisno o vrsti dotičnih investicijskih usluga ili aktivnosti.

Članak 16.

Organizacijski zahtjevi

1. Matična država članica zahtijeva da investicijsko društvo poštuje organizacijske zahtjeve iz stavaka 2. do 10. ovog članka i iz članka 17.

2. Investicijsko društvo utvrđuje odgovarajuće politike i postupke koji su dostatni kako bi se osiguralo da društvo, uključujući rukovoditelje, zaposlenike i vezane zastupnike, poštuje obveze utvrđene u ovoj Direktivi i odgovarajuća pravila koja uređuju osobne transakcije ovih osoba.

3. Investicijsko društvo dužno je imati djelotvorne organizacijske i administrativne mjere za donošenje opravdanih koraka kako sukob interesa u smislu članka 23. ne bi štetio interesima klijenata.

Investicijsko društvo koje proizvodi financijske instrumente za prodaju klijentima održava, vodi i preispituje postupak za odobrenje svakog financijskog instrumenta i značajne prilagodbe postojećih financijskih instrumenata prije nego li se stave na tržište ili distribuiraju klijentima.

Postupak odobrenja proizvoda navodi utvrđeno ciljano tržište krajnjih klijenata unutar odgovarajuće kategorije klijenata za svaki financijski instrument i osigurava da su utvrđeni svi relevantni rizici za takvo utvrđeno ciljano tržište te da je predviđena strategija distribucije usklađena s utvrđenim ciljanim tržištem.

Investicijsko društvo također redovito preispituje financijske instrumente koje ono nudi ili prodaje, uzimajući u obzir svaki događaj koji bi mogao značajno utjecati na potencijalni rizik utvrđenog ciljanog tržišta, kako bi se barem procijenilo je li financijski instrument i dalje prilagođen potrebama utvrđenog ciljanog tržišta i je li namjeravana strategija distribucije i dalje prikladna.

Investicijsko društvo koje proizvodi financijske instrumente stavlja na raspolaganje svim distributerima sve odgovarajuće informacije o financijskom instrumentu i postupku odobrenja proizvoda, uključujući utvrđeno ciljano tržište financijskog proizvoda.

Ako investicijsko društvo nudi ili preporučuje financijske instrumente koje ne proizvodi, ono mora imati uspostavljene primjerene mjere za dobivanje informacija navedenih u petom podstavku te razumjeti značajke i utvrđeno ciljano tržište svakog financijskog instrumenta.

Politike, postupci i dogovori iz ovog stavka ne dovode u pitanje sve ostale zahtjeve iz ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014, uključujući one koji se odnose na objavljivanje, primjerenost ili prikladnost, utvrđivanje i upravljanje sukobima interesa te dodatne poticaje.

4. Investicijsko društvo poduzima odgovarajuće korake da bi se osiguralo neprekidno i redovito obavljanje investicijskih usluga i aktivnosti. U tu svrhu investicijsko društvo koristi odgovarajuće i proporcionalne sustave, sredstva i postupke.

5. Kada se oslanja na treće strane za izvršavanje poslovnih procesa koji su nužni za neprekidno i zadovoljavajuće pružanje usluga klijentima i neprekidno i zadovoljavajuće obavljanje investicijskih aktivnosti, investicijsko društvo osigurava poduzimanje odgovarajućih koraka kako bi se izbjegao nepotrebni dodatni operativni rizik. Značajni poslovni procesi ne mogu se izdvojiti na način koji bi značajno otežao kvalitetno provođenje unutarnje kontrole i sposobnost osoba ovlaštenih za provođenje nadzora da prate poštuju li društvo svoje obveze.

Investicijsko društvo dužno je imati odgovarajuće administrativne i računovodstvene postupke, mehanizme unutarnje kontrole, djelotvorne postupke procjene rizika te djelotvorne mjere nadzora i zaštite sustava za obradu podataka.

Ne dovodeći u pitanje sposobnost nadležnih tijela da zatraže pristup komunikaciji u skladu s ovom Direktivom i Uredbom (EU) br. 600/2014, investicijsko društvo mora imati uspostavljene dobre sigurnosne mehanizme kojima se jamči sigurnost i ovjera prijenosa podataka, smanjuje rizik netočnosti podataka i neovlaštenog pristupa te sprečava odavanje informacija, održavajući u svakom trenutku povjerljivost podataka.

6. Investicijsko društvo brine se da se o svim uslugama, aktivnostima i transakcijama koje obavlja vodi evidencija koja je dostatna da nadležnom tijelu omogućí da ispuni svoje dužnosti nadzora i izvrši provedbene mjere propisane ovom Direktivom, Uredbom (EU) br. 600/2014, Direktivom 2014/57/EU i Uredbom (EU) br. 596/2014, a posebno da se utvrdi je li investicijsko društvo ispunilo sve obveze uključujući one u pogledu klijenata ili potencijalnih klijenata i integriteta tržišta.

7. Evidencije obuhvaćaju snimanje telefonskih razgovora ili elektroničku komunikaciju koja se odnosi najmanje na transakcije zaključene trgovanjem za vlastiti račun i pružanje usluga koje se odnose na postupanje s nalogima klijenata, a koje se odnose na zaprimanje, prijenos i izvršavanje naloga klijenata.

Takvi telefonski razgovori i elektronička komunikacija također uključuju one namijenjene tome da ostvare transakcije zaključene trgovanjem za vlastiti račun i pružanje usluga koje se odnose na postupanje s nalogima klijenata, a koje se odnose na zaprimanje, prijenos i izvršavanje naloga klijenata, čak i ako ti razgovori ili komunikacija ne dovedu do zaključivanja tih transakcija ili do pružanja usluga koje se odnose na postupanje s nalogima klijenata.

U tu svrhu, investicijsko društvo poduzima sve razumne korake za bilježenje relevantnih telefonskih razgovora i elektroničke komunikacije vođene, poslano ili zaprimljeno opremom koju investicijsko društvo osigurava zaposleniku ili ugovaratelju ili čiju je uporabu od strane zaposlenika ili ugovaratelja investicijsko društvo prihvatilo ili dopustilo.

Investicijsko društvo obavještava nove i postojeće klijente da će telefonska komunikacija ili razgovori između investicijskog društva i njegovih klijenata koji su doveli ili mogu dovesti do transakcija biti zabilježeni.

Takva obavijest može se pružiti jednom, prije pružanja investicijskih usluga novim i postojećim klijentima.

Investicijsko društvo ne pruža telefonski investicijske usluge i aktivnosti klijentima koje nisu unaprijed obavijestili o bilježenju njihove telefonske komunikacije ili razgovora ako se takve investicijske usluge i aktivnosti odnose na primitak, prijenos i izvršavanje naloga klijenta.

Klijenti naloge mogu predati drugim kanalima, međutim, takva se komunikacija mora odvijati putem trajnih medija kao što su pošta, faks, elektronička pošta ili dokumentacija naloga klijenta sačinjena na sastanku. Osobito, sadržaj relevantnog razgovora u četiri oka s klijentom može biti zabilježen tako da se vodi pisani zapisnik ili bilješke. Takvi se nalozi smatraju jednakovrijednima onima zaprimljenim telefonom.

Investicijsko društvo poduzima sve razumne korake kako bi spriječilo da zaposlenik ili ugovaratelj ostvari, uputi ili zaprimi relevantne telefonske razgovore i elektroničku komunikaciju opremom u privatnom vlasništvu koju investicijsko društvo ne može zabilježiti ili kopirati.

Evidencija koja se čuva u skladu s ovim stavkom daje se na zahtjev uključenim klijentima i čuva pet godina te, ako to zahtijevaju nadležna tijela, do sedam godina.

8. Kada investicijsko društvo drži financijske instrumente koji pripadaju klijentima, ono donosi odgovarajuće mjere radi zaštite prava vlasništva klijenta, posebno u slučaju insolventnosti investicijskog društva, i sprečavanja korištenja financijskih instrumenata klijenta za vlastiti račun, osim u slučaju izričite suglasnosti klijenta.

9. Kada investicijsko društvo drži sredstva koja pripadaju klijentima, ono poduzima odgovarajuće mjere radi zaštite prava klijenata i, osim u slučaju kreditnih institucija, radi sprečavanja korištenja sredstava klijenta za vlastiti račun.

10. Investicijsko društvo ne sklapa ugovore o financijskom kolateralu s prijenosom prava vlasništva, s malim ulagateljima u svrhu osiguranja ili pokriva sadašnjih ili budućih, stvarnih, uvjetnih ili mogućih obveza klijenata.

11. Ne dovodeći u pitanje mogućnost da nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva ima izravan pristup tim evidencijama, u slučaju podružnica investicijskih društava nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica odgovorno je za provođenje obveze iz stavaka 6. i 7. u vezi s transakcijama koje obavlja podružnica.

Države članice mogu, u iznimnim okolnostima, uvesti zahtjeve za investicijska društva u pogledu dodatne zaštite imovine klijenta uz odredbe utvrđene u stavcima 8., 9. i 10. te odgovarajućim delegiranim aktima iz stavka 12.. Takvi zahtjevi moraju biti objektivno opravdani i proporcionalni kako bi, ako investicijska društva štite imovinu i novčana sredstva klijenta, obuhvatili posebne rizike u vezi sa zaštitom ulagatelja ili integritetom tržišta koji su od posebne važnosti u okolnostima tržišne strukture te države članice.

Države članice obavještavaju Komisiju o svim zahtjevima koje namjeravaju uvesti u skladu s ovim stavkom bez nepotrebne odgode i najmanje dva mjeseca prije datuma koji je predviđen za stupanje na snagu tih zahtjeva. Obavijest uključuje opravdanje za navedene zahtjeve. Svi takvi dodatni zahtjevi ne ograničavaju niti na drugi način utječu na prava investicijskih društava u skladu s člancima 34. i 35.

Komisija u roku od dva mjeseca od obavijesti iz trećeg podstavka dostavlja mišljenje o proporcionalnosti i obrazloženju dodatnih zahtjeva.

Države članice mogu zadržati dodatne zahtjeve ako su o njima obavijestile Komisiju u skladu s člankom 4. Direktive 2006/73/EZ prije 2. srpnja 2014. i pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u tom članku.

Komisija državama članicama dostavlja i na svojoj internetskoj stranici objavljuje dodatne zahtjeve uvedene u skladu s ovim stavkom.

12. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. radi određivanja konkretnih organizacijskih zahtjeva navedenih u stavcima 2. do 10. ovoga članka koji se trebaju nametnuti investicijskim društvima i podružnicama društava u trećim zemljama koja imaju odobrenja za rad u skladu s člankom 41., a koja pružaju različite investicijske usluge i/ili obavljaju aktivnosti, pomoćnu djelatnost ili kombinaciju istih.

Članak 17.

Algoritamsko trgovanje

1. Investicijsko društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem uspostavlja djelotvorne sustave i kontrolu rizika primjerene za aktivnosti kojima se bavi kako bi osiguralo da su njegovi sustavi trgovanja otporni i imaju dovoljno kapaciteta, da podliježu odgovarajućim pragovima i ograničenjima trgovanja te da sprečavaju da se šalju neispravni nalozi ili da sustavi rade tako da stvaraju neuredno tržište ili mu doprinose. Takvo društvo također uspostavlja djelotvorne sustave i kontrolu rizika kako bi osiguralo da se sustavi za trgovanje ne upotrebljavaju u svrhu koja je suprotna Uredbi (EU) br. 596/2014 ili pravilima mjesta trgovanja s kojim je povezano. Investicijsko društvo uspostavlja djelotvorne mehanizme kontinuiteta poslovanja kako bi se nosilo sa svakim prekidom sustava za trgovanje i osigurava da su sustavi u potpunosti ispitani i da ih se pravilno nadzire kako bi se osiguralo da ispunjavaju zahtjeve u ovom stavku.

2. Investicijsko društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem u državi članici o tome obavještava nadležna tijela matične države članice i mjesta trgovanja na kojem investicijsko društvo sudjeluje u algoritamskom trgovanju kao član ili sudionik mjesta trgovanja.

Nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva može zahtijevati da investicijsko društvo, na redovitoj ili ad hoc osnovi, dostavlja svom matičnom nadležnom tijelu opis vrste strategija algoritamskog trgovanja, pojedinosti parametara trgovanja ili limita kojima je sustav podložen, glavne načine ispunjavanja obveza i nadzora rizika koje je ono uspostavilo kako bi osiguralo ispunjavanje uvjeta iz stavka 1. te daje pojedinosti ispitivanja svojih sustava. Nadležno tijelo matične državne članice investicijskog društva može u svakom trenutku zatražiti dodatne informacije od investicijskog društva u vezi s algoritamskim trgovanjem i sustavima koji se za to trgovanje koriste.

Nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva, na zahtjev nadležnog tijela mjesta trgovanja na kojem investicijsko društvo kao član ili sudionik mjesta trgovanja sudjeluje u algoritamskom trgovanju i bez nepotrebne dogode, dostavlja informacije iz prethodnog podstavka koje je zaprimilo od investicijskog društva koje se bavi algoritamskim trgovanjem.

Investicijsko društvo brine se da se u vezi s pitanjima iz ovog stavka vodi evidencija te osigurava da je ta evidencija dostatna da nadležnom tijelu omogući nadzor nad usklađenošću sa zahtjevima ove Direktive.

Investicijsko društvo koje se bavi tehnikom visokofrekventnog algoritamskog trgovanja tehnika pohranjuje u odobrenom obrascu točnu i vremenski sljedivu evidenciju svih svojih zadanih naloga, uključujući otkazivanja naloga, izvršene naloge i kotacije na mjestima trgovanja i na zahtjev ih stavlja na raspolaganje nadležnim tijelima.

3. Investicijsko društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem kako bi provodilo strategiju održavanja tržišta, uzimajući u obzir likvidnost, opseg i svojstva specifičnog tržišta te značajke instrumenta kojim se trguje:

- (a) održava tržište neprekidno tijekom određenog dijela vremena trgovanja mjesta trgovanja, osim u iznimnim okolnostima, što rezultira pružanjem likvidnosti na redovitoj i predvidivoj osnovi za mjesto trgovanja;
- (b) sklapa obvezujući pisani ugovor s mjestom trgovanja u kojemu se navode barem obveze investicijskog društva u skladu s točkom (a); i
- (c) uspostavlja djelotvorne sustave i kontrole radi osiguravanja da u svako doba ispunjava svoje obveze iz ugovora navedene u točki (b).

4. Za potrebe ovog članka i članka 48. ove Direktive, investicijsko društvo koje se bavi algoritamskim trgovanjem smatra se da provodi strategiju održavanja tržišta ako njegova strategija kao člana ili sudionika jednog ili više mjesta trgovanja pri trgovanju za vlastiti račun uključuje objavu obvezujućih istodobnih ponuda kupnje i prodaje usporedive veličine i konkurentnih cijena koje se odnose na jedan ili više financijskih instrumenata na jednom mjestu trgovanja ili na različitim mjestima trgovanja, što rezultira osiguravanjem likvidnosti na redovitoj i učestaloj osnovi čitavom tržištu.

5. Investicijsko društvo koje pruža izravan elektronički pristup mjestu trgovanja uspostavlja djelotvorne sustave i oblike kontrole kojima se osiguravaju odgovarajuća procjena i kontrola primjerenosti klijenata koji koriste uslugu, da klijenti koji koriste uslugu ne mogu premašiti unaprijed postavljene odgovarajuće pragove trgovanja i kreditne pragove, da se trgovanje klijenata koji koriste uslugu pravilno nadzire i da odgovarajuće oblici kontrole rizika sprečavaju trgovanje koje bi moglo izazvati rizike samom investicijskom društvu ili koje bi moglo stvoriti neuredno tržište ili mu doprinijeti, ili koje bi moglo biti bilo suprotno Uredbi (EU) br. 596/2014 ili pravilima mjesta trgovanja. Izravan elektronički pristup bez takvih kontrola je zabranjen.

Investicijsko društvo koje pruža izravan elektronički pristup odgovorno je za osiguravanje da klijenti tu uslugu koriste u skladu sa zahtjevima ove Direktive i pravilima mjesta trgovanja. Investicijska društva prate transakcije kako bi uočila kršenja tih pravila, neuredne uvjete trgovanja ili ponašanje koje može predstavljati zlouporabu tržišta te o kojemu treba obavijestiti nadležno tijelo. Investicijsko društvo osigurava da između investicijskog društva i klijenta postoji obvezujući pisani ugovor o temeljnim pravima i obvezama koje proizlaze iz pružanja te usluge i da prema ugovoru investicijsko društvo preuzima odgovornost u okviru ove Direktive.

Investicijsko društvo koje pruža izravan elektronički pristup mjestu trgovanja mora o tome obavijestiti nadležna tijela matične države članice te mjesta trgovanja na kojemu investicijsko društvo pruža odgovarajući izravan elektronički pristup.

Nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva može zahtijevati da investicijsko društvo, na redovitoj ili ad hoc osnovi, dostavi opis sustava i kontrola iz prvog podstavka i dokaze o tome da su navedeni bili primijenjeni.

Nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva na zahtjev nadležnog tijela mjesta trgovanja s obzirom na koje investicijsko društvo pruža izravan elektronički pristup bez nepotrebne odgode dostavlja informacije iz četvrtog podstavka koje je zaprimilo od investicijskog društva.

Investicijsko društvo brine se da se u vezi s gore navedenim pitanjima iz ovog stavka vodi evidencija te osigurava da je ta evidencija dostatna da nadležnom tijelu omogući nadzor nad usklađenošću sa zahtjevima ove Direktive.

6. Investicijsko društvo koje djeluje kao klirinški član drugim osobama uspostavlja djelotvorne sustave i oblike kontrole kako bi osiguralo da se usluge poravnanja primjenjuju samo na osobe koje su podobne i ispunjavaju jasne kriterije te da su im nametnuti odgovarajući zahtjevi kako bi se smanjili rizici za investicijsko društvo i tržište. Investicijsko društvo osigurava da između investicijskog društva i osobe postoji obvezujući pisani ugovor o temeljnim pravima i obvezama koje proizlaze iz pružanja te usluge.

7. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi se odredilo:

- (a) pojedinosti organizacijskih zahtjeva navedenih u stavcima 1. do 6. koji se trebaju nametnuti investicijskim društvima koja pružaju različite investicijske usluge i/ili aktivnosti, pomoćnu djelatnosti ili kombinaciju istih, pri čemu pojedinosti u vezi s organizacijskim zahtjevima utvrđenim u stavku 5. utvrđuju posebne zahtjeve za izravan pristup tržištu i sponzorirani pristup tako da se osigura da kontrole koje se primjenjuju na sponzorirani pristup budu najmanje istovjetne onima koje se primjenjuju na izravan pristup tržištu.
- (b) okolnosti u kojima bi investicijsko društvo bilo obvezno stupiti u ugovor o održavanju tržišta naveden u točki (b) stavka 3. i sadržaj takvih ugovora, uključujući udio vremena trgovanja mjesta trgovanja utvrđen u stavku 3.;
- (c) situacije koje predstavljaju iznimne okolnosti iz stavka 3., uključujući okolnosti iznimne volatilnosti, politička i makroekonomska pitanja, sistemska i operativna pitanja te okolnosti koje su u suprotnosti sa sposobnosti investicijskog društva da održi prakse razboritog upravljanja rizikom utvrđene u stavku 1.;
- (d) sadržaj i oblik odobrenog obrasca iz stavka 2. petog podstavka i vremensko razdoblje tijekom kojeg investicijsko društvo mora imati pohranjenu takvu evidenciju.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 18.

Trgovanje i zaključivanje transakcija na MTP-u i OTP-u

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om, osim ispunjavanja organizacijskih zahtjeva iz članka 16., uspostave transparentna pravila i postupke za korektno i uredno trgovanje te da uspostave objektivne kriterije za učinkovito izvršavanje naloga. Oni moraju imati mjere za ispravno vođenje tehničkog poslovanja sustava, uključujući uspostavljanje djelotvornih sigurnosnih mjera za eventualne poremećaje u sustavu.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om uspostave transparentna pravila u vezi s kriterijima utvrđivanja financijskih instrumenata kojima se može trgovati u okviru njihovih sustava.

Prema potrebi, države članice zahtijevaju od investicijskih društava i tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ili OTP-om da pruže dostatne javno dostupne podatke, ili da se uvjere da postoji pristup tim podacima, kako bi korisnici mogli donijeti odluku o ulaganju, uzimajući u obzir vrstu korisnika i instrumenata kojima se trguje.

3. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om uspostave, objavljuju, održavaju i provode transparentna i nediskriminirajuća pravila na temelju objektivnih kriterija kojima se uređuje pristup njihovom sustavu.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om imaju mehanizme za jasno prepoznavanje i svladavanje mogućih negativnih posljedica na djelovanje MTP-a ili OTP-a ili na njegove vlasnike ili sudionike i korisnike koje bi sukob interesa između interesa MTP-a, OTP-a, njihovih vlasnika ili investicijskog društva ili tržišnog operatera koji upravlja MTP-om ili OTP-om mogao imati na dobro funkcioniranje MTP-a ili OTP-a.

5. Države članice zahtijevaju da se investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om pridržavaju članka 48. i 49. te da u tu svrhu uspostave sve potrebne djelotvorne sustave, postupke i mjere.

6. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om jasno obavijeste svoje članove ili sudionike o obvezama u vezi s namirama transakcija koje su izvršene u okviru tog sustava. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om uspostave potrebne mjere kako bi se olakšala djelotvorna namira transakcija zaključenih u okviru sustava tog MTP-a ili OTP-a.

7. Države članice zahtijevaju da MTP-ovi i OTP-ovi imaju najmanje tri značajno aktivna člana ili korisnika, od kojih svaki ima mogućnost interakcije s ostalima u vezi s formiranjem cijena.

8. Ako se prenosivim vrijednosnim papirom uvrštenim za trgovanje na uređenom tržištu trguje i na MTP-u ili OTP-u bez suglasnosti izdavatelja, izdavatelj time ne podliježe nikakvoj obvezi početnog, stalnog ili ad hoc objavu financijskih podataka prema tom MTP-u ili OTP-u.

9. Države članice zahtijevaju da svako investicijsko društvo i tržišni operater koji upravlja MTP-om ili OTP-om odmah postupi po napatku svojeg nadležnog tijela u skladu s člankom 69. stavkom 2. o suspenziji ili isključenju financijskih instrumenata iz trgovanja.

10. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ili OTP-om da nadležnom tijelu daju detaljan opis funkcioniranja MTP-a ili OTP-a, uključujući, ne dovodeći u pitanje članak 20. stavke 1., 4. i 5. članka 20., sve poveznice s uređenim tržištem ili njegovim sudjelovanjem, MTP-om, OTP-om ili sistematskim internalizatorom u vlasništvu istog investicijskog društva ili tržišnog operatera te popis njihovih članova, sudionika i/ili korisnika. Nadležna tijela te informacije na zahtjev dostavljaju ESMA-i. O svakom odobrenju za rad izdanom investicijskom društvu ili tržišnom operateru za registraciju MTP-a ili OTP-a obavještava se ESMA. ESMA utvrđuje popis svih MTP-ova i OTP-ova u Uniji. Popis sadrži informacije o uslugama koje pruža MTP ili OTP i jedinstvenu identifikacijsku oznaku za MTP i OTP koja se koristi u izvješćima u skladu s člancima 6., 10. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014. Popis se redovito ažurira. ESMA taj popis objavljuje na svojoj internetskoj stranici i odgovorna je za njegovo ažuriranje.

11. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se odredili sadržaj i oblik opisa i obavijesti iz stavka 10.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 19.

Posebni zahtjevi za MTP-e

1. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava i tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om da, osim ispunjavanja zahtjeva utvrđenih u člancima 16. i 18., uspostave i provode nediskrecijska pravila za izvršenje naloga u sustavu.
2. Države članice zahtijevaju da pravila iz članka 18. stavka 3. o pristupu MTP-u ispunjavaju uvjete utvrđene u članku 53. stavku 3.
3. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om uspostave potrebne mjere da:
  - (a) budu primjereno opremljena kako bi upravljala rizicima kojima su izložena, kako bi provodila primjerene mjere i sustave za utvrđivanje svih značajnih rizika u poslovanju i kako bi uspostavila djelotvorne mjere za ublažavanje tih rizika;
  - (b) imaju djelotvorne mjere koje olakšavaju nesmetano i pravovremeno zaključivanje transakcija koje se izvršavaju u okviru njihovih sustava; i
  - (c) imaju, i u vrijeme izdavanja odobrenja za rad i neprekidno, dovoljna financijska sredstva kako bi se olakšalo uredno funkcioniranje, pri čemu treba voditi računa o vrsti i opsegu zaključenih transakcija na tržištu te rasponu i stupnju rizika kojima je izloženo.
4. Države članice osiguravaju da se članci 24. i 25., članak 27. stavci 1., 2. i 4. do 10. te članak 28. ne primjenjuju na transakcije zaključene prema pravilima MTP-a između njegovih članova ili sudionika i MTP-a i njegovih članova ili sudionika u pogledu korištenja MTP-a. Međutim, članovi ili sudionici MTP-a ispunjavaju obveze iz članaka 24., 25., 27. i 28. u pogledu svojih klijenata kada, postupajući za njihov račun, izvršavaju njihove naloge u okviru sustava MTP-a.
5. Države članice ne dopuštaju investicijskim društvima ili tržišnim operaterima koji upravljaju MTP-om da izvršavaju naloge klijenata uz korištenje vlastitog kapitala ili da trguju za vlastiti račun uparivanjem naloga.

Članak 20.

Posebni zahtjevi za OTP-e

1. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo i tržišni operater koji upravlja OTP-om uspostavi mehanizme za sprečavanje izvršenja naloga klijenata na OTP-u uz korištenje vlastitog kapitala investicijskog društva ili tržišnog operatera koji upravlja OTP-om ili bilo kojeg subjekta koji je dio iste grupe ili pravne osobe kao investicijsko društvo ili tržišni operater.
2. Države članice dopuštaju investicijskim društvima ili tržišnim operaterima koji upravljaju OTP-om da trguju za vlastiti račun uparivanjem naloga obveznicama, strukturiranim financijskim proizvodima, emisijskim jedinicama i određenim izvedenicama, samo kada je klijent pristao na to.

Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja OTP-om ne koristi se trgovanjem za vlastiti račun uparivanjem naloga za izvršavanje naloga klijenata u OTP-u izvedenicama koje se odnose na razred izvedenica za koji je proglašeno da podliježe obvezi poravnanja u skladu s člankom 5. Uredbe (EU) br. 648/2012.

Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja OTP-om utvrđuje postupke za osiguranje usklađenosti s definicijom „trgovanja za vlastiti račun uparivanjem naloga iz članka 4. stavka 1. točke (38).

3. Države članice dopuštaju investicijskom društvu ili tržišnom operateru koji upravlja OTP-om da trguju za vlastiti račun i bez uparivanja naloga samo u pogledu državnih dužničkih vrijednosnih papira za koje ne postoji likvidno tržište.

4. Države članice ne dopuštaju da se upravljanje OTP-om i sistematskim internalizatorom odvijaju unutar istog pravnog subjekta. OTP se ne povezuje sa sistematskim internalizatorom na način kojim bi se omogućilo povezivanje naloga u OTP-u i naloga ili ponuda u sistematskom internalizatoru. OTP se ne povezuje s drugim OTP-om na način koji bi omogućio povezivanje naloga na različitim OTP-ima.

5. Države članice ne sprječavaju investicijsko društvo ili tržišnog operatera koji upravlja OTP-om da angažira drugo investicijsko društvo za provođenje održavanja tržišta na OTP-u na neovisnoj osnovi.

Za potrebe ovog članka, smatra se da investicijsko društvo ne provodi održavanje tržišta na OTP-u na neovisnoj osnovi ako je usko povezano s investicijskim društvom ili tržišnim operaterom koji upravlja OTP-om.

6. Države članice zahtijevaju da se izvršavanje naloga na OTP-u provodi na diskrecijskoj osnovi.

Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja OTP-om koristi se pravom diskrecije samo u jednoj od sljedećih okolnosti ili u njih obje:

(a) prilikom odlučivanja o davanju ili povlačenju naloga na OTP-u kojim upravlja;

(b) kod donošenja odluke o neuparivanju određenog naloga klijenta s nalogima koji su dostupni u sustavu u određenom trenutku, pod uvjetom da se time poštuju posebne upute primljene od klijenata te obveze u skladu s člankom 27.

Kod sustava koji uparuje naloge klijenta investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja OTP-om može odlučiti hoće li, kada i koliko naloga od njih dva ili više upariti u okviru sustava. U skladu s člankom 1. stavcima 1., 2., 4. i 5. i ne dovodeći u pitanje stavak 3. s obzirom na sustav koji organizira transakcije na nevlasničkim tržištima, investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja OTP-om može olakšati pregovore između klijenata kako bi dva ili više potencijalno podudarnih trgovačkih interesa spojilo u transakciju.

Tom se obvezom ne dovode u pitanje članaci 18. i 27.

7. Nadležno tijelo može zahtijevati, kada investicijsko društvo ili tržišni operater zatraži odobrenje za upravljanje OTP-om ili na ad hoc osnovi, detaljno objašnjenje zašto sustav ne odgovara uređenom tržištu, MTP-u ili sistemskom internalizatoru i ne može poslovati kao jedan od tih, detaljan opis o tome kako će se primjenjivati pravo diskrecije, osobito kada se nalog OTP-u može povući, te kada i kako se dva ili više naloga klijenata uparuju unutar OTP-a. Osim toga, investicijsko društvo ili tržišni operater OTP-a nadležnom tijelu dostavlja informacije koje objašnjavaju njegovo korištenje trgovanjem za vlastiti račun uparivanjem naloga. Nadležno tijelo nadzire investicijsko društvo ili tržišnog operatera pri trgovanju za vlastiti račun uparivanjem naloga kako bi se osiguralo da se uklapa u definiciju o takvom trgovanju i da trgovanje za vlastiti račun uparivanjem naloga ne dovodi do sukoba interesa između investicijskog društva ili tržišnog operatera i njegovih klijenata.

8. Države članice osiguravaju da se članci 24., 25., 27. i 28. primjenjuju na transakcije zaključene na OTP-u.

POGLAVLJE II.

Uvjeti poslovanja investicijskih društava

Odjeljak 1.

Opće odredbe

Članak 21.

Redovita provjera uvjeta za početno odobrenje za rad

1. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo kojem je izdano odobrenje za rad na njihovom području stalno ispunjava uvjete za početno odobrenje za rad utvrđene u poglavlju I.
2. Države članice zahtijevaju od nadležnih tijela da uspostave odgovarajuće metode praćenja poštuju li investicijska društva svoje obveze iz stavka 1. Od investicijskih se društava zahtijeva da obavijeste nadležna tijela o svim bitnim promjenama uvjeta za početno odobrenje za rad.

ESMA može sastaviti smjernice za metode praćenja navedene u ovom stavku.

Članak 22.

Opće obveze u vezi s kontinuiranim nadzorom

Države članice osiguravaju da nadležna tijela prate aktivnosti investicijskih društava kako bi se provjerila usklađenost s uvjetima poslovanja navedenim u ovoj Direktivi. Države članice osiguravaju postojanje odgovarajućih mjera koje bi omogućile nadležnim tijelima da dobiju podatke potrebne za provjeru usklađenosti investicijskih društava s tim obvezama.

Članak 23.

Sukob interesa

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva poduzmu sve prikladne korake za utvrđivanje i sprječavanje ili upravljanje sukobima interesa između njih, uključujući i njihove rukovoditelje, zaposlenike i vezane zastupnike i svaku osobu izravno ili neizravno povezanu s njima putem kontrole, i njihovih klijenata, ili između klijenata, koji se pojavljuju tijekom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga ili kombinacije istih, uključujući one koji su uzrokovani primanjem dodatnih poticaja od trećih strana ili vlastitim strukturama primitaka od rada investicijskih društava i ostalim strukturama poticaja.
2. Ako organizacijske ili administrativne mjere koje su investicijska društva poduzela u skladu s člankom 16. stavkom 3. radi sprječavanja toga da sukob interesa šteti interesima njihovih klijenata nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata, investicijska društva klijentu jasno otkrivaju vrstu i/ili izvore sukoba interesa i korake poduzete kako bi se ti rizici ublažili prije sklapanja posla u njegovo ime.
3. Objava iz stavka 2.:
  - (a) izvršava se na trajnom mediju; i
  - (b) uključuje dovoljno podataka, vodeći računa o vrsti klijenta, kako bi se klijentu omogućilo da donese informiranu odluku u vezi s uslugom u okviru koje se pojavljuje sukob interesa.

4. Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 89. kako bi:
- (a) utvrdila mjere za koje je razumno očekivati da bi ih investicijska društva poduzela za utvrđivanje, sprečavanje, upravljanje i otkrivanje sukoba interesa prilikom obavljanja različitih investicijskih i pomoćnih usluga ili kombinacije istih;
  - (b) uspostavila odgovarajuće kriterije za utvrđivanje vrsta sukoba interesa čije postojanje može naštetiti interesima klijenata ili potencijalnih klijenata investicijskog društva.

Odjeljak 2.

Odredbe o osiguravanju zaštite ulagatelja

Članak 24.

Opća načela i informacije za klijente

1. Države članice zahtijevaju da prilikom pružanja investicijskih usluga ili, ako je potrebno, pomoćnih usluga klijentima, investicijsko društvo postupi korektno, pravedno, u skladu s pravilima struke te u najboljem interesu klijenata, a posebno poštujući načela utvrđena u ovom članku i članku 25.
2. Investicijska društva koja proizvode financijske instrumente za prodaju klijentima osiguravaju da su ti financijski instrumenti namijenjeni ispunjavanju potreba utvrđenog ciljanog tržišta krajnjih klijenata u okviru odgovarajuće kategorije klijenata, da je strategija za distribuciju financijskih instrumenata u skladu s utvrđenim ciljanim tržištem i da investicijsko društvo poduzima razumne korake kako bi osiguralo da je financijski instrument usmjeren utvrđenom ciljanom tržištu.

Investicijsko društvo poznaje financijske instrumente koje nudi ili preporučuje, procjenjuje sukladnost financijskih instrumenata s potrebama klijenata kojima pruža investicijske usluge, također uzimajući u obzir utvrđeno ciljno tržište krajnjih klijenata definirane u skladu s člankom 16. stavkom 3.a, te osigurava da se financijski instrumenti nude ili preporučuju samo ako je to u interesu klijenta.

3. Svi podaci, uključujući promidžbene sadržaje koje društvo šalje klijentima ili potencijalnim klijentima, moraju biti korektni, jasni i ne smiju dovesti u zabludu. Promidžbeni sadržaji moraju biti jasno prepoznatljivi kao takvi.

4. Klijentima ili potencijalnim klijentima pravovremeno se pružaju odgovarajuće informacije u odnosu na investicijsko društvo i njegove usluge, financijske instrumente i predložene strategije ulaganja, mjesto izvršenja i sve troškove i povezana davanja. Te informacije uključuju sljedeće:

- (a) kada se pruža investicijsko savjetovanje, investicijsko društvo pravovremeno prije pružanja investicijskog savjetovanja klijenta obavještava o tome:

- i. pruža li se savjetovanje na neovisnoj osnovi ili ne;
- ii. temelji li se savjetovanje na široj ili ograničenijoj analizi različitih vrsta financijskih instrumenata i, posebno, je li taj je raspon ograničen na financijske instrumente koje izdaju ili osiguravaju subjekti usko povezani s investicijskim društvom ili na bilo koje druge zakonske ili gospodarske odnose, poput ugovornih odnosa, koji bi mogli predstavljati rizik narušavanja neovisnog temelja pruženih savjeta,
- iii. hoće li investicijsko društvo pružiti klijentu periodičnu procjenu primjerenosti financijskih instrumenata koji su tom klijentu preporučeni;

- (b) informacije o financijskim instrumentima i predloženim strategijama ulaganjama moraju uključivati odgovarajuće upute i upozorenja o rizicima vezanima uz ulaganja u ove instrumente i uz ove strategije ulaganja te je li financijski instrument namijenjen malim ili profesionalnim ulagateljima, uzimajući u obzir utvrđeno ciljano tržište u skladu sa stavkom 2.;
- (c) informacije o svim troškovima i povezanim izdacima moraju uključivati podatke o investicijskim i pomoćnim uslugama, uključujući i troškove savjetovanja, ako je potrebno, trošak financijskog instrumenta preporučenog ili prodanog klijentu i koji su načini plaćanja, što obuhvaća i sva plaćanja treće strane.

Informacije o svim troškovima i naknadama, uključujući troškove i naknade u vezi s investicijskom uslugom i financijskim instrumentom, koji nisu prouzročeni pojavom povezanog tržišnog rizika dodaju se kako bi se klijentima omogućilo razumijevanje ukupnog troška, kao i kumulativni učinak na povrat ulaganja, te se, ako klijent tako zahtijeva, pruža pregled raščlanjen po stavkama. Prema potrebi, takve informacije pružaju se klijentu redovito, najmanje jednom godišnje, tijekom vijeka trajanja ulaganja.

5. Informacije iz stavaka 4. i 9. daju se u razumljivom obliku tako da klijenti ili potencijalni klijenti mogu u razumnim okvirima shvatiti vrstu i rizike investicijskih usluga i specifičnih vrsta financijskih instrumenata koji im se nude te tako donijeti odluke o ulaganjima na temelju informacija. Države članice mogu dopustiti da se te informacije daju u standardiziranom obliku.

6. Ako se investicijska usluga nudi kao dio financijskog proizvoda koji je već uređen drugim propisima iz prava Unije o kreditnim institucijama i potrošačkim kreditima u vezi sa zahtjevima davanja podataka, ova usluga ne podliježe dodatno obvezama utvrđenima u stavcima 3., 4. i 5.

7. Ako investicijsko društvo obavijesti klijenta da je investicijsko savjetovanje pruženo neovisno, investicijsko društvo:

(a) ocjenjuje dovoljno velik niz financijskih instrumenata raspoloživih na tržištu koji moraju biti dovoljno diversificirani u vezi sa svojom vrstom i izdaviteljima ili pružateljima proizvoda kako bi se osiguralo da se investicijski ciljevi klijenta mogu primjereno ostvariti te ne smije biti ograničen na financijske instrumente koje izdaju ili pružaju:

i. samo investicijsko društvo ili subjekti s bliskim vezama s investicijskim društvom; ili

ii. drugi subjekti koji s investicijskim društvom imaju takve bliske pravne ili gospodarske odnose, poput ugovornih odnosa, koji bi mogli predstavljati rizik od narušavanja neovisnog temelja pruženih savjeta;

(b) ne prihvaća niti zadržava naknade, provizije ili novčanu ili nenovčanu korist koju je platila ili dala treća strana ili osoba za račun treće osobe u vezi s pružanjem usluga klijentima. Manje nenovčane koristi koje mogu povećati kvalitetu usluge pružene klijentu te su po veličini i prirodi takve da se smatra da ne ometaju usklađenost s obvezom investicijskog društva da djeluje u najboljem interesu klijenta treba jasno objaviti te se one isključuju iz ove točke.

8. Kada pruža uslugu upravljanja portfeljem, investicijsko društvo ne prihvaća ili ne zadržava naknade, provizije ili novčanu ili nenovčanu korist koju je platila ili dala treća strana ili osoba za račun treće osobe u vezi s pružanjem usluga klijentima. Manje nenovčane koristi koje mogu povećati kvalitetu usluge pružene klijentu te su po veličini i prirodi takve da se smatra da ne ometaju usklađenost s obvezom investicijskog društva da djeluje u najboljem interesu klijenta jasno se objavljuju te se one isključuju iz ovog stavka.

9. Države članice osiguravaju da se ne smatra da investicijska društva ispunjavaju svoje obveze iz članka 23. ili stavka 1. ovog članka ako bilo kojoj osobi osim klijenta ili osobe koja djeluje za račun klijenta plaćaju naknadu ili proviziju odnosno iste primaju, ili ako pružaju bilo kakve nenovčane koristi u vezi s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga odnosno ako ih primaju od bilo koje strane osim klijenta ili osobe koja djeluje za račun klijenta, osim u slučaju da je plaćanje ili korist:

(a) osmišljeno kako bi poboljšalo kvalitete dotične usluge koja se pruža klijentu; i

(b) ne ometa investicijsko društvo prilikom ispunjavanja obveze da djeluju korektno, pravedno i u skladu s pravilima struke u skladu s najboljim interesima svojih klijenata.

Klijentu se prije pružanja odgovarajuće investicijske ili pomoćne usluge mora jasno priopćiti postojanje, karakteristike i iznos plaćanja ili koristi iz prvog podstavka ili, kada nije moguće utvrditi iznos, način izračunavanja takvog iznosa, na cjelovit, točan i razumljiv način. Prema potrebi, investicijsko društvo također obavještava klijenta o mehanizmima za prijenos naknade, provizije, novčane ili nenovčane koristi klijentu primljene u vezi s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga.

Plaćanje ili korist koja omogućuje ili je potrebna za pružanje investicijskih usluga, kao što su troškovi skrbništva, naknade za namiru i zamjenu, zakonodavne pristojbe ili pravni troškovi, a koji po svojim karakteristikama ne mogu dovesti do sukoba s obvezama investicijskog društva da djeluje korektno, pravedno, u skladu s pravilima struke te u skladu s najboljim interesima klijenata ne podliježe zahtjevima utvrđenim u prvom podstavku.

10. Investicijsko društvo koje pruža investicijske usluge klijentima osigurava da ono ne plaća ili procjenjuje rad vlastitog osoblja na način koji je u sukobu s obvezom društva da djeluje u najboljem interesu svojih klijenata. Osobito, društvo ne bi trebalo imati nikakve mehanizme putem kojih bi primicima od rada, prodajnim ciljevima ili na neki drugi način moglo potaknuti osoblje da malom ulagatelju preporuči određeni financijski instrument ako bi investicijsko društvo moglo ponuditi drugi financijski instrument koji bi bolje zadovoljio potrebe klijenta.

11. Kada se investicijska usluga nudi zajedno s drugom uslugom ili proizvodom kao dio paketa ili kao uvjet za isti ugovor ili paket, investicijsko društvo obavještava klijenta je li moguće kupiti različite dijelove odvojeno i daje za svaki dio zasebnu evidenciju troškova i naknada.

Ako je vjerojatno da će se rizici koji proizlaze iz takvog ugovora ili paketa ponuđenog malom ulagatelju razlikovati od rizika povezanih sa zasebnim komponentama, investicijsko društvo osigurava odgovarajući opis različitih komponenata ugovora ili paketa i način na koji njihovo uzajamno djelovanje utječe na rizik.

ESMA, u suradnji s EBA-om i EIOPA-om do 3. siječnja 2016. priprema i periodično ažurira smjernice za procjenu i nadzor međusektorske prodaje navodeći posebno situacije u kojima međusektorska prodaja ne ispunjava obveze iz stavka 1.

12. Države članice mogu u iznimnim slučajevima investicijskim društvima nametnuti dodatne obveze glede pitanja obuhvaćenih ovim člankom. Takvi zahtjevi moraju biti objektivno opravdani i razmjerni kako bi obuhvatili posebne rizike u vezi sa zaštitom ulagatelja ili integritetom tržišta koji su od posebne važnosti u okolnostima tržišne strukture te države članice.

Države članice bez odgode obavještavaju Komisiju o svim zahtjevima koje namjeravaju uvesti u skladu s ovim stavkom bez nepotrebne odgode i najmanje dva mjeseca prije datuma koji je predviđen za stupanje na snagu tih zahtjeva. Obavijest uključuje opravdanje za navedene zahtjeve. Svi takvi dodatni zahtjevi ne ograničavaju niti na drugi način utječu na prava investicijskih društava u skladu s člancima 34. i 35. ove Direktive.

Komisija u roku od dva mjeseca od obavijesti iz drugog podstavka dostavlja mišljenje o proporcionalnosti i obrazloženju dodatnih zahtjeva.

Komisija državama članicama dostavlja i na svojoj internetskoj stranici objavljuje dodatne zahtjeve uvedene u skladu s ovim stavkom.

Države članice mogu zadržati dodatne zahtjeve o kojima su obavijestile Komisiju u skladu s člankom 4. Direktive 2006/73/EZ prije 2. srpnja 2014., pod uvjetom da su ispunjeni uvjeti utvrđeni u tom članku.

13. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. radi osiguravanja da investicijska društva poštuju načela utvrđena u ovom članku prilikom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga svojim klijentima, uključujući

- (a) uvjete koje informacije moraju ispunjavati da bi bile korektne, jasne i nedvosmislene,
- (b) pojedinosti o sadržaju i obliku informacija za klijente u vezi s kategorizacijom klijenata, investicijskih društava i njihovih usluga, financijske instrumente, troškove i naknade,
- (c) kriterije za procjenu niza financijskih instrumenata dostupnih na tržištu,
- (d) kriterije za procjenu usklađenosti društava koja primaju dodatne poticaje s obvezom da djeluju korektno, pravedno i u skladu s pravilima struke u najboljem interesu klijenta.

Pri određivanju zahtjeva za informacije o financijskim instrumentima vezano za stavak 4. točku (b), prema potrebi se uključuju informacije o strukturi proizvoda, uzimajući u obzir sve relevantne standardizirane informacije koje se zahtijevaju u skladu s pravom Unije.

14. Delegirani akti iz stavka 13. uzimaju u obzir sljedeće:

- (a) prirodu ponuđenih ili pruženih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima, uzimajući u obzir vrstu, predmet, veličinu i učestalost transakcija;
- (b) prirodu i opseg ponuđenih ili razmatranih proizvoda uključujući različite vrste financijskih instrumenata;
- (c) je li klijent ili potencijalni klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj ili je klasificiran, u slučaju stavaka 4. i 5., kao kvalificirani nalogodavatelj.

Članak 25.

Procjena primjerenosti i prikladnosti i izvješćivanje klijenata

1. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava da osiguraju i pokažu nadležnim tijelima, na njihov zahtjev, da fizičke osobe koje pružaju investicijsko savjetovanje ili informacije o financijskim instrumentima te investicijskim ili pomoćnim uslugama klijentima za račun investicijskog društva posjeduju neophodno znanje i kompetencije da ispune svoje obveze u okviru članka 24. i ovog članka. Države članice objavljuju kriterije za ocjenu znanja i kompetencija.

2. Kod investicijskog savjetovanja ili upravljanja portfeljem investicijsko društvo prikuplja potrebne podatke o znanju i iskustvu klijenta ili potencijalnog klijenta u području investicija o određenim vrstama proizvoda ili usluga, o njegovom financijskom stanju, uključujući sposobnost da podnosi gubitke njegove investicijske ciljeve uključujući toleranciju na rizik kako bi investicijsko društvo moglo preporučiti investicijske usluge i financijske instrumente koji su primjereni klijentu ili potencijalnom klijentu te prije svega u skladu s njegovom tolerancijom na rizik i sposobnosti da podnosi gubitke.

Države članice osiguravaju da ako investicijsko društvo pruža investicijsko savjetovanje pri kojem preporučuje paket usluga ili proizvoda objedinjenih u skladu s člankom 24. stavkom 11., cjelokupni objedinjeni paket bude primjeren za klijenta.

3. Države članice osiguravaju da investicijska društva, kada pružaju investicijske usluge različite od onih iz stavka 2., od klijenta ili potencijalnog klijenta zatraže podatke o njegovom znanju i iskustvu u području investicija o određenim vrstama ponuđenih ili zatraženih proizvoda ili usluga kako bi investicijsko društvo moglo procijeniti jesu li određene investicijske usluge ili proizvod primjereni za klijenta. Ako je objedinjavanje usluga ili proizvoda predviđeno u skladu s člankom 24. stavkom 11., pri procjeni bi trebalo razmotriti je li cjelokupni objedinjeni paket prikladan.

Ako investicijsko društvo smatra na osnovi podataka koje je dobilo na temelju prvog podstavka da neki proizvod ili usluga nisu primjereni za klijenta ili potencijalnog klijenta, investicijsko društvo o tome upozorava klijenta ili potencijalnog klijenta. To se upozorenje može dati u standardiziranom obliku.

Kada klijenti ili potencijalni klijenti ne pružaju informacije iz prvog podstavka ili kada daju nedovoljno informacija o svom znanju i iskustvu, investicijsko društvo ih upozorava da investicijsko društvo nije u mogućnosti određivati je li određena usluga ili proizvod prikladan za njih. To se upozorenje može dati u standardiziranom obliku.

4. Države članice dopuštaju investicijskim društvima da prilikom pružanja investicijskih usluga koje se sastoje samo od izvršavanja ili zaprimanja i prijenosa naloga klijenta s pomoćnim uslugama ili bez njih, isključujući pomoćne usluge davanja kredita ili zajmova navedene u odjeljku B točki 1. Priloga 1. koji se ne sastoje od postojećih kreditnih limita zajmova, tekućih računa i prekoračenja po računima klijenta, pružaju svojim klijentima investicijske usluge i bez prikupljanja podataka ili davanja procjene iz stavka 3. ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

(a) usluge se odnose na jedan od sljedećih financijskih instrumenata:

- i. dionice uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili na istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u ako se radi o dionicama trgovačkih društava, a isključujući dionice subjekata za zajednička ulaganja koji nisu UCITS i dionice u koje je ugrađena izvedenica,
- ii. obveznice ili druge oblike sekuritiziranog duga uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili na istovjetnom tržištu treće zemlje ili na MTP-u, isključujući one u koje je ugrađena izvedenica ili su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje uključenih rizika,
- iii. instrumente tržišta novca, isključujući one u koje je ugrađena izvedenica ili su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje uključenih rizika;
- iv. dionice ili udjele UCITS-a, isključujući strukturirane UCITS-e iz članka 36. drugog podstavka Uredbe (EU) br. 583/2010,

v. strukturirane depozite, isključujući one koji su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje rizika povrata ili trošak prodaje proizvoda prije dospijeca,

vi. druge nekompleksne financijske instrumente u svrhu ovog podstavka.

U svrhu ove točke, ako su zahtjevi i postupci utvrđeni u članku 4. stavku 1. podstavcima 3. i 4. Direktive 2003/71/EZ ispunjeni, tržište treće zemlje smatra se istovjetnim uređenom tržištu.

(b) usluga se pruža na inicijativu klijenta ili potencijalnog klijenta;

(c) klijent ili potencijalni klijent jasno je upozoren kako prilikom pružanja navedenih usluga investicijsko društvo nije dužno obaviti procjenu jesu li financijski instrumenti ili pružene ili ponuđene usluge primjerene za klijenta, te da klijent stoga ne uživa zaštitu po relevantnim pravilima poslovnog ponašanja. Takvo se upozorenje može dati u standardiziranom obliku;

(d) investicijsko društvo ispunjava obveze iz članka 23.

5. Investicijsko društvo uspostavlja evidenciju koja sadrži dokument ili dokumente sklopljene između investicijskog društva i klijenta, s utvrđenim pravima i obvezama stranaka i ostalim uvjetima po kojima investicijsko društvo pruža usluge klijentu. Prava i obveze ugovornih stranaka mogu biti sastavni dio drugih dokumenata ili propisa.

6. Investicijsko društvo klijentu na trajnom mediju daje primjerena izvješća o uslugama koje društvo pruža svojim klijentima. Ta izvješća uključuju periodično obavještanje klijenta, uzimajući u obzir vrstu i složenost financijskih instrumenata i vrstu usluge koja se pruža klijentu te uključuju, prema potrebi, troškove vezane za transakcije i usluge poduzete za račun klijenta.

Pri pružanju investicijskog savjetovanja, a prije nego što se transakcija izvrši, investicijsko društvo klijentu daje izjavu na trajnom mediju o primjerenosti u kojoj se navode dani savjeti te kako oni ispunjavaju sklonosti, ciljeve i druge značajke malog ulagatelja.

Ako se ugovor o kupnji ili prodaji financijskog instrumenta zaključi komunikacijom na daljinu koja sprječava prethodnu isporuku izjave o primjerenosti, investicijsko društvo može osigurati pisanu izjavu o primjerenosti na trajnom mediju odmah nakon što se klijent obveže bilo kakvim ugovorom, pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) klijent je pristao primiti izjavu o primjerenosti bez nepotrebne odgode nakon izvršenja transakcije; i

(b) investicijsko društvo dalo je klijentu mogućnost odgode transakcije kako bi unaprijed primio izjavu o primjerenosti.

Ako investicijsko društvo pruža upravljanje portfeljem ili je klijenta obavijestilo o tome da će provesti periodičnu procjenu primjerenosti, periodično izvješće sadrži ažuriranu izjavu o tome kako ulaganje ispunjava sklonosti i ciljeve klijenta te druge značajke malih ulagatelja.

7. Ako ugovor o kreditu koji se odnosi na stambenu nekretninu na koju se primjenjuju odredbe koje se odnose na procjenu kreditne sposobnosti potrošača utvrđene u Direktivi 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ kao preduvjet predviđa pružanje navedenom potrošaču investicijske usluge u odnosu na hipotekarne obveznice izdane u svrhu osiguranja financiranja i s uvjetima istovjetnim ugovorima o kreditu koji se odnose na stambene nekretnine, a kako bi se zajam mogao platiti, refinancirati ili isplatiti, ta usluga ne podliježe obvezama navedenim u ovom članku.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. o mjerama kojima se osigurava da investicijska društva poštuju načela utvrđena u stavcima 2. do 6. ovog članka prilikom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga svojim klijentima, uključujući informacije koje se dobivaju prilikom procjene primjerenosti ili prikladnosti usluga i financijskih instrumenata za svoje klijente, kriterije za procjenu nekompleksnih financijskih instrumenata za potrebe stavka 4. točke (a) podtočke vi., sadržaj i format evidencija te ugovora o pružanju usluga klijentima te periodičnih izvješća klijentima o pruženim uslugama. U tim delegiranim aktima u obzir se uzima sljedeće:

- (a) priroda ponuđenih ili pruženih usluga klijentima ili potencijalnim klijentima, imajući u vidu vrstu, predmet, veličinu i učestalost transakcija;
- (b) priroda i opseg ponuđenih ili razmatranih proizvoda, uključujući različite vrste financijskih instrumenata;
- (c) je li klijent ili potencijalni klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj ili je u slučaju stavka 6. razvrstan, kao kvalificirani nalogodavatelj.

9. ESMA do 3. siječnja 2016. donosi smjernice kojima se određuju kriteriji za procjenu znanja i kompetencija koji se zahtijevaju na temelju stavka 1.

10. ESMA sastavlja do 3. siječnja 2016. i periodično ažurira smjernice za procjenu:

- (a) financijskih instrumenata koji su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje uključenih rizika u skladu sa stavkom 4. točkom (a) podtočkama ii. i iii.;
- (b) strukturiranih depozita koji su strukturirani na način da klijentima otežavaju razumijevanje rizik povrata ili trošak otkazivanja proizvoda prije dospijeca u skladu sa stavkom 4. točkom (a) podtočkom v.

11. ESMA može razviti smjernice za procjenu financijskih instrumenata koji su razvrstani kao nekompleksni u smislu stavka 4. točke (a) podtočke vi. i periodično ih ažurirati, uzimajući u obzir delegirane akte usvojene u skladu sa stavkom 8.

Članak 26.

Pružanje usluga putem drugog investicijskog društva

Države članice dopuštaju investicijskom društvu koje prima upute za pružanje investicijskih usluga ili pomoćnih usluga za račun klijenta putem drugog investicijskog društva, da se osloni na podatke koje mu je ovo drugo investicijsko društvo prenijelo. Ono investicijsko društvo koje prenosi upute i dalje je odgovorno za cjelovitost i točnost prenesenih podataka.

⁽¹⁾ Direktiva 2014/17/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 4. veljače 2014. o ugovorima o potrošačkim kreditima koji se odnose na stambene nekretnine i o izmjeni direktiva 2008/48/EZ i 2013/36/EU i Uredbe (EU) br. 1093/2010 (SL L 60, 28.2.2014., str. 34.).

Investicijsko društvo koje je na ovaj način dobilo nalog za obavljanje usluga za račun klijenta može se osloniti i na sve preporuke u pogledu usluga ili transakcija koje je drugo investicijsko društvo dalo klijentu. Investicijsko društvo koje prenosi upute i dalje je odgovorno za primjerenost preporuka ili savjeta danih klijentu.

Investicijsko društvo koje prima upute ili naloge klijenta preko drugog investicijskog društva ostaje odgovorno za zaključivanje usluge ili transakcije na temelju takvih podataka ili preporuka, u skladu s relevantnim odredbama iz ove glave.

Članak 27.

Obveza izvršavanja naloga po uvjetima najpovoljnijima za klijenta

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva prilikom izvršavanja naloga poduzmu sve razumne korake za postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za klijente, uzimajući u obzir cijene, troškove, brzinu, vjerojatnost izvršenja i namire, veličinu, vrstu te sve druge okolnosti relevantne za izvršavanje naloga. Međutim, ako klijent da izričitu uputu, investicijsko društvo izvršava nalog u skladu s tom izričitom uputom.

Ako investicijsko društvo izvršava nalog za račun malog ulagatelja, najpovoljniji mogući ishod se određuje s obzirom na ukupnu vrijednost koju čini cijena financijskog instrumenta i troškovi povezani s izvršenjem, a koji uključuju sve troškove koje snosi klijent i koji su izravno povezani s izvršavanjem naloga, uključujući provizije mjesta izvršenja, provizije poravnanja i namire te sve ostale naknade koje se plaćaju trećim osobama koje su uključene u izvršavanje naloga.

Za potrebe postizanja najboljeg mogućeg ishoda u skladu s prvim podstavkom kada postoji više od jednog mjesta na kojima bi se mogao izvršiti nalog s financijskim instrumentom, investicijsko društvo u svrhu procjene i usporedbe ishoda za klijenta koji bi se postigli izvršavanjem naloga na svakom od mjesta izvršenja koje je u mogućnosti izvršiti takav nalog prema popisu iz politike izvršavanja naloga investicijskog društva, mora uzeti u obzir vlastite provizije i troškove izvršavanja naloga na svakom od prikladnih mjesta izvršenja.

2. Investicijsko društvo ne prima nikakve naknade, popuste ili nenovčane koristi za usmjeravanje naloga određenom mjestu trgovanja ili mjestu izvršenja koje bi kršilo zahtjeve o sukobu interesa ili primanju dodatnih poticaja predviđenih u stavku 1. ovog članka, članku 16. stavku 3. te člancima 23. i 24.

3. Države članice zahtijevaju da za financijske instrumente koji podliježu obvezi trgovanja iz članka 23. i 28. Uredbe (EU) br. 600/2014 svako mjesto trgovanja i sistematski internalizator, a za druge financijske instrumente svako mjesto izvršenja, bez naknade stave na raspolaganje javnosti podatke o kvaliteti izvršenja transakcija na tom mjestu najmanje jednom godišnje i da nakon izvršenja transakcije za račun klijenta investicijsko društvo klijenta obavijesti gdje je nalog izvršen. Periodična izvješća uključuju pojedinosti o cijeni, troškovima, brzini i vjerojatnosti izvršenja pojedinačnih financijskih instrumenata.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva uspostave i primjenjuju djelotvorne mjere za usklađenje sa stavkom 1. Osobito, države članice zahtijevaju da investicijska društva uspostave i primjenjuju politiku izvršavanja naloga koja im omogućuju postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda za naloge svojih klijenata u skladu sa stavkom 1.

5. Za svaki pojedini razred financijskih instrumenata, politika izvršavanja naloga uključuje podatke o različitim mjestima na kojima investicijsko društvo izvršava naloge klijenata i čimbenike koji utječu na izbor mjesta izvršenja. Ona minimalno uključuje mjesta izvršenja koja omogućuju investicijskom društvu trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda prilikom izvršavanja naloga klijenta.

Države članice zahtijevaju da investicijska društva pružaju odgovarajuće podatke klijentima o svojoj politici izvršavanja naloga. Ti podaci objašnjavaju jasno, s dovoljno pojedinosti i tako da ih klijenti mogu lako shvatiti kako će društvo izvršiti nalog klijenta. Države članice zahtijevaju da investicijska društva dobiju prethodnu suglasnost svojih klijenata za politiku izvršavanja naloga.

Ako je politikom izvršavanja naloga predviđena mogućnost da se nalozi klijenta izvršavaju izvan mjesta trgovanja, države članice zahtijevaju da investicijska društva posebno obavijeste klijente o toj mogućnosti. Države članice zahtijevaju da investicijska društva, prije nego što krenu u izvršavanje naloga izvan mjesta trgovanja, ishode prethodnu izričitu suglasnost klijenata. Investicijska društva mogu ishoditi takvu suglasnost u okviru općeg ugovora ili tražiti suglasnost za svaku transakciju posebno.

6. Države članice zahtijevaju da investicijska društva koja izvršavaju naloge klijenata sažimaju i objavljuju jednom godišnje za svaki razred financijskih instrumenata pet najboljih mjesta izvršenja u smislu volumena trgovanja na kojima su izvršavali naloge klijenata u prethodnoj godini i podatke o ostvarenoj kvaliteti izvršenja.

7. Države članice zahtijevaju da investicijska društva koja izvršavaju naloge klijenata prate učinkovitost svojih mjera i politika izvršavanja naloga, kako bi se utvrdili i ispravili mogući nedostaci. Posebno, redovito procjenjuju osiguravaju li mjesta izvršenja iz politike izvršavanja naloga najpovoljniji mogući ishod za klijenta ili je potrebno izmijeniti mjere izvršavanja naloga, uzimajući u obzir, između ostalog, informacije objavljene u stavcima 3. i 6. Države članice zahtijevaju da investicijska društva obavijeste klijente s kojima imaju kontinuirani odnos o svim bitnim izmjenama svojih mjera izvršavanja naloga ili politike izvršavanja naloga.

8. Države članice zahtijevaju da investicijska društva budu u mogućnosti klijentima na njihov zahtjev dokazati da su izvršila njihove naloge u skladu s politikom izvršavanja naloga toga društva te nadležnom tijelu na njegov zahtjev dokazati usklađenosti s ovim člankom.

9. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. vezano za:

(a) kriterije prema kojima se određuje relativna važnost različitih čimbenika koji se u skladu sa stavkom 1. mogu uzeti u obzir prilikom utvrđivanja najpovoljnijeg mogućeg ishoda, uzimajući u obzir veličinu i vrstu naloga i je li klijent mali ulagatelj ili profesionalni ulagatelj;

(b) čimbenike koje investicijsko društvo može uzeti u obzir prilikom preispitivanja svojih mjera izvršavanja naloga i okolnosti u kojima promjene takvih mjera mogu biti primjerene. Posebno čimbenika za određivanje koja mjesta trgovanja omogućuju investicijskim društvima trajno postizanje najpovoljnijeg mogućeg ishoda u izvršavanju naloga klijenta;

(c) vrste i opseg podataka o politici izvršavanja naloga koji se pružaju klijentima prema stavku 5.

10. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje:

(a) specifičnog sadržaja, oblika i periodičnosti podataka o kvaliteti izvršenja koji se trebaju objaviti u skladu sa stavkom 3., uzimajući u obzir vrstu mjesta izvršenja i financijskog instrumenta o kojem je riječ;

(b) sadržaja i oblika informacija koje trebaju objaviti investicijska društva u skladu sa stavkom 6.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji je dodijeljena ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 28.**Odredbe o postupanju s nalogom klijenta**

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva ovlaštena za izvršavanje naloga za račun klijenata primjenjuju postupke i mjere koje jamče brzo, korektno i ažurno izvršavanje naloga klijenata u odnosu na naloge drugih klijenata ili trgovinske interese investicijskog društva.

Ovi postupci ili mjere omogućavaju investicijskom društvu izvršavanje inače usporedivih naloga klijenta prema vremenu prihvaćanja naloga.

2. Države članice zahtijevaju da investicijska društva, u slučaju limitiranog naloga klijenta za dionice koje su uvrštene za trgovanje na uređenom tržištu ili kojima se trguje na mjestu trgovanja koji se po prevladavajućim tržišnim uvjetima ne može odmah izvršiti osim ako klijent nije izričito dao drukčiju uputu, poduzmu mjere kako bi se olakšalo najbrže moguće izvršavanje tog naloga tako da se odmah javno objavi limitirani nalog klijenta na način koji je lako dostupan drugim sudionicima na tržištu. Države članice mogu odlučiti da investicijska društva ispune ovu obvezu prijenosom limitiranog naloga klijenta na mjesto trgovanja. Države članice osiguravaju da se nadležna tijela mogu osloboditi od obveze objavljivanja limitiranog naloga ako prelazi uobičajenu veličinu tržišta kao što je određeno člankom 4. Uredbe (EU) br. 600/2014.

3. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. radi određivanja:

- (a) uvjeta i vrste postupaka i mjera koje rezultiraju brzim, korektnim i ažurnim izvršenjem naloga klijenata i situacije u kojima, ili vrste transakcija kod kojih investicijsko društvo može u razumnoj mjeri odstupati od brzog izvršavanja kako bi se postigli povoljniji uvjeti za klijenta;
- (b) različitih metoda prema kojima se može smatrati da je investicijsko društvo ispunilo svoju obvezu objavljivanja limitiranog naloga klijenta na tržištu koji ne može biti izvršen odmah.

Članak 29.**Obveze investicijskih društava kod imenovanja vezanih zastupnika**

1. Države članice dopuštaju investicijskom društvu imenovanje vezanih zastupnika u svrhu promicanja usluga investicijskog društva, traženja poslova ili zaprimanja i prijenosa naloga klijenata ili potencijalnih klijenata, plasiranja financijskih instrumenata i savjetovanja u vezi s financijskim instrumentima i uslugama koje investicijska društva nude.

2. Države članice zahtijevaju da ako investicijsko društvo odluči imenovati vezanog zastupnika ono i dalje bude u punoj mjeri i bezuvjetno odgovorno za sve radnje ili propuste tog vezanog zastupnika kada on djeluje za račun investicijskog društva. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo osigura da vezani zastupnik prilikom stupanja u vezu s klijentom ili potencijalnim klijentom ili prije stupanja u posao s njim obznani svojstvo u kojem nastupa za račun investicijskog društva koje zastupa.

Države članice mogu u skladu s člankom 16. stavcima 6., 8. i 9. vezanim zastupnicima registriranima na svom području dopustiti da drže novac i/ili financijske instrumente klijenta za račun i uz punu odgovornost investicijskog društva koje zastupaju na svom području ili, u slučaju prekograničnog poslovanja, na području države članice koja dopušta vezanom zastupniku držanje novca klijenta.

Države članice zahtijevaju da investicijska društva prate poslove svojih vezanih zastupnika kako bi se osiguralo daljnje usklađenje s ovom Direktivom, kada djeluju preko vezanih zastupnika.

3. Vezani zastupnici registrirani su u javnim registrima u državi članici u kojoj su osnovani. ESMA objavljuje na svojoj internetskoj stranici reference ili hiperpoveznice za javne registre koje u skladu s ovim člankom uspostavljaju države članice koje odluče dopustiti investicijskim društvima da imenuju vezanog zastupnika.

Države članice osiguravaju da vezani zastupnici budu uvršteni u javni registar samo ako je utvrđeno da imaju dovoljno dobar ugled i posjeduju odgovarajuće opće, poslovno i stručno znanje i kompetencije, kako bi klijentima ili potencijalnim klijentima mogli isporučiti investicijske ili pomoćne usluge i točno priopćiti sve relevantne podatke o ponuđenim uslugama.

Države članice mogu, uz odgovarajuću kontrolu, investicijskom društvu dati mogućnost provjere ima li vezani zastupnik kojega su imenovali dovoljno dobar ugled i posjeduje li znanje i sposobnosti kako je to navedeno u drugom podstavku.

Navedeni registar redovito se ažurira. Dostupan je javnosti.

4. Države članice zahtijevaju da investicijska društva koja imenuju vezane zastupnike poduzmu odgovarajuće mjere kako bi se izbjeglo da poslovi vezanog zastupnika koji ne spadaju u područje primjene ove Direktive imaju negativan učinak na poslove koje vezani zastupnik poduzima za račun investicijskog društva.

Države članice mogu nadležnim tijelima dopustiti suradnju s investicijskim društvima, kreditnim institucijama, njihovim udruženjima i drugim subjektima kod registriranja vezanih zastupnika i praćenja usklađenosti sa zahtjevima iz stavka 3. Posebno, vezanog zastupnika može registrirati investicijsko društvo, kreditna institucija ili njihova udruženja i drugi subjekti pod nadzorom nadležnog tijela.

5. Države članice zahtijevaju da investicijska društva imenuju samo vezane zastupnike koji su upisani u javni registar iz stavka 3.

6. Države članice mogu donijeti ili zadržati odredbe strože od onih koje su utvrđene u ovom članku ili dodati daljnje zahtjeve za vezane zastupnike registrirane u okviru njihove nadležnosti.

Članak 30.

Transakcije izvršene s kvalificiranim nalagodavateljima

1. Države članice osiguravaju da investicijska društva koja imaju odobrenje za izvršavanje naloga za račun klijenata i/ili za trgovanje za vlastiti račun i/ili zaprimanja i prijenosa naloga, mogu uspostaviti ili sklopiti transakcije s kvalificiranim nalagodavateljima bez pridržavanja obveza iz članka 24. osim stavaka 4. i 5., članka 25., osim stavka 6., članka 27. te članka 28. stavka 1. u odnosu na te transakcije ili pomoćne usluge izravno vezane za te transakcije.

Države članice osiguravaju da u odnosu s kvalificiranim nalagodavateljima investicijska društva djeluju pošteno, pravedno i u skladu s pravilima struke te da komuniciraju pošteno, jasno i na način koji ne dovodi u zabludu, uzimajući u obzir vrstu kvalificiranog nalagodavatelja i njegovog poslovanja.

2. Države članice kao kvalificirane nalagodavatelje u smislu ovog članka priznaju investicijska društva, kreditne institucije, društva za osiguranje, UCITS-e i njihova društva za upravljanje, mirovinske fondove i njihova društva za upravljanje, druge financijske institucije kojima je izdano odobrenje za rad ili su uređene u skladu s pravom Unije ili nacionalnim pravom države članice, nacionalne vlade i njihove urede uključujući javna tijela za upravljanje javnim dugom, središnje banke i nadnacionalne organizacije.

Činjenica da je jedan subjekt klasificiran kao kvalificirani nalagodavatelj prema prvom podstavku ne dovodi u pitanje pravo takvih subjekata da paušalno ili za svaku transakciju posebno zatraže da se prema njima postupa kao prema klijentima čije poslovanje s investicijskim društvom podliježe člancima 24., 25., 27. i 28.

3. Države članice mogu kao kvalificirane nalogodavatelje priznati i druga društva koja ispunjavaju unaprijed zadane razmjernje zahtjeve, uključujući kvantitativne pragove. U slučaju transakcije u kojoj su potencijalni nalogodavatelji pod različitim pravnim poretkom, investicijsko društvo vodi računa o statusu drugog društva kako je uređeno pravom ili mjerama države članice u kojoj je društvo osnovano.

Države članice osiguravaju da investicijsko društvo prilikom sklapanja transakcija s takvim društvima u skladu sa stavkom 1. dobije izričitu potvrdu od potencijalnog nalogodavatelja o suglasnosti da se prema njemu postupa kao prema kvalificiranom nalogodavatelju. Države članice dopuštaju investicijskim društvima da ishode ovu potvrdu u obliku općeg ugovora ili za svaku transakciju posebno.

4. Države članice kao kvalificirane nalogodavatelje mogu priznati pravne osobe iz trećih zemalja koje su istovjetne s kategorijama pravnih osoba navedenima u stavku 2.

Države članice mogu također priznati kao kvalificirane nalogodavatelje društva iz trećih zemalja, kao što su ona navedena u stavku 3., pod istim uvjetima i prema istim zahtjevima koji su utvrđeni u stavku 3.

5. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. kako bi pobliže odredila:

(a) postupke za traženje da se prema njima postupa kao prema klijentima prema stavku 2.;

(b) postupke za ishođenje izričite potvrde od mogućih nalogodavatelja prema stavku 3.;

(c) unaprijed zadani razmjerni zahtjevi, uključujući kvantitativne pragove, po kojima se društvo smatra kvalificiranim nalogodavateljem prema stavku 3.

Odjeljak 3.

Tržišna transparentnost i integritet

Članak 31.

Praćenje usklađenosti s pravilima MTP-a ili OTP-a i drugih pravnih obveza

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om uspostave i održavaju djelotvorne mjere i postupke, relevantne za MTP ili OTP, za redovito praćenje usklađenosti njihovih članova ili sudionika ili korisnika s njihovim pravilima. Investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om prate poslano naloge, uključujući otkazivanja i transakcije koje su izvršili njihovi članovi ili sudionici ili korisnici u okviru njihovih sustava radi uočavanja kršenja tih pravila, neurednih uvjeta trgovanja ili postupanja koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014 ili poremećaje u sustavu povezane s financijskim instrumentom te koriste potrebne resurse kako bi osigurala da je takvo praćenje učinkovito.

2. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava i tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ili OTP-om da odmah obavijeste svoje nadležno tijelo o značajnim kršenjima njihovih pravila, neurednim uvjetima trgovanja ili postupanju koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014 ili poremećaje u sustavu povezane s financijskim instrumentom

Nadležna tijela investicijskih društava i tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ili OTP-om obavješćuju ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica o podacima iz prvog podstavka.

U vezi s postupanjem koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014, nadležno tijelo mora biti uvjeren da je takva zlouporaba provedena ili se provodi prije nego što ono obavijesti nadležno tijelo druge države članice i ESMA-u.

3. Države članice također zahtijevaju da investicijska društva i tržišni operateri koji upravljaju MTP-om ili OTP-om bez odgode dostave relevantne podatke iz stavka 2. tijelu nadležnom za istražne radnje i progon u slučaju zlouporabe tržišta, te da mu pruže punu potporu u istražnim radnjama i progono u slučaju zlouporabe tržišta koja se dogodila na njihovim sustavima ili putem njihovih sustava.

4. Komisija je u skladu s člankom 89. ovlaštena donositi delegirane akte kojima se određuju okolnosti koje pokreću zahtjeve za informacijama iz stavka 2. ovog članka.

Članak 32.

Suspenzija i isključenje financijskih instrumenata iz trgovanja na MTP-u ili OTP-u

1. Ne dovodeći u pitanje pravo nadležnog tijela iz članka 69. stavka 2. da zatraži suspenziju ili isključenje instrumenta iz trgovanja, operater MTP-a ili OTP-a može suspendirati ili isključiti iz trgovanja financijski instrument koji više nije u skladu s pravilima MTP-a ili OTP-a, osim ako postoji vjerojatnost da bi takva suspenzija ili isključenje mogla uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

2. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om ili OTP-om koji suspendira ili isključuje iz trgovanja financijski instrument također suspendira ili isključuje izvedenice iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I koje su povezane s tim financijskim instrumentom ako je to potrebno kako bi se podržali ciljevi suspenzije ili isključenja pripadajućeg financijskog instrumenta. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om ili OTP-om javno objavljuje svoju odluku o suspenziji ili isključenju financijskog instrumenta i svake povezane izvedenice te svoje nadležno tijelo obavještava o relevantnoj odluci.

Nadležno tijelo, u čijoj je nadležnosti suspenzija ili isključenje, zahtijeva da uređena tržišta, drugi MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori, koji su u njegovoj nadležnosti i trguju istim financijskim instrumentom ili izvedenicama iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. ovoj Direktivi koji su povezani s tim financijskim instrumentom, također suspendiraju ili isključe taj financijski instrument ili izvedenice iz trgovanja, ako je suspenzija ili isključenje posljedica zlouporabe tržišta, ponude za preuzimanjem ili neobjave povlaštenih informacija o izdavatelju financijskog instrumenta zbog kršenja članaka 7. i 17. Uredbe (EU) br. 596/2014 osim kada takva suspenzija ili isključenje može uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

Nadležno tijelo odmah javno objavljuje i obavještava ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica o takvoj odluci.

Obaviještena nadležna tijela država članica zahtijevaju da uređena tržišta, drugi MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori, koji su u njegovoj nadležnosti i trguju istim financijskim instrumentom ili izvedenicama iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. koji su povezani s tim financijskim instrumentom, također suspendiraju ili isključe taj financijski instrument ili izvedenice iz trgovanja, ako je suspenzija ili isključenje posljedica zlouporabe tržišta, ponude za preuzimanjem ili neobjave povlaštenih informacija o izdavatelju financijskog instrumenta zbog kršenja članaka 7. i 17. Uredbe (EU) br. 596/2014 osim kada to može uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

Svako obaviješteno nadležno tijelo svoju odluku šalje ESMA-i i drugim nadležnim tijelima, uključujući i objašnjenje ako je odlučeno da se ne provede suspenzija ili isključenje financijskog instrumenta ili izvedenica iz trgovanja, prema točkama 4. do 10. odjeljka C Priloga I koji su povezani s financijskim instrumentom.

Ovaj se stavak primjenjuje i kada je ukinuta suspenzija trgovanja financijskog instrumenta ili izvedenica iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I ove Direktive koje su povezane s tim financijskim instrumentom.

Postupak obavješćivanja iz ovog stavka također se primjenjuje u slučaju kada nadležno tijelo donese odluku o suspenziji ili isključenju iz trgovanja financijskog instrumenta ili izvedenica iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I koje su povezane s tim financijskim instrumentom u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkama (m) i (n).

Kako bi se osiguralo da je obveza suspenzije ili isključenja iz trgovanja takve izvedenice razmjerno primijenjena, ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi nadalje utvrdila slučajeve u kojima veza između izvedenice iz Priloga I. odjeljka C točaka od 4. do 10. koja je povezana s financijskim instrumentom koji je suspendiran ili isključen iz trgovanja i originalnog financijskog instrumenta podrazumijeva da i izvedenica također treba biti suspendirana ili isključena iz trgovanja, radi postizanja cilja suspenzije ili isključenja povezanog financijskog instrumenta.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se odredili oblik i vrijeme priopćenja i objava iz stavka 2.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. za navođenje posebnih situacija koje predstavljaju znatnu štetu interesima ulagatelja i urednom funkcioniranju tržišta iz stavaka 1. i 2. ovog članka.

Odjeljak 4.

Rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća

Članak 33.

Rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća

1. Države članice osiguravaju da operater MTP-a može matičnom nadležnom tijelu podnijeti zahtjev za registraciju MTP-a kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća.

2. Države članice osiguravaju da matično nadležno tijelo može registrirati MTP kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća ako nadležno tijelo zaprimi zahtjev iz stavka 1. te se uvjeri da su zahtjevi iz stavka 3. vezano uz MTP ispunjeni.

3. Države članice osiguravaju da MTP-ovi podliježe učinkovitim pravilima, sustavima i postupcima koji osiguravaju sukladnost sa sljedećim:

(a) najmanje 50 % izdavatelja čijim se financijskim instrumentima može trgovati na MTP-u jesu mala ili srednja poduzeća u vrijeme kada je MTP registriran kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća i u svakoj kalendarskoj godini nakon toga;

- (b) utvrđeni su odgovarajući kriteriji za prvobitno i daljnje uvrštavanje financijskih instrumenata izdavatelja za trgovanje na tržištu;
- (c) kod prvotnog uvrštavanja financijskih instrumenata za trgovanje na tržištu objavljuje se dovoljno informacija kako bi se ulagateljima omogućilo donošenje informirane odluke o tome da li ulagati u financijske instrumente ili ne, bilo u obliku odgovarajućeg dokumenta o uvrštenju, bilo u obliku prospekta ako su zahtjevi utvrđeni u Direktivi 2003/71/EZ primjenjivi u pogledu javne ponude vezane uz prvotno uvrštenje za trgovanje financijskim instrumentima na MTP-u;
- (d) izdavatelj na tržištu ili druga osoba za njegov račun dostavlja odgovarajuće redovite financijske izvještaje, primjerice revidirane godišnje izvještaje;
- (e) izdavatelji na tržištu kako je definirano člankom 3. stavkom 1. točkom 21. Uredbe (EU) br. 596/2014, osobe koje obavljaju rukovoditeljske dužnosti definirane člankom 3. stavkom 1. točkom 25. Uredbe (EU) br. 596/2014 te osobe usko povezane s njima definirane člankom 3. stavkom 1. točkom 26. Uredbe (EU) br. 596/2014 ispunjavaju relevantne zahtjeve koji se na njih primjenjuju u okviru Uredbe (EU) br. 596/2014;
- (f) regulatorne informacije o izdavateljima na tržištu pohranjene su i proširene javnosti;
- (g) uspostavljeni su učinkoviti sustavi i kontrole u svrhu sprečavanja i otkrivanja zlouporabe tržišta na tom tržištu u skladu sa zahtjevima Uredbe (EU) br. 596/2014.

4. Kriterijima iz stavka 3. se ne dovode u pitanje druge obveze koje investicijsko društvo ili tržišni operater koji vodi MTP mora ispunjavati u skladu s tom Direktivom, a koje se odnose na djelovanje MTP-ova. Njima se također ne sprečava investicijsko društvo ili operatera koji vodi MTP da uvede dodatne zahtjeve uz one koji su navedeni u tom stavku.

5. Države članice osiguravaju da matično nadležno tijelo može deregistrirati MTP kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća u sljedećim slučajevima:

- (a) investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja tržištem prijavljuje se za svoju deregistraciju;
- (b) zahtjevi iz stavka 3. u vezi s MTP-om više nisu ispunjeni.

6. Države članice zahtijevaju da ako matično nadležno tijelo registrira ili deregistrira MTP kao rastuće tržište malih i srednjih poduzeća u skladu s ovim člankom, bez odgode o tome obavijesti ESMA-u. ESMA na svojoj internetskoj stranici objavljuje i ažurira popis rastućih tržišta malih i srednjih poduzeća.

7. Države članice zahtijevaju da ako je financijski instrument izdavatelja uvršten za trgovanje na jednom rastućem tržištu malih i srednjih poduzeća, on se također može uvrstiti za trgovanje na drugom rastućem tržištu malih i srednjih poduzeća samo kada je izdavatelj obaviješten i kada se ne usprotivi. Ipak, u tom slučaju izdavatelj ne podliježe obvezama vezanim uz korporativno upravljanje za početno, stalno ili ad hoc objavljivanje podataka prema tom rastućem tržištu malih i srednjih poduzeća.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. koji dodatno utvrđuju zahtjeve iz stavka 3. ovog članka. U mjerama se uzima u obzir potreba da se zahtjevima zadrže visoke razine zaštite ulagatelja kako bi se promicalo povjerenje ulagatelja u ta tržišta smanjujući pritom administrativna opterećenja za izdavatelje na tržištu i da se ne događaju deregistracije niti da se odbijaju registracije kao posljedica vremenske pogreške prilikom ispunjenja uvjeta iz stavka 3. točke (a) ovog članka.

POGLAVLJE III.

Prava investicijskih društava

Članak 34.

Sloboda pružanja investicijskih usluga i aktivnosti

1. Države članice osiguravaju da investicijska društva kojima je izdano odobrenje za rad i koja su subjekt nadzora nadležnog tijela druge države članice u skladu s ovom Direktivom, kao i kreditne institucije u skladu s Direktivom 2013/36/EU, mogu slobodno pružati investicijske usluge i/ili aktivnosti i pomoćne usluge na njihovom području, pod uvjetom da su takve usluge i aktivnosti obuhvaćene odobrenjem za rad. Pomoćne usluge mogu se pružati samo zajedno uz investicijske usluge i/ili aktivnosti.

Države članice ne nameću dodatne zahtjeve tim investicijskim društvima ili kreditnim institucijama u vezi s pitanjima koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

2. Investicijsko društvo koje želi prvi put pružati usluge ili obavljati aktivnosti na području druge države članice ili želi promijeniti asortiman usluga ili aktivnosti koje pruža ili obavlja, nadležnim tijelima svoje matične države članice dostavlja sljedeće podatke:

(a) državu članicu u kojoj namjerava poslovati;

(b) poslovni plan u kojem se navode osobito investicijske usluge i/ili aktivnosti i pomoćne usluge koje namjerava pružati na državnom području te države članice te namjerava li koristiti vezane zastupnike na području države članice u kojoj namjerava pružati usluge. Ako investicijsko društvo namjerava koristiti vezane zastupnike, investicijsko društvo dostavlja nadležnom tijelu matične države članice identitet tih vezanih zastupnika.

Ako investicijsko društvo namjerava koristiti vezane zastupnike s poslovnim nastanom u njoj matičnoj državi članici, na državnom području države članice u kojoj namjerava pružati usluge nadležno tijelo matične države članice investicijskog društva u roku od mjesec dana nakon što je zaprimilo podatke obavješćuje nadležno tijelo države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u smislu članka 79. stavka 1. o identitetu vezanog zastupnika kojeg investicijsko društvo namjerava koristiti za pružanje investicijskih usluga i aktivnosti u toj državi članici. Država članica domaćin objavljuje ove podatke. ESMA može zatražiti pristup tim podacima u skladu s postupkom i pod uvjetima utvrđenim člankom 35. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. Nadležno tijelo matične države članice u roku od mjesec dana nakon što je zaprimilo podatke te podatke proslijeđuje nadležnom tijelu države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u smislu članka 79. stavka 1. Investicijsko društvo tada može početi s pružanjem investicijskih usluga i aktivnosti u državi članici domaćinu.

4. Ako dođe do promjena u podacima dostavljenima u skladu sa stavkom 2., investicijsko društvo o tim promjenama pismeno obavješćuje nadležno tijelo matične države članice najmanje mjesec dana prije provedbe promjene. Nadležno tijelo matične države članice obavješćuje o toj promjeni nadležno tijelo države članice domaćina.

5. Kreditne institucije koje žele pružati investicijske usluge ili aktivnosti kao i pomoćne usluge u skladu s člankom 1. kroz vezane zastupnike obavješćuje nadležno tijelo matične države članice o identitetu tih vezanih zastupnika.

Ako kreditna institucija namjerava koristiti vezane zastupnike uspostavljene u njoj matičnoj državi članici na državnom području države članice u kojoj namjerava pružati usluge, nadležno tijelo matične države članice kreditne institucije u roku od mjesec dana nakon što je zaprimilo podatke obavještava nadležno tijelo države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u smislu članka 79. stavka 1. o identitetu vezanih zastupnika koje kreditna institucija namjerava koristiti za pružanje usluga u toj državi članici. Država članica domaćin objavljuje ove podatke.

6. Države članice, bez postavljanja ikakvih dodatnih zakonskih ili administrativnih zahtjeva, investicijskim društvima i tržišnim operaterima koji upravljaju MTP-om ili OTP-om iz drugih država članica dopuštaju da uspostave odgovarajuće mehanizme na njihovom području kako bi se olakšao pristup njihovim sustavima i trgovanje na tim tržištima korisnicima s udaljenim pristupom, članovima ili sudionicima osnovanim na njihovom području.

7. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja MTP-om ili OTP-om dužni su nadležnom tijelu matične države članice dostaviti ime države članice u kojoj namjeravaju imati takve mehanizme. Nadležno tijelo matične države članice dužno je u roku od mjesec dana ove podatke dostaviti nadležnom tijelu države članice u kojoj MTP ili OTP namjerava imati takve mehanizme.

Nadležno tijelo matične države članice MTP-a na zahtjev nadležnog tijela države članice domaćina MTP-a, i uz odgodu u razumnom roku, dostavlja identitet članova ili sudionika MTP-a osnovanih u toj državi članici.

8. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje podataka koji se moraju dostaviti u skladu sa stavcima 2., 4., 5. i 7.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji je dodijeljena ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

9. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda u svrhu uspostave standardnih obrazaca, predložaka i postupaka za prijenos podataka u skladu sa stavcima 3., 4., 5. i 7.

ESMA dostavlja Komisiji taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 31. prosinca 2016.

Dodjeljuje se ovlast Komisiji za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 35.

Osnivanje podružnice

1. Države članice osiguravaju da se investicijske usluge i/ili aktivnosti, a isto tako i pomoćne usluge, mogu na njihovom području pružiti u skladu s ovom Direktivom i Direktivom 2013/36/EU temeljem prava poslovnog nastana, bilo osnivanjem podružnice bilo korištenjem vezanih zastupnika s poslovnim nastanom u državi članici izvan matične države članice, pod uvjetom da su te usluge i aktivnosti obuhvaćene odobrenjem za rad kojeg su investicijsko društvo ili kreditna institucija dobili u matičnoj državi članici. Pomoćne usluge mogu se pružati samo zajedno uz investicijske usluge i/ili aktivnosti.

Države članice ne nameću nikakve dodatne zahtjeve osim onih dopuštenih po stavku 8. u vezi s organizacijom i poslovanjem podružnice s obzirom na pitanja koja su obuhvaćena ovom Direktivom.

2. Države članice zahtijevaju da investicijsko društvo koje želi osnovati podružnicu na području druge države članice ili koje želi koristiti vezane zastupnike s poslovnim nastanom u drugoj državi članici u kojoj ono nema osnovanu podružnicu, najprije obavijesti nadležna tijela svoje matične države članice te im dostavi sljedeće podatke:

(a) države članice unutar čijeg državnog područja želi osnovati podružnicu ili države članice u kojima nije osnovalo podružnicu ali planira koristiti vezane zastupnike koji tamo imaju poslovni nastan;

- (b) poslovni plan u kojem se, među ostalim, navode investicijske usluge i/ili aktivnosti, kao i pomoćne usluge koje namjerava obavljati;
- (c) ako je osnovana, organizacijsku strukturu podružnice, te podatak namjerava li podružnica koristiti vezane zastupnike te identitet tih vezanih zastupnika
- (d) ako se koriste vezani zastupnici u državi članici u kojoj investicijsko društvo nema osnovanu podružnicu, opis planirane uporabe vezanog zastupnika i organizacijsku strukturu, uključujući linije izvješćivanja koje navodi kako se zastupnici uklapaju u korporativnu strukturu investicijskog društva;
- (e) adresa u državi članici domaćinu na kojoj je moguće dobiti dokumente;
- (f) imena osoba odgovornih za upravljanje podružnicom ili vezanog zastupnika.

Ako investicijsko društvo koristi vezanog zastupnika osnovanog u državi članici izvan matične države članice, taj vezani zastupnik je izjednačen s podružnicom, ako je ona osnovana, i u svakom slučaju podliježe odredbama ove Direktive koje uređuju podružnice.

3. Osim ako nadležno tijelo matične države članice nema razloga sumnjati u primjerenost administrativne strukture ili financijskog stanja u investicijskom društvu s obzirom na predviđene aktivnosti, dužno je u roku od tri mjeseca od zaprimanja svih podataka dostaviti te podatke nadležnom tijelu države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u skladu s člankom 79. stavkom 1., i na odgovarajući način o tome obavijestiti investicijsko društvo.

4. Osim podataka navedenih u stavku 2., nadležno tijelo matične države članice dostavlja nadležnom tijelu države članice domaćina pojedinosti o priznatom sustavu za zaštitu ulagatelja, čiji je član investicijsko društvo u skladu s Direktivom 97/9/EZ. U slučaju da dođe do promjene u podacima, nadležno tijelo matične države članice na odgovarajući način obavješćuje nadležno tijelo države članice domaćina.

5. Ako nadležno tijelo matične države članice odbija dostaviti podatke nadležnom tijelu države članice domaćina, dužno je dotičnom investicijskom društvu navesti razloge odbijanja u roku od tri mjeseca od zaprimanja svih podataka.

6. Po zaprimanju podataka od nadležnog tijela države članice domaćina, ili ako takvi podaci nisu stigli najkasnije dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo matične države članice prenijelo podatke, podružnica se može osnovati i može započeti s radom.

7. Kreditne institucije koje žele koristiti vezanog zastupnika s poslovnim nastanom u državi članici izvan matične države članice za pružanje investicijskih usluga i/ili aktivnosti te pomoćnih usluga u skladu s ovom Direktivom obavješćuju nadležno tijelo matične države članice i pružaju mu informacije iz stavka 2.

Osim ako nadležno tijelo matične države članice nema razloga sumnjati u primjerenost administrativne strukture ili financijskog stanja kreditne institucije s obzirom na predviđene aktivnosti, dužno je u roku od tri mjeseca od zaprimanja podataka dostaviti te podatke nadležnom tijelu države članice domaćina koje je određeno kao kontaktno mjesto u skladu s člankom 79. stavkom 1., i na odgovarajući način o tome obavijestiti kreditnu instituciju.

Ako nadležno tijelo matične države članice odbije dostaviti podatke nadležnom tijelu države članice domaćina, dužno je dotičnoj kreditnoj instituciji navesti razloge odbijanja u roku od tri mjeseca od zaprimanja podataka.

Po zaprimanju podataka od nadležnog tijela države članice domaćina, ili ako takvi podaci nisu stigli najkasnije dva mjeseca od dana kada je nadležno tijelo matične države članice prenijelo podatke, vezani zastupnik može početi s radom. Taj vezani zastupnik podliježe odredbama ove Direktive koje uređuju podružnice.

8. Nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica preuzima odgovornost da osigura da usluge koje pruža podružnica na njezinom državnom području budu u skladu s obvezama utvrđenima u člancima 24., 25., 27. i 28. ove Direktive te člancima od 14. do 26. Uredbe (EU) br. 600/2014 i mjerama donesenima po istim člancima od strane države članice domaćina ako je to dopušteno u skladu s člankom 24. stavkom 12..

Nadležno tijelo države članice u kojoj je smještena podružnica ovlašteno je razmotriti ustrojstvo podružnice i zatražiti izmjene koje su nužne kako bi se nadležnom tijelu omogućilo da provede obveze iz članaka 24., 25., 27. i 28. ove Direktive i članaka od 14. do 26. Uredbe (EU) br. 600/2014 te mjere donesene po istim člancima, u vezi s uslugama i/ili aktivnostima koje podružnica pruža na njezinom državnom području.

9. Svaka država članica osigurava da, ako je jedno investicijsko društvo koje ima odobrenje za rad u drugoj državi članici osnovalo podružnicu na njezinom državnom području, nadležno tijelo matične države članice tog investicijskog društva može u okviru obavljanja svojih ovlasti i, nakon obavješćivanja nadležnog tijela države članice domaćina, izvršiti izravni nadzor te podružnice.

10. Ako dođe do promjena u podacima dostavljenima u skladu sa stavkom 2., investicijsko društvo o tim promjenama pisanim putem obavješćuje nadležno tijelo matične države članice najmanje mjesec dana prije provedbe promjene. O toj promjeni nadležno tijelo matične države članice obavješćuje i nadležno tijelo države članice domaćina.

11. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje podataka koji se moraju dostaviti u skladu sa stavicama 2., 4., 7. i 10.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

12. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda u svrhu uspostave standardnih obrazaca, predložaka i postupaka za prijenos podataka u skladu sa stavicama 3., 4., 7. i 10.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 36.

Pristup uređenim tržištima

1. Države članice zahtijevaju da investicijska društva iz drugih država članica, koja imaju odobrenje za izvršavanje naloga klijenta ili za trgovanje za vlastiti račun, imaju pravo članstva ili imaju pristup uređenim tržištima osnovanima na njihovom državnom području na jedan od sljedećih načina:

(a) izravno, osnivanjem podružnica u državi članici domaćinu;

- (b) postojanjem članom s udaljenim pristupom ili ostvarivanjem udaljenog pristupa uređenom tržištu, bez obveze poslovnog nastana u matičnoj državi članici uređenog tržišta kada postupak trgovanja i tržišni sustavi ne zahtijevaju fizičku nazočnost kod zaključivanja transakcija na tržištu.
2. Investicijskim društvima koja ostvaruju pravo iz stavka 1. države članice ne nameću nikakve dodatne regulatorne ili administrativne zahtjeve vezano za pitanja obuhvaćena ovom Direktivom.

Članak 37.

Pristup središnjoj drugoj ugovornoj strani, sustavima poravnanja i namire i pravo određivanja sustava namire

1. Ne dovodeći u pitanje glave III., IV. i V. Uredbe (EU) br. 648/2012, države članice zahtijevaju da investicijska društva iz drugih država članica imaju pravo izravnog i neizravnog pristupa središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima poravnanja i namire na njihovom području radi zaključivanja ili organiziranja zaključivanja transakcija financijskim instrumentima.

Države članice zahtijevaju da se na izravan ili neizravan pristup investicijskih društava putem ovih sustava primjenjuju isti nediskriminirajući, transparentni i objektivni kriteriji koji se primjenjuju i na lokalne članove ili sudionike. Države članice ne ograničavaju uporabu sustava poravnanja i namire transakcija financijskim instrumentima izvršenih na mjestu trgovanja na njihovom području.

2. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta na njihovom području svim svojim članovima ili sudionicima ostave pravo da sami odaberu sustav namire transakcija financijskim instrumentima izvršenih na tom uređenom tržištu, pod sljedećim uvjetima:

- (a) ako je riječ o povezanosti i dogovorima između odabranih sustava namire i svih drugih sustava koji su potrebni radi osiguranja učinkovite i ekonomične namire dotične transakcije;
- (b) ako se ishodi suglasnost tijela nadležnog za nadzor uređenog tržišta da su tehnički uvjeti za namiru transakcija zaključenih na uređenom tržištu putem sustava namire, koji je različit od onog odabranog za uređeno tržište, takvi da omogućuju nesmetano i uredno funkcioniranje financijskih tržišta.

Procjena nadležnog tijela uređenog tržišta ne dovodi u pitanje nadležnosti nacionalne središnje banke kao nadzornika za sustave namire niti drugih tijela nadležnih za nadzor takvih sustava. Nadležno tijelo uzima u obzir nadzor koji su već provela ta tijela kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole.

Članak 38.

Odredbe o središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima poravnanja i namire za MTP

1. Države članice ne sprečavaju investicijska društva i tržišne operatere koji upravljaju MTP-om u sklapanju odgovarajućih dogovora sa središnjom drugom ugovornom stranom ili klirinškom kućom i sustavom namire druge države članice u svrhu poravnanja i/ili namire pojedinačnih ili svih transakcija koje su sklopili članovi ili sudionici na tržištu u okviru njihovih sustava.

2. Nadležno tijelo investicijskih društava ili tržišnih operatera koji upravljaju MTP-om ne može se protiviti korištenju središnje druge ugovorne strane, klirinške kuće i/ili sustava namire u drugoj državi članici, osim ako to nije neophodno radi održavanja urednog funkcioniranja tog MTP-a, uzimajući u obzir uvjete za sustave namire utvrđene u članku 37. stavku 2.

Kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole, nadležno tijelo uzima u obzir nadzor nad sustavom poravnanja i namire koji su već provele središnje banke kao nadzornici za sustave poravnanja i namire, ili neka druga tijela nadležna za nadzor takvih sustava.

POGLAVLJE IV.

Pružanje investicijskih usluga i aktivnosti društava iz trećih zemalja

Odjeljak 1.

Pružanje usluga ili obavljanje aktivnosti putem osnivanja podružnice

Članak 39.

Osnivanje podružnice

1. Država članica može zahtijevati da društvo iz treće zemlje koje njezinom državnom području namjerava pružati investicijske usluge ili obavljati investicijske aktivnosti zajedno sa ili bez pomoćnih usluga malim ulagateljima ili profesionalnim ulagateljima u smislu odjeljka II. Priloga II. na osnuje podružnicu u toj državi članici.

2. Ako država članica zahtijeva da društvo iz treće zemlje koje namjerava pružati investicijske usluge ili obavljati investicijske aktivnosti zajedno s pomoćnim uslugama ili bez njih na njezinom državnom području osnivanjem podružnice, podružnica mora dobiti prethodno odobrenje za rad od nadležnih tijela te države članice u skladu sa sljedećim uvjetima:

- (a) pružanje usluga za koje društvo iz treće zemlje traži odobrenje za rad podliježe odobrenju i nadzoru u trećoj zemlji u kojoj je društvo osnovano te društvu koje traži odobrenje za rad je propisno izdano odobrenje za rad, pri čemu nadležno tijelo uzima u obzir svaku preporuku FATF-e u smislu borbe protiv pranja novca i financiranja terorizma;
- (b) sporazumi o suradnji, koji uključuju odredbe o razmjeni informacija za potrebe očuvanja integriteta tržišta i zaštite ulagatelja, uspostavljeni su između nadležnih tijela u državi članici u kojoj se podružnica treba osnovati i nadležnih nadzornih tijela treće zemlje u kojoj je društvo osnovano;
- (c) Podružnica ima dovoljno temeljnog kapitala;
- (d) imenovana je jedna ili više osoba odgovornih za upravljanje podružnicom te ispunjavaju uvjete iz članka 9. stavka 1.;
- (e) treća zemlja u kojoj je društvo iz treće zemlje osnovano sklopila je sporazum s državom članicom u kojoj se podružnica treba osnovati, te je u potpunosti u skladu sa standardima utvrđenim u članku 26. Model-konvencije OECD-a o porezu na dohodak i imovinu te osigurava djelotvornu razmjenu informacija u poreznim stvarima, uključujući, ako postoje, multilateralne porezne sporazume;
- (f) društvo pripada sustavu za zaštitu ulagatelja koje je ovlašteno ili prepoznato u skladu s Direktivom 97/9/EZ.

3. Društvo iz treće zemlje iz stavka 1. podnosi svoj zahtjev nadležnom tijelu države članice u kojoj namjerava osnovati podružnicu.

Članak 40.

Obveza pružanja informacija

Društvo iz treće zemlje koje namjerava dobiti odobrenje za pružanje investicijskih usluga ili obavljanje investicijskih aktivnosti sa ili bez pomoćnih usluga na području neke države članice putem podružnice dostavlja nadležnom tijelu te države članice sljedeće:

- (a) naziv tijela odgovornog za njegov nadzor u dotičnoj trećoj zemlji; ako je za nadzor odgovorno više tijela, daju se detalji o njihovim područjima nadležnosti;

- (b) sve relevantne pojedinosti o društvu (naziv, pravni oblik, sjedište i adresu, članove upravljačkog tijela, relevantne dioničare) te poslovni plan u kojem se navode investicijske usluge i/ili aktivnosti kao i pomoćne usluge koje se namjeravaju pružiti te organizacijsku strukturu podružnice, uključujući opis svih izdvajanja važnih poslovnih procesa trećim stranama;
- (c) imena osoba odgovornih za upravljanje podružnicom i relevantne dokumente koji dokazuju usklađenost s uvjetima iz članka 9. stavka 1;
- (d) informacije o temeljnom kapitalu koji je na raspolaganju podružnici.

Članak 41.

Izdavanje odobrenja za rad

1. Nadležno tijelo države članice u kojoj je društvo iz treće zemlje osnovalo ili namjerava osnovati svoju podružnicu izdaje odobrenje za rad samo ako se nadležno tijelo uvjerilo da:

- (a) uvjeti iz članka 39. ispunjeni su; i
- (b) podružnica društva iz treće zemlje biti će u mogućnosti pridržavati se odredbi iz stavka 2.

Nadležno tijelo izvješćuje društvo iz treće zemlje o tome je li mu izdano odobrenje za rad u roku od šest mjeseci od podnošenja potpunog zahtjeva.

2. Podružnica društva iz treće zemlje kojoj je izdano odobrenje za rad u skladu sa stavkom 1. ispunjava obveze utvrđene člancima 16. do 20., 23., 24., 25. i 27., člankom 28. stavkom 1. te člancima 30., 31., i 32. ove Direktive te člancima 3. do 26. Uredbe (EU) br. 600/2014 i mjerama donesenim po istim člancima te podliježe nadzoru nadležnog tijela u državi članici u kojoj joj je izdano odobrenje za rad.

Države članice ne nameću nikakve dodatne zahtjeve u vezi s organizacijom i poslovanjem podružnice s obzirom na pitanja koja su obuhvaćena ovom Direktivom i ne stavljaju društva iz trećih zemalja u povoljniji položaj nego društva iz Unije.

Članak 42.

Pružanje usluga na isključivu inicijativu klijenta

Države članice osiguravaju da kada na isključivu inicijativu malog ili profesionalnog ulagatelja u smislu odjeljka I. Priloga II. koji ima poslovni nastan u Uniji ili se nalazi u Uniji, započne pružanje investicijske usluge ili aktivnosti od strane društva iz treće zemlje, zahtjev za odobrenje za rad iz članka 39. ne primjenjuje se na pružanje te usluge ili aktivnosti od strane društva iz treće zemlje toj osobi uključujući odnos koji je u posebnoj vezi s pružanjem te usluge ili aktivnosti. Inicijative tih klijenata ne daju društvu iz treće zemlje pravo da tome pojedincu oglašava osim putem podružnice, ako je ona potrebna u skladu s nacionalnim pravom, nove razrede investicijskih proizvoda ili usluga.

Odjeljak 2.

Oduzimanje odobrenja za rad

Članak 43.

Oduzimanje odobrenja za rad

Nadležno tijelo koje je izdalo odobrenje za rad u skladu s člankom 41. može oduzeti odobrenje za rad izdano društvu iz treće zemlje ako to društvo:

- (a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja za rad ili tijekom prethodnih šest mjeseci ne pruža investicijske usluge niti obavlja investicijske aktivnosti, osim ako dotična država članica nije donijela propise po kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;
- (b) ako je administratoru dodijeljeno odobrenje za rad na temelju lažnih izjava ili na drugi nepravilan način;
- (c) više ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano odobrenje za rad;
- (d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene sukladno ovoj Direktivi kojima se uređuju uvjeti poslovanja investicijskih društava i koje se primjenjuju na društva iz trećih zemalja;
- (e) potpada pod jedan od slučajeva u kojima je oduzimanje predviđeno nacionalnim pravom vezano za pitanja koja su izvan područja primjene ove Direktive.

GLAVA III.

UREĐENA TRŽIŠTA

Članak 44.

Odobrenje za rad i mjerodavno pravo

1. Države članice izdaju odobrenje za rad kao uređenom tržištu samo onim sustavima koji su usklađeni s ovom glavom.

Odobrenje za rad za uređeno tržište izdaje se samo ako se nadležno tijelo uvjerilo da i tržišni operater i sustavi uređenih tržišta ispunjavaju najmanje zahtjeve koji su postavljeni u ovoj glavi.

Ako je uređeno tržište pravna osoba koju vodi ili kojom upravlja tržišni operater različit od samog uređenog tržišta, države članice utvrđuju na koji će se način različite obveze koje se postavljaju tržišnom operateru po ovoj Direktivi rasporediti između uređenog tržišta i tržišnog operatera.

Tržišni operater dostavlja sve podatke, uključujući i poslovni plan kojim se, među ostalim, predviđaju vrste poslovanja i organizacijska struktura, potrebne kako bi se nadležnim tijelima omogućila provjera je li uređeno tržište u vrijeme prvobitnog odobrenja za rad ispunilo sve potrebne uvjete za ispunjenje obveza iz ove glave.

2. Države članice zahtijevaju da tržišni operater obavlja zadaće vezane uz organizaciju i poslovanje uređenog tržišta pod nadzorom nadležnog tijela. Države članice osiguravaju da nadležna tijela redovito provjeravaju usklađenost uređenog tržišta s ovom glavom. Nadalje, osiguravaju da nadležna tijela prate ispunjavaju li uređena tržišta u svakom trenutku uvjete iz prvobitnog odobrenja za rad utvrđene u ovoj glavi.

3. Države članice osiguravaju da je tržišni operater odgovoran da osigura da uređeno tržište kojim on upravlja ispunjava uvjete utvrđene u ovoj glavi.

Države članice nadalje osiguravaju da je tržišni operater ovlašten ostvarivati ona prava koja se odnose na uređeno tržište kojim on upravlja na temelju ove Direktive.

4. Ne dovodeći u pitanje relevantne odredbe Uredbe(EU) br. 596/2014 ili Direktive 2014/57/EU, javno pravo koje uređuje trgovanje koje se odvija u okviru sustava uređenog tržišta podliježe jest ono matične države članice uređenog tržišta.

5. Nadležno tijelo može oduzeti odobrenje za rad izdano uređenom tržištu ako uređeno tržište:
- (a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja za rad ili nije poslovalo tijekom prethodnih šest mjeseci, osim ako dotična država članica nije donijela propise po kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;
  - (b) ako mu je dodijeljeno odobrenje za rad na temelju lažnih izjava ili na drugi nepravilan način;
  - (c) više ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano odobrenje za rad;
  - (d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene na temelju ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014;
  - (e) spada pod neki od slučajeva u kojima je nacionalnim pravom predviđeno oduzimanje odobrenja za rad.
6. O svakom oduzimanju odobrenja za rad obavještava se ESMA.

Članak 45.

Zahtjevi za upravljačko tijelo tržišnog operatera

1. Države članice zahtijevaju da svi članovi upravljačkog tijela tržišnog operatera stalno imaju dobar ugled, posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva te posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obveza. Ukupni sastav upravljačkog tijela odražava prikladan raspon iskustava.
2. Članovi upravljačkog tijela moraju, osobito, udovoljavati sljedećim zahtjevima:
  - (a) Svi članovi upravljačkog tijela posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih zadataka u tržišnom operateru. U određivanju broja direktorskih funkcija koje član upravljačkog tijela može u svakom pravnom subjektu istodobno obnašati uzimaju se u obzir pojedinačne okolnosti i priroda, opseg te složenost aktivnosti tržišnog operatera.

Osim ako ne predstavljaju državu članicu, članovi upravljačkog tijela tržišnih operatera koji su bitni u pogledu veličine, unutarnje organizacije te prirode, opsega i složenosti svojih aktivnosti istodobno ne spajaju više od jedne od sljedećih kombinacija:

- i. jedna funkcija izvršnog direktora i dvije funkcije neizvršnog direktora;
- ii. četiri funkcije neizvršnog direktora.

Funkcije izvršnog ili neizvršnog direktora u istoj grupi ili poduzećima u kojima tržišni operater posjeduje kvalificirani udjel smatraju se jednom direktorskom funkcijom.

Nadležna tijela mogu ovlastiti članove upravljačkog tijela da zadrže jednu funkciju neizvršnog direktora. Nadležna tijela redovito obavještavaju ESMA-u o takvim odobrenjima.

Direktorske funkcije koje se ne bave pretežito poslovnim ciljevima izuzet će se iz ograničenja broja direktorskih funkcija koje član upravljačkog tijela može obavljati.

- (b) Upravljačko tijelo mora posjedovati odgovarajuće zajedničko znanje, vještine i iskustvo kako bi bilo u mogućnosti razumjeti aktivnosti tržišnog operatera, kao i glavne rizike.
- (c) Svaki član upravljačkog tijela djeluje pošteno, savjesno i neovisno kako bi djelotvorno procijenio i suprotstavio se odlukama višeg rukovodstva i nadgledao i pratio donošenje odluka.

3. Investicijska društva moraju uložiti odgovarajuće ljudske i financijske resurse u obuku i osposobljavanje članova upravljačkog tijela.

4. Države članice osiguravaju da tržišni operateri koji su značajni u smislu veličine, unutarnje organizacije i prirode, područja djelovanja i složenosti njihovih aktivnosti uspostave odbor za imenovanje koji se sastoji od članova upravljačkog tijela koje ne obavlja izvršne djelatnosti u dotičnom tržišnom operateru.

Odbor za imenovanja obavlja sljedeće zadatke:

- (a) identificira i preporučuje, za odobrenje upravljačkog tijela ili odobrenje godišnjih skupština, kandidata za popunjavanje radnih mjesta upravljačkog tijela. U tom slučaju, odbor za imenovanje procjenjuje ravnotežu znanja, vještina, raznolikosti i iskustva upravljačkog tijela. Nadalje, odbor priprema opis uloga i mogućnosti za određeni zadatak, te ocjenjuje očekivano vrijeme. Nadalje, odbor za imenovanje odlučuje o cilju za zastupanje nedovoljno zastupljenog spola u upravljačkom tijelu te priprema politiku o tome kako povećati broj predstavnika nedovoljno zastupljenog spola u upravljačkom tijelu radi ispunjavanja cilja;
- (b) redovito, i najmanje jednom godišnje, ocjenjuje strukturu, veličinu, sastav i uspješnost upravljačkog tijela, te daje preporuke upravljačkom tijelu s obzirom na bilo kakve promjene;
- (c) redovito, i najmanje jednom godišnje, ocjenjuje znanje, vještine i iskustvo pojedinih članova upravljačkog tijela i upravljačkog tijela kao cjeline, te sukladno tome izvješćuje upravljačko tijelo;
- (d) redovito preispituje politiku upravljačkog tijela za odabir i imenovanje višeg rukovodstva i daje preporuke upravljačkom tijelu.

U obavljanju svojih dužnosti, odbor za imenovanje, u mjeri u kojoj je to moguće i na trajnoj osnovi, uzima u obzir potrebu za osiguravanjem da donošenje odluka upravljačkog tijela nije pod utjecajem nijednog pojedinca ili male grupe pojedinaca na način koji šteti interesima tržišnog operatera kao cjeline.

U obavljanju svojih dužnosti, odbor za imenovanje može koristiti sve oblike izvora koje procijeni primjerenima, uključujući vanjsko savjetovanje.

Kada, prema nacionalnom pravu, upravljačko tijelo nema nadležnost u postupku izbora i imenovanja svih svojih članova, ovaj stavak se ne primjenjuje.

5. Države članice ili nadležna tijela od tržišnih operatera i njihovih odbora za imenovanje zahtijevaju da pri izboru članova upravljačkog tijela koriste širok izbor kvaliteta i kompetencija i da u tu svrhu uspostave politiku kojom se promiče raznolikost upravljačkog tijela.

6. Države članice osiguravaju da upravljačko tijelo tržišnog operatera definira i nadgleda provedbu sustava upravljanja koji osiguravaju učinkovito i pažljivo upravljanje organizacijom, uključujući podjelu zadaća u organizaciji i sprečavanje sukoba interesa, te na način koji promiče integritet tržišta.

Države članice osiguravaju da upravljačko tijelo prati i redovito ocjenjuje učinkovitost sustava upravljanja tržišnim operaterom, te da poduzima odgovarajuće mjere za ispravljanje bilo kakvih nedostataka.

Članovi upravljačkog tijela imaju odgovarajući pristup informacijama i dokumentima koji su potrebni za nadgledanje i praćenje odlučivanja uprave.

7. Nadležno tijelo odbija dati odobrenje za rad ako nije uvjereno da članovi upravljačkog tijela tržišnog operatera imaju dobar ugled, posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva te posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih funkcija ili ako postoje objektivni i očiti razlozi za pretpostavku da upravljačko tijelo tržišnog operatera može predstavljati prijetnju dobrom i pažljivom upravljanju i na djelotvoran način te odgovarajućem razmatranju integriteta tržišta.

Države članice osiguravaju da se u postupku izdavanja odobrenja za rad uređenom tržištu smatra da su osoba ili osobe koje stvarno vode poslovanje i operacije uređenog tržišta s već izdanim odobrenjem za rad u skladu s ovom Direktivom ispunile uvjete utvrđene u stavku 1.

8. Države članice zahtijevaju da tržišni operater obavijesti nadležno tijelo tko su članovi upravljačkog tijela i o svim promjenama u članstvu, kao i o podacima koji su potrebni za procjenu je li tržišni operater usklađen sa stavcima 1. do 5.

9. ESMA izdaje smjernice za sljedeće:

- (a) pojam dovoljnog vremena koji član upravljačkog tijela posvećuje obavljanju svojih funkcija u odnosu na pojedinačne okolnosti i prirodu, opseg i složenost aktivnosti tržišnog operatera;
- (b) pojam odgovarajućeg zajedničkog znanja, vještina i iskustva upravljačkog tijela, kao što se navodi u stavku 2. točki (b);
- (c) pojmove otvorenosti, poštenja i neovisnosti članova upravljačkog tijela, kao što se navodi u stavku 2. točki (c);
- (d) pojam odgovarajućih ljudskih i financijskih resursa namijenjenih za uvođenje i osposobljavanje članova upravljačkog tijela, kao što se navodi u stavku 3.;
- (e) pojam raznolikosti koju treba uzimati u obzir prilikom odabira članova upravljačkog tijela, kao što se navodi u stavku 5.

ESMA izdaje smjernice do 3. siječnja 2016.

Članak 46.

Zahtjevi koje moraju ispuniti osobe sa značajnim utjecajem na upravljanje uređenim tržištem

1. Države članice zahtijevaju da osobe koje su u mogućnosti izravno ili neizravno vršiti značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem ispunjavaju određene kriterije.

2. Države članice zahtijevaju da operater uređenog tržišta poduzme sljedeće:
  - (a) dostavi nadležnom tijelu i objavi podatke o vlasničkoj strukturi uređenog tržišta i/ili tržišnog operatera, a posebno o identitetu i visini udjela svih osoba koje mogu vršiti značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem;
  - (b) obavijesti nadležno tijelo i objavi svaku promjenu u vlasničkoj strukturi koja dovodi do promjene osoba koje imaju značajan utjecaj na upravljanje uređenim tržištem.
3. Nadležno tijelo odbija dati suglasnost na predložene promjene kvalificiranih udjela uređenog tržišta i/ili tržišnog operatera ako postoje objektivni i opravdani razlozi za pretpostavku da one predstavljaju prijetnju dobrom i pažljivom upravljanju uređenim tržištem.

Članak 47.

Organizacijski zahtjevi

1. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište:
  - (a) ima mjere pomoću kojih se jasno uočavaju i prevladavaju potencijalne negativne posljedice na poslovanje uređenog tržišta ili njegove članove ili sudionike, sukob interesa između interesa uređenog tržišta, njegovih vlasnika ili tržišnog operatera i urednog funkcioniranja uređenog tržišta, posebno ako takav sukob interesa može štetiti ispunjavanju zadaća koje je nadležno tijelo prenijelo na uređeno tržište;
  - (b) budu primjereno opremljena kako bi upravljala rizicima kojima su izložena, kako bi provodila primjerene mjere i sustave za utvrđivanje svih značajnih rizika u poslovanju i kako bi uspostavila djelotvorne mjere za ublažavanje tih rizika;
  - (c) ima mjere za ispravno vođenje poslovanja sustava u tehničkom smislu, uključujući uspostavljanje djelotvornih sigurnosnih mjera za eventualne poremećaje u sustavu;
  - (d) ima transparentna i nediskrecijska pravila i postupke koji omogućuju korektno i uredno trgovanje i utvrđuju objektivne kriterije za djelotvorno izvršavanje naloga;
  - (e) imaju djelotvorne mjere koje olakšavaju nesmetano i pravovremeno zaključivanje transakcija koje se izvršavaju u okviru njihovih sustava;
  - (f) imaju, i u vrijeme izdavanja odobrenja za rad i neprekidno, dovoljna financijska sredstva kako bi se olakšalo uredno funkcioniranje, pri čemu treba voditi računa o vrsti i opsegu zaključenih transakcija na tržištu te rasponu i stupnju rizika kojima je izloženo.
2. Države članice ne dopuštaju tržišnim operaterima da izvršavaju naloge klijenata uz korištenje vlastitog kapitala ili da trguju za vlastiti račun uparivanjem naloga na bilo kojem uređenom tržištu na kojem djeluju.

Članak 48.

Otpornost sustava, sustav za prekid trgovanja i elektroničko trgovanje

1. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište ima uspostavljene učinkovite sustave, postupke i mehanizme kako bi se osiguralo da su njegovi sustavi trgovanja otporni, da imaju dovoljno kapaciteta za obradu velikog broja naloga i poruka, da su u mogućnosti osigurati uredno trgovanje u uvjetima tržišnog stresa, da su u potpunosti ispitani kako bi se osiguralo da su takvi uvjeti ispunjeni te da podliježu djelotvornim mehanizmima kontinuiteta poslovanja kako bi se osigurao kontinuitet njegovih usluga u slučaju prekida njegovog sustava za trgovanje.

2. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište ima uspostavljene:
  - (a) pisane sporazume sa svim investicijskim društvima koja provode strategije održavanja tržišta na uređenom tržištu;
  - (b) planove koji osiguravaju da dovoljan broj investicijskih društava sudjeluje u takvim sporazumima koji od njih zahtijevaju da objavljuju obvezujuće ponude po konkurentnim cijenama s ciljem osiguravanja likvidnosti tržišta na redovnoj i predvidivoj osnovi, pri čemu takav zahtjev odgovara naravi i opsegu trgovanja na tom uređenom tržištu.
3. Pisani sporazum iz stavka 2. navodi najmanje:
  - (a) obveze investicijskog društva u odnosu na osiguravanje likvidnosti i, ako je primjenjivo, sve druge obveze koje proizlaze iz sudjelovanja u sustavu iz stavka 2. točke (b);
  - (b) sve poticaje u smislu popustâ ili drugih olakšica ponuđenih od uređenog tržišta investicijskom društvu kako bi se omogućila likvidnost tržišta na redovnoj i predvidljivoj osnovi i, ako je primjenjivo, sva druga prava koja pripadaju investicijskom društvu kao rezultat sudjelovanja u sustavu iz stavka 2. točke (b).

Uređeno tržište nadzire i provodi poštovanje zahtjeva iz takvih obvezujućih pisanih sporazuma od strane investicijskih društava. Uređeno tržište obavještava nadležno tijelo o sadržaju obvezujućeg pisanog sporazuma i prema zahtjevu nudi sve daljnje informacije koje su nadležnom tijelu potrebne da se uvjeri da se poštuje uređeno tržište iz ovog stavka.

4. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište ima uspostavljene učinkovite sustave, postupke i mehanizme za odbacivanje naloga koji premašuju unaprijed određeni prag volumena i cijena ili su očito neispravni.
5. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište može privremeno zaustaviti ili ograničiti trgovanje ako postoji znatno kretanje cijena financijskog instrumenta na tom tržištu ili na povezanom tržištu u kratkom razdoblju te da, u iznimnim slučajevima, može otkazati, izmijeniti ili ispraviti svaku transakciju. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište osigura da su parametri za zaustavljanje trgovanja prilagođeni na način da se u obzir uzima likvidnost različitih razreda i podrazreda imovine, priroda tržišnog modela i vrsta korisnika te da je to dovoljno da se izbjegnju znatni poremećaji u urednosti trgovanja.

Države članice osiguravaju da uređeno tržište izvješćuje nadležno tijelo o parametrima za zaustavljanje trgovanja i svim bitnim promjenama tih parametara na dosljedan i usporediv način, a da nadležno tijelo o tome obavještava ESMA-u. Države članice zahtijevaju da kad uređeno tržište koje je bitno u smislu likvidnosti tog financijskog instrumenta zaustavi trgovanje u bilo kojoj državi članici, to mjesto trgovanja ima uspostavljene neophodne sustave i postupke radi osiguravanja da će obavijestiti nadležna tijela kako bi ona koordinirala odgovor na razini tržišta i odlučila je li primjereno zaustaviti trgovanje na drugim mjestima u kojima se trguje tim financijskim instrumentom dok se trgovanje ne nastavi na izvornom tržištu.

6. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište ima uspostavljene učinkovite sustave, postupke i mehanizme, uključujući zahtjev da članovi ili sudionici vrše odgovarajuća testiranja algoritama i omogućće okruženje za olakšavanje takvih testiranja, kako bi osiguralo da algoritamski sustavi trgovanja ne mogu prouzročiti ili doprinijeti neurednim uvjetima trgovanja na tržištu i kako bi se upravljalo neurednim tržišnim uvjetima koji se pojave u takvim algoritamskim sustavima trgovanja, uključujući sustave kojima se ograničava omjer neizvršenih naloga i transakcija koje je član ili sudionik mogao unijeti u sustav, da je u mogućnosti usporiti tijek naloga ako postoji rizik dosizanja maksimalnog kapaciteta sustava i utvrditi i provoditi minimalni pomak cijene koji je dopušten na tržištu.

7. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište koje omogućava izravni elektronički pristup ima uspostavljene učinkovite sustave, postupke i mehanizme kako bi osiguralo da je članovima ili sudionicima dopušteno pružanje takvih usluga samo ako predstavljaju investicijsko društvo kojemu je izdano odobrenje za rad po ovoj Direktivi ili kreditne institucije

kojima je izdano odobrenje za rad prema Direktivi 2013/36/EU, da su utvrđeni i da se primjenjuju odgovarajući kriteriji u pogledu primjerenosti osoba kojima se može odobriti taj pristup te da član ili sudionik zadržava odgovornost za naloge i transakcije izvršene koristeći tu uslugu u odnosu na zahtjeve iz ove Direktive.

Države članice također zahtijevaju da uređeno tržište uspostavi odgovarajuće standarde u pogledu kontrola rizika i pragova trgovanja kroz takav pristup te da je u mogućnosti razlikovati te, ako je potrebno, prekinuti naloge ili trgovanje osobe koja koristi izravan elektronički pristup odvojeno od drugih naloga ili trgovanja člana ili sudionika.

Uređeno tržište ima sklopljene sporazume za suspendiranje ili isključivanje pružanja izravnog elektroničkog pristupa od stane člana ili sudionika klijentu u slučaju neusklađenosti s ovim stavkom.

8. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište osigura da su njegova pravila o kolokacijskim uslugama transparentna, korektna i nediskriminirajuća.

9. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište osigura da su njezine strukture naknada, uključujući naknade za izvršenje i za pomoćne usluge te sve popuste transparentne, korektne i nediskriminirajuće te da ne stvaraju poticaj za postavljanje, izmjenu ili povlačenje naloga ili izvršenje transakcija na način kojim se doprinosi neurednim uvjetima trgovanja ili zlouporabi tržišta. Države članice prije svega zahtijevaju da uređeno tržište nameće obveze održavanja tržišta u pojedinačne dionice ili prikladne košarice dionica u zamjenu za popuste koje se dodjeljuju.

Države članice dopuštaju uređenom tržištu da prilagodi svoje naknade za povučene naloge u skladu s vremenskim trajanjem u kojem je nalog zadržan te da prilagode naknade za svaki financijski instrument na koji se primjenjuju.

Države članice mogu dopustiti da uređeno tržište nameće više naknade za davanje naloga koji se potom povlači nego za nalog koji je izvršen te da nameću više naknade za sudionike koji daju veći omjer povučenih naloga od izvršenih te za one koji posluju s tehnikom visokofrekventnog algoritamskog trgovanja kako bi se odrazilo dodatno opterećenje na kapacitet sustava.

10. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište ima mogućnost identificiranja, pomoću označavanja članova ili sudionika, naloga koje generira algoritamsko trgovanje, različitih algoritama korištenih za stvaranje naloga i relevantnih osoba koje pokreću te naloge. Te je podatke potrebno staviti na raspolaganje nadležnim tijelima na zahtjev.

11. Države članice osiguravaju da na zahtjev nadležnog tijela matične države članice uređena tržišta stave na raspolaganje nadležnom tijelu podatke vezane uz knjigu naloga ili mu daju pristup knjizi naloga kako bi moglo pratiti trgovanje.

12. ESMA sastavlja nacrt regulatornih standarda za određivanje:

(a) zahtjeva koji osiguravaju da su sustavi uređenih tržišta otporni i da imaju dovoljan kapacitet;

(b) omjera iz stavka 6., uzimajući u obzir čimbenike poput vrijednosti neizvršenih naloga u odnosu na vrijednost izvršenih transakcija;

(c) kontrole u vezi s izravnim elektroničkim pristupom tako da se osigura da kontrole koje se primjenjuju na sponzorirani pristup budu najmanje istovjetne onima koje se primjenjuju na izravan pristup tržištu;

(d) zahtjeva koji osiguravaju da su kolokacijske usluge i strukture naknada korektne i nediskriminirajuće i da strukture naknada ne stvaraju poticaj za neuredne uvjete trgovanja ili zlouporabu tržišta;

- (e) utvrđenja kada je uređeno tržište bitno u smislu likvidnosti u tom financijskom instrumentu;
- (f) zahtjeva koji osiguravaju da su sustavi održavanja tržišta korektni i nediskriminirajući i kako bi se uspostavile minimalne obveze održavanja tržišta koje uređena tržišta moraju odrediti pri izradi sustava održavanja tržišta te uvjeti pod kojima zahtjev za uspostavljanjem sustava održavanja tržišta nije primjeren, uzimajući u obzir narav i opseg trgovanja na tom uređenom tržištu, uključujući omogućuje li uređeno tržište uspostavljanje algoritamskog trgovanja putem svog sustava;
- (g) zahtjeva koji osiguravaju odgovarajuće testiranje algoritama radi osiguravanja da sustavi algoritamskog trgovanja, uključujući visokofrekventno algoritamsko trgovanje ne mogu stvoriti neuredne uvjete trgovanja na tržištu niti im doprinijeti.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji je dodijeljena ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz ovog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

13. ESMA do 3. siječnja 2016. sastavlja smjernice za odgovarajuću kalibraciju zaustavljanja trgovanja, na temelju stavka 5. uzimajući u obzir čimbenike iz tog stavka.

Članak 49.

Pomaci cijene

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta usvoje režime pomaka cijene za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi, certifikate ili druge slične financijske instrumente i sve ostale financijske instrumente za koje su regulatorni tehnički standardi izrađeni u skladu sa stavkom 4.

2. Režimi pomaka cijene navedeni u stavku 1. moraju:

(a) biti prilagođeni kako bi odražavali profil likvidnosti financijskog instrumenta u različitim tržištima te prosječnu razliku između kupovne i prodajne cijene, uzimajući u obzir poželjnost omogućavanja razumno stabilnih cijena bez nepotrebnih ograničenja kojima se rasponi cijena dodatno sužavaju;

(b) biti primjereno prilagođeni za svaki financijski instrument.

3. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda radi određivanja minimalnih pomaka cijene ili režima pomaka cijene za dionice, potvrde o deponiranim vrijednosnim papirima, fondove čijim se udjelima trguje na burzi, certifikate ili druge slične financijske instrumente ako je to potrebno radi osiguravanja urednog funkcioniranja tržišta u skladu s čimbenicima u stavku 2. i cijenom, rasponima cijena i dubinom likvidnosti financijskih instrumenata.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. ESMA može sastaviti nacrt regulatornih tehničkih standarda radi određivanja minimalnih pomaka cijene ili režima pomaka cijene za posebne financijske instrumente koji nisu navedeni u stavku 3. ako je to potrebno radi osiguravanja urednog funkcioniranja tržišta u skladu s čimbenicima u stavku 2. i cijenom, rasponom cijena i dubinom likvidnosti financijskih instrumenata.

ESMA Komisiji dostavlja sve takve nacрте regulatornih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 50.

Usklađivanje satova poslovanja

1. Države članice zahtijevaju da sva mjesta trgovanja i njihovi članovi ili sudionici usklade satove poslovanja koje koriste za bilježenje datuma i vremena svih događaja o kojima se izvješćuje.

2. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje razine točnosti do koje se satovi trebaju uskladiti u skladu s međunarodnim standardima.

ESMA Komisiji dostavlja nacрте regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 51.

Uvrštenje financijskih instrumenata za trgovanje

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta imaju jasna i transparentna pravila u vezi uvrštenja financijskih instrumenata za trgovanje.

Ovim se pravilima osigurava da se svim financijskim instrumentima uvrštenim za trgovanje na uređenom tržištu može trgovati korektno, uredno i djelotvorno, a u slučaju prenosivih vrijednosnih papira da su oni slobodno prenosivi.

2. U slučaju izvedenica, pravilima iz stavka 1. osobito se osigurava da su izvedeni financijski instrumenti oblikovani na način koji omogućuje uredno formiranje njihove cijene, kao i postojanje djelotvornih uvjeta namire.

3. Dodatno uz obveze iz stavka 1. i 2., države članice zahtijevaju da uređeno tržište uspostavi i održava djelotvorne mjere za provjeru ispunjavaju li izdavatelji prenosivih vrijednosnih papira koji su uvršteni za trgovanje na uređenom tržištu obveze prema pravu Unije u vezi s početnim, stalnim ili ad hoc obvezama objavljivanja.

Države članice osiguravaju da uređeno tržište uspostavi potrebne mjere koje njegovim članovima ili sudionicima omogućavaju pristup podacima koji su javno objavljeni prema pravu Unije.

4. Države članice osiguravaju da uređena tržišta uspostave potrebne mjere radi redovite provjere usklađenosti sa zahtjevima za uvrštenje financijskih instrumenata za trgovanje.

5. Prenosivi vrijednosni papir koji je uvršten za trgovanje na uređenom tržištu može se potom uvrstiti za trgovanje na drugim uređenim tržištima, čak i bez suglasnosti izdavatelja i u skladu s relevantnim odredbama Direktive 2003/71/EZ. Uređeno tržište obavješćuje izdavatelja da se njegovim vrijednosnim papirima trguje na tom uređenom tržištu. Izdavatelj nije dužan pružiti podatke po stavku 3. izravno bilo kojem uređenom tržištu koje je njegove vrijednosne papire uvrstilo za trgovanje bez njegove suglasnosti.

6. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda koji:

- (a) utvrđuju karakteristike različitih vrsta financijskih instrumenata o kojima uređeno tržište treba voditi računa prilikom provjere je li financijski instrument izdan na način sukladan uvjetima utvrđenima u drugom podstavku stavka 1. za uvrštenje za trgovanje na različitim segmentima tržišta kojima upravlja;
- (b) preciziraju mjere koje uređeno tržište treba provesti kako bi se smatralo da je ispunilo obvezu provjere poštuje li izdavatelj prenosivog vrijednosnog papira svoje obveze u skladu s pravom Unije u vezi s početnim, stalnim ili ad hoc obvezama objave;
- (c) preciziraju mjere koje uređeno tržište mora uspostaviti u skladu sa stavkom 3. kako bi članovima ili sudionicima olakšalo pristup podacima objavljenima pod uvjetima utvrđenima pravom Unije.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 52.

Suspenzija i isključenje financijskih instrumenata iz trgovanja na uređenom tržištu

1. Ne dovodeći u pitanje pravo nadležnog tijela iz članka 69. stavka 2. da zatraži suspenziju ili isključenje financijskog instrumenta iz trgovanja, tržišni operator može suspendirati ili isključiti iz trgovanja financijski instrument koji više nije u skladu s pravilima uređenog tržišta, osim ako postoji vjerojatnost da bi takva suspenzija ili isključenje mogli uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

2. Države članice zahtijevaju da tržišni operator koji suspendira ili isključi iz trgovanja financijski instrument također suspendira ili isključi izvedenice iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. ovoj Direktivi koje su povezane s tim financijskim instrumentom ako je potrebno kako bi se podržali ciljevi suspenzije ili isključenja temeljnog financijskog instrumenta. Tržišni operator javno objavljuje svoju odluku o suspenziji ili isključenju financijskog instrumenta i svake povezane izvedenice te svoje nadležno tijelo obavještava o relevantnoj odluci.

Nadležno tijelo, u čijoj je nadležnosti suspenzija ili isključenje, zahtijeva da uređena tržišta, drugi MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori, koji su u njegovoj nadležnosti i trguju istim financijskim instrumentom ili izvedenicama iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. ovoj Direktivi koji su povezani s tim financijskim instrumentom, također suspendiraju ili isključe taj financijski instrument ili izvedenice iz trgovanja, ako je suspenzija ili isključenje posljedica zlouporabe tržišta, ponude za preuzimanjem ili neobjave povlaštenih informacija o izdavatelju financijskog instrumenta zbog kršenja članaka 7. i 17. Uredbe (EU) br. 596/2014 osim kada takva suspenzija ili isključenje može uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

Svako obaviješteno nadležno tijelo svoju odluku šalje ESMA-i i drugim nadležnim tijelima, uključujući i objašnjenje ako je odlučeno da se ne provede suspenzija ili isključenje iz trgovanja financijskog instrumenta ili izvedenica točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. koji su povezani s financijskim instrumentom.

Nadležno tijelo odmah javno objavljuje i obavješćuje ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica o takvoj odluci.

Obaviještena nadležna tijela zahtijevaju da uređena tržišta, drugi MTP-ovi, OTP-ovi i sistemski internalizatori, koji su u njegovoj nadležnosti i trguju istim financijskim instrumentom ili izvedenicama iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I ovoj Direktivi koji su povezani s tim financijskim instrumentom, također suspendiraju ili isključe taj financijski instrument ili izvedenice iz trgovanja, ako je suspenzija ili isključenje posljedica zlouporabe tržišta, ponude za preuzimanjem ili neobjave povlaštenih informacija o izdavatelju financijskog instrumenta zbog kršenja članaka 7. i 17. Uredbe (EU) br. 596/2014 osim kada takva suspenzija ili isključenje može uzrokovati značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta.

Ovaj se stavak primjenjuje i kada je ukinuta suspenzija trgovanja financijskog instrumenta ili izvedenica iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I koje su povezane s tim financijskim instrumentom.

Postupak obavješćivanja iz ovog stavka također se primjenjuje u slučaju kada nadležno tijelo donese odluku o suspenziji ili isključenju iz trgovanja financijskog instrumenta ili izvedenica iz točaka 4. do 10. odjeljka C Priloga I. koje su povezane s tim financijskim instrumentom u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkama (m) i (n).

Kako bi se osiguralo da je obveza suspenzije ili isključenja iz trgovanja takve izvedenice razmjerno primijenjena, ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi nadalje utvrdila slučajeve u kojima veza između izvedenice koja je povezana s financijskim instrumentom koji je suspendiran ili isključen iz trgovanja i izvornog financijskog instrumenta podrazumijeva da i izvedenica treba biti suspendirana ili isključena iz trgovanja, radi postizanja cilja suspenzije ili isključenja povezanog financijskog instrumenta. ESMA Komisiji dostavlja nacрте regulatornih tehničkih standarda do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se odredili oblik i vrijeme priopćenja i objava iz stavka 2.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. kako bi se naveo popis okolnosti koje predstavljaju značajnu štetu interesima ulagatelja ili urednom funkcioniranju tržišta iz stavaka 1. i 2.

Članak 53.

Pristup uređenom tržištu

1. Države članice zahtijevaju da uređeno tržište uspostavi, provodi i održava transparentna i nediskriminirajuća pravila na temelju objektivnih kriterija kojima se uređuje pristup uređenom tržištu ili članstvo na uređenom tržištu.

2. Pravilima iz stavka 1. uređuju se obveze članova ili sudionika koje proizlaze iz:

(a) ustrojstva i upravljanja uređenim tržištem;

(b) pravila za transakcije koje se izvršavaju na tržištu;

(c) pravila struke kojih se trebaju pridržavati zaposlenici investicijskih društava ili kreditnih institucija koje posluju na tržištu;

(d) uvjeta utvrđenih za članove ili sudionike osim investicijskih društava i kreditnih institucija prema stavku 3.;

(e) pravila i postupaka za poravnanje i namiru transakcija zaključenih na uređenom tržištu.

3. Uređena tržišta mogu prihvatiti kao članove ili sudionike investicijska društva, kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad na temelju Direktive 2013/36/EU, a i druge osobe koje:

(a) imaju dobar ugled;

(b) imaju dovoljno stručnog znanja, osposobljenosti i iskustva za trgovanje;

(c) imaju odgovarajući organizacijski ustroj, ako je to primjenjivo;

(d) imaju dovoljno sredstava za aktivnost koju će obavljati, uzimajući u obzir različite financijske mjere koje je uređeno tržište eventualno uspostavilo kako bi bila zajamčena odgovarajuća namira transakcija.

4. Države članice osiguravaju da za transakcije zaključene na uređenom tržištu članovi i sudionici nisu obvezni međusobno primjenjivati odredbe utvrđene u člancima 24., 25., 27. i 28. Međutim, članovi ili sudionici uređenog tržišta primjenjuju obveze utvrđene u člancima 24., 25., 27. i 28. na klijente kada izvršavaju naloge na uređenom tržištu za račun klijenata.

5. Države članice osiguravaju da pravila za pristup članstvu u uređenom tržištu ili za sudjelovanje na uređenom tržištu predviđaju izravno sudjelovanje ili sudjelovanje s udaljenim pristupom investicijskih društava i kreditnih institucija.

6. Države članice, bez postavljanja ikakvih dodatnih zakonskih ili drugih propisa, dopuštaju uređenim tržištima iz drugih država članica da na njihovom području uspostave odgovarajuće mehanizme kako bi se članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanim na njihovom području olakšao pristup tim tržištima i trgovanju na njima.

Uređeno tržište obavješćuje nadležno tijelo svoje matične države o imenu države članice u kojoj namjerava imati takve mehanizme. Nadležno tijelo matične države članice dužno je u roku od mjesec dana ove podatke dostaviti državi članici u kojoj uređeno tržište namjerava imati takve mehanizme. ESMA može zatražiti pristup tim podacima u skladu s postupkom i pod uvjetima utvrđenim člankom 35. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Nadležno tijelo matične države članice na zahtjev nadležnog tijela države članice domaćina dostavlja, bez odgode, imena članova ili sudionika uređenog tržišta osnovanih u toj državi članici.

7. Države članice zahtijevaju da tržišni operater nadležnom tijelu uređenog tržišta redovito dostavlja popis članova i sudionika uređenog tržišta.

Članak 54.

Praćenje usklađenosti s pravilima uređenog tržišta i drugih pravnih obveza

1. Države članice zahtijevaju da uređena tržišta uspostave i održavaju djelotvorne mjere i postupke, uključujući potrebne izvore za redovito praćenje usklađenosti članova ili sudionika s njihovim pravilima. Uređena tržišta prate poslano naloge, uključujući otkazivanja i transakcije koje obavljaju njihovi članovi ili sudionici unutar svojih sustava radi identificiranja kršenja tih pravila, nepravilnih uvjeta trgovanja ili postupanja koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014 ili poremećaje u sustavu povezane s financijskim instrumentom.

2. Države članice zahtijevaju od tržišnih operatera uređenih tržišta da odmah obavijeste svoja nadležna tijela o značajnim kršenjima njihovih pravila, nepravilnim uvjetima trgovanja ili postupanju koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014 ili poremećaje u sustavu povezane s financijskim instrumentom.

Nadležna tijela uređenih tržišta priopćuju ESMA-i i nadležnim tijelima drugih država članica informacije iz prvog podstavka.

U vezi s postupanjem koje može ukazivati na ponašanje koje je zabranjeno na temelju Uredbe (EU) br. 596/2014, nadležno tijelo se uvjerava da se takvo ponašanje provodi ili se provodilo prije nego što ono obavijesti nadležno tijelo druge države članice i ESMA-u.

3. Države članice zahtijevaju i da tržišni operater bez odgode dostavi potrebne informacije tijelu koje je nadležno za istražne radnje i progon u slučaju zlouporabe tržišta, te da mu pruži punu potporu u istražnim radnjama i progonu u slučaju zlouporabe tržišta koja se dogodila na sustavima uređenog tržišta ili putem njih.

4. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 89. za određivanje okolnosti koje pokreću zahtjeve za informacijama kako je navedeno u stavku 2. ovog članka.

Članak 55.

Odredbe o središnjoj drugoj ugovornoj strani i sustavima namire

1. Ne dovodeći u pitanje glave III., IV. ili V. Uredbe (EU) br. 648/2012, države članice ne sprečavaju uređena tržišta u sklapanju odgovarajućih dogovora sa središnjom drugom ugovornom stranom ili klirinškom kućom i sustavom namire druge države članice za potrebe poravnanja i/ili namire pojedinačnih ili svih transakcija koje su sklopili sudionici na tržištu u okviru njihovih sustava.

2. Ne dovodeći u pitanje glave III., IV. ili V. Uredbe (EU) br. 648/2012, nadležno tijelo uređenog tržišta ne može se protiviti korištenju središnje druge ugovorne strane, klirinške kuće i/ili sustava namire u drugoj državi članici, osim ako to nije neophodno radi održavanja urednog funkcioniranja tog uređenog tržišta uzimajući u obzir uvjete za sustave namire utvrđene u članku 37. stavku 2. ove Direktive.

Kako bi se izbjeglo nepotrebno udvostručavanje kontrole, nadležno tijelo uzima u obzir nadzor nad sustavom poravnanja i namire koji su već provele središnje banke kao nadzorna tijela za sustave poravnanja i namire, ili neka druga tijela nadležna za nadzor takvih sustava.

Članak 56.**Popis uređenih tržišta**

Svaka država članica sastavlja popis uređenih tržišta kojima je ona matična država članica i taj popis prosljeđuje ostalim državama članicama i ESMA-i. Slična se obavijest dostavlja i prilikom svake izmjene u popisu. ESMA objavljuje i ažurira popis svih uređenih tržišta na svojoj internetskoj stranici. Taj popis sadrži jedinstvenu identifikacijsku oznaku koju je odredila ESMA u skladu s člankom 65. stavkom 6. kojom se određuju uređena tržišta za korištenje u izvješćima u skladu s člankom 65. stavkom 1. točkom (g) i člankom 65. stavkom 2. točkom (g) ove Direktive te u skladu s člancima 6., 10. i 26. Uredbe (EU) br. 600/2014.

GLAVA IV.

OGRANIČENJA POZICIJA I KONTROLA NAD UPRAVLJANJEM POZICIJAMA U ROBNIM IZVEDENICAMA I IZVJEŠĆIVANJE**Članak 57.****Ograničenja pozicija i kontrola nad upravljanjem pozicijama u robnim izvedenicama**

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela, u skladu s metodologijom za izračunavanje koju je odredila ESMA, uspostave i primijene ograničenja pozicija u pogledu veličine neto pozicije koju osoba može imati u svakom trenutku u robnim izvedenicama kojima se trguje na tržištu, mjestima i ekonomski jednakovrijednim OTC ugovorima. Ograničenja se postavljaju na temelju svih pozicija koje osoba drži i onih koje u njezino ime drže na razini grupe radi:

(a) sprečavanja zlouporabe tržišta,

(b) podrške urednom formiranju cijena i uvjeta namire, uključujući sprečavanje pozicija koje narušavaju tržište te osobito osiguravajući konvergenciju cijena izvedenica u mjesecu isporuke i cijena temeljne robe na promptnom tržištu, ne dovodeći u pitanje otkrivanje cijene na tržištu temeljene robe.

Ograničenja pozicija ne primjenjuju se na pozicije koje drži nefinancijski subjekt i koje su objektivno mjerljive kao one koje smanjuju rizik koji je izravno povezan s tržišnom aktivnošću tog nefinancijskog subjekta.

2. Ograničenja pozicija utvrđuju jasne kvantitativne pragove za najveću veličinu robne izvedenice koju osoba može imati.

3. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje metodologije izračuna koju nadležna tijela trebaju primijeniti prilikom uspostavljanja mjesečnih ograničenja pozicija za fizički ili gotovinski namirene robne izvedenice temeljene na obilježjima relevantne izvedenice. Metodologija za izračun uzima u obzir najmanje sljedeće elemente:

(a) dospijeće ugovora o robnoj izvedenici;

(b) ostvarive opskrbe temeljne robe;

(c) ukupne otvorene pozicije u tom ugovoru i ukupne otvorene pozicije u drugim financijskim instrumentima s istom temeljnom robom;

(d) volatilnost relevantnih tržišta, uključujući zamjenske izvedenice i temeljna tržišta robe;

(e) broj i veličina sudionika na tržištu.

(f) obilježja temeljnog tržišta robe, uključujući obrasce proizvodnje, potrošnje i prijevoza na tržište;

(g) razvoj novih ugovora.

ESMA uzima u obzir iskustva s ograničenjima pozicija investicijskih društava ili tržišnih operatera koji vode mjesto trgovanja i ostale nadležnosti.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast donošenja regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Nadležno tijelo određuje granice za svaki ugovor o robnim izvedenicama kojima se trguje na mjestu trgovanja na temelju metodologije za izračunavanje koju je odredila ESMA u skladu sa stavkom 3. Ovo ograničenje pozicije uključuje ekonomski jednakovrijedne OTC ugovore.

Nadležno tijelo revidira ograničenja pozicija kada postoji značajna promjena u ostvarivoj opskrbi ili otvorenoj poziciji ili bilo koja druga značajna promjena na tržištu, temeljena na njegovom određenju ostvarive opskrbe ili otvorene pozicije od strane nadležnog tijela te ponovno utvrđuju ograničenja pozicija u skladu s metodologijom za izračunavanje koju je sastavila ESMA.

5. Nadležna tijela obavješćuju ESMA-u o točnom ograničenju pozicija koje žele postaviti u skladu s metodologijom za izračunavanje koju je uspostavila ESMA prema stavku 3. U roku od dva mjeseca po primitku obavijesti ESMA dostavlja mišljenje dotičnom nadležnom tijelu u kojem se procjenjuje kompatibilnost ograničenja pozicija s ciljevima iz stavka 1. i s metodologijom za izračunavanje koju je sastavila ESMA prema stavku 3. ESMA objavljuje mišljenje na svojoj internetskoj stranici. Dotično nadležno tijelo mijenja ograničenja pozicija u skladu s mišljenjem ESMA-e ili ESMA-i izdaje objašnjenje zašto se promjena smatra nepotrebnom. Ako nadležno tijelo nametne ograničenja koja su u suprotnosti s mišljenjem ESMA-e, bez odgode na svojoj internetskoj stranici objavljuje obavijest u kojoj se iscrpno objašnjavaju razlozi takvog postupanja.

Ako ESMA smatra da ograničenje pozicija nije u skladu s metodologijom za izračunavanje iz stavka 3., ona poduzima mjere u skladu sa svojim ovlastima prema članku 17. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

6. Kada se istom robnom izvedenicom trguje u značajnim volumenima na mjestima trgovanja u više od jedne nadležnosti, nadležno tijelo mjesta trgovanja na kojem se odvija najveći volumen trgovanja (središnje nadležno tijelo) postavlja jednokratno ograničenje pozicij koje se treba primijeniti na sva trgovanja iz tog ugovora. Središnje nadležno tijelo savjetuje se s nadležnim tijelima drugih mjesta trgovanja na kojima se trguje ovom izvedenicom u značajnim volumenima o jednokratnom ograničenju pozicija koje se treba primijeniti i svakoj izmjeni tog jednokratnog ograničenja pozicija. Ako se nadležna tijela s time ne slažu, oni pisanim putem navode potpune i detaljne razloge zašto smatraju da zahtjevi iz stavka 1. nisu ispunjeni. ESMA rješava sve sporove koji proizlaze iz neslaganja između nadležnih tijela u skladu sa svojim ovlastima iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Nadležna tijela mjesta trgovanja na kojima se trguje istom robnom izvedenicom i nadležna tijela imatelja pozicija u toj robnoj izvedenici uspostavljaju sporazume o suradnji uključujući međusobnu razmjenu relevantnih podataka radi omogućavanja praćenja i provođenja jednokratnog ograničenja pozicija.

7. ESMA najmanje jednom godišnje prati način na koji nadležna tijela provode ograničenja pozicija u skladu s metodologijom za izračunavanje koju je uspostavila ESMA na temelju stavka 3. ESMA time osigurava da se jednokratno ograničenje pozicija primjenjuje na isti ugovor bez obzira na mjesto trgovanja u skladu sa stavkom 6.

8. Država članica osigurava da investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja mjestom trgovanja na kojem se trguje robnim izvedenicama primjenjuje kontrole upravljanja. Te kontrole uključuju barem ovlasti mjesta trgovanja da:

- (a) prati otvorene pozicije osoba;
- (b) ima pristup podacima, uključujući svu relevantnu dokumentaciju, svih osoba u vezi s veličinom i namjenom pozicije ili izloženosti, podatke o vlasnicima izvedenica i vlasnicima temeljnog instrumenta bilo kojim zajedničkim sporazumima, i bilo koje druge podatke o povezanoj imovini ili obavezama na tržištu temeljnog instrumenta;
- (c) zahtijeva da osoba završi ili smanji poziciju, na privremenoj ili trajnoj osnovi ovisno o konkretnom slučaju i da jednostrano poduzme mjere osiguranja završetka ili smanjenja ako osoba nije usklađena; i
- (d) ako je primjereno, zahtijeva da osoba pruži likvidnost natrag na tržište prema dogovorenoj cijeni i volumenu na privremenoj osnovi s izričitom namjerom ublažavanja učinaka velike i dominantne pozicije.

9. Ograničenja pozicija ili kontrola nad upravljanjem pozicijama transparentni su i nediskriminirajući, njima se navodi kako se oni primjenjuju na osobe, uzimajući u obzir prirodu i sastav sudionika na tržištu te o načinu na koji koriste ugovore uvrštene za trgovanje.

10. Investicijsko društvo ili tržišni operater koji vodi mjesto trgovanja obavještava nadležno tijelo o detaljima kontrole upravljanja pozicijama.

Nadležno tijelo dostavlja iste podatke i detalje o ograničenjima pozicija ESMA-i, koja na svojoj internetskoj stranici objavljuje i ažurira bazu podataka sa sažecima ograničenja pozicija i kontrolama upravljanja pozicijama.

11. Ograničenja pozicija iz stavka 1. nameće nadležno tijelo u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkom (p).

12. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje:

- (a) kriterija i metoda za određivanje jesu li pozicije koje su kvalificirane za smanjenje rizika izravno povezane s trgovačkim aktivnostima;
- (b) metoda koje određuju kada se pozicija osobe treba pridodati grupi;
- (c) kriterija za određivanje je li ugovor ekonomski jednakovrijedan OTC ugovoru na mjestu trgovanja iz stavka 1., na način koji olakšava izvješćivanje o pozicijama u jednakovrijednom OTC ugovoru za relevantno nadležno tijelo kako je određeno člankom 58. stavkom 2.;

- (d) definicije toga što čini istu robnu izvedenicu i značajan volumen iz stavka 6. ovog članka;
- (e) metodologije za zbrajanje i netiranje pozicija robnih izvedenica OTP-a i mjesta trgovanja radi uspostavljanja neto pozicije u svrhu procjene usklađenosti s ograničenjima. Takve metodologije uspostavljaju kriterije za određivanje pozicija koje se mogu netirati jedna protiv druge i ne olakšavaju uspostavljanje pozicija na način koji nije u skladu s ciljevima iz stavka 1. ovog članka;
- (f) postupaka koji određuju kako se osobe mogu prijaviti za izuzeće prema drugom podstavku stavka 1. ovog članka te kako relevantno nadležno tijelo može odobriti takve prijave;
- (g) metode za izračunavanje koje određuju mjesto trgovanja s najvećim volumenom trgovanja robnim izvedenicama te značajne volumene iz stavka 6 ovog članka.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

13. Nadležna tijela ne nameću ograničenja koja su restriktivniji od onih donesenih u skladu sa stavkom 1. osim u iznimnim slučajevima kada su objektivno opravdani i proporcionalni, uzimajući u obzir likvidnost posebnog tržišta i uredno funkcioniranje tog tržišta. Nadležna tijela na svojoj internetskoj stranici objavljuju detalje o restriktivnijim ograničenjima pozicija koje odluče uspostaviti i koja vrijede tijekom početnog razdoblja koje nije dulje od šest mjeseci od dana njihove objave na internetskoj stranici. Restriktivnija ograničenja pozicija mogu se obnoviti na naredna razdoblja koje nisu dulja od šest mjeseca ako se osnova za suspenziju i dalje primjenjuje. Ako se ne obnove nakon tih šest mjeseci, ona ističu.

Ako nadležno tijelo odluči postaviti restriktivnija ograničenja pozicija, o tome moraju obavijestiti ESMA-u. Obavijest uključuje i obrazloženje restriktivnijih ograničenja pozicija. ESMA se u roku od 24 sata očituje mišljenjem o tome smatra li restriktivnija ograničenja pozicija nužnim za rješavanje iznimnog slučaja. Mišljenje se objavljuje na internetskoj stranici ESMA-e.

Ako nadležno tijelo nametne ograničenja koja su u suprotnosti s mišljenjem ESMA-e, bez odgode na svojoj internetskoj stranici objavljuje obavijest u kojoj se iscrpno objašnjavaju razlozi takvog postupanja.

14. Države članice omogućuju da nadležna tijela svoje ovlasti izricanja sankcija iz ove Direktive za kršenja ograničenja pozicija u skladu s ovim člankom primjenjuju na:

- (a) pozicije koje drže osobe koje se nalaze ili koje djeluju na njihovom području ili izvan njega i koje prelaze ograničenja ugovora robnih izvedenica koje je nadležno tijelo uspostavilo u odnosu na ugovore o mjestima trgovanja koja su smještena ili djeluju na njihovom teritoriju ili na ekonomski jednakovrijedne OTC ugovore;
- (b) pozicije koje drže osobe koje su smještene ili djeluju na njihovom teritoriju koje prelaze ograničenja ugovora o robnim izvedenicama koje su postavila nadležna tijela u drugim državama članicama.

Članak 58.

Izveščivanje o poziciji po kategorijama imatelja pozicija

1. Države članice osiguravaju da investicijsko društvo ili tržišni operater koji upravlja mjestom trgovanja na kojem se trguje robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama:

(a) javno objavljuju tjedno izvješće sa skupnim pozicijama različitih kategorija osoba za različite robne izvedenice ili emisijske jedinice ili njihove izvedenice kojima se trguje na njihovom mjestu trgovanja, određujući broj dugih i kratkih pozicija po takvim kategorijama, promjene u pozicijama od prethodnog izvješća, postotak ukupnih otvorenih pozicija prema svakoj kategoriji i broj osoba koje drže poziciju u svakoj kategoriji u skladu sa stavkom 4. te šalju ovo izvješće nadležnom tijelu i ESMA-i; ESMA nastavlja prema središnjoj objavi informacija iz ovih izvješća;

(b) nadležnom tijelu na zahtjev podnesu cjelovitu analizu pozicija koje drže sve osobe, uključujući članove ili sudionike na tom mjestu trgovanja, najmanje jednom dnevno. Obveze utvrđene u točki (a) primjenjuju se samo ako su i broj osoba i njihovih otvorenih pozicija veći od minimalnih pragova.

2. Države članice osiguravaju da investicijska društva koja trguju robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama izvan mjesta trgovanja, na zahtjev, dostave nadležnom tijelu mjesta trgovanja na kojem se trguje robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama, ili središnjem nadzornom tijelu na kojem se robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama trguje u značajnom volumenu na mjestima trgovanja u više nadležnosti najmanje jednom dnevno cjelovitu analizu njihovih pozicija u odnosu na robne izvedenice ili emisijske jedinice ili njihove izvedenice kojima se trguje na mjestu trgovanja i gospodarski jednakovrijednih OTC ugovora, kao i ugovora njihovih klijenata i klijenata njihovih klijenata sve do krajnjeg klijenta, u skladu s člankom 26. Uredbe (EU) br. 600/2014 i, prema potrebi, s člankom 8. Uredbe (EU) br. 1227/2011.

3. Kako bi se omogućilo praćenje usklađenosti s člankom 57. stavkom 1., države članice zahtijevaju od članova ili sudionika uređenih tržišta, MTP-ova i klijenata OTP-ova da izvješćuju investicijsko društvo ili tržišnog operatera koji upravljaju tim mjestom trgovanja detalje o vlastitim pozicijama koje drže putem ugovora kojima se trguje na mjestu trgovanja najmanje jednom dnevno, kao i ugovore njihovih klijenata i klijenata njihovih klijenata sve do posljednjeg klijenta.

4. Osobe koje drže pozicije u robnim izvedenicama ili emisijskim jedinicama ili njihovim izvedenicama razvrstavaju se u skladu s naravi njihove redovne djelatnosti, uzimajući u obzir sva odobrenja za rad primjenjiva na:

(a) investicijska društva ili kreditne institucije;

(b) investicijske fondove, bilo subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire iz definicije u Direktivi 2009/65/EZ bilo upravitelje alternativnih investicijskih fondova iz definicije u Direktivi 2011/61/EU;

(c) druge financijske institucije, uključujući društva za osiguranje i društva za reosiguranje iz definicije u Direktivi 2009/138/EZ te institucije za dobrovoljno mirovinsko osiguranje iz definicije u Direktivi 2003/41/EZ;

(d) trgovačka poduzeća;

(e) u slučaju emisijskih jedinica ili njihovih izvedenica, operateri s obvezama usklađenosti iz Direktive 2003/87/EZ.

U izvješćima iz stavka 1. točke (a) navodi se broj dugih i kratkih pozicija po kategoriji osoba, izmjene do kojih je došlo od prethodnog izvješća, postotak ukupnih otvorenih pozicija zastupljenih u svakoj kategoriji te broj osoba u svakoj kategoriji.

Izvješća iz stavka 1. točke (a) i analize iz stavka 2. razlikuju:

(a) pozicije identificirane kao pozicije koje na objektivno mjerljiv način smanjuju rizike koji su izravno vezani uz komercijalne aktivnosti; i

(b) druge pozicije.

5. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se odredio oblik izvješća iz stavka 1. točke (a) i analiza iz stavka 2.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuju ovlasti da donese provedbene tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

U slučaju emisijskih jedinica ili njihovih izvedenica, izvješćivanje ne dovodi u pitanje obveze usklađenosti u smislu Direktive 2003/87/EZ.

6. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. radi određivanja pragova iz posljednjeg podstavka stavka 1. ovog članka, uzimajući u obzir ukupan broj otvorenih pozicija i njihovu veličinu te ukupan broj osoba koje drže poziciju.

7. Komisija sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kojima se određuju mjere kojima se zahtijeva da se sva izvješća iz stavka 1. točke (a) dostavljaju ESMA-i na određeni dan u tjednu kako bi ih ESMA centralizirano objavila.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

GLAVA V.

USLUGE DOSTAVE PODATAKA

Odjeljak 1.

Postupci izdavanja odobrenja za rad za pružatelje usluga dostave podataka

Članak 59.

Zahtjev za odobrenje za rad

1. Države članice zahtijevaju da pružanje usluga dostave podataka opisano u Prilogu I. odjeljku D kao redovita djelatnost ili poslovanje podliježe prethodnom odobrenju za rad u skladu s ovim odjeljkom. Odobrenje za rad izdaje nadležno tijelo matične države članice imenovano u skladu s člankom 67.

2. Odstupajući od stavka 1., države članice dopuštaju investicijskom društvu ili tržišnom operateru koji upravlja mjestom trgovanja da upravlja uslugama dostave podataka ovlaštenog sustava objavljivanja (APA-e), pružatelja konsolidiranih podataka o trgovanju (CTP-a) i ovlaštenog mehanizma izvješćivanja (ARM-a), pod uvjetom da se prethodno provjeri njihova usklađenost s ovom glavom. Takva usluga uključena je u njihovo odobrenje za rad.

3. Države članice registriraju sve pružatelje usluga dostave podataka. Registar je javno dostupan i sadržava podatke o uslugama za koje pružatelj usluga dostave podataka ima odobrenje za rad. Popis se redovito ažurira. O svakom odobrenju za rad obavještava se ESMA.

ESMA utvrđuje popis svih pružatelja usluga dostave podataka u Uniji. Popis sadržava podatke o uslugama za koje je pružatelj usluga dostave podataka dobio odobrenje za rad i redovito se ažurira. ESMA taj popis objavljuje na svojoj internetskoj stranici i odgovorna je za njegovo ažuriranje.

Kada nadležno tijelo oduzme odobrenje za rad u skladu s člankom 62., to se oduzimanje objavljuje se na popisu pet godina.

4. Države članice zahtijevaju da pružatelji usluga dostave podataka svoje usluge pružaju pod nadzorom nadležnog tijela. Države članice osiguravaju da nadležna tijela redovito provjeravaju usklađenost pružatelja usluga dostave podataka s ovom glavom. Nadalje, osiguravaju da nadležna tijela prate ispunjavaju li pružatelji usluga dostave podataka u svakom trenutku uvjete iz prvobitnog odobrenja za rad utvrđene u ovoj glavi.

Članak 60.

Djelokrug odobrenja za rad

1. Matična država članica osigurava da su u odobrenju za rad utvrđene usluge dostavljanja podataka koje je pružatelj usluga dostave podataka ovlašten pružati. Pružatelj usluga dostave podataka koji želi proširiti svoje poslovanje na dodatne usluge dostave podataka podnosi zahtjev za proširenje svojeg odobrenja za rad.

2. Odobrenje za rad vrijedi u cijeloj Uniji i pružatelju usluga dostave podataka omogućuje pružanje usluga za koje je dobio odobrenje za rad u cijeloj Uniji.

Članak 61.

Postupci za izdavanje odobrenja za rad ili odbijanje zahtjeva za izdavanje odobrenja za rad

1. Nadležno tijelo ne izdaje odobrenje za rad sve dok nije u potpunosti uvjereno da podnositelj ispunjava sve zahtjeve prema odredbama donesenima na temelju ove Direktive.

2. Pružatelj usluga dostave podataka pruža sve podatke, uključujući svoj poslovni plan u kojemu se između ostalog navode predviđeni tip poslovanja i organizacijska struktura, što je potrebno kako bi se nadležno tijelo moglo uvjeriti da je pružatelj usluga dostave podataka u vrijeme prvobitnog odobrenja poduzeo sve potrebne korake kako bi udovoljio obvezama prema odredbama iz ove glave.

3. Podnositelja zahtjeva obavještava se u roku od šest mjeseci od zaprimanja potpunog zahtjeva o tome je li mu izdano odobrenje za rad.

4. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje:

(a) informacija koje se trebaju pružiti nadležnim tijelima prema stavku 2., uključujući poslovni plan;

(b) informacija sadržanih u obavijestima iz članka 63. stavka 3.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda navedenih u prvom podstavku u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

5. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, predlošci i postupci za obavijest ili pružanje informacija predviđenih stavkom 2. ovog članka i člankom 63. stavkom 4.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 62.

Oduzimanje odobrenja za rad

Nadležno tijelo može oduzeti odobrenje za rad izdano pružatelju usluga dostave podataka ako pružatelj:

- (a) ne započne s radom u roku od 12 mjeseci, izričito se odrekne odobrenja ili nije pružalo usluge dostave podataka tijekom prethodnih šest mjeseci, osim ako dotična država članica nije donijela propise po kojima odobrenje za rad u tom slučaju prestaje važiti;
- (b) ako je administrator dobio odobrenje za rad na temelju lažnih izjava ili na drugi protupropisni način;
- (c) više ne ispunjava uvjete na temelju kojih je izdano odobrenje za rad;
- (d) ozbiljno je i sustavno kršilo odredbe donesene na temelju ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014.

Članak 63.

Zahtjevi za upravljačko tijelo pružatelja usluga dostave podataka

1. Države članice zahtijevaju da svi članovi upravljačkog tijela pružatelja usluga dostave podataka stalno imaju dobar ugled, posjeduju dovoljno znanja, vještina i iskustva te posvećuju dovoljno vremena izvršavanju svojih obveza.

Upravljačko tijelo posjeduje odgovarajuće zajedničko znanje, vještine i iskustvo kako bi moglo razumjeti aktivnosti pružatelja usluga dostave podataka. Svaki član upravljačkog tijela djeluje pošteno, savjesno i neovisno kako bi djelotvorno procijenio i suprotstavio se odlukama viših rukovoditelja i nadgledao i pratio donošenje odluka uprave.

Kada tržišni operater zatraži odobrenje za upravljanje APA-om, CTP-om ili ARM-om, a članovi upravljačkog tijela APA-e, CTP-a ili ARM-a su i članovi upravljačkog tijela uređenog tržišta, smatra se da te osobe ispunjavaju zahtjeve iz prvog podstavka.

2. ESMA do 3. siječnja 2016., sastavlja smjernice za procjenu primjerenosti članova upravljačkog tijela iz članka 1. uzimajući u obzir različite uloge i dužnosti koje oni obavljaju i potrebu za izbjegavanjem sukoba interesa među članovima APA-e, CTP-a ili ARM-a.

3. Države članice zahtijevaju da pružatelji usluga dostave podataka obavijeste nadležno tijelo o svim članovima upravljačkog tijela i o svim promjenama u članstvu, kao i o podacima koji su potrebni za procjenu toga je li društvo usklađeno sa stavkom 1..

4. Države članice osiguravaju da upravljačko tijelo pružatelja usluga dostave podataka definira, nadgleda provedbu sustava upravljanja kojima se osigurava učinkovito i razborito upravljanje organizacijom, uključujući podjelu dužnosti u organizaciji i sprečavanje sukoba interesa, i to na način kojim se promiču integritet tržišta i interesi klijenata.

5. Nadležno tijelo odbija dati odobrenje za rad ako nije uvjereno da osobe koje će stvarno voditi poslovanje pružatelja usluga dostave podataka dobar ugled, ili ako postoje objektivni i očiti razlozi za pretpostavku da upravljačko tijelo pružatelja može predstavljati prijetnju dobrom i pažljivom upravljanju i na djelotvoran način i odgovarajućem razmatranju interesa svojih klijenata i integritetu tržišta.

Odjeljak 2.

Uvjeti za ovlašteni sustav objavljivanja (APA)

Članak 64.

Organizacijski zahtjevi

1. Matična država članica zahtijeva od APA-e da ima uspostavljene odgovarajuće politike i mehanizme za objavu podataka koji se traže na temelju članaka 20. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014 što je moguće bliže stvarnom vremenu, pod razumnim poslovnim uvjetima. Informacije se besplatno stavljaju na raspolaganje 15 minuta nakon što ih je APA objavila. Države članice zahtijevaju da APA učinkovito i dosljedno širi takve podatke na način koji osigurava brz pristup podacima, na nediskriminirajućoj osnovi i u obliku koji olakšava konsolidiranje podataka sa sličnim podacima iz drugih izvora.

2. Podaci koje je javno obznanio ovlašteni sustav objavljivanja u skladu sa stavkom 1. uključuju sljedeće pojedinosti:

(a) identifikator financijskog instrumenta;

(b) cijena po kojoj je sklopljena transakcija;

(c) volumen transakcije;

(d) vrijeme transakcije,

(e) vrijeme prijave transakcije;

(f) zapis cijene transakcije;

(g) oznaka za mjesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena ili ako je transakcija izvršena putem sistematskog internalizatora oznaka „SI” ili inače oznaka „OTC”;

(h) po potrebi, pokazatelj da su se na transakciju primjenjivali posebni uvjeti.

3. Države članice zahtijevaju da APA ima i održava djelotvorne administrativne mjere za sprečavanje sukoba interesa sa svojim klijentima. Posebno, APA koji je također tržišni operater ili investicijsko društvo postupa na nediskriminirajući način sa svim prikupljenim podacima te ima i održava odgovarajuće mehanizme za razdvajanje različitih funkcija poslovanja.

4. Matična država članica zahtijeva da APA ima uspostavljene dobre sigurnosne mehanizme kojima se jamči sigurnost prijenosa podataka, smanjuje rizik netočnosti podataka i neovlaštenog pristupa te sprečava odavanje informacija prije objave. APA održava odgovarajuće resurse i posjeduje sigurnosne sustave kako bi neprekidno pružala i održavala svoje usluge.

5. Matična država članica zahtijeva da APA ima uspostavljene sustave koji djelotvorno provjeravaju jesu li izvješća o trgovanju potpuna, utvrđuju propuste ili očite pogreške te zahtijevaju ponovni prijenos takvih pogrešnih izvješća.

6. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje zajedničkih formata, podatkovnih standarda i tehničkih mehanizama koji olakšavaju konsolidiranje podataka iz stavka 1.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

7. Komisija se ovlašćuje donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. kojima se pojašnjava što su to razumni uvjeti poslovanja prema kojima se informacije iz stavka 1. ovog članka javno objavljuju.

8. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuju:

(a) načini na koje APA može ispuniti zahtjeve u vezi podataka iz stavka 1.

(b) sadržaj objavljenih informacija prema stavku 1., uključujući najmanje informacije iz stavka 2. na takav način da se omogući objavljivanje potrebnih informacija prema članku 64.;

(c) konkretni organizacijski zahtjevi utvrđeni u stavcima 3., 4. i 5.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Odjeljak 3.

Uvjeti za CTP-ove

Članak 65.

Organizacijski zahtjevi

1. Matična država članica zahtijeva da CTP ima uspostavljene odgovarajuće politike i aranžmane za prikupljanje javno objavljenih informacija u skladu s člancima 6. i 20. Uredbe (EU) br. 600/2014 njihovo konsolidiranje u kontinuirane elektroničke tijekove podataka te stavljanje tih informacija na raspolaganje javnosti što je moguće bliže stvarnom vremenu, na razumnoj komercijalnoj osnovi.

Te informacije uključuju najmanje sljedeće pojedinosti:

- (a) identifikatora financijskog instrumenta;
- (b) cijenu po kojoj je zaključena transakcija;
- (c) volumen transakcije;
- (d) vrijeme transakcije,
- (e) vrijeme izvješćivanja o transakciji;
- (f) zapis cijene transakcije;
- (g) oznaku za mjesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena ili ako je transakcija izvršena putem sistematskog internalizatora oznaka „SI” ili u suprotnom oznaka „OTC”;
- (h) kada je to primjenjivo, činjenicu da je računalni algoritam unutar investicijskog društva odgovoran za odluku investiranja i izvršenje transakcije;
- (i) ako je to primjenjivo, pokazatelja da su se na transakciju primjenjivali posebni uvjeti.
- (j) ako u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (a) ili (b) Uredbe (EU) br. 600/2014 postoji odricanje od obveze objavljivanja informacija iz članka 3. stavka 1. te Uredbe, oznaku kojom se naznačuje kojem od tih odricanja je transakcija bila podložna.

Informacije se besplatno stavljaju na raspolaganje 15 minuta nakon što ih je CTP objavio. Matične države članice zahtijevaju da CTP učinkovito i dosljedno širi takve informacije na način koji osigurava brz pristup informacijama, na nediskriminirajućoj osnovi i u oblicima koji su lako dostupni i upotrebljivi tržišnim sudionicima.

2. Matične države članice zahtijevaju da CTP ima uspostavljene odgovarajuće politike i aranžmane za prikupljanje javno objavljenih informacija u skladu s člancima 10. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014, njihovo konsolidiranje u kontinuirane elektroničke tijekove podataka te ustupanje sljedećih informacija javnosti što je moguće bliže stvarnom vremenu, na razumnoj komercijalnoj osnovi uključujući najmanje sljedeće pojedinosti:

- (a) identifikator ili identifikacijska obilježja financijskog instrumenta;

- (b) cijena po kojoj je zaključena transakcija;
- (c) volumen transakcije;
- (d) vrijeme transakcije,
- (e) vrijeme prijave transakcije;
- (f) zapis cijene transakcije;
- (g) oznaka za mjesto trgovanja na kojem je transakcija izvršena ili ako je transakcija izvršena putem sistematskog internalizatora oznaka „SI” ili inače oznaka „OTC”;
- (h) ako je to primjenjivo, pokazatelj da su se na transakciju primjenjivali posebni uvjeti.

Informacije se besplatno stavljaju na raspolaganje 15 minuta nakon što ih je CTP objavio. Matične države članice zahtijevaju da CTP učinkovito i dosljedno širi takve informacije na način koji osigurava brz pristup informacijama, na nediskriminirajućoj osnovi i u općeprihvaćenim formatima koji su interoperabilni i lako dostupni i upotrebljivi tržišnim sudionicima.

3. Matične države članice zahtijevaju da CTP osigura da su pruženi podaci konsolidirani od svih uređenih tržišta, MTP-ova, OTP-ova i APA-a i za financijske instrumente utvrđene regulatornim tehničkim standardima na temelju stavka 8. točke (c).

4. Matične države članice zahtijevaju da CTP ima i održava djelotvorne administrativne mjere zamišljene za sprečavanje sukoba interesa. Posebno, tržišni operater ili APA, koji također upravljaju konsolidiranim podacima, postupaju na nediskriminirajući način sa svim prikupljenim informacijama te imaju i održavaju odgovarajuće aranžmane za razdvajanje različitih funkcija poslovanja.

5. Matična država članica zahtijeva da CTP ima uspostavljene dobre sigurnosne mehanizme kojima se jamči sigurnost prijenosa informacija te smanjuje rizik netočnosti podataka i neovlaštenog pristupa. Matična država članica zahtijeva da CTP održava odgovarajuće resurse i posjeduje sigurnosne sustave kako bi neprekidno pružao i održavao svoje usluge.

6. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda za određivanje podatkovnih standarda i oblika za informacije koje su za objavu u skladu s člancima 6., 10., 20. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014 uključujući identifikator financijskih instrumenta, cijenu, količinu, vrijeme, zapis cijene, identifikator mjesta te indikatore za posebne uvjete koji su se primjenjivali na transakciju te tehničke aranžmane koji promiču učinkovito i dosljedno širenje informacija na način koji osigurava da su lako dostupni i upotrebljivi tržišnim sudionicima iz stavaka 1. i 2., uključujući utvrđivanje dodatnih usluga koje bi CTP mogao obavljati a koje poboljšavaju učinkovitost tržišta.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka do 3. srpnja 2015. za informacije objavljene u skladu s člancima 6. i 20. Uredbe (EU) br. 600/2014 i do 3. srpnja 2015. za informacije objavljene u skladu s člancima 10. i 21. Uredbe (EU) br. 600/2014.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

7. Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 89. radi pojašnjenja što je to razumna komercijalna osnova po kojoj se daje pristup tijekomima podataka iz stavaka 1. i 2.
8. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuju:
  - (a) načini na koje CTP može ispuniti zahtjeve u vezi informacija iz stavaka 1. i 2.;
  - (b) sadržaj informacija objavljenih po stavcima 1. i 2.;
  - (c) financijski instrumenti čiji se podaci trebaju nalaziti u tijekomima podataka te za nevlasničke instrumente mjesta trgovanja i APA-e koje se mora uključiti;
  - (d) drugi načini kojima osigurati da su podaci koje objave različiti CTP-ovi dosljedni i omogućuju sveobuhvatno mapiranje i sustave upućivanja sa sličnim podacima iz drugih izvora te da ih se može grupirati na razini Unije.
  - (e) konkretne organizacijske zahtjeve utvrđene u stavcima 4. i 5.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Odjeljak 4.

Uvjeti za ARM-ove

Članak 66.

Organizacijski zahtjevi

1. Matične države članice zahtijevaju da ARM ima uspostavljene odgovarajuće politike i aranžmane za priopćavanje informacija koje se traže na temelju članka 26. Uredbe (EU) br. 600/2014 što je prije moguće, a najkasnije do kraja radnog dana koji slijedi danu na koji je obavljena transakcija. Takve se informacije priopćuju se u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 26. Uredbe (EU) br. 600/2014.
2. Matične države članice zahtijevaju da ARM ima i održava djelotvorne administrativne mjere za sprečavanje sukoba interesa sa svojim klijentima. Posebno, ARM koji je također i tržišni operater ili investicijsko društvo postupa na nediskriminirajući način sa svim prikupljenim informacijama te ima i održava odgovarajuće aranžmane za razdvajanje različitih funkcija poslovanja.
3. Matična država članica zahtijeva da ARM ima uspostavljene dobre sigurnosne mehanizme kojima se jamči sigurnost i ovjera prijenosa informacija, smanjuje rizik netočnosti podataka i neovlaštenog pristupa te sprečava odavanje informacija, održavajući povjerljivost podataka u svakom trenutku. Matična država članica zahtijeva da ARM održava odgovarajuće resurse i posjeduje sigurnosne sustave kako bi neprekidno pružao i održavao svoje usluge.
4. Matična država članica zahtijeva da ARM ima uspostavljene sustave koji djelotvorno provjeravaju cjelovitost izvješća o transakciji, utvrđuju propuste ili očite pogreške koje su uzrokovala investicijska društva i u slučaju takvih pogrešaka ili propusta dostavljaju pojedinsti pogreške ili propusta investicijskom društvu te zahtijevaju ponovni prijenos takvih pogrešnih izvješća.

Matična država članica također zahtijeva da ARM ima uspostavljene sustave koji ARM-u omogućuju otkrivanje grešaka ili propusta koje je sam ARM uzrokovao te koji ARM-u omogućuju da ispravi i prenese ili ponovno prenese ako je to slučaj, točno i potpuno izvješće o transakciji nadležnom tijelu.

5. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kojima se određuju:

(a) načini na koje ARM može ispuniti zahtjeve u vezi s informacijama iz stavka 1. te

(b) konkretni organizacijski zahtjevi utvrđeni u stavcima 2., 3. i 4.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegira ovlast za donošenje regulatornih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člancima 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

GLAVA VI.

NADLEŽNA TIJELA

POGLAVLJE I.

Imenovanje, ovlasti i postupci pravne zaštite

Članak 67.

Imenovanje nadležnih tijela

1. Svaka država članica imenuje nadležna tijela odgovorna za provedbu pojedinih zadaća prema pojedinim odredbama Uredbe (EU) br. 600/2014 i ove Direktive. Države članice obavješćuju Komisiju, ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica koja su nadležna tijela odgovorna za provođenje pojedinih zadaća i eventualnu podjelu tih zadaća.

2. Ne dovodeći u pitanje mogućnost delegiranja zadaća na druge subjekte, u slučajevima izričito predviđenima u članku 29. stavku 4., nadležna tijela iz stavka 1. moraju biti javna tijela.

Delegiranje zadaća subjektima koji nisu tijela iz stavka 1. ne smije uključivati izvršavanje javnih ovlasti niti korištenje diskrecijskih prava prilikom donošenja odluka. Države članice zahtijevaju od nadležnih tijela da prije delegiranja poduzmu sve razumne korake kako bi se osiguralo da subjekt na koji se zadaće delegiraju raspolaže potrebnim kapacitetima i sredstvima za njihovo stvarno provođenje, te da se delegiranje može provesti samo ako je okvir za izvršavanje delegiranih zadaća jasno utvrđen i dokumentiran, i u njemu su utvrđeni zadaci koji će se izvršiti i uvjeti po kojima će se oni izvršiti. Ovi uvjeti uključuju klauzulu koja obvezuje dotični subjekt da djeluje i bude ustrojen tako da se izbjegne sukob interesa i da se informacije dobivene prilikom delegiranja zadaća ne upotrebljavaju na nekorektan način ili u svrhu sprečavanja konkurencije. Krajnju odgovornost za nadzor usklađenosti s ovom Direktivom i provedbenim mjerama u svakom slučaju snosi nadležno tijelo ili tijela imenovana u skladu sa stavkom 1.

Države članice obavješćuju Komisiju, ESMA-u i nadležna tijela drugih država članica o svakom aranžmanu sklopljenom u vezi s delegiranjem zadaća, uključujući točne uvjete koji uređuju takvo delegiranje.

3. ESMA na svojoj internetskoj stranici objavljuje i ažurira popis nadležnih tijela iz stavaka 1. i 2.

Članak 68.**Suradnja nadležnih tijela u istoj državi članici**

Ako država članica imenuje više nadležnih tijela za provedbu neke od odredbi iz ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014, uloga svakog pojedinog tijela treba biti jasno utvrđena, a ona trebaju međusobno surađivati.

Svaka država članica zahtijeva da se takva suradnja odvija i između nadležnih tijela za potrebe ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014 i tijela koja su u dotičnoj državi članici odgovorna za nadzor nad kreditnim i drugim financijskim institucijama, mirovinskim fondovima, UCITS-ima, posrednicima u osiguranju i reosiguranju i osiguravajućim društvima.

Države članice zahtijevaju da nadležna tijela razmjenjuju sve informacije koje su bitne ili relevantne za izvršavanje njihovih zadaća i dužnosti.

Članak 69.**Nadzorne ovlasti**

1. Nadležnim tijelima daju se sve nadzorne ovlasti, uključujući ovlast istrage i ovlast izricanja pravnih sredstava, potrebne za ispunjavanje svojih zadaća na temelju ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014.
2. Ovlasti iz stavka 1. uključuju najmanje sljedeće ovlasti:
  - (a) pristup svakom dokumentu ili drugim podacima u bilo kojem obliku kojeg nadležno tijelo smatra potencijalno relevantnim za obavljanje svojih dužnosti i dobivanja ili uzimanja njegove preslike;
  - (b) zahtijevanje ili traženje dostave informacija od bilo koje osobe i, ako je potrebno, pozivanje te ispitivanje određene osobe radi dobivanja informacija;
  - (c) provođenje izravnih nadzora ili istraga;
  - (d) zahtijevanje postojećih zapisa telefonskih razgovora ili elektroničkih komunikacija ili ostalih zapisa o podatkovnom prometu koje drži neko investicijsko društvo, kreditna institucija ili bilo koji drugi subjekt uređen ovom Direktivom ili Uredbom (EU) br. 600/2014;
  - (e) traženje zamrzavanja ili oduzimanja imovine;
  - (f) zahtijevanje privremene zabrane obavljanja profesionalne djelatnosti;
  - (g) zahtijevanje od revizora ovlaštenih investicijskih društava, uređenih tržišta i pružatelja usluga dostave podataka da pruže informacije;
  - (h) upućivanje predmeta u postupak kaznenog progona;
  - (i) omogućavanje revizorima ili stručnim osobama da izvršavaju nadzor ili istrage;
  - (j) zahtijevanje ili traženje dostave informacija od svih osoba uključujući svu relevantnu dokumentaciju u vezi s veličinom i namjenom pozicije ili izloženosti nastale putem robne izvedenice te sve imovine ili obveza na temeljnom tržištu;

- (k) zahtijevanje privremenog ili trajnog prestanka djelovanja ili ponašanja koja nadležno tijelo smatra suprotnim odredbama Uredbe (EU) br. 600/2014 i odredbama donesenima u provedbi ove Direktive te sprečavanje ponavljanja takvih aktivnosti ili ponašanja;
- (l) donošenje svih vrsta mjera kako bi se osiguralo da investicijska društva, uređena tržišta i ostale osobe na koje se primjenjuje ova Direktiva ili Uredba (EU) br. 600/2014, i dalje ispunjavaju zakonske zahtjeve;
- (m) zahtijevanje suspenzije trgovanja s financijskim instrumentima;
- (n) zahtijevanje isključenja financijskog instrumenta iz trgovanja, bez obzira na to obavlja li se trgovanje na uređenom tržištu ili putem nekog drugog aranžmana trgovanja;
- (o) zahtijevanje od svake osobe da poduzme korake za smanjenje veličine pozicije ili izloženosti;
- (p) ograničavanje sposobnosti svake osobe od zaključenja robne izvedenice, uključujući uvođenjem ograničenja na veličinu položaja kojeg svaka osoba može držati u svakom trenutku u skladu s člankom 57. ove Direktive;
- (q) izdavanje javnih obavijesti;
- (r) zahtijevanje, u mjeri u kojoj to dopušta nacionalno pravo, zahtijevati postojeće zapise o podatkovnom prometu koje posjeduje telekomunikacijski operater, ako postoji opravdana sumnja u kršenje propisa i ako takvi zapisi mogu biti relevantni za istragu o nepoštovanju ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014;
- (s) suspendiranje oglašavanja ili prodaje financijskih instrumenata ili strukturiranih depozita kada su ispunjeni uvjeti iz članka 40., 41. ili 42. Uredbe (EU) br. 600/2014;
- (t) suspendiranje oglašavanja ili prodaje financijskih instrumenata ili strukturiranih depozita ako investicijsko društvo nije razvilo ili primijenilo učinkovit postupak odobravanja proizvoda ili na neki drugi način ne poštuje članak 16. stavak 3. Ove Direktive;
- (u) zahtijevanje uklanjanja fizičke osobe iz upravnog odbora investicijskog društva ili tržišnog operatera.

Do 3. srpnja 2016. države članice Komisiju i ESMA-u obavještavaju o zakonima i drugim propisima kojima se prenose stavci 1. i 2. Komisiju i ESMA-u bez neopravdane odgode obavještavaju o daljnjim izmjenama tih pravila.

Države članice osiguravaju da imaju uspostavljene mehanizme za osiguravanje plaćanja naknade štete ili poduzimanja drugih popravniha mjera u skladu s nacionalnim pravom za svaki financijski gubitak ili štetu pretrpljenu zbog kršenja ove Direktive ili Uredbe br. 600/2014.

Članak 70.

Sankcije za kršenja

1. Ne dovodeći u pitanje nadzorne ovlasti uključujući istražne ovlasti i ovlasti izricanja pravnih sredstava nadležnih tijela u skladu s člankom 69. i prava država članica da predvide i izriču kaznene sankcije, države članice utvrđuju pravila za administrativne sankcije i mjere primjenjive na sva kršenja ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014 te nacionalne odredbe donesene u provedbi ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014, te osiguravaju da ih nadležna tijela mogu izricati i također poduzimaju sve potrebne mjere da osiguraju da se one provode. Takve sankcije i mjere moraju biti učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće te se primjenjuju na kršenja čak i ako se na njih specifično ne upućuje u staccima od 2. do 7.

Države članice mogu odlučiti da ne utvrde pravila za administrativne sankcije za kršenja koja su podložna kaznenim sankcijama prema nacionalnom pravu. U tom slučaju, države članice dostavljaju Komisiji relevantne odredbe kaznenog prava.

Do 3. srpnja 2016. države članice obavještavaju Komisiju i ESMA-u o zakonima i drugim propisima kojima se prenosi ovaj članak, uključujući svaku relevantnu odredbu kaznenog prava. Države članice obavještavaju Komisiju i ESMA-u bez neopravdane odgode obavještavaju o njihovim daljnjim izmjenama.

2. Države članice osiguravaju da kada se obveze primjenjuju na investicijska društva, tržišne operatere, pružatelje usluga dostave podataka, kreditne institucije povezane s investicijskim uslugama ili investicijskim aktivnostima i pomoćnim uslugama te podružnicama društava iz trećih zemalja u slučaju kršenja, mogu se primijeniti sankcije i druge mjere, podložno uvjetima utvrđenima u nacionalnom pravu u područjima koja nisu usklađena ovom Direktivom, na članove upravljačkih tijela investicijskih društava i upravljačko tijelo tržišnih operatera te svaku drugu fizičku ili pravnu osobu koja je, po nacionalnom pravu, odgovorna za kršenje.

3. Države članice osiguravaju da se najmanje kršenje idućih odredbi ove Direktive ili kršenje Uredbe (EU) br. 600/2014 smatra kršenjem ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014:

(a) s obzirom na ovu Direktivu:

- i. članak 8. točka (b)
- ii. članak 9. stavci od 1. do 6.,
- iii. članak 11. stavci 1. i 3.,
- iv. članak 16. stavci 1. do 11.,
- v. članak 17. stavci od 1. do 6.,
- vi. članak 18. stavci od 1. do 9. i članak 18. stavak 10. prva rečenica,
- vii. članci 19. i 20.,
- viii. članak 21. stavak 1.,
- ix. članak 23. stavci 1., 2. i 3.,
- x. članak 24. stavci od 1. do 5. i stavci 7. do 10. te članak 24. stavak 11. prvi i drugi podstavak,
- xi. članak 25. stavci od 1. do 6.,
- xii. članak 26. stavak 1. druga rečenica i članak 26. stavci 2. i 3.
- xiii. članak 27. stavci 1. do 8.,

- xiv. članak 28. stavci 1. i 2.,
- xv. članak 29. stavak 2. prvi podstavak i treći podstavak, članak 29. stavak 3. prva rečenica, članak 29. stavak 4. prvi podstavak te članak 29. stavak 5,
- xvi. članak 30. stavak 1. drugi podstavak, članak 30. stavak 3. drugi podstavak prva rečenica,
- xvii. članak 31. stavak 1., članak 31. stavak 2. prvi podstavak i članak 31. stavak 3.,
- xviii. članak 32. stavak 1., članak 32. stavak 2. prvi, drugi i četvrti podstavak
- xix. članak 33. stavak 3.,
- xx. članak 34. stavak 2., članak 34. stavak 4. prva rečenica, članak 34. stavak 5. prva rečenica, članak 34. stavak 7. prva rečenica,
- xxi. članak 35. stavak 2., članak 35. stavak 7. prvi podstavak, članak 35. stavak 10. prva rečenica,
- xxii. članak 36. stavak 1.,
- xxiii. članak 37. stavak 1. prvi podstavak i drugi podstavak prva rečenica, te članak 37. stavak 2. prvi podstavak,
- xxiv. članak 44. stavak 1. četvrti podstavak, članak 44. stavak 2. prva rečenica, članak 44. stavak 3. prvi podstavak i članak 44. stavak 5. točka (b),
- xxv. članak 45. stavci od 1. do 6. i stavak 8.,
- xxvi. članak 46. stavak 1., članak 46. stavak 2. točke (a) i (b),
- xxvii. članak 47.,
- xxviii. članak 48. stavci od 1. do 11.,
- xxix. članak 49. stavak 1.,
- xxx. članak 50. stavak 1.,
- xxxi. članak 51. stavci od 1., do 4. te članak 51. stavak 5. druga rečenica,
- xxxii. članak 52. stavak 1., članak 52. stavak 2. prvi, drugi i peti podstavak,
- xxxiii. članak 53. stavak 1., 2. i 3., članak 53. stavak 6. drugi podstavak prva rečenica i članak 53. stavak 7.,

xxxiv. članak 54. stavak 1., članak 54. stavak 2. prvi podstavak i članak 54. stavak 3.

xxxv. članak 57. stavak 1., članak 57. stavak 8. i članak 57. stavak 10. prvi podstavak,

xxxvi. članak 58. stavci od 1. do 4.,

xxxvii. članak 63. stavci 1., 3. i 4.,

xxxviii. članak 64. stavci od 1. do 5.,

xxxix. članak 65. stavci od 1. do 5.,

xxxx. članak 66. stavci od 1. do 4., te

(b) s obzirom na Uredbu (EU) br. 600/2014

i. članak 3. stavci 1. i 3.,

ii. članak 4. stavak 3. prvi podstavak,

iii. članak 6.,

iv. članak 7. stavak 1. prva rečenica trećeg podstavka,

v. članak 8. stavci 1., 3. i 4.,

vi. članak 10.,

vii. članak 11. stavak 1. prva rečenica trećeg podstavka i članak 11. stavak 3. treći podstavak,

viii. članak 12. stavak 1.,

ix. članak 13. stavak 1.,

x. članak 14. stavak 1. i 2., članak 14. stavak 2. prva rečenica i članak 14. stavak 3. druga, treća i četvrta rečenica,

xi. članak 15. stavak 1. prvi podstavak i drugi podstavak prva i treća rečenica, članak 15. stavak 2. te članak 15. stavak 4. druga rečenica,

xii. članak 17. stavak 1. druga rečenica,

xiii. članak 18. stavci 1. i 2., članak 18. stavak 4. prva rečenica, članak 18. stavak 5. prva rečenica, članak 18. stavak 6. prvi podstavak, članak 18. stavci 8. i 9.,

xiv. članak 20. stavak 1. i članak 20. stavak 2. prva rečenica,

xv. članak 21. stavci 1., 2. i 3.,

xvi. članak 22. stavak 2.

xvii. članak 23. stavci 1. i 2.

xviii. članak 25. stavci 1. i 2.,

xix. članak 26. stavak 1. prvi podstavak, članak 26. stavci od 2. do 5., članak 26. stavak 6. prvi podstavak, članak 26. stavak 7. prvi do peti podstavak i osmi podstavak,

xx. članak 27. stavak 1.

xxi. članak 28. stavak 1. i članak 28. stavak 2. prvi podstavak,

xxii. članak 29. stavci 1. i 2.,

xxiii. članak 30. stavak 1.

xxiv. članak 31. stavci 2. i 3.,

xxv. članak 35. stavci 1., 2. i 3.,

xxvi. članak 36. stavci 1., 2. i 3.,

xxvii. članak 37. stavci 1. i 3.,

xxviii. članci 40., 41. i 42..

4. Pružanje investicijskih usluga i/ili obavljanje investicijskih aktivnosti bez potrebnih odobrenja ili suglasnosti u skladu sa sljedećim odredbama iz ove Direktive ili Uredbe (EU), br. 600/2014 također se treba smatra kršenjem ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014:

(a) članka 5., članka 6. stavka 2. članka 34., članka 35., članka 39., članka 44. ili članka 59. ove Direktive; ili

(b) članka 7. stavka 1. treće rečenice ili članka 11. stavka 1. Uredbe (EU) br. 600/2014.

5. Kršenjem ove Direktive smatra se i nesuradnja ili nepridržavanje pravila prilikom istrage, nadzora ili zahtjeva koji su obuhvaćeni člankom 69.

6. U slučajevima kršenja iz stavaka 3., 4. i 5., države članice, u skladu s nacionalnim pravom, osiguravaju da nadležna tijela imaju ovlasti izreći najmanje sljedeće administrativne sankcije i druge mjere:

- (a) javnu izjavu u kojoj je navedena fizička ili pravna osoba te priroda kršenja u skladu s člankom 71.;
- (b) naredbu kojom se nalaže fizičkoj ili pravnoj osobi prestanak takvog ponašanja i odustajanje od ponavljanja takvog ponašanja;
- (c) u slučaju investicijskog društva, tržišnog operatera kojem je odobreno upravljanje MTP-om ili OTP-om, uređenim tržištem, APA-om, CTP-om i ARM-om, povlačenje ili suspenziju odobrenja u skladu s člancima 8., 43. i 65.;
- (d) privremenu ili, za ponovljena ozbiljna kršenja, trajnu zabranu svakom članu upravljačkog tijela investicijskog društva ili drugoj fizičkoj osobi koju se smatra odgovornom za obavljanje upravljačkih zadaća u investicijskim društvima;
- (e) privremenu zabranu investicijskom društvu koje je član ili sudionik uređenog tržišta, MTP-ova ili klijent OTP-ova;
- (f) u slučaju pravne osobe, maksimalnu administrativnu novčanu sankciju u iznosu od najmanje 5 000 000 EUR ili u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajućoj vrijednosti u nacionalnoj valuti na dan 2. srpnja 2014., ili do 10 % ukupnog godišnjeg prihoda pravne osobe prema posljednjim dostupnim financijskim izvještajima koje je upravljačko tijelo odobrilo; ako je pravna osoba matično društvo ili društvo kći matičnog društva koje mora sastavljati konsolidirane financijske izvještaje u skladu s Direktivom 2013/34/EU, relevantni ukupni godišnji promet je ukupan godišnji promet ili odgovarajuća vrsta prihoda u skladu s mjerodavnim računovodstvenim zakonodavnim aktima u skladu s posljednjim dostupnim konsolidiranim financijskim izvještajima koje je odobrilo upravljačko tijelo krajnjeg matičnog društva;
- (g) u slučaju fizičke osobe, maksimalne administrativne sankcije u iznosu od najmanje 5 000 000 EUR ili, u državama članicama čija valuta nije euro, odgovarajuće vrijednosti u nacionalnoj valuti na dan 2. srpnja 2014.;
- (h) maksimalnu administrativnu novčanu kaznu od najmanje dvostrukog iznosa koristi dobivene kršenjem u slučaju da se ta korist može odrediti, čak i ako to premašuje maksimalne iznose iz točaka (f) i (g).

7. Države članice mogu ovlastiti nadležna tijela da izriču dodatne vrste sankcija kao dodatak onima iz stavka 6. ili da izriču sankcije koje premašuju iznose iz točki (f), (g) i (h) stavka 6.

Članak 71.

Objava odluka

1. Države članice osiguravaju da, nakon što je osoba kojoj je izrečena sankcija obaviještena o odluci, nadležna tijela na vlastitim internetskim stranicama bez neopravdane odgode objave bilo koju odluku kojom se izriče administrativna sankcija ili mjera za kršenja Uredbe (EU) br. 600/2014 ili nacionalnih odredbi donesenih pri provedbi ove Direktive. Objava sadrži najmanje informacije o vrsti i prirodi kršenja te identitetu odgovornih osoba. Ta obveza ne primjenjuje se na odluke o izricanju mjera istražne prirode.

Međutim, ako nadležno tijelo smatra objavljivanje identiteta pravnih osoba ili osobnih podataka fizičkih osoba nerazmjernim, prema procjeni od slučaja do slučaja provedenoj o razmjernosti objavljivanja takvih podataka, ili ako bi objavljivanje ugrozilo stabilnost financijskih tržišta ili istragu u tijeku, države članice osiguravaju da nadležna tijela poduzmu neki od sljedećih koraka:

- (a) odgađanje objave odluke o izricanju sankcije ili mjere do trenutka kada razlozi neobjavlivanja prestanu postojati;
- (b) objavljivanje odluke kojom se izriče sankcija ili mjera na anonimnoj osnovi na način sukladan nacionalnom pravu, ako takvo anonimno objavljivanje osigurava učinkovitu zaštitu dotičnih osobnih podataka;
- (c) uopće ne objavljuje odluku o izricanju sankcije ili mjere ako smatra da mogućnosti u točkama (a) i (b) nisu dostatne za osiguravanje:
- i. neugrožavanja stabilnosti financijskih tržišta,
  - ii. razmjernost objave takvih odluka u odnosu na mjere koje se smatraju mjerama blaže naravi.

u slučaju odluke o anonimnoj objavi sankcije ili mjere, objava relevantnih podataka može se odgoditi na razuman rok ako je predviđeno da će razlozi za anonimnu objavu prestati postojati tijekom tog roka;

2. U slučaju da je odluka o izricanju sankcije ili mjere predmet žalbe mjerodavnom pravosuđnom ili drugom tijelu, nadležno tijelo na svojoj službenoj internetskoj-stranici odmah objavljuje odmah objavljuje i tu informaciju te sve informacije o ishodu te žalbe. Osim toga objavljuje se i svaka odluka kojom se poništava prethodna odluka o izricanju sankcije ili mjere.

3. Nadležna tijela osiguravaju da sadržaj objavljen u skladu s ovim člankom bude dostupan na njihovim službenim internetskim stranicama najmanje pet godina od trenutka objave. Osobni podaci u objavljenom sadržaju zadržavaju se na službenoj internetskoj stranici nadležnog tijela tijekom razdoblja koje je potrebno u skladu s primjenjivim propisima o zaštiti podataka.

Nadležna tijela obavještavaju ESMA-u o svim izrečenim administrativnim sankcijama koje nisu objavljene u skladu sa stavkom 1. točkom (c) uključujući svaku žalbu povezanu s time i njezin ishod. Države članice osiguravaju da nadležna tijela dobiju informacije i konačnu presudu povezanu sa svakom izrečenom kaznenom sankcijom te je podnose ESMA-i. ESMA održava središnju bazu podataka o sankcijama koje su joj dostavljene isključivo u svrhu razmjene informacija između nadležnih tijela. Toj bazi podataka mogu pristupiti samo nadležna tijela i ona se ažurira na temelju informacija koje su pružila nadležna tijela.

4. Države članice jednom godišnje ESMA-i dostavljaju zbirne informacije o svim sankcijama i mjerama koje se izriču u skladu sa stavcima 1. i 2. Ta obveza ne primjenjuje se na odluke o izricanju mjera istražne prirode.

Ako su države članice, u skladu s člankom 70., odlučile utvrditi kaznene sankcije za kršenje odredbi iz tog članka, njihova nadležna tijela dostavljaju ESMA-i godišnje anonimizirane i zbirne podatke o svim poduzetim kaznenim istragama i izrečenim kaznenim sankcijama. ESMA u godišnjem izvješću objavljuje podatke o izrečenim kaznenim sankcijama.

5. Kada nadležno tijelo objavi javnosti administrativnu mjeru, sankciju ili kaznenu sankciju, istodobno o tome obavještava ESMA-u.

6. Ako se objavljena kaznena ili administrativna sankcija odnosi na investicijsko društvo, tržišnog operatera, pružatelja usluge dostave podataka, kreditnu instituciju povezanu s investicijskim uslugama i aktivnostima ili pomoćnim uslugama, ili podružnice društava iz trećih zemalja ovlaštenih u skladu s ovom Direktivom, ESMA u relevantnom registru upućuje na objavljenu sankciju.

7. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda koji se odnose na postupke i obrasce za podnošenje informacija iz ovog članka.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Dodjeljuje se ovlast Komisiji za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 72.

Izvršavanje ovlasti nadzora i izricanja sankcija

1. Nadležna tijela izvršavaju nadzorne ovlasti uključujući istražne ovlasti i ovlasti za izricanje pravnih sredstava iz članka 69. te ovlasti izricanja sankcija iz članka 70. u skladu s nacionalnim pravnim okvirima:

- (a) izravno;
- (b) u suradnji s drugim tijelima;
- (c) u sklopu njihove odgovornosti delegiranjem na subjekte na koje su delegirane zadaće u skladu s člankom 67. stavkom 2.; ili
- (d) podnošenjem zahtjeva nadležnim pravosuđnim tijelima.

2. Države članice osiguravaju da pri utvrđivanju vrste i razine administrativnih sankcija ili mjera izrečenih pri izvršavanju ovlasti izricanja sankcija iz članka 70. nadležna tijela uzimaju u obzir sve relevantne okolnosti uključujući, kada je to primjereno:

- (a) ozbiljnost i trajanje kršenja;
- (b) stupanj odgovornosti fizičke ili pravne osobe odgovorne za kršenje;
- (c) financijsku snagu odgovorne fizičke ili pravne osobe, posebno izraženu kao ukupni prihod odgovorne pravne osobe ili godišnji dohodak i neto imovinu odgovorne fizičke osobe;
- (d) važnost ostvarenih profita ili izbjegnutih gubitaka odgovorne fizičke ili pravne osobe, u mjeri u kojoj je to moguće utvrditi;
- (e) gubitke za treće strane prouzročene kršenjem, u mjeri u kojoj je to moguće utvrditi;
- (f) razinu suradnje odgovorne fizičke ili pravne osobe s nadležnim tijelom, ne dovodeći u pitanje potrebu da se osigura povrat ostvarene dobiti ili izbjegnuto gubitka te osobe;

(g) prethodna kršenja odgovorne fizičke ili pravne osobe.

Prilikom određivanja vrste i razine administrativnih sankcija i mjera nadležna tijela mogu uzeti u obzir dodatne čimbenike uz one iz prvog podstavka.

Članak 73.

Prijave kršenja

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela uspostave učinkovite mehanizme koji omogućuju prijave potencijalnih ili stvarnih kršenja odredbi Uredbe br. 600/2014 i nacionalnih odredbi u okviru provedbe ove Direktive nadležnim tijelima.

Mehanizmi iz prvog podstavka uključuju najmanje:

- (a) određene postupke za zaprimanje prijava mogućih ili stvarnih kršenja i daljnje postupanje, uključujući uspostavu sigurnih komunikacijskih kanala za takve prijave;
- (b) primjerenu zaštitu za radnike financijskih institucija koji prijave kršenja počinjena unutar financijskih institucija od odmazde, diskriminacije ili drugih vrsta nekorektnog postupanja kao minimum;
- (c) zaštitu identiteta i osobe koja prijavi kršenja i fizičke osobe koja je navodno odgovorna za kršenje u svakom trenutku postupaka, osim ako se prema nacionalnom pravu traži takvu objave u kontekstu daljnje istrage ili daljnjeg upravnog ili sudskog postupka.

2. Države članice zahtijevaju od investicijskih društava, tržišnih operatera, pružatelja usluga dostave podataka, kreditnih institucija povezanih s investicijskim uslugama ili aktivnostima i pomoćnim uslugama te podružnica društava iz trećih zemalja da imaju uspostavljene postupke za vlastite zaposlenike za prijavu mogućih ili stvarnih internih kršenja putem određenog, neovisnog i samostalnog kanala.

Članak 74.

Pravo žalbe

1. Države članice osiguravaju da svaka odluka donesena u skladu s Uredbom (EU) br. 600/2014 ili na temelju zakona i drugih propisa donesenih u skladu s ovom Direktivom bude propisno obrazložena i da podliježe pravu žalbe pred sudom. Pravo žalbe pred sudom primjenjuje se i kada u roku od šest mjeseci od podnošenja zahtjeva za odobrenje za rad, koji pruža sve potrebne informacije, još nije donesena odluka.

2. Države članice osiguravaju da jedno ili više sljedećih tijela, kao što je određeno nacionalnim pravom također mogu, u interesu potrošača i u skladu s nacionalnim pravom, poduzeti radnje pred sudom ili nadležnim administrativnim tijelima kako bi se osigurala primjena Uredbe (EU) br. 600/2014 i nacionalnih odredbi za provedbu ove Direktive:

- (a) javna tijela ili njihovi zastupnici;
- (b) udruge potrošača čiji je legitimni interes zaštita potrošača;
- (c) profesionalne organizacije čiji je legitimni interes zaštita njihovih članova.

*Članak 75.***Izvensudski mehanizmi za pritužbe potrošača**

1. Države članice osiguravaju osnivanje učinkovitih i djelotvornih postupaka za pritužbe i pravnu zaštitu potrošača u okviru izvensudskog rješavanja sporova s potrošačima koji se odnose na investicijske usluge i pomoćne usluge koje pružaju investicijska društva, koristeći pritom postojeća tijela kada je to primjereno. Države članice dodatno osiguravaju da se sva investicijska društva pridržavaju jednog ili više takvih tijela koja provode takve postupke pritužbi i pravne zaštite.
2. Države članice osiguravaju da tijela aktivno surađuju s odgovarajućim tijelima u drugim državama članicama u rješavanju prekograničnih sporova.
3. Nadležna tijela izvješćuju ESMA-u o postupcima za pritužbe i pravnu zaštitu iz stavka 1. koji su dostupni u okviru njihovih nadležnosti.

ESMA na svojoj internetskoj stranici objavljuje i ažurira popis svih izvensudskih mehanizama.

*Članak 76.***Poslovna tajna**

1. Države članice osiguravaju da nadležna tijela, sve osobe koje rade ili su radile u nadležnim tijelima, subjekti kojima su delegirane zadaće sukladno članku 67. stavku 2., te revizori i stručne osobe koje su dobile nalog od nadležnih tijela podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne. Ne smiju otkriti povjerljive informacije koje su saznali tijekom obavljanja svojih dužnosti, osim u sažetom ili općenitom obliku tako da se ne mogu pojedinačno identificirati investicijska društva, tržišni operateri, uređena tržišta i druge osobe, ne dovodeći u pitanje zahtjeve nacionalnog kaznenog ili poreznog prava ili druge odredbe ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014.
2. U slučaju stečaja ili prisilne likvidacije investicijskog društva, tržišnog operatera ili uređenog tržišta, povjerljive informacije koje se ne odnose na treće stranke mogu se otkriti u građanskom ili trgovačkom sudskom postupku, ako je to potrebno za provođenje postupka.
3. Ne dovodeći u pitanje zahtjeve nacionalnog kaznenog ili poreznog prava, nadležna tijela, ostala tijela i fizičke i pravne osobe koje nisu nadležna tijela, a koji prime povjerljive informacije sukladno ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014, mogu ih koristiti samo pri obavljanju svojih dužnosti i izvršavanja svojih zadaća, u slučaju nadležnih tijela u okviru ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014 ili, u slučaju drugih tijela, pravnih ili fizičkih osoba u svrhu za koju su im takve informacije dostavljene i/ili u kontekstu upravnih ili sudskih postupaka koji se posebno odnose na izvršavanje tih zadaća. Međutim, ako su nadležno tijelo ili neko drugo tijelo ili osoba koja daje informacije dali svoju suglasnost, tijelo koje prima informacije može ih koristiti u druge svrhe.
4. Sve povjerljive informacije primljene, razmijenjene ili prenete sukladno ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014 podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne utvrđene u ovom članku. Međutim, ovaj članak ne sprečava nadležna tijela da međusobno razmjenjuju ili prenose povjerljive informacije u skladu s ovom Direktivom ili Uredbom (EU) br. 600/2014 i s drugim direktivama ili uredbama koje se primjenjuju na investicijska društva, kreditne institucije, mirovinske fondove, UCITS-ove, AIF-ove, posrednike u osiguranju i reosiguranju, osiguravajuća društva, uređena tržišta ili tržišne operatere, središnje druge ugovorne strane (CCP), središnje depozitorije vrijednosnih papira (CSD), ili na neki drugi način uz suglasnost nadležnog tijela ili nekog drugog tijela, fizičke ili pravne osobe koji su dostavili informacije.
5. Ovaj članak ne sprečava nadležna tijela da u skladu sa svojim nacionalnim pravom razmjenjuju ili prenose povjerljive informacije koje nisu primili od nadležnog tijela druge države članice.

*Članak 77.***Odnosi s revizorima**

1. Države članice osiguravaju, najmanje, da je svaka osoba ovlaštena za potrebe Direktive 2006/43/EZ ⁽¹⁾ Europskog parlamenta i Vijeća, koja u investicijskom društvu, uređenom tržištu ili pružatelju usluga dostave podataka provodi zadaće opisane u članku 34. Direktive Vijeća 2013/34/EU ili članku 73. Direktive 2009/65/EZ, ili bilo koje zakonom propisane zadaće, dužna bez odgode prijaviti nadležnim tijelima svaku činjenicu ili odluku koja se odnosi na to društvo, a o kojoj je dobila saznanja tijekom izvršavanja te zadaće, a koja:

(a) predstavlja bitno kršenje zakona i drugih propisa koji uređuju uvjete za izdavanje odobrenja za rad ili koji posebno uređuju obavljanje djelatnosti investicijskih društava;

(b) utječe na trajno poslovanje investicijskih društava;

(c) dovode do odbijanja potvrđivanja financijskih izvještaja ili do izražavanja rezerve.

Ta je osoba, nadalje, dužna prijaviti svaku činjenicu ili odluku o kojoj je dobila saznanja tijekom izvršavanja zadaća iz prvog podstavku u nekom poduzeću koje je usko povezano s investicijskim društvom u kojem izvršava tu zadaću.

2. Kada osobe ovlaštene u okviru Direktive 2006/43/EZ u dobroj vjeri nadležnim tijelima objave činjenice i odluke iz stavka 1., to ne predstavlja kršenje ograničenja o objavi informacija koje je definirano ugovorom ili zakonima i te osobe ne podliježu odgovornosti bilo koje vrste.

*Članak 78.***Zaštita podataka**

Obrada osobnih podataka sakupljenih pri obavljanju ili za obavljanje nadzornih ovlasti uključujući istražne ovlasti u skladu s ovom Direktivom izvršavaju se u skladu s nacionalnim pravom koji provodi Direktivu 95/46/EZ i s Uredbom (EZ) br. 45/2011 kada je to primjenjivo.

*POGLAVLJE II.***Suradnja među nadležnim tijelima država članica i suradnja s ESMA-om***Članak 79.***Obveza suradnje**

1. Nadležna tijela iz različitih država članica međusobno surađuju uvijek kada je to potrebno u svrhu izvršavanja njihovih zadaća po ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014, koristeći se ovlastima utvrđenima u ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014 ili nacionalnom pravu.

Ako su države članice izabrale, u skladu s člankom 70., odrediti kaznene sankcije za kršenje odredaba iz tog članka, moraju osigurati postojanje odgovarajućih mjera tako da nadležna tijela imaju sve potrebne ovlasti da se povežu sa sudskim vlastima u okviru njihove nadležnosti kako bi primili određene informacije vezane za kaznene istrage ili sudske postupke pokrenute zbog mogućih kršenja ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014 te kako bi te podatke dostavili drugim nadležnim tijelima i ESMA-i, s ciljem ispunjenja svoje obveze da surađuju međusobno i s ESMA-om za potrebe ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014.

⁽¹⁾ Direktiva 2006/43/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 17. svibnja 2006. o zakonskim revizijama godišnjih financijskih izvještaja i konsolidiranih financijskih izvještaja, kojom se mijenjaju direktive Vijeća 78/660/EEZ i 83/349/EEZ i stavlja izvan snage Direktiva Vijeća 84/253/EEZ (SL L 157, 9.6.2006., str. 87).

Nadležna tijela pružaju pomoć nadležnim tijelima drugih država članica. Posebno, razmjenjuju informacije i surađuju u svim istragama ili nadzornim aktivnostima.

Nadležna tijela također mogu surađivati s nadležnim tijelima drugih država članica radi olakšavanja ubiranja novčanih sankcija.

Radi olakšavanja i ubrzanja suradnje, a posebno radi razmjene informacija, države članice imenuju jedno nadležno tijelo kao kontaktno mjesto za potrebe ove Direktive i ove Uredbe (EU) br. 600/2014. Države članice dostavljaju Komisiji, ESMA-i i drugim državama članicama imena nadležnih tijela određenih za primanje zahtjeva za razmjenu informacija ili suradnjom sukladno ovom stavku. ESMA objavljuje i ažurira popis tih nadležnih tijela na svojoj internetskoj stranici.

2. Kada, uzimajući u obzir stanje na tržištu vrijednosnih papira u državi članici domaćinu, djelovanja mjesta trgovanja koje je uspostavilo aranžmane u državi članici domaćinu postanu veoma bitne za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu, matična i domaćinska nadležna tijela mjesta trgovanja uspostavljaju razmjerne aranžmane za suradnju.

3. Države članice poduzimaju potrebne administrativne i organizacijske mjere za olakšavanje pružanja pomoći prema stavku 1.

Nadležna tijela mogu koristiti svoje ovlasti u svrhu suradnje, čak i kad aktivnost koja je predmet istrage ne predstavlja kršenje propisa koji su na snazi u toj državi članici.

4. Kad nadležno tijelo ima opravdane razloge za sumnju da tijela koja ne podliježu njegovom nadzoru provode ili su provela radnje na području druge države članice koje su u suprotnosti s odredbama ove Direktive ili Uredbe (EU) br. 600/2014, ono o tome što detaljnije obavješćuje nadležno tijelo druge države članice i ESMA-u. Obaviješteno nadležno tijelo poduzima odgovarajuće radnje. Obavješćuje nadležno tijelo koje ga je obavijestilo i ESMA-u o ishodu radnje i, u najvećoj mogućoj mjeri, o značajnom privremenom razvoju događaja. Ovaj stavak ne dovodi u pitanje ovlasti nadležnog tijela koje je dostavilo obavijest.

5. Ne dovodeći u pitanje stavke 1. i 4. nadležna tijela obavještavaju ESMA-u i druga nadležna tijela o detaljima:

(a) svih zahtjeva za smanjenje veličine pozicije ili izloženosti sukladno članku 69. stavku 2. točki (o);

(b) svih ograničenja mogućnosti da osobe zaključe robnu izvedenicu sukladno članku 69. stavku 2. točki (p).

Obavijest uključuje, kad je relevantno, pojedinosti zahtjeva sukladno članku 69. stavku 2. točki (j) uključujući identitet osobe ili osoba na koje je bila naslovljena i razloge za nju, kao i područje primjene ograničenja uvedenih sukladno članku 69. stavku 2. točki (p), uključujući dotičnu osobu, primjenjive financijske instrumente, sva ograničenja na veličinu pozicije koju osoba može držati u svakom trenutku, sva izuzeća tome dodijeljena u skladu s člankom 57. i razlozi toga.

Obavijest se izdaje najmanje 24 sata prije no što radnje ili mjere trebaju stupiti na snagu. U iznimnim okolnostima nadležno tijelo može izdati obavijest u roku kraćem od 24 sata prije no što mjera treba stupiti na snagu u slučajevima kada nije moguće izdati obavijest u roku od 24 sata.

Nadležno tijelo države članice koje zaprimi obavijest po ovom stavku može poduzeti mjere u skladu s člankom 69. stavkom 2. točkom (o) ili (p) ako se uvjeri da je mjera nužna za postizanje cilja drugog nadležnog tijela. Nadležno tijelo također izdaje obavijest u skladu s ovim stavkom ako predlaže poduzimanje mjera.

Kada se radnja prema točkama (a) ili (b) prvog podstavka ovog stavka odnosi na veleprodajne energetske proizvode, nadležno tijelo također obavještava Agenciju za suradnju energetskih regulatora (ACER) osnovanu na temelju Uredbe (EZ) br. 713/2009.

6. U vezi s emisijskim jedinicama, nadležna tijela surađuju s javnim tijelima nadležnima za nadzor promptnih tržišta i tržišta dražbi te nadležnim tijelima, administratorima registra i drugim javnim tijelima nadležnima za nadzor usklađenosti po Direktivi 2003/87/EZ kako bi osigurala da mogu dobiti konsolidirani pregled tržišta emisijskih jedinica.

7. U vezi s poljoprivrednim robnim izvedenicama, nadležna tijela izvješćuju javna tijela nadležna za nadzor, upravljanje i uređenje poljoprivrednih tržišta prema Uredbi (EU) br. 1308/2013 te se s njima savjetuju.

8. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 89. radi utvrđivanja kriterija prema kojima se smatra da je djelovanje mjesta trgovanja u državi članici domaćinu od bitne važnosti za funkcioniranje tržišta vrijednosnih papira i zaštitu ulagatelja u toj državi članici domaćinu.

9. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, predlošci i postupci za aranžmane suradnje iz stavka 2.

ESMA Komisiji dostavlja nacrt tih provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 80.

Suradnja između nadležnih tijela u nadzornim aktivnostima, za izravni nadzor ili istrage

1. Nadležno tijelo jedne države članice može zatražiti suradnju od nadležnog tijela druge države članice u nadzornim aktivnostima, izravnom nadzoru ili istrazi. Ako je investicijsko društvo član ili sudionik uređenog tržišta s udaljenim pristupom, nadležno tijelo uređenog tržišta može odlučiti hoće li mu se izravno obratiti i u tom će slučaju shodno tomu obavijestiti nadležno tijelo matične države članice člana ili sudionika s udaljenim pristupom.

Ako nadležno tijelo primi zahtjev vezano uz izravni nadzor ili istragu, u okviru svojih ovlasti ono:

- (a) samo provodi nadzor ili istragu;
- (b) omogućuje tijelu koje je postavilo zahtjev da provede nadzor ili istragu.
- (c) omogućuje revizorima ili stručnjacima da provedu nadzor ili istragu.

2. S ciljem objedinjavanja nadzornih praksi, ESMA može sudjelovati u aktivnostima kolegija nadzornika, uključujući izravne nadzore ili istrage, koje zajednički provode dvoje ili više nadzornih tijela u skladu s člankom 21. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. ESMA sastavlja nacrt regulatornih tehničkih standarda kako bi se odredilo koje se informacije trebaju razmjenjivati između nadležnih tijela kod suradnje u nadzornim aktivnostima, izravnom nadzoru i istragama.

ESMA taj nacrt regulatornih tehničkih standarda dostavlja Komisiji do 3. srpnja 2015.

Komisiji se delegiraju ovlasti da donese regulatorne tehničke standarde iz prvog podstavka u skladu s člancima od 10. do 14. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, predlošci i postupci za suradnju nadležnih tijela u nadzornim aktivnostima, izravnom nadzoru i istragama.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 81.

Razmjena informacija

1. Nadležna tijela država članica koja su imenovana kao kontaktno mjesto za potrebe ove Direktive i Uredbe (EU) br. 600/2014 u skladu s člankom 79. stavkom 1. ove Direktive trebaju bez odgode jedno drugome dostaviti informacije potrebne za izvršavanje zadaća nadležnih tijela određenih u skladu s člankom 67. stavkom 1. ove Direktive i utvrđenih u odredbama donesenima sukladno ovoj Direktivi i Uredbi (EU) br. 600/2014.

Nadležna tijela koja razmjenjuju informacije s drugim nadležnim tijelima prema ovoj Direktivi ili Uredbi (EU) br. 600/2014 mogu naznačiti prilikom komunikacije da se te informacije ne smiju otkrivati bez njihove izričite suglasnosti, u kojem se slučaju te informacije mogu razmijeniti samo u svrhu za koju su ta tijela dala suglasnost.

2. Nadležno tijelo imenovano kao kontaktno mjesto u skladu s člankom 79. stavkom 1. može tijelima iz članka 67. stavka 1. prenijeti informacije koje je primilo prema stavku 1. ovog članka te prema člancima 77. i 88. Ta tijela ne smiju prenositi podatke drugim tijelima ili fizičkim ili pravnim osobama bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koja su podatke dostavila i samo u svrhu za koju su ta tijela dala suglasnost, osim u opravdanim slučajevima. U ovom zadnjem slučaju, kontaktno mjesto odmah obavještuje kontaktno mjesto koje je poslalo informacije.

3. Nadležna tijela iz članka 71., ostala tijela, fizičke i pravne osobe koje su primile povjerljive informacije po stavku 1. ovog članka ili po člancima 77. i 88., mogu ih koristiti samo u izvršavanju svojih zadaća, i to:

(a) za provjeru jesu li ispunjeni uvjeti za početak poslovanja investicijskih društava i za lakše praćenje obavljanja tog poslovanja na nekonsolidiranoj ili konsolidiranoj osnovi, posebno u vezi sa zahtjevima o adekvatnosti kapitala izrečenih Direktivom 2013/36/EU, administrativnih i računovodstvenih postupaka i mehanizama unutarnje kontrole;

(b) za praćenje pravilnog funkcioniranja mjesta trgovanja;

(c) radi izricanja sankcija;

(d) u žalbama na rješenje na odluke nadležnih tijela;

(e) u sudskim postupcima na temelju članka 74.;

(f) u izvansudskim mehanizmima za pritužbe ulagatelja predviđenima u članku 75.

4. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, predlošci i postupci za razmjenu informacija.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

5. Niti ovaj članak ni članci 76. ili 88. ne sprečavaju nadležno tijelo da ESMA-i, Europskom odboru za sistemske rizike, središnjim bankama, Europskom sustavu središnjih banaka i Europskoj središnjoj banci u svojstvu monetarnih vlasti i, kada je to primjereno, drugim javnim tijelima nadležnima za nadzor nad sustavom plaćanja i namire, prenese povjerljive informacije namijenjene izvršavanju njihovih zadaća. Isto tako, takva tijela ne sprečavaju se u prenošenju nadležnim tijelima informacija koje su im potrebne u svrhu izvršavanja njihovih zadaća predviđenih ovom Direktivom ili Uredbom (EU) br. 600/2014.

Članak 82.

Obvezujuće posredovanje

1. Nadležna tijela mogu uputiti ESMA-i situacije u kojima je zahtjev vezan uz niže navedeno odbijen ili se po njemu nije postupalo u prihvatljivom roku:

(a) provođenje nadzorne aktivnosti, izravnog nadzora ili istrage, kako je predviđeno člankom 80.; ili

(b) razmjena informacija kako je predviđeno člankom 81.

2. U slučajevima iz stavka 1., ESMA može djelovati u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010, ne dovodeći u pitanje mogućnost za odbijanje djelovanja po zahtjevu za informacijama kako je predviđeno člankom 83 ove Direktive i mogućnost da ESMA djeluje u skladu s člankom 17. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 83.

Odbijanje suradnje

Nadležno tijelo može odbiti zahtjev za suradnjom u izvršavanju istrage, izravnog nadzora ili nadzornih aktivnosti predviđenih u članku 84. ili odbiti razmjenu informacija predviđenu u članku 81. samo ako:

(a) Su sudski postupci već pokrenut protiv istih osoba i na temelju istih radnji pred tijelima države članice o kojoj je riječ;

(b) Je pravomoćna presuda protiv istih osoba i na temelju istih radnji već donesena u državi članici o kojoj je riječ.

U slučaju odbijanja suradnje, nadležno tijelo o tome obavješćuje nadležno tijelo koje je zatražilo suradnju i ESMA-u te dostavlja što detaljnije informacije.

Članak 84.**Savjetovanje prije odobrenja**

1. Potrebno je savjetovanje s nadležnim tijelima drugih uključenih država članica prije izdavanja odobrenja investicijskom društvu kojeg opisuje bilo koja od idućih točaka:

- (a) društvo kći investicijskog društva ili tržišnog operatera ili kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici;
- (b) društvo kći matičnog društva investicijskog društva ili kreditne institucije kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici;
- (c) pod kontrolom istih fizičkih ili pravnih osoba koje kontroliraju investicijsko društvo ili kreditnu instituciju kojima je izdano odobrenje za rad u drugoj državi članici.

2. Potrebno je savjetovanje s nadležnim tijelom države članice odgovornim za nadzor kreditnih institucija ili osiguravajućih društava prije izdavanja odobrenja investicijskom društvu ili tržišnom operateru kojeg opisuje bilo koja od idućih točki:

- (a) društvo kći kreditne institucije ili osiguravajuća društva kojima je izdano odobrenje za rad u Uniji;
- (b) društvo kći matičnog društva kreditne institucije ili osiguravajućeg društva kojima je izdano odobrenje za rad u Uniji;
- (c) pod kontrolom iste fizičke ili pravne osobe koja kontrolira kreditnu instituciju ili osiguravajuće društvo kojima je izdano odobrenje za rad u Uniji.

3. Relevantna nadležna tijela iz stavaka 1. i 2. posebno se međusobno konzultiraju prilikom procjene primjerenosti dioničara ili članova i ugleda i iskustva osoba koje stvarno vode poslovanje, a koje su uključene u upravljanje drugim subjektom unutar iste grupe. Razmjenjuju sve informacije o primjerenosti dioničara i članova te o ugledu i iskustvu osoba koje stvarno vode poslovanje koji su od važnosti za druga uključena nadležna tijela prilikom izdavanja odobrenja i stalne provjere usklađenosti s uvjetima djelovanja.

4. ESMA sastavlja nacrt provedbenih tehničkih standarda kako bi se utvrdili standardni obrasci, predlošci i postupci za savjetovanje drugih nadležnih tijela prije izdavanja odobrenja.

ESMA Komisiji dostavlja taj nacrt provedbenih tehničkih standarda do 3. siječnja 2016.

Komisiji se dodjeljuje ovlast za donošenje provedbenih tehničkih standarda iz prvog podstavka u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

Članak 85.**Ovlasti država članica domaćina**

1. Države članice domaćini osiguravaju da nadležna tijela mogu u statističke svrhe zatražiti da im sva investicijska društva s podružnicama na njihovom području podnose periodička izvješća o poslovanju tih podružnica.

2. U izvršavanju svojih ovlasti po ovoj Direktivi, države članice domaćini osiguravaju da nadležna tijela mogu zahtijevati od podružnica investicijskih društava da im dostave informacije potrebne za praćenje njihove usklađenosti sa standardima koje je utvrdila država članica domaćin, a koji se odnose na njih, u slučajevima predviđenima u članku 35. stavku 8. Ovi zahtjevi ne mogu biti stroži od onih koje ista država članica nameće društvima osnovanim za praćenje njihove usklađenosti s istim standardima.

Članak 86.

Mjere predostrožnosti koje poduzimaju države članice domaćini

1. Ako nadležno tijelo države članice domaćina ima jasne i očite razloge za vjerovanje da investicijsko društvo koje na njezinom području posluje na temelju slobode pružanja usluga krši obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih sukladno ovoj Direktivi, ili da investicijsko društvo koje ima podružnicu na njezinom području krši obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih sukladno ovoj Direktivi, a kojima se ne prenose ovlasti na nadležno tijelo države članice domaćina, o svojim otkrićima obavješćuje nadležno tijelo matične države članice.

Ako, unatoč mjerama koje je poduzelo nadležno tijelo matične države članice ili zato što se mjere pokažu nedovoljnima, investicijsko društvo nastavlja raditi na način koji očito šteti interesima ulagatelja države članice domaćina ili urednom funkcioniranju tržišta, primjenjuje se sljedeće:

- (a) nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, nadležno tijelo države članice domaćina poduzima sve primjerene mjere koje su potrebne za zaštitu ulagatelja i uredno funkcioniranje tržišta, što uključuje mogućnost sprečavanja investicijskih društava koja djeluju na takav štetan način u pokretanju daljnjih transakcija na njihovom području. Komisiju i ESMA-u bez neopravdane odgode treba obavijestiti o tim mjerama; te
- (b) Nadležno tijelo države članice domaćina može to pitanje uputiti ESMA-i, koja može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

2. Ako nadležno tijelo države članice domaćina utvrdi da investicijsko društvo koje na njezinom području ima podružnicu krši zakone ili druge propise donesene u toj državi članici sukladno odredbama ove Direktive koje daju ovlasti nadležnim tijelima države članice domaćina, ta nadležna tijela traže da dotično investicijsko društvo prekine protupropisno postupanje.

Ako dotično investicijsko društvo ne udovolji ovom zahtjevu, nadležno tijelo države članice domaćina poduzima odgovarajuće mjere s ciljem da osigura da to investicijsko društvo prekine protupropisno postupanje. Priroda tih mjera dostavlja se nadležnim tijelima matične države članice.

Ako, unatoč mjerama koje poduzme država članica domaćin, investicijsko društvo i dalje krši zakonske ili regulatorne odredbe iz prvog podstavka koje su na snazi u državi članici domaćinu, nadležno tijelo države članice domaćina, nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, poduzima odgovarajuće mjere koje su potrebne za zaštitu ulagatelja i uredno funkcioniranje tržišta. Komisiju i ESMA-u bez neopravdane odgode treba obavijestiti o tim mjerama.

Nadalje, nadležno tijelo države članice domaćina može to pitanje uputiti ESMA-i, koja može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

3. Ako nadležno tijelo države članice domaćina uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a ima jasne i opravdane razloge za pretpostavku da uređeno tržište, MTP ili OTP krše obveze koje proizlaze iz odredbi donesenih sukladno ovoj Direktivi, svoja otkrića upućuje nadležnom tijelu matične države članice uređenog tržišta, MTP-a ili OTP-a.

Ako, unatoč mjerama koje je nadležno tijelo matične države članice poduzelo ili zato što se te mjere pokažu neadekvatnima, uređeno tržište ili MTP ili OTP nastave raditi na način koji očito šteti interesima ulagatelja države članice domaćina ili urednom funkcioniranju tržišta, nadležno tijelo države članice domaćina, nakon obavješćivanja nadležnog tijela matične države članice, poduzima odgovarajuće mjere radi zaštite ulagatelja i urednog funkcioniranja tržišta, koje uključuju mogućnost zabrane da uređeno tržište ili MTP ili OTP stavljaju svoje aranžmane na raspolaganje članovima s udaljenim pristupom ili sudionicima osnovanim u državi članici domaćinu. Komisiju i ESMA-u bez neopravdane odgode treba obavijestiti o tim mjerama.

Nadalje, nadležno tijelo države članice domaćina može to pitanje uputiti ESMA-i, koja može djelovati u skladu s ovlastima koje su joj dodijeljene u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1095/2010.

4. Sve mjere donesene sukladno stavcima 1., 2. ili 3., koje uključuju sankcije ili ograničenja u vezi poslovanja investicijskog društva ili uređenog tržišta, moraju biti primjereno obrazložene i dostavljene dotičnom investicijskom društvu ili uređenom tržištu.

Članak 87.

Suradnja i razmjena informacija s ESMA-om

1. Nadležna tijela surađuju s ESMA-om za potrebe ove Direktive, u skladu s Uredbom (EU) br. 1095/2010.

2. Nadležna tijela bez neopravdane odgode osiguravaju ESMA-i sve informacije koje su joj potrebne za izvršavanje njenih zadaća po ovoj Direktivi i po Uredbi (EU) br. 600/2014 te u skladu s člankom 35. i 36. prema Uredbi (EU) br. 1095/2010.

POGLAVLJE III.

Suradnja s trećim zemljama

Članak 88.

Razmjena informacija s trećim zemljama

1. Države članice i, u skladu s člankom 33. Uredbe (EU) br. 1095/2010, ESMA mogu sklapati sporazume o suradnji kojima se uređuje razmjena informacija s nadležnim tijelima trećih zemalja samo ako otkrivene informacije podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne koja je najmanje istovjetna onoj iz članka 76. Takva razmjena informacija mora biti namijenjena izvršavanju zadaća tih nadležnih tijela.

Država članica prenosi osobne podatke trećoj zemlji u skladu s poglavljem IV. Direktive 95/46/EZ.

ESMA prenosi osobne podatke trećoj zemlji u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) br. 45/2001.

Države članice i ESMA mogu sklapati sporazume o suradnji kojima se uređuje razmjena informacija s vlastima, tijelima, fizičkim ili pravnim osobama trećih zemalja odgovornima za jednu ili više sljedećih radnji:

(a) nadzor kreditnih institucija, drugih financijskih institucija, osiguravajućih društava i nadzor financijskih tržišta;

(b) likvidaciju i stečaj investicijskih društava i slične postupke;

- (c) provođenje zakonom propisane revizije financijskih izvještaja investicijskih društava i drugih financijskih institucija, kreditnih institucija i osiguravajućih društava u okviru izvršavanja njihove nadzorne zadaće, ili onih koji upravljaju programima kompenzacije u okviru izvršavanja njihovih zadaća;
- (d) nadzor tijela uključenih u likvidaciju ili stečaj investicijskih društava i ostalih sličnih postupaka;
- (e) nadzor osoba koje su odgovorne za provođenje zakonom propisane revizije financijskih izvještaja osiguravajućih društava, kreditnih institucija, investicijskih društava i drugih financijskih institucija;
- (f) nadzor osoba koje su aktivne na tržištima emisijskih jedinica za potrebe osiguravanja konsolidiranog pregleda financijskih i promptnih tržišta;
- (g) nadzor osoba koje su aktivne na tržištima poljoprivrednih robnih izvedenica za potrebe osiguravanja konsolidiranog pregleda financijskih i promptnih tržišta.

Sporazume o suradnji iz trećeg podstavka može se sklopiti samo ako otkrivene informacije podliježu obvezi čuvanja poslovne tajne koja je najmanje istovjetna onoj iz članka 76. Takva razmjena informacija mora biti namijenjena izvršavanju zadaća tih tijela, fizičkih ili pravnih osoba. Ako sporazum o suradnji uključuje prijenos osobnih podataka od strane države članice, mora biti u skladu s poglavljem IV. Direktive 95/46/EZ i Uredbom (EZ) br. 45/2001 u slučaju da je ESMA uključena u prijenos.

2. Informacije koje potječu iz druge države članice ne mogu se objaviti bez izričite suglasnosti nadležnih tijela koje su ih prenijele i, kada je to primjereno, isključivo u svrhu za koju su ta nadležna tijela dala suglasnost. Ista se odredba primjenjuje i na informacije koje daju nadležna tijela trećih zemalja.

GLAVA VII.

DELEGIRANI AKTI

POGLAVLJE 1.

Delegirani akti

Članak 89.

Izvršavanje ovlasti delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 2. stavka 3., članka 4. stavka 1. podstavka 2. drugog podstavka, članka 4. stavka 2., članka 13. stavka 1., članka 16. stavka 12., članka 23. stavka 4., članka 24. stavka 13., članka 25. stavka 8., članka 27. stavka 9., članka 28. stavka 3., članka 30. stavka 5., članka 31. stavka 4., članka 32. stavka 4., članka 33. stavka 8., članka 52. stavka 4. članka 54. stavka 4., članka 58. stavka 6., članka 64. stavka 7., članka 65. stavka 7. i članka 79. stavka 8. dodjeljuje se na neodređeno razdoblje počevši od 2. srpnja 2014.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 2. stavka 3., članka 4. stavka 1. drugog podstavka točke 2, članka 4. stavka 2., članka 13. stavka 1., članka 16. stavka 12., članka 23. stavka 4., članka 24. stavka 13., članka 25. stavka 8., članka 27. stavka 9., članka 28. stavka 3., članka 30. stavka 5., članka 31. stavka 4., članka 32. stavka 4. i članka 33. stavka 8., članka 52. stavka 4. članka 54. stavka 4., članka 58. stavka 6., članka 64. stavka 7., članka 65. stavka 7. i članka 79. stavka 8.. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

5. Delegirani akt donesen sukladno članku 2. stavku 3., članku 4. stavku 1. drugom podstavku točki 2., članku 4. stavku 2., članku 13. stavku 1., članku 16. stavku 12., članku 23. stavku 4., članku 24. stavku 13., članku 25. stavku 8., članku 27. stavku 9., članku 28. stavku 3., članku 30. stavku 5., članku 31. stavku 4., članku 32. stavku 4., članku 33. stavku 8., članku 52. stavku 4. članku 54. stavku 4., članku 58. stavku 6., članku 64. stavku 7., članku 65. stavku 7. i članku 79. stavku 8. stupa na snagu samo ako Europski parlament i Vijeće u roku od tri mjeseca od priopćenja tog akta Europskom parlamentu i Vijeću na njega ne ulože nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće uložiti prigovore. Taj se rok produljuje za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 90.

Izvjешća i pregled

1. Prije 3. ožujka 2019. Komisija, nakon savjetovanja s ESMA-om, Europskom parlamentu i Vijeću dostavlja izvješće o:

(a) funkcioniranju OTF-ova, uključujući njihovo određeno korištenje trgovanja za vlastiti račun uparivanjem naloga, uzimajući u obzir nadzorna iskustva koja su stekla nadležna tijela, broj OTP-ova kojima je izdano odobrenje za rad u Uniji i njihov tržišni udjel te posebno ispitujući je li potrebno prilagoditi definiciju OTP-a ili je li opseg instrumenata koje pokriva kategorija OTP i dalje primjeren;

(b) funkcioniranju sustava za rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća, uzimajući u obzir broj MTP-ova registriranih kao rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća, broj izdavatelja prisutnih na njima te relevantne volumene trgovanja;

Posebno, izvješće ocjenjuje ostaje li prag iz članka 33. stavka 3. točke (a) primjereni minimum za dostizanje ciljeva za rastuća tržišta malih i srednjih poduzeća kao što je navedeno u ovoj Direktivi;

(c) učinku zahtjeva koji se odnose na algoritamsko trgovanje uključujući visokofrekventno algoritamsko trgovanje;

(d) iskustvu s mehanizmom za zabranu određenih proizvoda ili praksi, uzimajući u obzir učestalost aktivacije tih mehanizama te njihove učinke;

(e) primjeni administrativnih i kaznenih sankcija te posebno potrebi za dodatnim usklađivanjem administrativnih sankcija utvrđenih za kršenje zahtjeva utvrđenih u ovoj Direktivi i Uredbi (EU) br. 600/2014;

(f) učinku primjene ograničenja pozicije i upravljanja pozicijom na likvidnost, zlouporabu tržišta te uredno formiranje cijena i uvjete namire na tržištima robnih izvedenica;

(g) razvoju cijena za transparentnost podataka prije trgovanja i poslije trgovanja od uređenih tržišta, MTP-ova, OTP-ova, APA-a;

(h) učinku zahtjeva za otkrivanjem svih naknada, provizija i nenovčanih koristi povezanih s pružanjem investicijske usluge ili pomoćne usluge klijentima u skladu s člankom 24. stavkom 9., uključujući učinak na pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta u odnosu na prekogranično pružanje usluge investicijskog savjetovanja.

2. Komisija, nakon savjetovanja s ESMA-om, Europskom parlamentu i Vijeću predstavlja izvješća o funkcioniranju konsolidiranih podataka uspostavljenih u skladu s glavom V. Izvješće iz članka 65. stavka 1. predstavlja se do 3. rujna 2018. Izvješće iz članka 65. stavka 2. predstavlja se do 3. rujna 2020.

Izvešća iz prvog podstavka ocjenjuju funkcioniranje konsolidiranih podataka prema sljedećim kriterijima:

- (a) dostupnost i pravovremenost post-trgovinskih podataka u konsolidiranom formatu obuhvaćajući sve transakcije, bez obzira jesu li one izvršene na mjestima trgovanja ili nisu;
- (b) dostupnost i pravovremenost potpunih i djelomičnih post-trgovinskih podataka koje su visoke kvalitete, u oblicima koji su lako dostupni i upotrebljivi sudionicima tržišta i dostupni na razumnoj komercijalnoj osnovi.

Kada Komisija zaključi da CTP-ovi nisu pružali informacije na način koji ispunjava kriterije utvrđene u drugom podstavku, Komisija svoje izvješće popraćuje zahtjevom da ESMA pokrene izravnu pogodbu za imenovanje, putem postupka javne nabave kojeg vodi ESMA, trgovačkog subjekta koji upravlja konsolidiranim podacima. ESMA pokreće postupak nakon zaprimanja zahtjeva Komisije po uvjetima koji su određeni u zahtjevu Komisije te u skladu s Uredbom (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

3. Kada se pokrene postupak iz 2. stavka Komisija je ovlaštena prihvatiti delegirane akte u skladu s člankom 89. kojim se mijenjaju članci 59. do 65. te odjeljkom D Priloga I. ovoj Direktivi te članku 2. stavku 1. točki 19. Uredbe (EU) br. 600/2014, određujući mjere radi:

- (a) određivanja trajanja ugovora trgovačkog subjekta koji upravlja konsolidiranim podacima te postupka i uvjeta za obnavljanje ugovora te pokretanje nove javne nabave;
- (b) osiguravanja da trgovački subjekt koji upravlja konsolidiranim podacima to radi na isključivoj osnovi i da nijedan drugi subjekt nije ovlašten kao CTP u skladu s člankom 59.;
- (c) davanja ESMA-i ovlaštenja da osigura da trgovački subjekt koji upravlja konsolidiranim podacima, a imenovan je putem javnog natječaja, poštuje uvjete natječaja;
- (d) osiguravanja da su post-trgovinski podaci koje pruža trgovački subjekt koji upravlja konsolidiranim podacima visoke kvalitete;
- (e) osiguravanja da se post-trgovinski podaci pružaju na razumnoj komercijalnoj osnovi, i na konsolidiranoj i na nekonsolidiranoj osnovi, te da ispunjavaju potrebe korisnika tih informacija širom Unije;
- (f) osiguravanja da mjesto trgovanja i APA-e čine svoje podatke o trgovanju dostupne trgovačkom subjektu koji upravlja konsolidiranim podacima koji je imenovan putem postupka javne nabave koju vodi ESMA po razumnom trošku;
- (g) određivanja aranžmana primjenjivih ako trgovački subjekt koji upravlja konsolidiranim podacima, a imenovan je putem javnog natječaja, ne ispuniti uvjete natječaja;
- (h) određivanja aranžmana po kojima CTP-ovi ovlašteni člankom 59. mogu nastaviti upravljati konsolidiranim podacima ako ovlaštenje predviđeno u točki (b) nije korišteno, ili ako niti jedan subjekt nije imenovan putem javne nabave, sve dok se ne dovrši nova javna nabava i neki trgovački subjekt imenuje za upravljanje konsolidiranim podacima.

⁽¹⁾ Uredba (EU, Euratom) br. 966/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ, Euratom) br. 1605/2002 (SL L 298, 26.10.2012. str. 1).

4. Do 1. siječnja 2018. Komisija priprema izvješće, nakon savjetovanja s ESMA-om i ACER-om, u kojem ocjenjuje mogući učinak na cijene energije i funkcioniranje tržišta energije kao i izvedivost i koristi u pogledu smanjivanja rizika druge strane i sistemskih rizika te izravnim troškovima ugovora o izvedenicama na području energije iz C6 podložni obvezi poravnanja iz članka 4. Uredbe (EU) br. 648/2012 tehnika ublažavanja rizika iz njezinog članka 11. stavka 3. te njihovo uključenje u izračunavanju praga poravnanja sukladno njezinom članku 10.

Ako Komisija smatra da ne bi bilo izvedivo i korisno uključiti te ugovore, podnosi, ako je to primjereno, zakonodavni prijedlog Europskom parlamentu i Vijeću. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 89. ove Direktive kako bi produžila razdoblje od 42 mjeseca iz članka 95. stavka 1. ove Direktive jedanput za dvije godine i još jedanput za godinu dana.

Članak 91.

Izmjene Direktive 2002/92/EZ

Direktiva 2002/92/EZ mijenja se kako slijedi:

(1) Članak 2. mijenja se kako slijedi:

(a) u točki 3. drugi stavak zamjenjuje se sljedećim:

„S izuzećem poglavlja III. A ove Direktive, ako te poslove obavlja osiguravajuće društvo ili zaposlenik osiguravajućeg društva koje posluje pod odgovornošću osiguravajućeg društva, oni se neće smatrati posredovanjem u osiguranju ili distribucijom osiguranja”;

(b) dodaje se sljedeća točka:

„(13) Za potrebe poglavlja III. A, „investicijski proizvod koji se temelji na osiguranju” znači osiguravajući proizvod koji nudi vrijednost dospeloga duga ili otkupnu vrijednost osiguranja i kada je ta vrijednost dospeloga duga ili otkupna vrijednost osiguranja u potpunosti ili djelomično izložena, izravno ili neizravno, fluktuacijama tržišta te ne uključuje:

(a) proizvode neživotnog osiguranja iz Priloga I. Direktive 2009/238/EZ (kategorije neživotnog osiguranja);

(b) ugovore životnog osiguranja u kojima se koristi po ugovoru mogu isplatiti samo nakon smrti ili s obzirom na invalidnost uzrokovanu ozljedom, bolešću ili nemoći;

(c) mirovinske proizvode kojima je, prema nacionalnom pravu, priznato da im je prvotna svrha pružati ulagatelju dobit u mirovini, te koji ulagatelju daju pravo na određene koristi;

(d) službeno priznate programe profesionalne mirovine koji su u području primjene Direktive 2003/41/EZ ili Direktive 2009/138/EZ;

(e) pojedinačne mirovinske proizvode za koje je prema nacionalnom pravu potreban doprinos poslodavca i za koje poslodavac ili zaposlenik nemaju izbora što se tiče mirovinskog proizvoda ili pružatelja.”;

(2) Umeće se sljedeće poglavlje:

„**POGLAVLJE III.A**

Dodatni zahtjevi zaštite potrošača povezani s investicijskim proizvodima koji se temelje na osiguranju

Članak 13.a

Područje primjene

Podložno iznimci iz drugog podstavka članka 2. stavka 3., ovo poglavlje utvrđuje dodatne zahtjeve za aktivnosti posredovanja u osiguranju i izravnim prodajama koje izvršavaju osiguravajuća društva kada su izvršeni u vezi s prodajom investicijskih proizvoda koji se temelje na osiguranju. Te aktivnosti se nazivaju aktivnostima distribucije osiguranja.

Članak 13.b

Sprečavanje sukoba interesa

Posrednik u osiguranju ili osiguravajuće društvo je dužno održavati i imati učinkovite organizacijske i administrativne mjere za donošenje razumnih koraka oblikovanih da spriječe da sukob interesa, kao što je određen u članku 13.c, šteti interesima potrošača.

Članak 13.c

Sukobi interesa

1. Države članice zahtijevaju da posrednici u osiguranju ili osiguravajuća društva tijekom pružanja investicijskih ili pomoćnih usluga ili kombinacije tih usluga poduzmu sve odgovarajuće korake za utvrđivanje postojanja sukoba interesa koji se pojavljuje između njih, uključujući njihove upravitelje, zaposlenike i vezane posrednike u osiguranju ili svaku osobu izravno ili neizravno povezanu s njima preko kontrole, i njihovih klijenata ili između dva klijenta.

2. Ako organizacijske ili administrativne mjere koje su posrednici u osiguranju ili osiguravajuća društva poduzeli u skladu s člankom 13.b radi upravljanja sukobom interesa nisu dovoljne kako bi se u razumnoj mjeri osiguralo sprečavanje rizika od nastanka štete za interese klijenata, posrednici u osiguranju ili investicijska društva jasno otkrivaju vrstu i/ili izvore sukoba interesa klijentu prije sklapanja posla u njegovo ime.

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 13.e radi:

(a) utvrđivanja koraka koje je razumno očekivati da će posrednici u osiguranju ili osiguravajuća društva morati poduzeti za utvrđivanje, sprečavanje, upravljanje i otkrivanje sukoba interesa prilikom obavljanja aktivnosti distribucije osiguranja;

(b) uspostavljanja odgovarajućih kriterija za utvrđivanje vrsta sukoba interesa čije postojanje može naštetiti interesima potrošača ili potencijalnih potrošača investicijskog društva.

Članak 13.d

Opća načela i informacije za potrošače

1. Države članice osiguravaju da, prilikom izvršavanja aktivnosti distribucije osiguranja, posredovatelj u osiguranju ili osiguravajuće društvo djeluju iskreno, korektno i profesionalno u skladu s najboljim interesima potrošača.

2. Sve informacije, uključujući promidžbene sadržaje koje posrednik u osiguranju ili osiguravajuće društvo šalju potrošačima ili potencijalnim potrošačima, moraju biti korektni, jasni i ne smiju dovoditi u zabludu. Promidžbeni sadržaji moraju biti jasno prepoznatljivi kao takvi.

3. Države članice mogu zabraniti da posrednici u osiguranju ili osiguravajuća društva prihvaćaju ili primaju naknade, provizije ili svake novčane koristi koje im plati ili pruži svaka treća stranka ili osoba koja djeluje za račun treće stranke u vezi s distribucijom potrošačima investicijskih proizvoda koji se temelje na osiguranju.

Članak 13.e

Izvršavanje delegiranja

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.
2. Ovlast donošenja delegiranih akata iz članka 21. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno razdoblje od 2. srpnja 2014.
3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 13.c. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv proizvodi učinke dan nakon objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na neki kasniji dan koji je naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.
4. Čim donese delegirani akt, Komisija istodobno o tome obavješćuje Europski parlament i Vijeće.
5. Delegirani akt donesen sukladno članku 13.c stupa na snagu samo ako se tomu ne usprotive ni Europski parlament ni Vijeće u roku od tri mjeseca od obavješćivanja Europskog parlamenta i Vijeća o tom aktu ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće izvijestili Komisiju da se neće protiviti. To se razdoblje produžuje za tri mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

Članak 92.

Izmjene Direktive 2011/61/EU

Direktiva 2011/61/EU mijenja se kako slijedi:

1. u članku 4. stavku 1. točki (r) dodaje se sljedeća podtočka:

„vii. Država članica, koja nije matična država članica u kojoj UAIF u EU-u pruža usluge iz članka 6. stavka 4.”;

2. Članak 33. mijenja se kako slijedi:

(a) Naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Uvjet upravljanja AIF-ima u EU-u osnovanima u drugim državama članicama te pružanja usluga u drugim državama članicama”;

(b) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Države članice osiguravaju da UAIF u EU-u koji ima odobrenje za rad može, bilo izravno ili putem osnivanja podružnice:

(a) upravljati AIF-ima u EU-u osnovanima u drugoj državi članici, pod uvjetom da UAIF ima odobrenje za upravljanje tom vrstom AIF-a;

(b) pružati u drugoj državi članici usluge iz članka 6. stavka 4. za koje ima odobrenje za rad.

2. UAIF koji po prvi put namjerava pružati aktivnosti i usluge iz stavka 1. nadležnom tijelu svoje matične države članice dostavlja sljedeće informacije:

- (a) državu članicu u kojoj namjerava upravljati AIF-ima, izravno ili putem osnivanja podružnice i/ili pružiti usluge iz članka 6. stavka 4.;
- (b) poslovni plan u kojem se posebno navode usluge koje namjerava obavljati i/ili koji sadrži naznaku AIF-ova kojima namjerava upravljati.”.

Članak 93.

Prenošenje

1. Države članice donose i objavljuju, do 3. srpnja 2016., zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s Direktivom. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih mjera.

Države članice primjenjuju ove mjere od 3. siječnja 2017. osim odredaba koje prenose članak 65. stavak 2. koje se primjenjuju od 3. rujna 2018.

Kada države članice donose takve odredbe, te mjere sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se prilikom njihove službene objave uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice. One također sadržavaju izjavu da se upućivanja u postojećim zakonima i drugim propisima na direktive koje se stavljaju izvan snage ovom Direktivom smatraju upućivanjima na ovu Direktivu. Države članice određuju način tog upućivanja te oblik navedene izjave.

2. Države članice primjenjuju mjere iz članka 92. od 3. srpnja 2015.

3. Države članice Komisiji i ESMA-i dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 94.

Stavljanje izvan snage

Direktiva 2004/39/EZ, kako je izmijenjena aktima navedenim u dijelu A Priloga III.a., stavlja se izvan snage s učinkom od 3. siječnja 2017., ne dovodeći u pitanje obveze država članica u pogledu rokova za prijenos u nacionalno pravo direktiva navedenih u dijelu B Priloga III. ovoj Direktivi.

Upućivanja na Direktivu 2004/39/EZ ili na Direktivu 93/22/EEZ smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu ili na Uredbu (EU) br. 600/2014 i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom iz Priloga IV.

Upućivanja na pojmove definirane Direktivom 2004/39/EZ ili Direktivom 93/22/EEZ ili na članke tih direktiva smatraju se upućivanjima na istovjetne pojmove definirane ovom Direktivom ili na njezine članke.

Članak 95.

Prijelazne odredbe

1. Do 3. srpnja 2020.:

- (a) obveza poravnanja iz članka 4. Uredbe (EU) br. 648/2012 (EMIR) i tehnike za ublažavanje rizika iz članka 11. stavka 3. Uredbe (EU) br. 648/2012 ne primjenjuju se na ugovore o izvedenicama u području energije iz C6 koje su sklopile nefinancijske druge ugovorne strane koje ispunjavaju uvjete iz članka 10. stavka 1. Uredbe (EU) br. 648/2012 ili nefinancijske druge ugovorne strane kojima je po prvi put izdano odobrenje za rad kao investicijska društva od 3. siječnja 2017.; te

(b) takvi ugovori o izvedenicama u području energije iz C6 ne smatraju se ugovorima o OTC izvedenicama u svrhe praga poravnaja iz članka 10. Uredbe (EU) br. 648/2012.

Ti ugovori o izvedenicama u području energije iz C6 koji imaju koristi od prijelaznog režima iz prvog podstavka podložni su svim drugim primjenjivim zahtjevima utvrđenima u Uredbi (EU) br. 648/2012.

2. Izuzeće iz stavka 1. ovog članka odobrava relevantno nadležno tijelo. Nadležno tijelo obavještuje ESMA-u o ugovorima o izvedenicama u području energije iz C6 kojima je odobreno izuzeće u skladu sa stavkom 1. te ESMA na vlastitoj internetskoj stranici objavljuje popis tih ugovora o izvedenicama na području energije iz C6.

Članak 96.

Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 97.

Adresati

Ova Direktiva upućena je državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 15. svibnja 2014.

Za Europski parlament
Predsjednik
M. SCHULZ

Za Vijeće
Predsjednik
D. KOURKOULAS

PRILOG I.

POPISI USLUGA, AKTIVNOSTI I FINACIJSKIH INSTRUMENATA

ODJELJAK A

Investicijske usluge i aktivnosti

1. Zaprimanje i prijenos naloga u vezi jednog ili više financijskih instrumenata;
2. izvršavanje naloga za račun klijenata;
3. trgovanje za vlastiti račun;
4. upravljanje portfeljem;
5. investicijsko savjetovanje;
6. usluge pokroviteljstva financijskih instrumenata i/ili provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata uz obvezu otkupa;
7. usluge provedbe ponude odnosno prodaje financijskih instrumenata bez obveze otkupa;
8. upravljanje MTP-om;
9. upravljanje OTP-om.

ODJELJAK B

Pomoćne usluge

1. Pohrana i administriranje financijskih instrumenata za račun klijenata, uključujući skrbništvo i povezane usluge kao što su upravljanje gotovinom/kolateralom izuzev održavanja računa vrijednosnih papira na najvišoj razini;
2. davanje kredita ili zajmova ulagatelju kako bi mu se omogućilo zaključenje transakcije s jednim ili više financijskih instrumenata, ako je u transakciju uključeno društvo koje odobrava zajam ili kredit;
3. savjetovanje društvima o strukturi kapitala, poslovnim strategijama i srodnim pitanjima te savjetovanje i usluge vezane uz spajanje i kupnju društava;
4. usluge deviznog poslovanja, ako su vezane uz pružanje investicijskih usluga;
5. investicijsko istraživanje i financijska analiza ili drugi oblici općih preporuka koje se odnose na transakcije s financijskim instrumentima;
6. usluge vezane za usluge pokroviteljstva;
7. Investicijske usluge i aktivnosti te pomoćne usluge iz odjeljaka A ili B Priloga I. koje se odnose na temeljnu imovinu izvedenica iz odjeljka C točaka 5., 6., 7. i 10., ako su povezane s pružanjem investicijskih ili pomoćnih usluga.

ODJELJAK C

Financijski instrumenti

1. Prenosivi vrijednosni papiri;
2. instrumenti tržišta novca;

3. udjeli u subjektima za zajednička ulaganja;
4. opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na vrijednosne papire, valute, kamatne stope ili prinose, emisijske jedinice ili druge izvedene instrumente, financijske indekse ili financijske mjerne veličine koje se mogu namiriti fizički ili u novcu;
5. opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu i moraju se namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana izuzev zbog neplaćanja ili drugog razloga za raskid ugovora;
6. opcije, budućnosnice, zamjene i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički, pod uvjetom da ih se prodaje na uređenom tržištu, MTP-u ili OTP-u osim veleprodajnih energetske proizvoda prodanih na OTP-u koji moraju biti fizički namireni;
7. opcije, budućnosnice, zamjene, kamatni unaprijedni ugovori i svi drugi ugovori o izvedenicama koji se odnose na robu i mogu se namiriti fizički ako nije drukčije određeno u točki 6. ovog odjeljka te nisu za komercijalne svrhe, a imaju osobine drugih izvedenih financijskih instrumenata;
8. izvedeni instrumenti za prijenos kreditnog rizika;
9. financijski ugovori za razlike;
10. Opcije, budućnosnice, zamjene, ugovori s terminskim tečajem i svi drugi ugovori izvedenica koji se odnose na klimatske varijable, vozarine, emisijske jedinice, stope inflacije ili službene gospodarske statističke podatke koji se moraju namiriti u novcu ili se mogu namiriti u novcu na zahtjev jedne od ugovornih strana, izuzev zbog neplaćanja ili nekog drugog razloga za raskid ugovora, kao i svi drugi izvedeni financijski instrumenti koji se odnose na imovinu, prava, obveze, indekse i mjerne veličine koje inače nisu navedene u ovom odjeljku, a koji imaju osobine drugih izvedenih financijskih instrumenata s obzirom na to da li se, između ostalog, njima trguje na uređenom tržištu, OTP-u ili MTP-u;
11. Emisijske jedinice koje se sastoje od bilo kojih jedinica priznatih za usklađenost sa zahtjevima Direktive 2003/87/EZ (sustav trgovanja emisijama).

ODJELJAK D

Usluge dostave podataka

1. Upravljanje APA-om;
  2. Upravljanje CTP-om;
  3. Upravljanje ARM-om.
-

PRILOG II.

PROFESIONALNI KLIJENTI U SVRHU OVE DIREKTIVE

Profesionalni klijent je klijent koji posjeduje dovoljno iskustva, znanja i stručnosti za samostalno donošenje odluka o ulaganjima i pravilno procjenjivanje s time povezanih rizika. Kako bi ga se smatralo profesionalnim klijentom, klijent mora ispuniti sljedeće uvjete:

I. KATEGORIJE KLIJENATA KOJI SE MOGU SMATRATI PROFESIONALNIM ULAGATELJIMA

Svi sljedeći smatraju se profesionalnim ulagateljima u svim investicijskim uslugama i aktivnostima te financijskim instrumentima u svrhu ove Direktive.

1. Subjekti koji su obvezani imati odobrenje za rad ili biti uređeni kako bi djelovali na financijskim tržištima. Niže navedeni popis smatra se sveobuhvatnim u pogledu odobrenih subjekata koji izvršavaju karakteristične aktivnosti spomenutih subjekata: subjekti kojima je odobrenje za rad izdala država članica u na temelju neke direktive, subjekti kojima je odobrenje za rad izdala ili koje uređuje država članica bez upućivanja na neku direktivu te subjekti kojima je odobrenje za rad izdala ili ih uređuje treća zemlja:

- (a) kreditne institucije;
- (b) investicijska društva;
- (c) druge financijske institucije koje imaju odobrenje za rad ili su uređene;
- (d) osiguravajuća društva;
- (e) zajednički investicijski programi i upravljačka društva takvih programa;
- (f) mirovinski fondovi i upravljačka društva takvih fondova;
- (g) trgovci robom i robnim izvedenicama;
- (h) lokalni subjekti;
- (i) drugi institucionalni ulagatelji.

2. Velika poduzeća koja ispunjavaju dva od sljedećih uvjeta u pogledu veličine osnovi društva:

- ukupni iznos bilance: 20 000 000 EUR
- neto prihod: 40 000 000 EUR
- vlastita sredstva: 2 000 000 EUR

3. Nacionalne i regionalne vlade, uključujući javna tijela koja upravljaju javnim dugom na nacionalnoj ili regionalnoj razini, središnje banke, međunarodne i nadnacionalne institucije poput Svjetske banke, MMF-a, ESB-a, EIB-a i drugih sličnih međunarodnih organizacija.

4. Drugi institucionalni ulagatelji čija je glavna djelatnost ulaganje u financijske instrumente, uključujući subjekte koji se bave sekuritizacijom imovine ili drugim transakcijama financiranja.

Gore navedeni subjekti smatraju se profesionalnim ulagateljima. Mora im se, međutim, omogućiti da zatraže da se s njima postupa kao s malim ulagateljima, a investicijska društva se mogu složiti da pruže višu razinu zaštite. Ako je jedno od gore navedenih društava klijent investicijskog društva, investicijsko društvo mora ga obavijestiti prije svakog pružanja usluga da se, na temelju informacija dostupnih tom investicijskom društvu, klijent smatra profesionalnim klijentom i da će se s njime postupati kao takvim, osim ako su investicijsko društvo i klijent dogovorili drukčije. Investicijsko društvo mora također obavijestiti potrošača da on može zatražiti izmjenu dogovorenih uvjeta kako bi osigurao viši stupanj zaštite.

Odgovornost je klijenta, koji se smatra profesionalnim klijentom zatražiti višu razinu zaštite ako smatra da ne može pravilno procijeniti ili upravljati uključenim rizicima.

Viša razina zaštite pruža se kada klijent koji se smatra profesionalnim klijentom sklopi pisani sporazum s investicijskim društvom da se s njim neće postupati kao s profesionalnim ulagateljem za potrebe primjenjivog režima poslovanja. Takav dogovor određuje primjenjuje li se to za jednu ili više posebnih usluga ili transakcija ili za jednu ili više vrsta proizvoda ili transakcija.

II. KLIJENTI S KOJIMA SE NA ZAHTJEV MOŽE POSTUPATI KAO S PROFESIONALNIM ULAGATELJIMA

II.1. Identifikacijski kriteriji

Klijenti različiti od onih navedenih u odjeljku I., uključujući tijela javnog sektora, lokalne javne vlasti, općine i privatne individualne ulagatelje, mogu se također odreći dijela zaštite koju pružaju pravila poslovanja.

Investicijskim društvima se stoga dopušta da sa svim gore navedenim klijentima postupaju kao s profesionalnim ulagateljima pod uvjetom da su ispunjeni relevantni kriteriji i postupci. Kod tih klijenata se, međutim, ne kreće od pretpostavke da imaju znanje o tržištu i iskustvo usporedivo s onim koje imaju kategorije iz popisa u odjeljku I.

Svako takvo odricanje od zaštite koju pruža standardni režim poslovanja smatra se važećim samo ako odgovarajuća procjena stručnosti, iskustva i znanja klijenta, koju je obavilo investicijsko društvo, pruža, s obzirom na prirodu transakcija ili predviđenih usluga, dovoljnu sigurnost da je klijent sposoban donositi vlastite odluke o ulaganjima i razumjeti uključene rizike.

Test sposobnosti koji se primjenjuje na upravitelje i direktore subjekata ovlaštenima prema direktivama u području financija može se smatrati primjerom procjene stručnosti i znanja. U slučaju manjih subjekata, toj procjeni podliježe osoba koja ima odobrenje za izvršavanje transakcija za račun subjekta.

U tijeku te procjene moraju se, najmanje, zadovoljiti dva od sljedećih kriterija:

- klijent je na relevantnom tržištu tijekom četiri prethodna kvartala u prosjeku izvršio 10 značajnih transakcija po kvartalu,
- veličina klijentovog portfelja financijskih instrumenata, koja po definiciji sadrži gotovinske depozite i financijske instrumente, prelazi 500 000 EUR,
- klijent radi ili je radio u financijskom sektoru najmanje godinu dana u profesionalnoj ulozi, koja zahtijeva znanje o planiranim transakcijama ili uslugama.

Države članice mogu donijeti posebne kriterije za procjenu stručnosti i znanja općina i lokalne javne vlasti koje zatraže da se s njima postupa kao s profesionalnim klijentom. Ti kriteriji mogu biti alternativa ili dodatak onima koji su navedeni u petom stavku.

II.2. Postupak

Ti klijenti mogu se odreći zaštite koja proizlazi iz pravila poslovnog ponašanja samo ako poštuju sljedeći postupak:

- moraju pismeno obavijestiti investicijsko društvo da žele da se s njima postupa kao s profesionalnim klijentima, bilo općenito ili u odnosu na neku posebnu investicijsku uslugu ili transakciju, ili vrstu transakcije ili proizvoda,
- investicijsko društvo mora ih pismeno jasno upozoriti o zaštitama i pravima ulagatelja na naknadu koje mogu izgubiti,
- moraju pismeno, u dokumentu odvojenom od ugovora, izjaviti da su svjesni posljedica gubitka takvih zaštita.

Prije prihvaćanja svakog zahtjeva za odricanjem, od investicijskih društava se mora zahtijevati da poduzmu sve razumne korake kako bi osigurali da klijent koji je tražio da se s njim postupa kao s profesionalnim klijentom ispunjava relevantne zahtjeve iz odjeljka II. točke 1.

Međutim, ako su klijenti već razvrstani kao profesionalci prema parametrima i postupcima sličnima onima gore, tada se njegov odnos s investicijskim društvom ne mijenja na temelju bilo kojeg novog pravila donesenog sukladno ovom Prilogu.

Društva moraju provesti odgovarajuće pisane interne poslovne politike i postupke za razvrstavanje klijenata. Profesionalni klijenti odgovorni su da informiraju investicijsko društvo o bilo kakvoj promjeni koja bi mogla utjecati na njihovo trenutno razvrstavanje. Ako, međutim, investicijsko društvo sazna da klijent više ne ispunjava početne uvjete, po kojima je bio prikladan za to da se s njime postupa kao s profesionalnim ulagateljem, investicijsko društvo poduzima odgovarajuće radnje.

PRILOG III.

DIO A

Direktiva stavljena izvan snage s popisom njezinih naknadnih izmjena

(iz članka 94.)

Direktiva 2004/39/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 145, 30.4.2004., str. 1.)

Direktiva 2006/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 114, 27.4.2006., str. 60.)

Direktiva 2007/44/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 247, 21.9.2007., str. 1.)

Direktiva 2008/10/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 76, 19.3.2008., str. 33.)

Direktiva 2010/78/EU Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 331, 15.12.2010., str. 120.)

DIO B

Popis rokova za prijenos u nacionalno pravo

(iz članka 94.)

Direktiva 2004/39/EZ

Razdoblje prenošenja 31. siječnja 2007.

Razdoblje provedbe 1. studenoga 2007.

Direktiva 2006/31/EZ

Razdoblje prenošenja 31. siječnja 2007.

Razdoblje provedbe 1. studenoga 2007.

Direktiva 2007/44/EZ

Razdoblje prenošenja 21. ožujka 2009.

Direktiva 2010/78/EZ

Razdoblje prenošenja 31. prosinca 2011.

—

PRILOG IV.

Korelacijske tablice iz članka 94.

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 1. stavak 1.	članak 1. stavak 1.	
članak 1. stavak 2.	članak 1. stavak 3.	
članak 2. stavak 1. točka (a)	članak 2. stavak 1. točka (a)	
članak 2. stavak 1. točka (b)	članak 2. stavak 1. točka (b)	
članak 2. stavak 1. točka (c)	članak 2. stavak 1. točka (c)	
članak 2. stavak 1. točka (d)	članak 2. stavak 1. točka (d)	
članak 2. stavak 1. točka (e)	članak 2. stavak 1. točka (f)	
članak 2. stavak 1. točka (f)	članak 2. stavak 1. točka (g)	
članak 2. stavak 1. točka (g)	članak 2. stavak 1. točka (h)	
članak 2. stavak 1. točka (h)	članak 2. stavak 1. točka (i)	
članak 2. stavak 1. točka (i)	članak 2. stavak 1. točka (j)	
članak 2. stavak 1. točka (j)	članak 2. stavak 1. točka (k)	
članak 2. stavak 1. točka (k)	članak 2. stavak 1. točka (i)	
članak 2. stavak 1. točka (l)	—	
članak 2. stavak 1. točka (m)	članak 2. stavak 1. točka (l)	
članak 2. stavak 1. točka (n)	članak 2. stavak 1. točka (m)	
članak 2. stavak 2.	članak 2. stavak 2.	
članak 2. stavak 3.	članak 2. stavak 4.	
članak 3. stavak 1.	članak 3. stavak 1.	
članak 3. stavak 2.	članak 3. stavak 3.	
članak 4. stavak 1. točka (1)	članak 4. stavak 1. točka (1)	
članak 4. stavak 1. točka (2)	članak 4. stavak 1. točka (2)	
članak 4. stavak 1. točka (3)	članak 4. stavak 1. točka (3)	
članak 4. stavak 1. točka (4)	članak 4. stavak 1. točka (4)	
članak 4. stavak 1. točka (5)	članak 4. stavak 1. točka (5)	
članak 4. stavak 1. točka (6)	članak 4. stavak 1. točka (6)	
članak 4. stavak 1. točka (7)	članak 4. stavak 1. točka (20)	
članak 4. stavak 1. točka (8)	članak 4. stavak 1. točka (7)	
članak 4. stavak 1. točka (9)	članak 4. stavak 1. točka (8)	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 4. stavak 1. točka (10)	članak 4. stavak 1. točka (9)	
članak 4. stavak 1. točka (11)	članak 4. stavak 1. točka (10)	
članak 4. stavak 1. točka (12)	članak 4. stavak 1. točka (11)	
članak 4. stavak 1. točka (13)	članak 4. stavak 1. točka (18)	
članak 4. stavak 1. točka (14)	članak 4. stavak 1. točka (21)	
članak 4. stavak 1. točka (15)	članak 4. stavak 1. točka (22)	
članak 4. stavak 1. točka (16)	članak 4. stavak 1. točka (14)	
članak 4. stavak 1. točka (17)	članak 4. stavak 1. točka (15)	
članak 4. stavak 1. točka (18)	članak 4. stavak 1. točka (44)	
članak 4. stavak 1. točka (19)	članak 4. stavak 1. točka (17)	
članak 4. stavak 1. točka (20)	članak 4. stavak 1. točka (55)	
članak 4. stavak 1. točka (21)	članak 4. stavak 1. točka (56)	
članak 4. stavak 1. točka (22)	članak 4. stavak 1. točka (26)	
članak 4. stavak 1. točka (23)	članak 4. stavak 1. točka (27)	
članak 4. stavak 1. točka (24)	članak 4. stavak 1. točka (28)	
članak 4. stavak 1. točka (25)	članak 4. stavak 1. točka (29)	
članak 4. stavak 1. točka (26)	članak 4. stavak 1. točka (30)	
članak 4. stavak 1. točka (27)	članak 4. stavak 1. točka (31)	
članak 4. stavak 1. točka (28)	članak 4. stavak 1. točka (32)	
članak 4. stavak 1. točka (29)	članak 4. stavak 1. točka (33)	
članak 4. stavak 1. točka (30)	članak 4. stavak 1. točka 35. podtočka (b)	
članak 4. stavak 1. točka (31)	članak 4. stavak 1. točka (35)	
članak 4. stavak 2.	članak 4. stavak 2.	
članak 5. stavak 1.	članak 5. stavak 1.	
članak 5. stavak 2.	članak 5. stavak 2.	
članak 5. stavak 3.	članak 5. stavak 3.	
članak 5. stavak 4.	članak 5. stavak 4.	
članak 5. stavak 5.	—	
članak 6. stavak 1.	članak 6. stavak 1.	
članak 6. stavak 2.	članak 6. stavak 2.	
članak 6. stavak 3.	članak 6. stavak 3.	
članak 7. stavak 1.	članak 7. stavak 1.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 7. stavak 2.	članak 7. stavak 2.	
članak 7. stavak 3.	članak 7. stavak 3.	
članak 7. stavak 4.	članak 7. stavci 4. i 5.	
članak 8. točka (a)	članak 8. točka (a)	
članak 8. točka (b)	članak 8. točka (b)	
članak 8. točka (c)	članak 8. točka (c)	
članak 8. točka (d)	članak 8. točka (d)	
članak 8. točka (e)	članak 8. točka (e)	
članak 9. stavak 1.	članak 9. stavci 1. i 3.	
članak 9. stavak 2.	članak 9. stavak 5.	
članak 9. stavak 3.	članak 9. stavak 4.	
članak 9. stavak 4.	članak 9. stavak 6.	
članak 10. stavak 1.	članak 10. stavak 1.	
članak 10. stavak 2.	članak 10. stavak 2.	
članak 10. stavak 3.	članak 11. stavak 1.	
članak 10. stavak 4.	članak 11. stavak 2.	
članak 10. stavak 5.	članak 11. stavak 3.	
članak 10. stavak 6.	članak 10. stavak 3., članak 11. stavak 4.	
članak 10.a stavak 1.	članak 12. stavak 1.	
članak 10.a stavak 2.	članak 12. stavak 2.	
članak 10.a stavak 3.	članak 12. stavak 3.	
članak 10.a stavak 4.	članak 12. stavak 4.	
članak 10.a stavak 5.	članak 12. stavak 5.	
članak 10.a stavak 6.	članak 12. stavak 6.	
članak 10.a stavak 7.	članak 12. stavak 7.	
članak 10.a stavak 8.	članak 12. stavci 8. i 9.	
članak 10.b stavak 1.	članak 13. stavak 1.	
članak 10.b stavak 2.	članak 13. stavak 2.	
članak 10.b stavak 3.	članak 13. stavak 3.	
članak 10.b stavak 4.	članak 13. stavak 4.	
članak 10.b stavak 5.	članak 13. stavak 5.	
članak 11.	članak 14.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 12.	članak 15.	
članak 13. stavak 1.	članak 16. stavak 1.	
članak 13. stavak 2.	članak 16. stavak 2.	
članak 13. stavak 3.	članak 16. stavak 3.	
članak 13. stavak 4.	članak 16. stavak 4.	
članak 13. stavak 5.	članak 16. stavak 5.	
članak 13. stavak 6.	članak 16. stavak 6.	
članak 13. stavak 7.	članak 16. stavak 8.	
članak 13. stavak 8.	članak 16. stavak 9.	
članak 13. stavak 9.	članak 16. stavak 11.	
članak 13. stavak 10.	članak 16. stavak 12.	
članak 14. stavak 1.	članak 18. stavak 1., članak 19. stavak 1.	
članak 14. stavak 2.	članak 18. stavak 2.	
članak 14. stavak 3.	članak 19. stavak 4.	
članak 14. stavak 4.	članak 18. stavak 3., članak 19. stavak 2.	
članak 14. stavak 5.	članak 18. stavak 6., članak 19. stavak 3.	
članak 14. stavak 6.	članak 18. stavak 8.	
članak 14. stavak 7.	članak 18. stavak 9.	
članak 15.	—	
članak 16. stavak 1.	članak 21. stavak 1.	
članak 16. stavak 2.	članak 21. stavak 2.	
članak 16. stavak 3.	—	
članak 17. stavak 1.	članak 22.	
članak 17. stavak 2.	—	
članak 18. stavak 1.	članak 23. stavak 1.	
članak 18. stavak 2.	članak 23. stavak 2.	
članak 18. stavak 3.	članak 23. stavak 4.	
članak 19. stavak 1.	članak 24. stavak 1.	
članak 19. stavak 2.	članak 24. stavak 3.	
članak 19. stavak 3.	članak 24. stavak 4.	
članak 19. stavak 4.	članak 25. stavak 2.	
članak 19. stavak 5.	članak 25. stavak 3.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 19. stavak 6.	članak 25. stavak 4.	
članak 19. stavak 7.	članak 25. stavak 5.	
članak 19. stavak 8.	članak 25. stavak 6.	
članak 19. stavak 9.	članak 24. stavak 6., članak 25. stavak 7.	
članak 19. stavak 10.	članak 24. stavak 13., članak 24. stavak 14., članak 25. stavak 8.	
članak 20.	članak 26.	
članak 21. stavak 1.	članak 27. stavak 1.	
članak 21. stavak 2.	članak 27. stavak 4.	
članak 21. stavak 3.	članak 27. stavak 5.	
članak 21. stavak 4.	članak 27. stavak 7.	
članak 21. stavak 5.	članak 27. stavak 8.	
članak 21. stavak 6.	članak 27. stavak 9.	
članak 22. stavak 1.	članak 28. stavak 1.	
članak 22. stavak 2.	članak 28. stavak 2.	
članak 22. stavak 3.	članak 28. stavak 3.	
članak 23. stavak 1.	članak 29. stavak 1.	
članak 23. stavak 2.	članak 29. stavak 2.	
članak 23. stavak 3.	članak 29. stavak 3.	
članak 23. stavak 4.	članak 29. stavak 4.	
članak 23. stavak 5.	članak 29. stavak 5.	
članak 23. stavak 6.	članak 29. stavak 6.	
članak 24. stavak 1.	članak 30. stavak 1.	
članak 24. stavak 2.	članak 30. stavak 2.	
članak 24. stavak 3.	članak 30. stavak 3.	
članak 24. stavak 4.	članak 30. stavak 4.	
članak 24. stavak 5.	članak 30. stavak 5.	
članak 25. stavak 1.		članak 24.
članak 25. stavak 2.		članak 25. stavak 1.
članak 25. stavak 3.		članak 26. stavci 1. i 2.
članak 25. stavak 4.		članak 26. stavak 3.
članak 25. stavak 5.		članak 26. stavak 7.
članak 25. stavak 6.		članak 26. stavak 8.

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 25. stavak 7.		članak 26. stavak 9.
članak 26. stavak 1.	članak 31. stavak 1.	
članak 26. stavak 2.	članak 31. stavci 2. i 3.	
članak 27. stavak 1.		članak 14. stavci od 1. do 5.
članak 27. stavak 2.		članak 14. stavak 6.
članak 27. stavak 3.		članak 15. stavci od 1. do 4.
članak 27. stavak 4.		članak 16.
članak 27. stavak 5.		članak 17. stavak 1.
članak 27. stavak 6.		članak 17. stavak 2.
članak 27. stavak 7.		članak 17. stavak 3.
članak 28. stavak 1.		članak 20. stavak 1.
članak 28. stavak 2.		članak 20. stavak 2.
članak 28. stavak 3.		članak 20. stavak 3.
članak 29. stavak 1.		članak 3. stavci 1., 2. i 3.
članak 29. stavak 2.		članak 4. stavci 1., 2. i 3.
članak 29. stavak 3.		članak 4. stavak 6.
članak 30. stavak 1.		članak 6. stavci 1. i 2.
članak 30. stavak 2.		članak 7. stavak 1.
članak 30. stavak 3.		članak 7. stavak 2.
članak 31. stavak 1.,	članak 34. stavak 1.	
članak 31. stavak 2.	članak 34. stavak 2.	
članak 31. stavak 3.	članak 34. stavak 3.	
članak 31. stavak 4.	članak 34. stavak 4.	
članak 31. stavak 5.	članak 34. stavak 6.	
članak 31. stavak 6.	članak 34. stavak 7.	
članak 31. stavak 7.	članak 34. stavci 8. i 9.	
članak 32. stavak 1.,	članak 35. stavak 1.	
članak 32. stavak 2.	članak 35. stavak 2.	
članak 32. stavak 3.	članak 35. stavak 3.	
članak 32. stavak 4.	članak 35. stavak 4.	
članak 32. stavak 5.	članak 35. stavak 5.	
članak 32. stavak 6.	članak 35. stavak 6.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 32. stavak 7.	članak 35. stavak 8.	
članak 32. stavak 8.	članak 35. stavak 9.	
članak 32. stavak 9.	članak 35. stavak 10.	
članak 32. stavak 10.	članak 35. stavci 11. i 12.	
članak 33. stavak 1.	članak 36. stavak 1.	
članak 33. stavak 2.	članak 36. stavak 2.	
članak 34. stavak 1.	članak 37. stavak 1.	
članak 34. stavak 2.	članak 37. stavak 2.-	
članak 34. stavak 3.	—	
članak 35. stavak 1.	članak 38. stavak 1.	
članak 35. stavak 2.	članak 38. stavak 2.	
članak 36. stavak 1.	članak 44. stavak 1.	
članak 36. stavak 2.	članak 44. stavak 2.	
članak 36. stavak 3.	članak 44. stavak 3.	
članak 36. stavak 4.	članak 44. stavak 4.	
članak 36. stavak 5.	članak 44. stavak 5.	
članak 36. stavak 6.	članak 44. stavak 6.	
članak 37. stavak 1.	članak 45. stavci 1. i 8.	
članak 37. stavak 2.	članak 45. stavak 7. drugi podstavak	
članak 38. stavak 1.	članak 46. stavak 1.	
članak 38. stavak 2.	članak 46. stavak 2.	
članak 38. stavak 3.	članak 46. stavak 3.	
članak 39.	članak 47. stavak 1.	
članak 40. stavak 1.	članak 51. stavak 1.	
članak 40. stavak 2.	članak 51. stavak 2.	
članak 40. stavak 3.	članak 51. stavak 3.	
članak 40. stavak 4.	članak 51. stavak 4.	
članak 40. stavak 5.	članak 51. stavak 5.	
članak 40. stavak 6.	članak 51. stavak 6.	
članak 41. stavak 1.	članak 52. stavak 1.	
članak 41. stavak 2.	članak 52. stavak 2.	
članak 42. stavak 1.	članak 53. stavak 1.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 42. stavak 2.	članak 53. stavak 2.	
članak 42. stavak 3.	članak 53. stavak 3.	
članak 42. stavak 4.	članak 53. stavak 4.	
članak 42. stavak 5.	članak 53. stavak 5.	
članak 42. stavak 6.	članak 53. stavak 6.	
članak 42. stavak 7.	članak 53. stavak 7.	
članak 43. stavak 1.	članak 54. stavak 1.	
članak 43. stavak 2.	članak 54. stavci 2. i 3.	
članak 44. stavak 1.		članak 3. stavci 1., 2. i 3.
članak 44. stavak 2.		članak 4. stavci 1., 2. i 3.
članak 44. stavak 3.		članak 4. stavak 6.
članak 45. stavak 1.		članak 6. stavci 1. i 2.
članak 45. stavak 2.		članak 7. stavak 1.
članak 45. stavak 3.		članak 7. stavak 2.
članak 46. stavak 1.	članak 55. stavak 1.	
članak 46. stavak 2.	članak 55. stavak 2.	
članak 47.	članak 56.	
članak 48. stavak 1.	članak 67. stavak 1.	
članak 48. stavak 2.	članak 67. stavak 2.	
članak 48. stavak 3.	članak 67. stavak 3.	
članak 49.	članak 68.	
članak 50. stavak 1.	članak 69. stavak 1., članak 72. stavak 1.	
članak 50. stavak 2.	članak 69. stavak 2.,	
članak 51. stavak 1.	članak 70. stavci 1. i 2.	
članak 51. stavak 2.	članak 70. stavak 5.	
članak 51. stavak 3.	članak 71. stavak 1.	
članak 51. stavak 4.	članak 71. stavak 4.	
članak 51. stavak 5.	članak 71. stavak 5.	
članak 51. stavak 6.	članak 71. stavak 6.	
članak 52. stavak 1.	članak 74. stavak 1.	
članak 52. stavak 2.	članak 74. stavak 2.	
članak 53. stavak 1.	članak 75. stavak 1.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 53. stavak 2.	članak 75. stavak 2.	
članak 53. stavak 3.	članak 75. stavak 3.	
članak 54. stavak 1.	članak 76. stavak 1.	
članak 54. stavak 2.	članak 76. stavak 2.	
članak 54. stavak 3.	članak 76. stavak 3.	
članak 54. stavak 4.	članak 76. stavak 4.	
članak 54. stavak 5.	članak 76. stavak 5.	
članak 55. stavak 1.	članak 77. stavak 1.	
članak 55. stavak 2.	članak 77. stavak 2.	
članak 56. stavak 1.	članak 79. stavak 1.	
članak 56. stavak 2.	članak 79. stavak 2.	
članak 56. stavak 3.	članak 79. stavak 3.	
članak 56. stavak 4.	članak 79. stavak 4.	
članak 56. stavak 5.	članak 79. stavak 8.	
članak 56. stavak 6.	članak 79. stavak 9.	
članak 57. stavak 1.	članak 80. stavak 1.	
članak 57. stavak 2.	članak 80. stavak 2.	
članak 57. stavak 3.	članak 80. stavci 3. i 4.	
članak 58. stavak 1.	članak 81. stavak 1.	
članak 58. stavak 2.	članak 81. stavak 2.	
članak 58. stavak 3.	članak 81. stavak 3.	
članak 58. stavak 4.	članak 81. stavak 4.	
članak 58. stavak 5.	članak 81. stavak 5.	
članak 58.a	članak 82.	
članak 59.	članak 83.	
članak 60. stavak 1.	članak 84. stavak 1.	
članak 60. stavak 2.	članak 84. stavak 2.	
članak 60. stavak 3.	članak 84. stavak 3.	
članak 60. stavak 4.	članak 84. stavak 4.	
članak 61. stavak 1.	članak 85. stavak 1.	
članak 61. stavak 2.	članak 85. stavak 2.	
članak 62. stavak 1.	članak 86. stavak 1.	

Direktiva 2004/39/EZ	Direktiva 2014/65/EU	Uredba (EU) br. 600/2014
članak 62. stavak 2.	članak 86. stavak 2.	
članak 62. stavak 3.	članak 86. stavak 3.	
članak 62. stavak 4.	članak 86. stavak 4.	
članak 62.a stavak 1.	članak 87. stavak 1.	
članak 62.a stavak 2.	članak 87. stavak 2.	
članak 63. stavak 1.	članak 88. stavak 1.	
članak 63. stavak 2.	članak 88. stavak 2.	
članak 64.	—	—
članak 64.a	—	—
članak 65.	—	—
članak 66.	—	—
članak 67.	—	—
članak 68.	—	—
članak 69.	—	—
članak 70.	—	—
članak 71.	—	—
članak 72.	—	—
članak 73.	—	—
Prilog I.	Prilog I.	
Prilog II.	Prilog II.	